

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντί

Περίοδος Β', τεύχος 189, 9-16 Οκτωβρίου 1989

Δρχ. 40

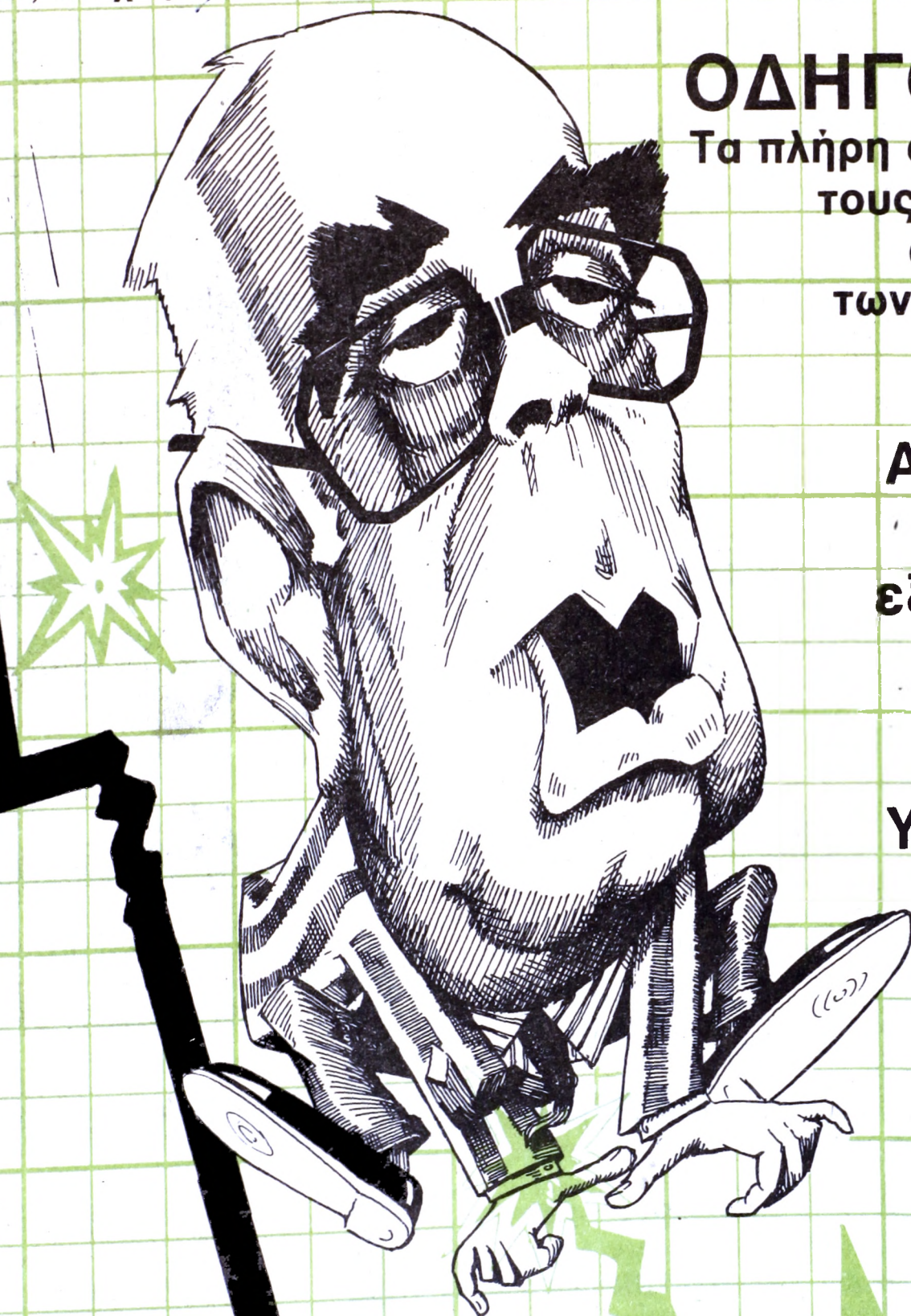
ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΛΟΓΩΝ:

Τα πλήρη αποτελέσματα για όλους
τους Νομούς της χώρας και
ανάλυση για τη διάταξη
των κομμάτων στις εκλογές

Απόψεις για το ΚΚΕ
και την
εξωκοινοβουλευτική
Αριστερά

ΥΓΕΙΑ — ΚΑΤΟΙΚΙΑ:
Τι «επισκευάζουν»
τα προγράμματα
των κομμάτων;

Ο ολισθηρός κατήφορος της Ν.Δ.

εξάντας τα βιβλία του χειμώνα

Κάρσον Μακ Κάλερς

Η ΚΑΡΔΙΑ
ΚΥΝΗΓΑΕΙ ΜΟΝΑΧΗ

Ταχάρ Μπεν Ζελούν

ΜΟΧΑ Ο ΤΡΕΛΟΣ,
ΜΟΧΑ Ο ΣΟΦΟΣ

Μιχαήλ Σαλτίκωφ Στσεντρίν

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΓΚΟΛΟΒΛΙΟΦ

Τσαρλς Μίνγκους

ΧΕΙΡΟΤΕΡΑ
ΚΙ ΑΠΟ ΣΚΥΛΙΑ

Κριστιάνε Φ.
?

Τάκης Σιμώτας

Ο ΚΥΝΗΓΟΣ

Αϊσά Λεμσίν

Η ΧΡΥΣΑΛΙΔΑ

Κωστούλα Μητροπούλου

Ο ΕΝΟΧΟΣ

Ταχάρ Μπεν Ζελούν

ΜΟΧΑ Ο ΤΡΕΛΟΣ,
ΜΟΧΑ Ο ΣΟΦΟΣ

Γιώργος Μανιώτης

ΟΙ ΑΚΡΟΒΑΤΕΣ

Μισέλ Τουρνιέ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

Αλέξης Κοσματόπουλος

ΤΑ ΔΥΟ ΦΟΡΕΜΑΤΑ

Βασίλης Αλεξάκης

ΤΑΛΓΚΟ

Αραγκόν

Ο ΧΩΡΙΚΟΣ ΤΟΥ
ΠΑΡΙΣΙΟΥ

Σταντάλ

ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΗΣ
ΠΑΡΜΑΣ

Κριστιάνε Φ.
?

Μαρκήσιος ντε Σάντ

ΙΟΥΛΙΕΤΑ, Β'

Νεντίμ Γκιουρσέλ

ΜΑΚΡΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ
ΣΤΗ ΣΤΑΜΠΟΥΛ

Αρτούρ Ουσλάρ-Πιέτρι

ΚΟΚΚΙΝΕΣ ΛΟΓΧΕΣ

Κάρσον Μακ Κάλερς

Η ΚΑΡΔΙΑ
ΚΥΝΗΓΑΕΙ ΜΟΝΑΧΗ

Γιώργος Μανιώτης

ΟΙ ΑΚΡΟΒΑΤΕΣ

Περίοδος Β'
Χρόνος 8ος
Τεύχος 189

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601
Τηλ: 732.713 - 732.819

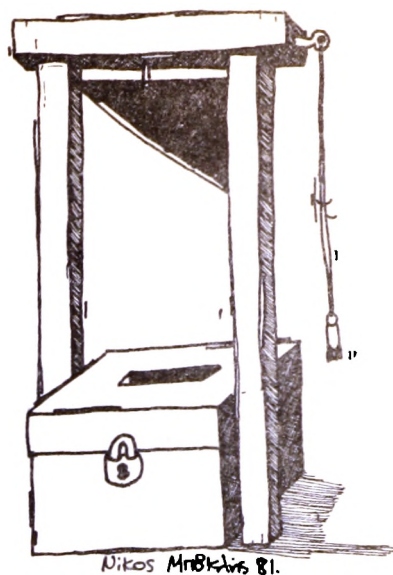
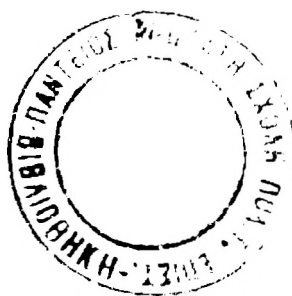
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

ΑΝΤΗΝΩΡ: Εννέα μέρες πριν από την κρίσιμη αναμέτρηση.....	4
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ:	5
ΑΝΤΙ - ΘΕΣΕΙΣ:	6
Γ. ΛΥΚΑ: Τα εκλογικά προγράμματα θα θεραπεύσουν την υγεία;.....	10
ΡΑΝΙΑΣ ΚΛΟΥΤΣΙΝΙΩΤΗ: «Καλύτερες συνθήκες ζωής».....	12
ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ: Ο Ευρωπαίος..	17
ΜΑΚΗ ΤΡΙΚΟΥΚΗ: Η ανάγκη για παρέμβαση της Αριστεράς.....	18
ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΛΑΪΤΖΗ: Θα μείνουμε λοιπόν μ' «αυτό»;.....	20
ΗΛΙΑ ΚΑΡΡΑ: Οδηγός Εκλογών 1981	21
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΔΩΔΟΥ: Ενδοκομματική σταυροδοσία.....	37
— Κίνηση για μια Επαναστατική Αριστερά: Η αντιρεφορμιστική ενότητα είναι ανοιχτή για όποιον θέλει πραγματικά να αγωνιστεί.....	42
ΕΚΚΕ-ΜΛ ΚΚΕ: Το μέγεθος δεν αποτελεί μοναδικό «πολιτικό» επιχείρημα.....	44
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ.....	46
ΔΗΜ. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ: Σύγχρονη Ελληνική Γλυπτική.....	47
Γ. ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ: Χορός και Μουσική στο Ηρώδειο...	48
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ:	50
ΔΙΑΛΟΓΟΣ:	52

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ, την προσεχή Παρασκευή 16 Οκτωβρίου, μαζί με την επίκαιρη εκλογική και πολιτική ύλη δημοσιεύεται μια μελέτη του καθηγητή Α.Χ. ΚΑΖΕΠΙΔΗ με τίτλο: «ΠΑΙΔΕΙΑ, ΔΟΓΜΑΤΑ και ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ».

ΕΞΟΦΥΛΛΟ: ΓΗΣΗ

ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΛΙΓΗ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ...

Η ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ δεν είναι βέβαια σύνηθες γνώρισμα των κομμάτων και κυβερνήσεων της Δεξιάς. Είναι μια παράταξη που η καθημερινή-της τριβή με τη συναλλαγή, την έχει οδηγήσει σε έναν ενσωματωμένο στην ιδεολογία-της κυνισμό. Εκδήλωση αυτού του κυνισμού είναι και η γενικότερη μορφή όσο και οι ειδικές εκδηλώσεις του εκλογικού αγώνα που ακολουθεί η «Νέα Δημοκρατία». Η μετατροπή του πολίτη σε ψηφοφόρο-αποδέκτη επιταγών, η αχαλίνωτη ρουσφετολογία, η συστηματική διαβολή και η αδίστακτη συκοφάντηση του αντιπάλου είναι στο πρώτο πλάνο πολιτικής συμπεριφοράς της πλειοψηφίας των παραγόντων της παράταξης αυτής.

ΣΤΟ ΗΓΕΤΙΚΟ επίπεδο η αλλοίωση εκδηλώνεται αλλιώς. Σαν μια γιγάντια επιχείρηση συνειδητής ανατροπής της πραγματικότητας, μια περιφρόνηση των πραγματικών δυνάμεων, απόψεων και προτάσεων που συγκρούονται στο πολιτικό προσκήνιο. Οι κ.κ. Ράλλης και Αβέρωφ, συναγωνίζονται αλλήλους από πόλη σε πόλη και από μπαλκόνι σε μπαλκόνι στις πιο κακοήθεις εκδηλώσεις μιας βαθύτατα αντιδημοκρατικής νοοτροπίας. Σωστά καταγράφηκε από τις εφημερίδες ότι ο πολιτικός λόγος των δύο ανδρών προσλαμβάνει πια μορφή παραληρήματος, όπου οι κοινωνικοποιήσεις του ΠΑΣΟΚ και τα φυσεκλίκια του Βελουχιώτη συμφύρονται σε μια ανεπανάληπτης εφευρετικότητας (και γελοιότητας) πολιτική κινδυνολογία.

ΜΟΙΑΖΕΙ σαν να απέμεινε ως μόνη εφεδρεία της «Νέας Δημοκρατίας» η παραγωγή του Τρόμου. Από πόλεμο με την Τουρκία μέχρι οικονομική καταστροφή και ολοκληρωτισμό, τίποτα δεν άφησαν που να μην караδοκεί στις 19 Οκτώβρη, «εκτός αν», βέβαια, ο «ώριμος και ψυχραιμος» λαός, εκχωρήσει εκ νέου την εξουσία στη «Νέα Δημοκρατία».

ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙΣ βέβαια να δώσεις κάτι σε κάποιον που δεν το θέλει, δεν το μπορεί και δεν τον εκφράζει. Δεν έχει νόημα να υποδείξει κανείς, λοιπόν, ότι η πολιτική αξιοπρέπεια είναι ένα πολύτιμο κεφάλαιο, και γι' αυτόν που θέλει να κυβερνήσει αλλά και γι' αυτόν που θα 'θελε απ' την Αντιπολίτευση να επιστρέψει και πάλι στην κυβέρνηση. Πολύ φοβούμαστε ότι η «Νέα Δημοκρατία» χάνει με το είδος της εκλογικής-της μάχης κάτι παραπάνω απ' τις εκλογές. Χάνει και το μίνιμουμ της πολιτικής σοβαρότητας και αξιοπιστίας που θα τη συντηρούσε ως σοβαρή αντιπολίτευση.

ΑΠΟ ΤΩΡΑ λοιπόν μπορούμε να προβλέψουμε πως για τη συνταξιοδότηση της Δεξιάς θα πρέπει να υπολογίζουμε σε πολλούς αποδέκτες αυτής της σύνταξης, μια και η διάσπαση αυτού του κόμματος είναι η μόνη λογική συνέπεια της τέλει έλλειψης κάθε συνέπειας αρχών που τη διακρίνει.

αντι

Εννέα μέρες πριν από την κρίσιμη αναμέτρηση...

ΑΝΑΠΟΔΡΑΣΤΑ στην τελική ευθεία πια, όλα τα κόμματα επιστρατεύουν το σύνολο των δυνάμεών-τους, καθώς μας χωρίζουν εννέα μόνον μέρες από τις εκλογές της 18ης Οκτωβρίου και η μάχη για την «*συντήρηση ή την Αλλαγή*», μπήκε στην πιο κρίσιμη και αποφασιστική-της φάση.

ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΣΟΚ, η Αλλαγή — ιδιαίτερα μετά τις συγκλονιστικές συγκεντρώσεις της Κρήτης — έχει αμετάκλητα κερδηθεί: Το ΠΑΣΟΚ θα σχηματίσει αυτοδύναμη κυβέρνηση, η πρώτη πόλη που θα επισκεφθεί ο Α. Παπανδρέου, σαν πρωθυπουργός, θα είναι το Ηράκλειο και ό,τι απομένει είναι η ιεράρχηση στόχων. Την ιεράρχηση αυτή, καθόρισε ο ίδιος ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ: Η νέα κυβέρνηση, είπε, θα εφαρμόσει το πρόγραμμά-της «*χωρίς αδιαλλαξία και σκόπιμες αναμετρήσεις*». Στον οικονομικό τομέα, θα προχωρήσουμε με βήματα αργά, μια και θα κληρονομήσουμε χάος... Όσο για τα θέματα εξωτερικής πολιτικής, θ' απομακρύνουμε αμέσως τις πυρηνικές κεφαλές που βρίσκονται εγκατεστημένες στην Ελλάδα (καλώντας και τους Βαλκάνιους γείτονές-μας να πράξουν το ίδιο), θα φέρουμε, στην πρώτη σύνοδο της Βουλής, τη συμφωνία Ρότζερς, ενώ, τρεις μήνες μετά την άνοδο του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία, θ' αρχίσουμε διαπραγματεύσεις με τους Αμερικανούς, για το πρόβλημα των βάσεων.

Η «ώρα της Αλήθειας»...

ΑΛΛΑ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ για τη νίκη, εκφράζουν και οι αρχηγός και υπαρχηγός της Νέας Δημοκρατίας. Ο αρχηγός, ο κ. Γ. Ράλλης, δήλωσε ότι η Νέα Δημοκρατία, στις εκλογές αυτές, «*θα πλησιάσει ή θα ξεπεράσει τον θρίαμβο του 1974*» (βλ. και ομιλία-του στις Σέρρες), ενώ ο υπαρχηγός, ο κ. Ευ. Αβέρωφ, μιλώντας στη Βέροια, προεξόφλησε ότι ο λαός θα δώσει, στις 18 Οκτωβρίου, ένα «*σκληρό μάθημα*» στον Α. Παπανδρέου και τους συνοδοιπόρους-του — τους κομμουνιστές...

ΩΣΤΟΣΟ και πέραν από την στιλπνή επιφάνεια των ωραίων αυτών «*διαβεβαιώσεων*», η πραγματικότητα προβάλλει διαφορετική. Η προκατακλυσμιαία «Εστία» λ.χ., επισημαίνει ότι οι αυταπάτες δεν έχουν πια θέση, ότι ήλθε «*η ώρα της Αλήθειας*» και ότι όλοι οι όπου γης «εθνικόφρονες» — δεξιοί, ακροδεξιοί, χουντίσαντες, χουντίζοντες κ.ά. — έχουν χρέος τώρα να σώσουν τη Νέα Δημοκρατία. Και αυτό, παρά τα ολέθρια σφάλματά-της και την απεμπόληση, από μέρους-της, όλων των ηθικών αξιών που στηρίζουν το αστικό καθεστώς... Κατά την «Εστία», ακόμη και ο εκλεκτός-της, ο κ. Σπ. Μαρκεζίνης, θα πρέπει τώρα να μεθοδεύσει την εκλογική παρουσία του Κόμματος των Προοδευτικών, έτσι ώστε «*να αφήσει απερίσπαστον την Νέαν Δημοκρατίαν*», περιορίζοντας τους συνδυασμούς-του στα δυο μεγάλα αστικά κέντρα, την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη... Διαφορετικά — γράφει — θα αλώσει τη χώρα το μαρξιστικό μέτωπο, πράγμα που θα σημάνει την «*αρχή του τέλους*», τήν «*ανατροπή των πάντων*», την «*επισώρευ-σιν απροσμετρήτων δεινών*»!

ΑΛΛΑ δεν είναι μόνον η «Εστία»... Σύσσωμος ο Τύπος της Δεξιάς διαισθάνεται πως η νίκη των δυνάμεων της Αλλαγής είναι επί θύραις... Πως η κυβέρνηση του πληθωρισμού, του αυταρχισμού και του ρουσφετιού, μπαίνει στο «*περιθώριο της ιστορίας*»... Πως ο λαός ελπίζει, προσδοκά, παλεύει...

Η ΔΙΑΙΣΘΗΣΗ αυτή όμως, ωθεί τη Δεξιά να κινήσει όλα τα

στη διάθεσή-της μέσα, για να φορτίσει με νέα ένταση — κινδυνολογία, αντικομμουνισμό, δημαγωγία — το προεκλογικό κλίμα. Η «Ακρόπολη» λ.χ. έλαβε «εντολή» ν' ανακαλύψει — και ανακάλυψε — δυο εκλογικά κέντρα του ΠΑΣΟΚ, στα Πετράλωνα και στην Έδεσα, όπου η φωτογραφία του κ. Παπανδρέου «*πλαισιώνεται*» από τις φωτογραφίες του Μαρξ και Έγκελς. Και δημοσιεύοντας το «*ντοκουμέντο*» (;) αυτό η ... «εφημερίδα όλων των Ελλήνων», αποφαινεται: *Μαρξ και Έγκελς, καθοδηγούν τον Παπανδρέου!* Από την πλευρά-του ο «Ελεύθερος Κόσμος», έλαβε «εντολή» να εξηγήσει τι είδους Αλλαγή θα φέρει το ΠΑΣΟΚ, αν ποτέ έλθει στην εξουσία. Και το δημοσιογραφικό όργανο της επτάχρονης τυραννίας, εκπλήρωσε πρόθυμα την αποστολή-του: *Η Αλλαγή που θα μας επιβάλει το ΠΑΣΟΚ, θα είναι η «αλλαγή» του τσαντόρ και της κελεμπίας...*

Η «Ελεύθερη Ώρα» σκέφθηκε πως μια συνταρακτική αποκάλυψη, που μπορεί να κόψει ψήφους από το ΠΑΣΟΚ, θα ήταν αν αποδεικνυε πως ο Α. Παπανδρέου είναι — ή υπήρξε — «*μασώνας*», ενώ η «Καθημερινή», που επιμένει να κρατεί τη σοβαρότητα-της, απλώς επιλέγει την τιτλοφόρησή-της: «*Ν' αποσαφηνισθούν οι σχέσεις ΠΑΣΟΚ με ΚΚΕ, ζητεί η Νέα Δημοκρατία*»...

Ο αντίπαλος που λέγεται Μιττεράν

ΑΛΛΑ ΣΤΟΧΟΣ της Δεξιάς δεν είναι μόνον το ΠΑΣΟΚ και τα δυο ΚΚΕ της χώρας. Στόχος είναι και η κυβέρνηση Μιττεράν στη Γαλλία, μια και η κυβέρνηση αυτή προωθεί με συνέπεια το σοσιαλισμό και ενσαρκώνει τη συνεργασία σοσιαλιστών-κομμουνιστών, που είναι, άλλωστε, η καλύτερη εγγύηση της Αλλαγής. Συνεπώς, στο βαθμό που η ελληνική Δεξιά θα «*αποδείξει*» ότι ο σοσιαλισμός καταρρέει στη Γαλλία, στον ίδιο βαθμό, η «*γαλλική εμπειρία*» θα παύσει να εμπνέει τους Έλληνες εκλογείς... Από την πλευρά αυτή, ορισμένοι τίτλοι του δικού-μας φιλοκυβερνητικού Τύπου, είναι ιδιαίτερα χαρακτηριστικοί: «*Καθελώνει τους μισθούς των Γάλλων ο Μιττεράν*» — «*Το γαλλικό φράγκο έχασε τη διεθνή εμπιστοσύνη-του*» — «*Μονοκομματικό σοσιαλιστικό κράτος, με χρεοκοπημένη οικονομία, καθίσταται η Γαλλία*», κ.ά.

ΤΟ ΕΠΙΜΥΘΙΟ συνάγεται μόνο-του: Όταν στην πλούσια Γαλλία, που είναι μεταξύ άλλων και πυρηνική δύναμη (όπως θα θύμιζε ο κ. Αβέρωφ, που είναι «*μπασμένος και στα στρατιωτικά*»...), συμβαίνουν αυτά τα φοβερά, ο καθένας μπορεί να φαντασθεί τι πρόκειται να γίνει εδώ, αν έλθουν οι σοσιαλιστές στην εξουσία, αν η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ θελήσει να στηριχθεί ή να συνεργασθεί με τους κομμουνιστές: Οι μισθοί όχι μόνο θα καθηλωθούν, αλλά και θα μειωθούν... Η αξία της δραχμής θα εξανεμισθεί... Και ακόμη — όπως έγραψε το αμερικανικό «Τάιμ» — το ελληνικό κατεστημένο θα φυγαδεύσει τα περιουσιακά-του στοιχεία («*ράβδους χρυσού, κοσμήματα, καλλιτεχνικούς θησαυρούς*», κτλ.) στο εξωτερικό! Όσο για το εσωτερικό καθεστώς της χώρας, θα είναι ένα καθεστώς στυγνό, μονοκομματικό, όπου «*σεις και μεις* — δηλαδή η πλειονότητα των Ελλήνων — *θα είμαστε εκτός πολιτικής*», όπως είπε ο αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας, το περασμένο Σαββατοκύριακο.

ΦΥΣΙΚΑ, η κινδυνολογία αυτή, δεν πρόκειται να πτοήσει τους Έλληνες ψηφοφόρους, που είναι εθισμένοι, άλλωστε,

στις μηχανορραφίες και τα «ευρήματα» της Δεξιάς. Ωστόσο, γεγονός παραμένει πως, ανάμεσα στις δυνάμεις της Αλλαγής, προβλήματα εξακολουθούν να υπάρχουν, καθώς το ΠΑΣΟΚ όχι μόνον αρνείται να στηρίξει την Αλλαγή στην ενότητα όλων των δημοκρατικών δυνάμεων και, ειδικότερα, στην ενότητα σοσιαλιστών-κομμουνιστών, κατά το πρότυπο της Γαλλίας, αλλά και καλεί τους κομμουνιστές, και όλους τους άλλους δημοκράτες, να ψηφίσουν, τη φορά αυτή, ΠΑΣΟΚ. *«Κάθε δημοκράτης — είπε ο Α. Παπανδρέου στο Ηράκλειο — πρέπει να ψηφίσει ΠΑΣΟΚ, που εγγυάται τη νέα πορεία του έθνους. Δεν είναι ώρα, σ' αυτή την εκλογική μάχη, για κάθε κομματικό σχηματισμό, να καταγράψει τις δυνάμεις-του. Είναι η ώρα του μεγάλου ΝΑΙ και του μεγάλου ΟΧΙ»...*

ΕΙΝΑΙ ΓΝΩΣΤΟ όμως, πως τη θέση αυτή του ΠΑΣΟΚ, δεν αποδέχονται ούτε το ΚΚΕ, ούτε το ΚΚΕ Εσωτερικού. Το ΚΚΕ γιατί πιστεύει πως η δική-του ενίσχυση, με στόχο, πάντοτε, το 17%, αποτελεί το «κλειδί για την αλλαγή». Ιδιαίτερα, όταν υπάρχουν σχέδια για την αποτροπή και υπονόμευση της Αλλαγής, όταν — όπως έγραφε ο «ΡΙζοσπάστης» της περασμένης Κυριακής — διατυπώνονται, από πλευράς μερίδας του Τύπου, «ανοικτοί υπαινιγμοί ότι το ΠΑΣΟΚ θα μπορούσε να βρει από τη Δεξιά την αναγκαία στήριξη, που ο "διμέτωπος" θα του στερούσε από τα αριστερά».

ΑΠΟ ΤΗΝ πλευρά-του το ΚΚΕ Εσωτερικού πιστεύει πως η ενότητα των δημοκρατικών-αριστερών δυνάμεων, δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί στους κόλπους ενός μόνου κόμματος (*«δεν νοείται — έγραψε η «Αυγή» — οι κομμουνιστές της ανανέωσης να ψηφίσουν ΠΑΣΟΚ και όχι το δικό-τους κόμμα»*) και πως είναι τιμιότερο και αποτελεσματικότερο, αντί το ΠΑΣΟΚ ν' απευθύνεται στους κομμουνιστές, ζητώντας την ψήφο-τους, να οικοδομήσει μαζί-τους μια ισότιμη συνεργασία, για την αναζήτηση του ελληνικού δρόμου προς το σοσιαλισμό.

Τα «σενάρια» επί σκηνής πάλι

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ που υπάρχουν και εμφιλοχωρούν ανάμεσα στις δυνάμεις της Αλλαγής, δεν αναστέλλουν, ωστόσο,

τη δραστηριότητα ορισμένων πολιτειακών και άλλων παραγόντων που ήδη καταστρώνουν διάφορα «σενάρια», για την περίπτωση που ούτε το ΠΑΣΟΚ, ούτε η Νέα Δημοκρατία είναι σε θέση να σχηματίσουν αυτοδύναμη κυβέρνηση. Και καθώς θα πρέπει να μεσολαβήσει ένας ολόκληρος χρόνος για να προκηρυχθούν νέες εκλογές, τα «σενάρια» προβλέπουν από τη διάσπαση της Νέας Δημοκρατίας, προκειμένου κάποια μικρή ομάδα-της να στηρίξει τη νέα κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, ως την προσφυγή στις υπηρεσίες κάποιου προσωρινού σχήματος τεχνοκρατών. Η περίπτωση στήριξης της νέας κυβέρνησης από τους κομμουνιστές βουλευτές των δύο ΚΚ, δεν προβλέπεται από τα «σενάρια» αυτά, παρ' όλον ότι το ενδεχόμενο αυτό, δεν αποκλείεται από πλευράς ΠΑΣΟΚ (στήριξης μόνον, και όχι συμμετοχής-τους στην κυβέρνηση).

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ και καθώς πλησιάζουμε προς τη μεγάλη ώρα των εκλογών, πληθύνονται οι ενδείξεις ότι *«τα πράγματα δεν βαίνουν κατ' ευχήν»* στο κυβερνητικό κόμμα, καθώς η συστέγαση ακροδεξιών, δεξιών, «φωτισμένων δεξιών», κεντρώων, κτλ., αλλοίωσε, οπωσδήποτε, την αρχική φυσιογνωμία της Νέας Δημοκρατίας, σε σημείο ώστε ο πρώην υπουργός Συντονισμού κ. Ι. Μπούτος να ζητάει — από τώρα — την *«ιδεολογική και πολιτική αποσαφήνιση του κόμματος»*. Φυσικά, στον κ. Μπούτο, απαντούν — λόγω και έργω — οι κ.κ. Ράλλης και Αβέρωφ, με τα όσα διακηρύσσουν, από τον εξώστη των προεκλογικών-τους συγκεντρώσεων, με τον κ. Ράλλη ν' ανταγωνίζεται σε αντικομμουνισμό τον Γεωργαλά της χούντας και με τον κ. Αβέρωφ να σεμνύνεται γιατί ανήκει στην ίδια Δεξιά που νίκησε τους «συμμορίτες», στη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου!

ΟΛΕΣ ΟΙ ενδείξεις, ωστόσο, πείθουν ότι, σε εννέα μέρες, η Δεξιά θα παύσει να κυβερνά αυτόν τον τόπο. Ότι οι ένοπλες δυνάμεις θα παύσουν να είναι προσωπικό φέουδο του κ. Αβέρωφ. Ότι ο κ. Λάσκαρης δεν θα διαθέτει, επιτέλους, προσωπικά συνδικάτα, για να «τιθασσέυει» ή να καταργεί — ανάλογα με την περίπτωση... — την πάλη των τάξεων στην Ελλάδα. Ότι κάποιες καλύτερες μέρες αναμένουν τον ελληνικό λαό, που «έχει γνώμη, κι έχει δύναμη, και θέλει»! Θαρσείν, χρη...

ΑΝΤΗΝΩΡ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Τετάρτη 23

- Η «Εθνική Παράταξη» απεφάσισε να μη μετάσχη στις εκλογές της 18ης Οκτωβρίου.

Πέμπτη 24

- Σε προεκλογική συγκέντρωση στις Σέρρες ο κ. Α. Παπανδρέου τόνισε ότι *«το ΠΑΣΟΚ στη νέα βουλή δε χρειάζεται τη συμπάρασταση οποιουδήποτε άλλου κόμματος, για να σχηματίσει κυβέρνηση»*.

Παρασκευή 25

- Γνωστά ονόματα ακροδεξιών φιγουράρουν στους συνδυασμούς που ανακοίνωσε η «Νέα Δημοκρατία».

Σάββατο 26

- Άρχισε στην Πολωνία η δεύτερη φάση του συνέδριου της «Αλληλεγγύης».
- Αντιδράσεις από όλα τα κόμματα της δημοκρατικής

αντιπολίτευσης προκάλεσαν δηλώσεις του γ.γ. του ΝΑΤΟ Γ. Λουνς σχετικά με νησιά του Αιγαίου και την ελληνική κυριαρχία στον εναέριο χώρο του Αιγαίου. Ο κ. Αβέρωφ «συμφώνησε για πρώτη φορά» με τον κ. Παπανδρέου για σχετικές δηλώσεις-του.

Κυριακή 27

- Γυμνάσια του αμερικάνικου στόλου γίνονται έξω από την Κρήτη για να διασφαλιστούν οι βάσεις από τυχόν... Λυβική επίθεση.

Δευτέρα 28

- Έντονη διαμάχη ξέσπασε μεταξύ των κ.κ. Α. Παπανδρέου και Γ. Ράλλη για το θέμα της τηλεοπτικής αναμέτρησης των δύο αρχηγών.
- Η ομάδα των διανοούμενων Κ.Ο.Ρ. στην Πολωνία ανακοίνωσε την αυτοδιάλυσή-της και την προσχώρηση στην «Αλληλεγγύη».

Τρίτη 29

- Χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα έληξαν οι συνομιλίες μεταξύ των

υπουργών εξωτερικών ΗΠΑ - Σοβιετικής Ένωσης.

Τετάρτη 30

- Οι κ.κ. Σ. Θεοτόκης και Α. Κοκέβης περιλαμβάνονται στο συνδυασμό Επικρατείας της «Ν.Δ.».

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Πέμπτη 1

- Σχόλιο του πρακτορείου «Τας» χαρακτηρίζει την «Αλληλεγγύη» *«συνάθροιση αντεπαναστατών και δυτικών πρακτόρων πληροφοριών»*.
- Σύμφωνα με την κ. Θάτσερ, το Κυπριακό, αποτελεί *«θέμα αμφισβητούμενων εδαφών»!*

Παρασκευή 2

- Ο Λ. Βαλέσσα επανεκλέχθηκε πρόεδρος της «Αλληλεγγύης» με 462 ψήφους σε σύνολο 851 συνέδρων.

Σάββατο 3

- Ανακοινώθηκαν οι τελικές ρυθμίσεις για την προεκλογική κάλυψη των συγκεντρώσεων των κομμάτων.
- Η πολιτική πτέρυγα του Ι.Ρ.Α.

«Σίν Φέιν» ανακοίνωσε ότι οι αντάρτες του Ι.Ρ.Α. σταματούν οριστικά τις απεργίες πείνας.

Κυριακή 4

- Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των προεδρικών εκλογών στο Ιράν πρόεδρος εξελέγη ο Χ. Χαμενεΐ που συγκέντρωσε το 96% των ψήφων.

Δευτέρα 5

- Σοβαρό κλυδωνισμό στο νομισματικό σύστημα της Ευρώπης προκάλεσε η απόφαση των υπουργών Οικονομικών της ΕΟΚ για ανατίμηση του Δυτικογερμανικού μάρκου και του Ολλανδικού φιορινιού και υποτίμηση του Γαλλικού φράγκου και της Ιταλικής λιρέτας.

- Έληξαν οι εργασίες του 21ου συνέδριου της Γ.Σ.Ε.Ε. στην Κασσάνδρα Χαλκιδικής με αποχή της δημοκρατικής αντιπολίτευσης από τις εκλογές.

- Η κυβέρνηση Μωρουά αποφάσισε να «παγώσει» προσωρινά τιμές βασικών ειδών διατροφής και ορισμένων υπηρεσιών.

Τρίτη 6

- Δολοφονήθηκε στο Κάιρο ο πρόεδρος της Αιγύπτου Σαντάτ.

Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙ

Με μηνυτή τον πρόεδρο της ΓΣΕΕ κ. Χρ. Καρακίτσο το ΑΝΤΙ κλήθηκε να δικάσσει για «συκοφαντική δυσφήμιση» την Τρίτη 29 Σεπτεμβρίου μα δεν καταδικάστηκε. Αντίθετα στον μάρτυρα κατηγορίας κ. Νίκο Παπαγεωργίου, επίτιμο πρόεδρο της ΓΣΕΕ, που δεν προσήλθε για να καταθέσει σε βάρος-μας, επιδικάστηκε το ποσό των 5.000 δρχ. για λιπομαρτυρία και η δίκη αναβλήθηκε για τις 26 Οκτωβρίου.

Το «πρόβλημα» δημιουργήθηκε όταν σε αποκαλυπτικό δημοσίευμα του ΑΝΤΙ (τχ. 175 και επόμενα τεύχη) που αφορούσε το γνωστό σκάνδαλο αγοράς από τον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας αντι 83.000.000 δρχ. οικοπέδων εκτός σχεδίου πόλεως, αναφερόταν και το όνομα του κ. Καρακίτσου.

Βέβαια ο κ. Καρακίτσος που ουδέποτε άλλοτε έχει θιγεί όταν του καταμαρτυρούσαν σωρεία πραγμάτων, δεν είχε καμιά διάθεση ν' αναφερθεί στην (αυταπόδεικτη άλλωστε) αξιοπιστία του δημοσιεύματος περιορίζοντας το θέμα στο πρόσωπό-του, εν όψει βέβαια του «συνεδρίου» της Χαλκιδικής, όπου θά 'χε κάθε διάθεση να φανεί σαν «συκοφαντημένος» και «δυσφημούμενος», αλλά αθώς και με καταδικασμένους τους «συκοφάντες»-του.

Εξ αιτίας όμως της απουσίας ενός (όχι βέβαια τυχαίου) μάρτυρα κατηγορίας, η δίκη αναβλήθηκε. Στις 26 Οκτωβρίου, που ορίστηκε να διεξαχθεί τελικά η δίκη, το πιθανότερο είναι να μην λείψουν οι μάρτυρες και ν' ακουστούν και ενώπιον της δικαιοσύνης κάποια πράγματα για τη διασπάθιση των χρημάτων του δημόσιου και τον εύκολο πλουτισμό των διαφόρων κομπιναδόρων, μα και για τις πολιτικές ευθύνες κάποιων προσωπικοτήτων της Δεξιάς (τί σύμπτωση!), που καλυπτόμενοι πίσω από αξιώματα και κάθε λογής κολήγους, αφήνουν άλλους να βγάζουν το φίδι απ' την τρύπα.

Μάρτυρες υπεράσπισης του ΑΝΤΙ είχαν προσέλθει ο βουλευτής του ΠΑΣΟΚ (Μαγνησίας) κ. Δημήτρης Πιτσιώρης, ο δήμαρχος Βόλου κ. Μιχάλης Κουντούρης, ο πολεοδόμος κ. Θύμιος Παπαγιάννης και ο πρόεδρος των υπαλλήλων της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Θεοχάρης Παπαμάργαρης. Συνήγοροι-μας παραστάθηκαν οι δικηγόροι κ.κ. Νίκος Κωνσταντόπουλος και Χριστόφορος Αργυρόπουλος.

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ

Είναι φυσικό επακόλουθο μέσα στις τόσες προεκλογικές συγκεντρώσεις, που πραγματοποιούνται καθημερινά, οι ομιλίες των πολιτικών αρχηγών να μην παραλάσσουν σημαντικά. Κατ' ανάγκη, λοιπόν, τα ειδησεογραφικά στοιχεία, κάθε φορά, αντλούνται με κόπο, ενώ κάποτε... επινοούνται. Όμως εκεί που οι εκπρόσωποι του Τύπου δεν έχουν ιδιαιτέρως λόγο να κοπιήσουν είναι στο να αντλήσουν κά-θε φορά ομοειδή, βέβαια, αλλά (...) πρωτότυπα κινδυνολογικά αποφθέγματα, που με τόση μανία ο εμπνευστής του...

του Νίκου Μπουκλή

«ήπιου πολιτικού κλίματος» κ. Γ. Ράλλης χρωματίζει τον τελευταίο καιρό τους λόγους-του.

Χειμαρρώδης στην κινδυνολογία στην ομιλία που εκφώνησε στη Μυτιλήνη ο αρχηγός της «Νέας Δημοκρατίας» και καταρρακτώδης στον Πύργο, που θεωρεί και λίγο «χωράφι» της δεξιάς, υπερέβη εαυτόν στην Πάτρα, σε μια έντεχνη και σαφώς μεθοδευμένη προσπάθεια πόλωσης του πολιτικού κλίματος.

Αν αφήσουμε κατά μέρος συνθήματα του είδους: «Αν στις 28 Οκτωβρίου του 1941 είπαμε όχι στο φασισμό, στις 18 Οκτωβρίου του 1981 θα πούμε όχι στον μαρξισμό» (!), με τα οποία δημιουργήθηκε η «κατάλληλη» ατμόσφαιρα, θα πρέπει να επισημάνουμε κάποιες χαρακτηριστικές «κωρώνες» του πρωθυπουργού, που δείχνει νά 'χει μάθει για τα καλά το μάθημά-του μετά, ως φαίνεται, την αποστήθιση της αρθρογραφίας του Β' Αντιπροέδρου κ. Ευ. Αβέρωφ: — «Η χιλιομασημένη καραμέλα της "αλλαγής" περιέχει αυτή τη φορά τις σκοτεινότερες επιδιώξεις ανατροπής». — «Μαρξιστές, παραμαρξιστές και μαρξιστοειδείς συμπράττουν κρυφά ή φανερά, τυπικά ή άτυπα για ν' ανατινάξουν στον αέρα το οικοδόμημα που με αίμα και ιδρώτα χτίσαμε».

— «Ο σοσιαλισμός του ΠΑΣΟΚ είναι τυχοδιωκτικός και κρύβει το αληθινό-του πρόσωπο. Είναι ένας σοσιαλισμός με την σκούφια του Μαρξ και του Έγκελς» κτλ.

Βέβαια η κινδυνολογία κι η παραφιλολογία με την επίκληση, σαν τρομερών και φοβερών, προσώπων όπως του Βελουχιώτη, του Σαράφη κ.α. (μήτε του... «καπετάν Γιώτη» εξαιρουμένου — ειπώθηκε κι αυτό!) δεν είναι κάτι καινούριο στην «επιχειρηματολογία» της Δεξιάς.

Όμως ο εντεινόμενος ρυθμός με τον οποίο εμφανίζεται στις ομιλίες του πρωθυπουργού και το αποκάλυπτο του χαρακτήρα-της στα πλαίσια μιας σαφώς καλλιεργούμενης πόλωσης, είναι δείγματα έλλειψης ψυχραιμίας, και πανικού μπροστά στην επερχόμενη ώρα της κρίσης.

Κι όπως τα κανόνια κάποιου απ' τους Λουδοβίκους έφεραν την επιγραφή στις κάνες-τους «ULTIMA RATIO REGUM» («Το τελευταίο επιχείρημα του βασιλέως») οι πρωθυπουργικοί λόγοι πρέπει να έχουν σαν «μότο» την ίδια φράση.

Λίγο πριν την πτώση...

ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ: Ο,ΤΙ ΠΡΟΛΑΒΕΤΕ...

Κατά παρέκκλιση: του νόμου 947, του νόμου περί προστασίας δασών, του αρχαιολογικού νόμου και πάσης εννοίας δημοσίου συμφέροντος και ισονομίας, στο άρθρο 19 του νόμου 960 για τα γκαράζ, σημειώνονται τα παρακάτω εκπληκτικά:

Άρθρον 18

Τα ρυμοτομικά διαγράμματα του Οικοδομικού Συν/σμού «Ο ΦΟΙΝΙΞ» δύνανται να κυρωθούν κατά την διαδικασία του Ν.Δ. της 17.7.1923 και κατά παρέκκλιση του Ν. 998/1979 «περί προστασίας των δασών και δασικών εν γένει εκτάσεων της χώρας», υπογραφόμενα μόνον υπό του υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος.

Οι πληροφορίες-μας λένε ότι η ιδιοκτησία του οικοδομικού συνεταιρισμού «Ο ΦΟΙΝΙΞ» συνίσταται σε δασωμένο, πευκόφυτο μάλιστα, λόφο, που τυχαίνει να είναι και αρχαιολογικός χώρος, στα Μεσόγεια... και ότι ακόμα το άρθρο-φωτογραφία μπήκε την τελευταία στιγμή (και τελευταία μέρα της Βουλής) με εισήγηση του βουλευτή Βασιλή Κεδίκογλου. Τί λέει γι' αυτό το ΠΑΣΟΚ; Φυσικά δε

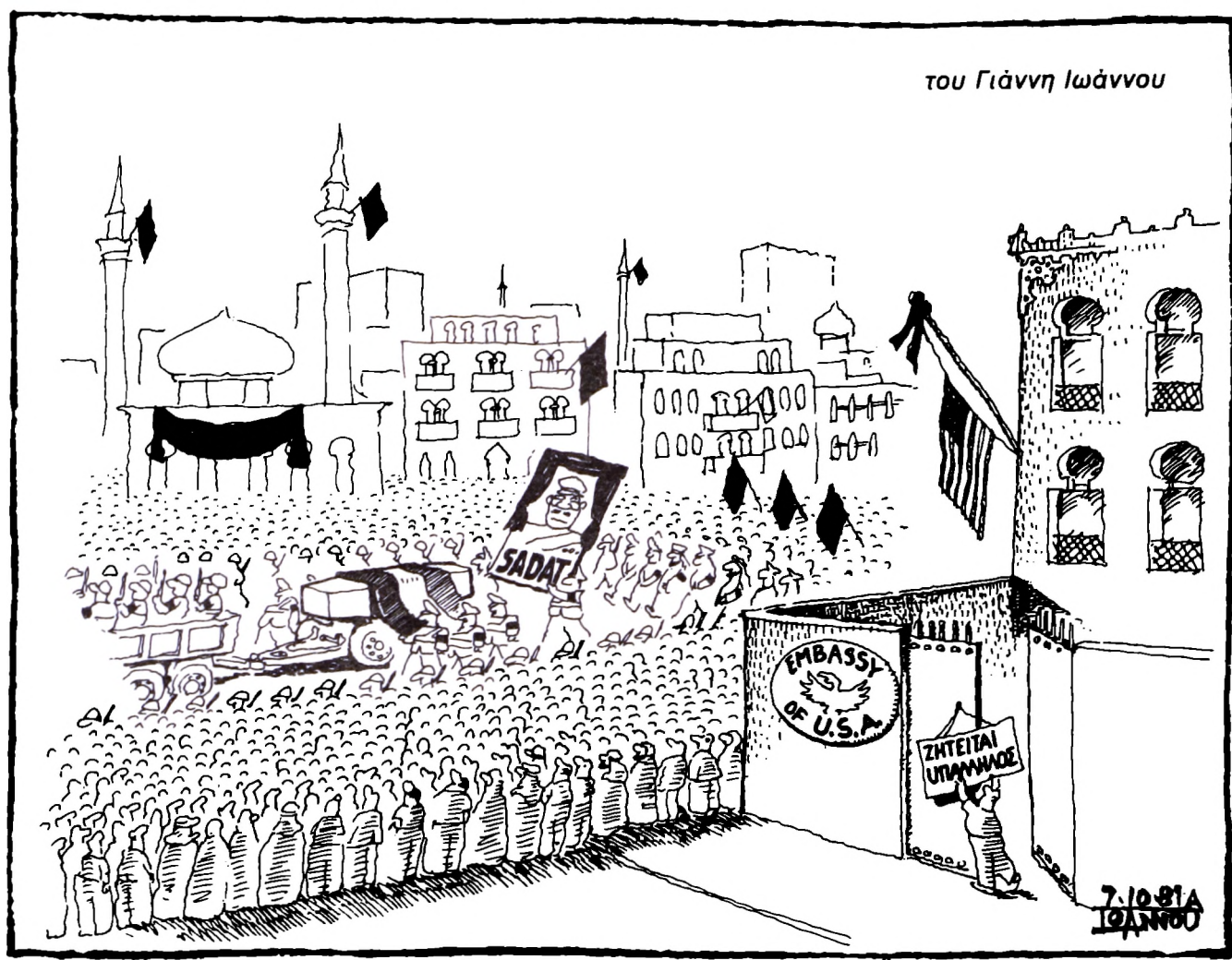
ΤΟ ΚΑΜΠ-ΝΤΑΙΗΒΙΝΤ ΣΚΟΤΩΣΕ ΤΟΝ ΣΑΝΤΑΤ

Οι πανηγυρισμοί στις πρωτεύουσες των αραβικών χωρών που αντιτίθενται στην πολιτική του Καμπ-Νταϊήβιντ, μόλις έγινε γνωστή η εκτέλεση του αιγυπτίου προέδρου Ανουάρ Σαντάτ, φανερώνουν και την πολιτική σημασία της δολοφονίας-του.

Από την άλλη πλευρά, η έντονη κινητοποίηση και επιφυλακή των στρατιωτικών δυνάμεων των ΗΠΑ στην περιοχή για την πρόληψη ενδεχόμενης εξέγερσης και «ανεπιθύμητων» εξελίξεων στη χώρα φανερώνει την ανησυχία του Πενταγώνου από την έκλειψη ενός «πιστού φίλου και συμμάχου».

Όμως υπάρχει και η άλλη διάσταση: Οι πρόσφατες κατά κύματα συλλήψεις πολιτικών αντιπάλων στο εσωτερικό (Μουσουλμανική Αδελφότητα, Κόπτες, Πολιτικά κόμματα) είχαν ανεβάσει τη λαϊκή δυσαρέσκεια σε σημεία έκρηξης και είχαν αφαιρέσει κάθε επίφαση από το τυραννικό καθεστώς.

Η εκτέλεση του Σαντάτ αποτελεί αναμφισβήτητο πλήγμα για την αμερικανική πολιτική στην περιοχή. Ο δρόμος για τους επιγόνους-του είναι τώρα σίγουρα πιο δύσκολος.

χρειάζεται να τονιστεί ότι από μέρους του κυρίου Πλυτά δεν υπήρξε αντίρρηση...

Για να μη λένε ότι η συμπολίτευση και η αντιπολίτευση δεν συνεργάζονται ποτέ, όταν μάλιστα πρόκειται για το καλό του Έθνους...

Η ΨΗΦΟΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΟΣ

Πληθαίνουν οι καταγγελίες για την άσκηση ψυχολογικής βίας σε ορισμένες μονάδες, για την πυκνωση της Ε.Η.Δ. (Εθνικής και Ηθικής Διαπαιδαγώγησεως) με πολιτικά «ουδέτερα» θέματα, του τύπου: «Κομμουνισμός-Μαρξισμός - Ελευθερία». Πληθαίνουν δηλαδή οι ενδείξεις για μια προσπάθεια επηρεασμού του φρονήματος και της πολιτικής βούλησης των στρατευμένων.

Είναι ίσως η τελευταία ευκαιρία ορισμένων «σταγονιδίων» να κατανοήσουν ότι σ' αυτή τη χώρα υπάρχουν (και θά 'πρεπε νά 'ναι σεβαστά) και Σύνταγμα και νόμοι και δημοκρατικά δικαιώματα και αξιοπρέπεια του πολίτη. Και ό-τι ο στρατιώτης δεν είναι «ον δίποδο που εκτελεί διαταγές», αλλά ένας πολίτης «εν στολή», που εκτελεί μια βασική υποχρέωσή-του ως προς την πολιτεία. Και πως μάλιστα, καθώς αυτή η υποχρέωση συνδυάζεται με ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες ζωής, ο στρατευμένος πολίτης έπρεπε να έχει και να νιώθει διπλά σεβαστά και διασφαλισμένα τα δικαιώματά-του.

Δεν περιμένουμε τίποτα από τον κ. Αβέρωφ, γιατί αυτός θέλησε το στρατό πολιτικό εργαλείο της παράταξής-του. Του τονίζουμε μόνο πως «ό,τι έσπειρε θα θερίσει». Νομίζουμε όμως πως είναι στοιχειώδες χρέος της κυβέρνησης που διεξάγει τις εκλογές να αποτρέψει, ειδικότερα αυτές τις τελευταίες προεκλογικές μέρες, κάθε μορφής «άνωθεν» παρέμβαση, στην εκδήλωση της ελεύθερης πολιτικής βούλησης των στρατευμένων πολιτών.

Θα είναι μια μικρή προσφορά στη δημοκρατική ομαλότητα, που τόσο ταλαιπώρησε η απερχόμενη παράταξη. Ας μην τραβήξει κι άλλο το σκοινί... «εν ου παικτοίς» μάλιστα. Νομίζουμε ότι η κυβέρνηση και όλοι οι ενδιαφερόμενοι θα πράξουν το αυτονόητο...

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ

Από το δήμαρχο Αθηναίων κ. Δ. Μπέη πήραμε την ακόλουθη διευκρινιστική επιστολή, σχετικά με σχόλιο του ΑΝΤΙ για τα έργα στο λόφο του Στρέφη.

Αγαπητό ΑΝΤΙ

Στο τεύχος της 28 Αυγούστου αναφέρεσαι στο λόφο του Στρέφη και στο γεγονός ότι στο χώρο αυτό μπουλντόζες «κάνουν κάτι μικροέργα ικανά... να εμποδίζουν τα παιδιά... να χαρούν το λόφο».

Στο λόφο του Στρέφη άρχισαν από το Δήμο τον Ιανουάριο σημαντικά έργα, που σκοπό έχουν να δώσουν στο λόφο λειτουργικότητα και να τον αξιοποιήσουν. Γιατί ο λόφος του Στρέφη παραμένει ο μεγάλος άγνωστος για τους Αθηναίους, αφού ελάχιστοι τον ξέρουν και πάρα πολύ λίγοι τον έχουν επισκεφθεί.

Στο λόφο φτιάχνονται εφτά πλατείες με καθιστικά και πεζόδρομοι πολλών εκατοντάδων μέτρων, όπου κυριαρχεί η πελεκημένη πέτρα. Φτιάχνεται επίσης και ένα κυλικείο χωμένο σε βράχο και διαμορφώνεται το υπαίθριο ανοιχτό θέατρο για να μπορεί να δεχτεί ερασιτεχνικούς θιάσους, μουσικά συγκροτήματα και χορωδίες. Θα φτιαχτεί ένα ξύλινο καφενείο για να δέχεται όσους θα θέλουν να περάσουν λίγη ώρα ήσυχα. Η Παιδική Χαρά αναμορφώνεται για να μπορεί να δεχτεί μεγάλο αριθμό παιδιών, ενώ το γήπεδο μπάσκετ έχει σχεδόν τελειώσει. Ολόκληρος ο λόφος ηλεκτροφωτίζεται, όπως επίσης και το γήπεδο αθλοπαιδιών. Τοποθετήθηκε δίκτυο νερού και σε λίγο χιλιάδες κυβικά μέτρα κηπευτικού χώματος θα ριχθούν σε διάφορα σημεία του λόφου για να επακολουθήσουν φυτεύματα. Ο λόφος όλος θα γεμίσει με παγκάκια.

Τα έργα, λοιπόν, που γίνονται στο λόφο Στρέφη είναι πολλά και ποικιλόμορφα, με πολλές κατασκευαστικές δυσχέρειες. Σε λίγο ο λόφος θα γίνει ένα μεγάλο εντευκτήριο για τους Αθηναίους, μικρούς, μεγάλους και νεολαίους.

Φιλικώτατα

Ο Δήμαρχος ΔΗΜ. ΜΠΕΗΣ

Η ΔΕΞΙΑ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ...

Αυτό μας λέει η κ. Ελένη Βλάχου σε άρθρο-της της Κυριακής 4 Οκτώβρη στην «Καθημερινή», την εφημερίδα που μπορεί κανείς να τη χρησιμοποιήσει ως ασφαλή δείκτη για ορισμένες τάσεις στο χώρο της Δεξιάς. Και εννοούμε ότι η σχετική-της νηφαλιότητα και πολιτική ψυχραιμία την περίοδο πριν την έναρξη της εκλογικής μάχης έδιναν ένα

Κυκλοφόρησε Ο ΠΟΛΙΤΗΣ

τεύχος 46, Σεπτέμβριος 1981

- Κοντά στο σπίτι σας και δίπλα στο Λυκαβηττό λειτουργεί τό νηπιαγωγείο. «Τό άστεράκι».
- Μιά μικρή δαση μέσα στο τσιμέντο.
- Πρόγραμμα μελετημένο – Διδασκαλία και επίδλεψη από έμπειρο προσωπικό.
- Παιχνίδι και μάθηση σ' ένα περιβάλλον φροντίδας και αγάπης για τό παιδί.
- Έλάτε νά γνωριστούμε και νά συζητήσουμε για τό παιδί σας.

Γκόλφω Π. Εύθυμίου

Βαλααμώνος 4 και Άσκληπιού τηλ. 6447830 – 3635419.

ΣΥΝΕΒΗ ΚΙ ΑΥΤΟ...

Ο «δοτός» — εκπρόσωπος των χουντικών που δεν περιλήφθηκαν στους συνδυασμούς της Ν.Δ. — μίλησε στην τηλεόραση και προκάλεσε το πανελλήνιο.

Τον είχαμε δει για τελευταία φορά το 1973, δυο μέρες μετά το αιματοκύλισμα του Πολυτεχνείου...

ΛΟΓΩ ΣΥΜΠΑΘΕΙΑΣ

Η Δεξιά είναι «το κόμμα της φτωχολογίας», μας διαβεβαιώνει η κ. Βλάχου. Και όλη η φτωχολογία σπεύδει να αποδείξει του λόγου το ασφαλές. Έτσι, η ΕΔΟΚ-ΕΤΕΡ, γνωστός μη προνομιούχος γίγαντας των κατασκευαστικών εταιρειών, με δράση στην Αφρική και Μέση Ανατολή, τάχθηκε με τη Δεξιά, όχι για λόγους μάλιστα πολιτικούς, αλλά... ηθικούς (το ήθος είναι ο πλούτος του φτωχού, ως γνωστόν).

Έτσι, η Διοίκηση της ΕΔΟΚ-ΕΤΕΡ, μοίρασε μια «σύσταση» στους υπαλλήλους-της (τί κομπή λέξη για τον καταναγκασμό) που περιλαμβάνει τα ακό-

λουθα χαριτωμένα:

«Παρακαλείσθε όπως παρευρεθείτε εις ομιλίαν του νυν Υπουργού Δημ. Έργων κ. Τζανετάκη που θα πραγματοποιηθεί εις... Δια το προσωπικόν της ημετέρας επιχειρήσεως συνιστά θέμα ηθικής τάξεως (από επαγγελματικής πλευράς και ουχί πολιτικής), το να παραστώμεν εις την ομιλίαν του κ. Υπουργού, λόγω της συμπαθείας ην επέδειξε προς απάσας τας τεχνικάς εταιρείας» (η υπογράμμιση είναι του κειμένου).

Τί να πρωτοθαυμάσει κανείς από το τόσο εύγλωττο αυτό κείμενο. Την ανιδιοτέλεια της ΕΔΟΚ-ΕΤΕΡ (δεν λέει «επειδή ο κ. Υπουργός συμπαθεί την ΕΔΟΚ-ΕΤΕΡ», αλλά «απάσας τας τεχνικάς εταιρείας» — φτωχές όλες επίσης).

Την επισήμανση της ηθικής πλευράς του θέματος (τί βάθος προδίδει αυτή η παρατήρηση. Όπως έχουν αποδείξει οι κοινωνιολόγοι οι ηθικές έννοιες προέρχονται απ' την οικονομική συναλλαγή). Πώς να εξυμνήσει τη γενικότερη ανιδιοτέλεια της εποχής (μπορεί να γί-

μέτρο της ασφάλειας της εξουσίας. Τώρα, που η Δεξιά αισθάνεται την εξουσία να φεύγει κάτω απ' τα πόδια-της, αρχίζει από όλες τις πλευρές-της, ενορχηστρωμένα, είτε την κινδυνολογία, είτε τη συκοφαντία, είτε την τόνωση του κομματικού πατριωτισμού. Στις πιο ευγενείς εκδοχές της παράταξης όπως εκείνη της τωρινής κ. Βλάχου, υπάρχει μια επικολυρική έξαρση, μη στερούμενη πάντως πολιτικής σοπιμότητας.

Η κ. Βλάχου μας πληροφορεί λοιπόν ότι υπάρχει «ένα παράξενο ελληνικό φαινόμενο» που μάλιστα «απασχολεί πολλούς ξένους μελετητές». Αυτό λοιπόν το φαινόμενο συνοψίζεται σε «ελάχιστα λόγια» — που είναι: «Η Δεξιά δεν φεύγει (οριστικά) με τίποτα». Και ένας από τους λόγους που προβάλλει η αρθρογράφος είναι το γεγονός ότι η δική-«μας» Δεξιά δεν συγγενεύει με το κεφάλαιο. «Οι πλούσιοι ήταν ανέκαθεν εχθροί-της» και τη Δεξιά την ακολουθούσε πάντα «μία στέρεη, συμπαγής, φανατική φτωχολογία». Και αφού η αρθρογράφος κάνει την επιχειρηματολογική διαδρομή-της με ανάλογα ευρήματα, καταλήγει: «Λυπάμαι που θα στεναχωρήσω μερικούς... αλλά η Δεξιά δεν φεύγει...».

Ευτυχώς για τη σοβαρότητα της αρθρογράφου, λίγο πριν είχε διευκρινίσει ότι η Δεξιά «είτε ως... κυβέρνηση, είτε ως αντιπολίτευση έχει την καλύτερη ομάδα, τις καλύτερες προοπτικές, το πιο ασφαλές μέλλον».

Είμαστε υποχρεωμένοι, σ' αυτό το σημείο, να συμφωνήσουμε με την αρθρογράφο. Πράγματι, απ' όλα τα πολιτικά κόμματα, η Δεξιά έχει το πιο σίγουρο και ασφαλές μέλλον μετά τις εκλογές, δηλαδή να είναι αντιπολίτευση. Και αν μάλιστα οι πλούσιοι, που ακολουθούν τώρα το ΠΑΣΟΚ, ε-

νονται εκλογές, αλλά εμείς μετέχουμε επαγγελματικώς).

Αλλά για λόγους ηθικής ενημερότητας δεν θα έπρεπε ο κ. Τζ. Τζανετάκης να ενημερώσει και μας, τους υπόλοιπους πολίτες, πώς ακριβώς εκδηλώνει τη συμπάθειά-του «προς απάσας τας τεχνικάς εταιρείας»; Μήπως μάθουμε κι εμείς τον τρόπο να γινόμαστε συμπαθείς. Ή μήπως είμαστε εξ ορισμού αποκλεισμένοι απ' τη συμπάθεια του κ. Υπουργού καθώς είμαστε προφανώς πλουσιότεροι απ' την ΕΔΟΚ-ΕΤΕΡ, άρα επίσης εξ ορισμού δεν ανήκομε στη Δεξιά;

Ποιός θα απαντήσει άραγε στις απορίες-μας;

ΟΠΟΙΟΣ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΜΥΑΛΟ...

Η σκηνή σε υποκατάστημα Ταχυδρομείου, όπου εισέρχεται «βαρύς και ασήκωτος» τύπος και ζητάει τον Προϊστάμενο. «Ποιόν Προϊστάμενο;», τον ρωτά ο υπάλληλος. «Τον Γενικό», του απαντά ο «βαρύς». Ο υπάλληλος προσπαθεί να του εξηγήσει τα στοιχεία της ιεραρχίας, οπότε εμφανίζεται δεύτερος «τύπος» με κοστούμι και ύφος και αέρα ανθρώπου εξουσίας. Κάτι λέει του υπάλληλου, οπότε ως δια μαγείας εμφανίζεται ο κ. Προϊστάμενος. Μπροστά στους άλλους παριστάμενους αρχίζει μια από κοινού διερεύνηση για ένα μέγα ταχυδρομικό — και άλλο —

πρόβλημα. Συγκεκριμένα για το πώς θα ταχυδρομηθούν 35.000 γράμματα του κ. Κεφαλογιάννη στους ψηφοφόρους του Ρεθύμνου — δηλαδή πρακτικά σε όλους τους κατοίκους του νομού (πολύ ελπίζει ο κ. Κεφαλογιάννης. Δεν ρώτησε για το τί συμβαίνει στο Ρέθυμνο;).

Μετά από μακρές συνεννοήσεις ο εξυπηρετικότατος κ. Προϊστάμενος έπεισε τους δύο «επιτελείς», τον «βαρύ» και τον «κύριο με το κοστούμι», ότι για να μη δυσφημιστεί ο κ. υπουργός, πρέπει να μπει σε κάθε φάκελλο η σφραγίδα «ταχυδρομικό τέλος κατεβλήθη». Ο «βαρύς», αφού συγκατένευσε, ζήτησε μια σφραγίδα. Ο κ. Προϊστάμενος του επισήμανε ότι αυτή η δουλειά για 35.000 φακέλλους απαιτεί πολύωρη δουλειά και δεν γίνεται σε μισή ώρα. Ο «επιτελής» του κ. Κεφαλογιάννη έκπληκτος τότε λέει: «Μα δεν έχετε ένα αυτόματο μηχάνημα; Με το χέρι θα γίνει όλη αυτή η δουλειά;». Η οργή του «επιτελούς» εξόργισε τότε πολλούς απ' τους παριστάμενους, που ταλαιπωρούνται χρόνια από την ανεπαρκή υποδομή των κρατικών υπηρεσιών. Και ένας απ' αυτούς επισήμανε στους δυο αγανακτισμένους ανθρώπους του κ. υπουργού, ότι τώρα θα νιώσουν τα προβλήματα που και ο κ. Κεφαλογιάννης δεν επιχειρήσε

νωθούν με τη φτωχολογιά που στεγάζεται παγίως στη Δεξιά, τότε μπορεί να ξαναέλθει στη διακυβέρνηση...

Τέτοιες ώρες τέτοια λόγια λοιπόν;

ΓΣΕΕ: ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΝΟΘΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ;

Το 21ο συνέδριο της ΓΣΕΕ στην Κασσάνδρα της Χαλκιδικής τέλειωσε. Η ίδια ηγεσία (Καρακίτσος και σία), όπως αναμενόταν, επανεκλέχτηκε.

Το θέμα, βέβαια, είναι πόσο θα αντέξει αυτή η νόθα ηγεσία στους ανέμους της αλλαγής που θα φυσήξουν μετά τις 18 Οκτώβρη. Η ενιαία στάση όλης της συνδικαλιστικής αντιπολίτευσης μέσα στο συνέδριο της Κασσάνδρας έστειλε αναμφίβολα ένα μήνυμα στον κ. Λάσκαρη και τους συνεργάτες-του: η πλειοψηφία των ελλήνων εργαζομένων δεν αναγνωρίζει τη νομιμότητα του συνεδρίου αυτού και, κατά συνέπεια, τα διαπιστευτήρια του κ. Καρακίτσου.

Μέσα στο ίδιο το συνέδριο, οι ιαχές των στημένων, η εμφανής νευρική του μέχρι προχθές ψυχραιμίου Καρακίτσου, η αποχή της αντιπολίτευσης από τις εκλογικές διαδικασίες δείχνουν ότι μια κυβέρνηση αλλαγής μπορεί να προχωρήσει σε εκδημοκρατισμό του συνδικαλιστικού κινήματος χωρίς να είναι αναγκασμένη να προσφύγει σε διοικητικά μέτρα. Η κατάργηση του αντεργατικού θεσμικού πλαισίου που στηρίζει τον Καρακίτσο και ορισμένα άλλα μέτρα εκδημοκρατισμού μπορούν σε σύντομο χρονικό διάστημα να οδηγήσουν σε ριζικές αλλαγές στους συσχετισμούς δυνάμεων. Αλλαγές που θα σημάνουν το τέλος του λασκαρικού συνδικαλισμού και θ' ανοίξουν άλλες προοπτικές για το ελληνικό συνδικαλιστικό κίνημα και τους έλληνες εργαζόμενους.

καν να πληροφορηθεί, καθώς για άλλα ετύρβαζε επί υπουργίας-του... Προς στιγμήν απειλήθηκε επεισόδιο από τους θιγόντες κυρίους.

Ο «από μηχανής θεός» όμως ήταν καταλυτικός. Ένας άλλος από τους αναμένοντες στην ουρά, που μέχρι τότε παρακολουθούσε σιωπηλός τις ρυθμίσεις, παρατήρησε με την χαρακτηριστική λαϊκή ειρωνεία στους δυο υπουργικούς ανθρώπους: «Έτσι είναι κύριοι, όποιος δεν έχει μυαλό, έχει πόδια».

Και συλλαβόντες το μήνυμα οι δυο άνδρες αποχώρησαν. Ποιός ξέρει, ίσως να σφραγίζουν ακόμα...

ΠΗΡΕ ΤΑ ΒΟΥΝΑ

Έδινε κουράγιο στους οπαδούς-του — αλλά και στον εαυτό-του — ο τοπάρχης Χανίων κ. Μητσοτάκης από τον πύργο-του στο Ακρωτήρι όπου έπαιρνε τα τηλεφωνήματα των υποτακτικών-του όταν τον πληροφορούσαν για τον όγκο της συγκέντρωσης του κ. Α. Παπανδρέου το περασμένο Σάββατο:

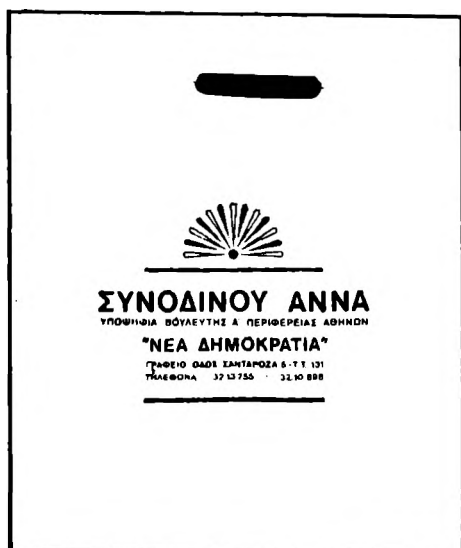
— «Μην δίνετε σημασία. Μη σας εντυπωσιάζουν οι συγκεντρώσεις...».

Ο κ. Μητσοτάκης προτίμησε άλλη μέθοδο προσεγγίσεώς-του με το λαό, αφού το αντίθετο δεν συνέβη. Έτσι, την επομένη εποχούμενος του αυτο-

κινήτου-του και με φάλαγγα οπαδών ανέβηκε στα ορεινά χωριά για αντιπερισπασμό στην εντύπωση της πρωτοφανούς συγκέντρωσης.

Μια και αποφάσισε, λοιπόν, ως άλλος Μωάμεθ να πάει αυτός στο λαό, και μάλιστα στα ορεινά χωριά, να πάρει που λέμε τα βουνά, ευχόμαστε να τον κρατήσουν...

ΣΑΚΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΔΟΥΛΕΙΕΣ

Ένα όνομα της θεατρικής και κατόπιν της πολιτικής σκηνής φιγουράρει σε πλαστικές σακούλες για τα ψώνια. Με λουλούδια πλαστικά η υποψηφία της «Ν.Δ.» Άννα Συνοδινού κάνει την προεκλογική-της εξόρμηση και προφανώς απευθύνεται στις ελληνίδες νοικο-

κυρές, μέσω της καθημερινής τους επαφής με το μπακάλη της γειτονιάς.

Είναι, βέβαια, κι αυτό ένας τρόπος προσέγγισης των πολιτών δια της μπακαλικής ψηφοθηρίας.

Κρίμα που οι σακούλες δεν είναι πολύ μεγάλες. Θα προτιμούσαμε σακούλες σκουπιδιών για να χωρέσει όλη μαζί η «Νέα Δημοκρατία». Πάντως, με μια καλή προσπάθεια η συρρικνωμένη δεξιά θα χωρέσει και σ' αυτήν τη σακούλα... ωνίων Χαιρείτε-την!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ ΕΠΙ ΔΥΟ

Οι αναγνώστες της «Ελευθεροτυπίας» της Κυριακής 4 Οκτωβρίου είχαν μια ευκαιρία να δουν τον κ. Γεώργιο Μαύρο να δίνει συνέντευξη στον κ. Γιώρ-

γο Μαύρο! Δεν πρόκειται για ανέκδοτο, αλλά για μια σατανική σύμπτωση ονομάτων. Προς διευκόλυνση πάντως των αγνωστών σημειώνουμε ότι ο πρώτος κ. Μαύρος είναι ο πρώην αρχηγός της Ε.Κ., ο μετέπειτα αρχηγός της ΕΚ-ΝΔ, ο κατόπιν αρχηγός της ΠΑΡ.ΚΕ, ο έπειτα αρχηγός της ΕΠΑΚ, και τώρα υπ. Βουλευτής Επικρατείας του ΠΑΣΟΚ. Ο δεύτερος κ. Μαύρος είναι ο γνωστός δημοσιογράφος που κατατρόπωσε τον Βαλέσα, γοητεύθηκε από τη Δημοκρατία του Χομεινί, και ανακάλυψε το ρόλο των χαρισματικών προσωπικότητων στην προώθηση της Ιστορίας. Αλλά ο πρώτος κ. Μαύρος κράτησε τη συνέντευξη σε εθνικό ύψος. Είναι γνωστό ότι ο κ. Μαύρος χαρακτηρίσε την προσχώρησή-του στο ΠΑΣΟΚ «εθνική ανάγκη» («εθνική ανάγκη» ήταν για τον κ. Μαύρο η συνεργασία με τον Κ. Καραμανλή το '74 και η ύπαρξη ενός αυτοδύναμου Κέντρου μέχρι πριν ένα μήνα επίσης).

Απ' τη συνέντευξη πάντως κρατάμε μόνο μια «νότα», την τελική. Είπε ο κ. Μαύρος στον κ. Μαύρο: «Το βασικό χαρακτηριστικό της πολιτικής-μου ζωής είναι ότι υπήρξα σταθερός και αμετακίνητος στις θέσεις-μου».

Εμείς θα συμφωνήσουμε με τον κ. Μαύρο. Συμφωνούν όμως μαζί-του οι θέσεις-του;

«ΑΝΤΙ» ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΣ

Το τεύχος που κρατάτε στα χέρια-σας είναι ένα από τα ειδικά τεύχη που πυκνώσαν το ρυθμό κυκλοφορίας του περιοδικού εν όψει των εκλογών. Θα αποσυρθεί από την κυκλοφορία την προσεχή Πέμπτη 15 του Οκτώβρη.

Την επομένη Παρασκευή 16 του Οκτώβρη θα κυκλοφορήσει το τεύχος 190 που θα παραμείνει στην κυκλοφορία μέχρι τις 29 του Οκτώβρη.

Στις 30 Οκτώβρη θα κυκλοφορήσει το τεύχος 191 και το «ΑΝΤΙ» θα συνεχίσει έκτοτε την ανά δεκαπενθήμερο έκδοσή-του.

Παράλληλα με το σημερινό τεύχος κυκλοφορεί το τεύχος 188, η ειδική έκδοση με γελοιογραφίες και σκίτσα για μια «άλλη» εκλογική άποψη. Στο τεύχος αυτό δημοσιεύονται σκίτσα και κείμενα των: Γιάννη Καλαϊτζή, Χάρρυ Κλύνν-Γιάννη Κακουλίδη, Κώστα Μητρόπουλου, Γιάννη Ιωάννου, Τίτινας, Μηνά, Γήση, Μίλτου Σκούρα, Γιώργου Καραμάνου, ΜΠΟΣΤ, Γιώργου Ιωάννου, Σόνιας Μητραλιά, Γ. Ακκοκαλίδη καθώς και παλιότερα κείμενα των Α. Λασκαράτου, Κ. Σκόκου κ.ά.

Μην χάσετε αυτό το τεύχος του «ΑΝΤΙ». Κυκλοφορεί ακόμα μια βδομάδα στα περίπτερα και τα βιβλιοπωλεία.

Τα εκλογικά προγράμματα θα θεραπεύσουν την υγεία;

Ασάφειες και συντηρητισμός τα βασικά-τους γνωρίσματα

Του Γεωργ. Κλ. Λύκα

Οι λόγοι εκδήλωσης κριτικών - επιφυλάξεων στη διακηρυγμένη υγειονομική πολιτική του ΠΑΣΟΚ, ούτε προπαγανδιστικοί είναι ούτε ασήμαντοι. Στοχεύουν στην ανάπτυξη του επιθυμητού κριτικού διαλόγου, προϋπόθεση αλληλοελέγχου πολιτών και ηγεσιών. Με άλλα λόγια, προϋπόθεση διεύρυνσης και βαθάιματος της δημοκρατίας, της τόσο αναγκαίας διαδικασίας για πρόοδο σε καπιταλιστικές και σοσιαλιστικές χώρες.

Οι υγειονομικές διακηρύξεις του ΠΑΣΟΚ, αισθάνομαι πως χαρακτηρίζονται:

- μακροπρόθεσμα, από φιλόδοξες και επαινετές προθέσεις - στόχους. Παράδειγμα τα άρθρα 164 και 173 της «Διακήρυξης της Κυβερνητικής-του Πολιτικής» (ΔΚΠ).
- βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, από αρκετά ασαφείς ιδέες - στόχους. Παράδειγμα το 165 άρθρο της ΔΚΠ, που με «κρυστάλλινη σαφήνεια» αφήνει να αναδύονται οι ασαφείς ιδέες-στόχοι.

Ποιός αναγνώστης της ΔΚΠ γνωρίζει π.χ.:

- αν το ΠΑΣΟΚ θα διαλύσει τα υπάρχοντα Ταμεία Υγείας ή αν θα τα διατηρήσει και για πόσα περίπου χρόνια;
- αν θα τα ενοποιεί βαθμιαία για να καταλήξουμε κάποτε στον Εθνικό Φορέα Υγείας (ΕΦΥ) ή αν θα ιδρύσει νέο από την αρχή ΕΦΥ και πότε περίπου αυτός θα αναλάβει το έργο-του;
- αν ο ασφαλισμένος θα εξακολουθεί να δίνει και το φακελλάκι ή τσουβαλάκι τη στιγμή της συνάντησής-του με τους υγειονομικούς και για πόσα χρόνια ακόμη;
- αν θα απαγορεύσει αμέσως κάθε μορφή διαφήμισης των φαρμάκων;
- αν γρήγορα θα διαγράψει από το Συνταγολόγιο όλα τα άχρηστα ή βλαπτικά φάρμακα;
- αν θα αρχίσει άσκηση ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ προληπτικής Ιατρικής; Πώς; (με τα Ταμεία Υγείας;). Και πότε;

Και όμως τα άρθρα της ΔΚΠ θα μπορούσαν να είναι σαφέστερα. Γιατί η Διακήρυξη στηρίζεται σε επεξεργασμένο κυβερνητικό Πρόγραμμα (βλέπε, αντί προλόγου, σελίδα 5). Γιατί η σημερινή επιστήμη με την μελέτη των παραμέτρων ενός συστήματος επιτρέπει με μεγαλύτερη ακρίβεια την πρόβλεψη των βραχυπρόθεσμων στόχων μάλλον παρά των μακροπρόθεσμων.

Ποιοί νά 'ναι λοιπόν οι λόγοι της ασάφειάς-τους; Νά 'ναι τυχαίοι; Νά 'ναι οι λειψές πληροφορίες ή ο τρόπος σκέψης του ΠΑΣΟΚ; Νά 'ναι το αποτέλεσμα συγκρούσεων; (= όχι απλών ανησυχιών τακτικής, αλλά βασικών διαφορών αντιλήψεων;). Νά 'ναι το αποτέλεσμα επιδίωξης συμφιλίωσης, ορισμένων αντιλήψεων με αποφάσεις - αντίδοτα που κατέρχονται από αντίθετες αντιλήψεις; Όχι, δεν είναι θέμα συνέπειας ή καλύτερα μόνο συνέπειας.

Οι αποφάσεις-αντίδοτα που βγαίνουν από μια άλφα ανάλυση, δεν θεωρούνται πια ως αντίδοτα, όταν ξεκινάμε από μια αντίθετη ανάλυση. Τότε γίνονται παράγοντες χειροτέρευσης της κρίσης. Είναι γνωστό πως ο κίνδυνος χειροτέρευσης και διαιώνισης μιας κρίσης, γεννιέται και αυξάνει από τη συσσώρευση ακατάλληλων απαντήσεων ή από τη διαιώνιση και όξυνση των βασικών αιτιών.

Στην προσπάθειά-μου να αποκωδικοποιήσω το άρθρο 165, στην αλληλεξάρτησή-του με άλλα άρθρα της ΔΚΠ (π.χ. της διοικητικής αποκέντρωσης, το 161, η επιθεώρηση εργασίας δεν θα ανήκει στον ΕΦΥ; Τα άρθρα τα σχετικά με τις προτεραιότητες, πόροι, κοινωνικοποιήσεις κτλ) ΣΥΛΛΑΜΒΑΝΩ (εύχομαι λαθεμένα) το ανησυχαστικό ΣΗΜΑ, πως ΕΔΩ και ΤΩΡΑ το υγειονομικό-μας σύστημα θα διατηρήσει τους τωρινούς ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ-του. Πως ΕΔΩ και ΤΩΡΑ θα παραμείνει καπιταλιστικό υγειονομικό σύστημα, ελληνικού τύπου. Να πιστεύει το ΠΑΣΟΚ πως μπορεί να εμποδίσει

τη συντηρητική επίθεση, κάνοντας αυτό που θέλουν οι συντηρητικοί;

Και όμως, από κάθε επιστημονική ανάλυση του υγειονομικού-μας συστήματος, αναδύονται οι ανάγκες για ριζική αναδιοργάνωσή-του, για ριζικό αναπροσανατολισμό και το επείγον του θέματος.

Να διαφεύγει, τάχα, από τους αναλυτές του ΠΑΣΟΚ, πως δεν έχουν συνθλιβεί ή υποβαθμισθεί, από το κοινωνικό-μας σύστημα, η ιατρική-μας και το υγειονομικό-μας σύστημα; Πως αντίθετα, είναι σάρκα από τη σάρκα του κοινωνικού-μας συστήματος; Πως είναι πιστή έκφρασή-του; Πως το δένδρο είναι μέρος του δάσους; Πως οι ίδιοι νόμοι ισχύουν στην οικονομική και στην υγειονομική-μας οργάνωση; Πως είμαστε μια ταξική κοινωνία; Πως εμβληματικά το καταθέτουν τα διάφορα Ταμεία Υγείας, τα νοσοκομεία-μας και άλλα πολλά; Πως κατηγορηματικά καταθέτουν, ότι είμαστε μια κοινωνία που θέτει τους πολίτες-της σε ανταγωνισμό όχι μόνο ως παραγωγούς, αλλά και ως καταναλωτική μάζα και ως ΝΟΜΕΙΣ δημόσιων φροντίδων;

Να τους διαφεύγει, άραγε, η κατάσταση της ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ για την εξουσία, πώς επιδρά στην Υγεία, γιατί είναι εκλεχτική και συγκεντρωτική; Να τους διαφεύγει, πως η προπαγάνδα του συστήματός μας μιλάει για εξισωτική Δημοκρατία, ενώ επιδιώκει να μεταθέσει τις αιτίες των ασθενειών-μας, αποκλειστικά σχεδόν, στις ατομικές συμπεριφορές (π.χ. διατροφή, τσιγάρο) και στα στυλ ζωής;

Να διαφεύγει λοιπόν στους αναλυτές-του πως το υγειονομικό-μας σύστημα είναι μοντέλο αμερικανοδυτικού τύπου; Που σκελετικά χαρακτηρίζεται:

- από μια ειδικευμένη ιατρική (βέβαια δικού-μας επιπέδου) στηριγμένη στο νοσοκομείο και ΕΧΘΡΙΚΗ στην δημοτική ή κοινοτική ιατρική.
- από μια ιατρική της πόλης (εδώ; Αθήνας και Θεσσαλονίκης) με υψηλή τεχνολογία (καθυστερημένη πάντοτε έναντι της τεχνολογίας των αναπτυγμένων χωρών) και ΕΧΘΡΙΚΗ στο τριχοειδές ξάπλωμά-της στην επικράτεια με υψηλή απασχόληση ανθρώπων πόρων.
- από μια ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ιατρική, ΕΧΘΡΙΚΗ στην ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ιατρική.
- από υγειονομικές υπηρεσίες στραμμένες στο ΑΤΟΜΟ και ΕΧΘΡΙΚΕΣ στις υπηρεσίες τις στραμμένες στο ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.

Να τους διαφεύγει, πως είναι ένα μοντέλο καταστροφικό, γιατί οξύνει τις ταξικές ανισορροπίες, γιατί αντιπαραθέτει την Αθήνα και Θεσσαλονίκη στις άλλες πόλεις-μας, γιατί εμποδίζει την πάλη κατά των ασθενειών που επικρατούν στην κοινωνία-μας;

Ας θυμηθούν πως οι αντιφάσεις αυτού του συστήματος γίνονται ανάγλυφες στις ΗΠΑ, ακριβώς εκεί που έχει εξαπλωθεί περισσότερο. Ας θυμηθούν πως είναι η χώρα που ετήσια ξοδεύει κατά κεφαλήν για Υγεία πάνω από 900 δολάρια (ποσό τουλάχιστο διπλάσιο αυτού που ξοδεύει η Αγγλία), που κατέχει τη μεγαλύτερη συγκέντρωση τεχνικού εξοπλισμού και επιστημονικών εγκεφάλων στον κόσμο. Ας θυμηθούν πως είναι η χώρα που διατηρεί στο εσωτερικό-της βαθιές διαφορές στα επίπεδα νοσηρότητας και θνησιμότητας, ανάμεσα στην πόλη και το χωριό, στους λευκούς και έγχρωμους, στους μόνιμους κατοίκους και μετανάστες.

Ας θυμηθούν ότι στις ΗΠΑ τέσσερα εκατομμύρια εργάτες το χρόνο, προσβάλλονται από επαγγελματικές αρρώστιες, με εκατό χιλιάδες νεκρούς και τους 28.000 θανάτους που συνδέονται με εργατικά ατυχήματα.

Ας θυμηθούν πως οι ΗΠΑ, καταγράφουν ένα σφαιρικό επίπεδο Υγείας, κατώτερο εκείνων των καπιταλιστικών χωρών (π.χ. Αγγλία), που ενώ διαθέτουν λιγότερους οικονομικούς και επιστημονικούς πόρους, εμπιστεύονται περισσότερο την ΠΡΟΛΗΨΗ και τις φροντίδες της δημόσιας επέμβασης, απ' όσο τους νόμους του ανταγωνισμού ή της ελεύθερης αγοράς. Με το υγειονομικό-τους σύστημα οι ΗΠΑ, ξοδεύουν το 10% του Εθνικού-τους Εισοδήματος, ενώ η Αγγλία με την Εθνική-της Υπηρεσία Υγείας, ξοδεύει το 5% του Εθνικού-της Εισοδήματος.

Ας θυμηθούν, επίσης, πως το 75-80% των θανάτων στην Ελλάδα οφείλεται, τώρα, στις χρόνιες εκφυλιστικές αρρώστιες (π.χ. χρόνιες αγγειο-καρδιοπάθειες, χρόνιες βρογχοπνευμονοπάθειες, μεταβολικές ασθένειες, όγκοι, που προκαλούνται από πολυάριθμους εξωγενείς ή και ενδογενείς παράγοντες και έχουν χρόνια πορεία, προσβάλλουν ένα ή περισσότερα όργανα ή συστήματα, χαρακτηρίζονται από εκφυλιστικά φαινόμενα, είναι αποφευκταίες, προλήψιμες όχι όμως και θεραπεύσιμες. Οι σύγχρονες θεραπευτικές αγωγές μακραίνουν την πορεία-τους).

Πως υπέστησαν σημαντική ελάττωση οι θάνατοι από λοιμικές αρρώστιες (προκαλούνται από ειδική αιτία, έχουν οξεία πορεία, είναι προλήψιμες και θεραπεύσιμες, οι δε σύγχρονες θεραπευτικές αγωγές συντομεύουν τη διάρκειά-τους).

Δεν μπορεί να διαφεύγει, πως το νοσολογικό αναποδογύρισμα, με την συνεχή αύξηση των υγειονομικών εξόδων, έθεσε σε κρίση και τη δική-μας υγειονομική οργάνωση. Τώρα, είναι κοινό μυστικό, πως κάθε θεραπευτική τελειοποίηση που αφορά χρόνιες εκφυλιστικές αρρώστιες, συνεπιφέρει με την επιμήκυνση της μέσης διάρκειας της αρρώστιας και αύξηση του αριθμού των αρρώστων, που πρέπει να βοηθούνται.

Αυτή η παράδοση κατάσταση, προορίζεται να αυξάνει διαρκώς τα υγειονομικά-μας έξοδα, αν δεν αποφασισθούν ριζικές αλλαγές στην κατεύθυνση της υγειονομικής-μας πολιτικής.

Τώρα, είναι απαραίτητη η διάλυση των Ταμείων Υγείας, η ίδρυση του ΕΦΥ, ΜΙΚΤΗΣ χρηματοδότησης με αποκέντρωση σε 5-6 περιφέρειες και την ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ να ΣΕΒΑΣΤΕΙ τα κεκτημένα δικαιώματα των «προνομιούχων», ως την ημέρα που θα φθάσουν το δικό-τους επίπεδο και οι τωρινοί μη προνομιούχοι.

Η ίδρυση του ΕΦΥ θα επιτρέψει από τα πρώτα-του βήματα τον έλεγχο των εξόδων και την εισαγωγή μηχανισμών εξαφάνισης της σπατάλης, αν φυσικά υπάρχει η πολιτική θέληση. Ο ΕΦΥ θα είναι μια μεγάλη κοινωνική μεταρρύθμιση, γιατί θα μετατοπίσει δυνάμεις που θα διευκολύνουν την ανακατανομή της πολιτικής και οικονομικής επιρροής, από τις μειοψηφίες στις πλειοψηφίες, από τους λίγους στους πολλούς. Γιατί θα αποτελέσει μετακίνηση προτεραιοτήτων της δημόσιας επέμβασης προς μια μεγαλύτερη ισότητα, προς μια μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα μετρήσιμη σε όρους ευημερίας, προς μια ΥΓΕΙΑ που θα συμβάλει στην επέκταση των ανθρώπινων ικανοτήτων.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ

Η Νέα Δημοκρατία δεν θέλει τον ΕΦΥ (όπως δεν θέλει και το Εθνικό Συνταγολόγιο), γιατί θα μπορούσε να αντιστρέψει τις τωρινές τάσεις, να δώσει μια νέα υγειονομική συνείδηση, μια νέα υγειονομική φιλοδοξία στους Έλληνες και να τους απαλλάξει από την απόλυτη κηδεμονία του χρήματος.

Η Νέα Δημοκρατία έχει δηλωμένη αδυναμία στους νόμους της ελεύθερης αγοράς, στους νόμους της ελεύθερης οικονομίας, που σε αρκετά ελεύθερη ερμηνεία-τους στα θέματα Υγείας σημαίνουν: «όποιος έχει ή μπορεί, θεραπεύεται, όποιος δεν έχει ή δεν μπορεί, πεθαίνει».

● Εδώ, τώρα και αύριο, φίλοι-μας, δεν είναι Αγγλία, για τα ζητήματα Υγείας.

● Οι οποιεσδήποτε «αποταμιεύσεις»-σας ανήκουν στους λίγους. Όταν όμως η ηγεσία δεν λύνουν τα προβλήματα, τότε ο λόγος πέφτει στους λαούς να σπρώξουν προς την κατεύθυνση της λύσης-τους, με τους τρόπους που τους παρέχει η πολιτεία.

Ας μη διαφεύγει, πως το ενεργό δίκτυο της δημόσιας συνείδησης πλέκεται και κινείται και ανεξάρτητα από τις θελήσεις των κομμάτων και των επίσημων δομών.

Οι σκέψεις-μου φιλοδοξούν να παίξουν μόνο τον ρόλο ερεθισμάτων.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΙΑΛΗΜΑΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΑΛΑΣΚΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ
ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ
ΤΟΥ
ΓΙΑΝΝΗ ΡΙΤΣΟΥ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΠΟΙΗΣΗ
ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΘΕΩΡΙΑ

Σύμπερι, Ιστορία, Ποίηση, Κριτική,
Συνταγολόγιο, Εργασίες, Διασκευές,
Ομιλίες, Μεταφράσεις, Σχολία, Τόμοι,
Ποίηση, Σχολία, Εργασίες, Διασκευές

Εκδόσεις

Εκδόσεις

ΠΕΤΡΟΥ ΒΛΑΣΤΟΥ
**CYNΩΝΥΜΑ
ΚΑΙ
CΥΓΓΕΝΙΚΑ**
ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ CΥΝΕΡΓΑ

ΟΛΥΜΠΙΑ ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑ
VIRGINIA WOOLF
ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΑΓΝΩΣΤΗ

ΛΕΞΙΚΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Άσκληπιοῦ 1 Τηλ. 3636083

Παιδότοπος
παιδικός σταθμός
νηπιαγωγείο

“Ενας χώρος στην αποκλειστική διάθεση τῶν παιδιῶν. Οἱ ἀνάγκες τοῦ παιδιοῦ γιά ἐπικοινωνία, παιδαγωγικό παιχνίδι, δημιουργική συλλογική δραστηριότητα, ἀντιμετωπίζονται μέ τήν ἀγάπη, τή ζεστασιά καί μέ ξεχωριστή εὐθύνη ἀπό ἀνθρώπους εἰδικούς.

Ντίνα Καψάλη

Λ. Πεντέλης 53 - Χαλάνδρι Τηλ. 68.32.073

ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ²³
πεζό - ποίηση - χορευτική

’Αφιέρωμα
στόν

ROBERT MUSIL

«Καλύτερες συνθήκες ζωής»

Ίδιος ο τίτλος στα δύο διαφημιστικά πολύπτυχα του Υπουργείου Χωροταξίας. Το πρώτο εκδόθηκε το Δεκέμβρη του '78 και το δεύτερο το Σεπτέμβρη του '81.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Κυρίες και Κύριοι,

Η οργάνωση του χώρου των πόλεων μας περιορίζεται έως σήμερα σε σχέδια που καθορίζουν τις σχέσεις δημοσίων και ιδιωτικών χώρων. Δηλαδή, τα πλάτη των δρόμων, τις πλατείες και γενικά τους ελεύθερους χώρους, ή και τις θέσεις άλλων λειτουργιών κοινής ωφελείας, όπως σχολεία, θρησκευτικά κέντρα, νοσοκομεία. Ακόμα, η οργάνωση περιορίζεται σε δεσμεύσεις που όφειλαν στον τρόπο και στο μέγεθος δομής των κτιρίων στο συγκεκριμένο κάθε φορά οικοδομημένο χώρο.

Η άπουσία ενός ευρύτερου σχεδιασμού και μίας προγραμματισμένης ανάπτυξης για το σύνολο του χώρου των πόλεων, προκάλεσε τα γνωστά προβλήματα που έχουν τελευταία αποκορυφωθεί στο Πολεοδομικό Συγκρότημα της Πρωτεύουσας.

Πρέπει λοιπόν να οργανώσουμε το χώρο και τις λειτουργίες του - κατοικία, κυκλοφορία, εργασία, χώρος ζωής - με βάση ένα ρυθμιστικό σχέδιο. Γιατί αν διαφορήσουμε, τό τόσο δυσάρεστο για μας περιβάλλον ζωής, θα γίνει ανυπόφορο αύριο για τα παιδιά μας.

Ρυθμιστικά σχέδια εκπονήθηκαν πολλά στο παρελθόν. Σταμάτησαν όλα, όταν έπρεπε να ληφθεί ή απόφαση εφαρμογής τους. Αλλά ρυθμιστικό σχέδιο σημαίνει τάξη στο χώρο που ζούμε. Η εφαρμογή του, παρ'όλο ότι συνεπάγεται περιορισμούς και αποφασιστικές επεμβάσεις, διασφαλίζει τη βελτίωση των συνθηκών ζωής σήμερα και ένα πολύ καλύτερο αύριο.

Παρακαλώ για τη συνεργασία σας στην επίκαιρη εφαρμογή του ρυθμιστικού σχεδίου Αθηνών.

Δεκέμβριος 1978

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Α. ΜΑΝΟΣ

Όταν το διαβάσετε, μὴν το πετάξετε. Δώστε το σὲ κάποιον ἄλλον.

Κυρίες και Κύριοι,

Έχοντας υπεύθυνα ἐπισημάνει το πρόβλημα τα των πόλεων και οικισμών της χώρας μας προγραμματίσαμε τις καλύτερες κατά το δυνατόν λύσεις τους.

Είται θεσπίσει σε εφαρμογή ένα πρόγραμμα χωροταξικού, πολεοδομικού, οικιστικού και περιβαλλονταλλογικού έργου, που θα εξασφαλίσει γρήγορα και σωστά καλύτερες συνθήκες ζωής για όλους.

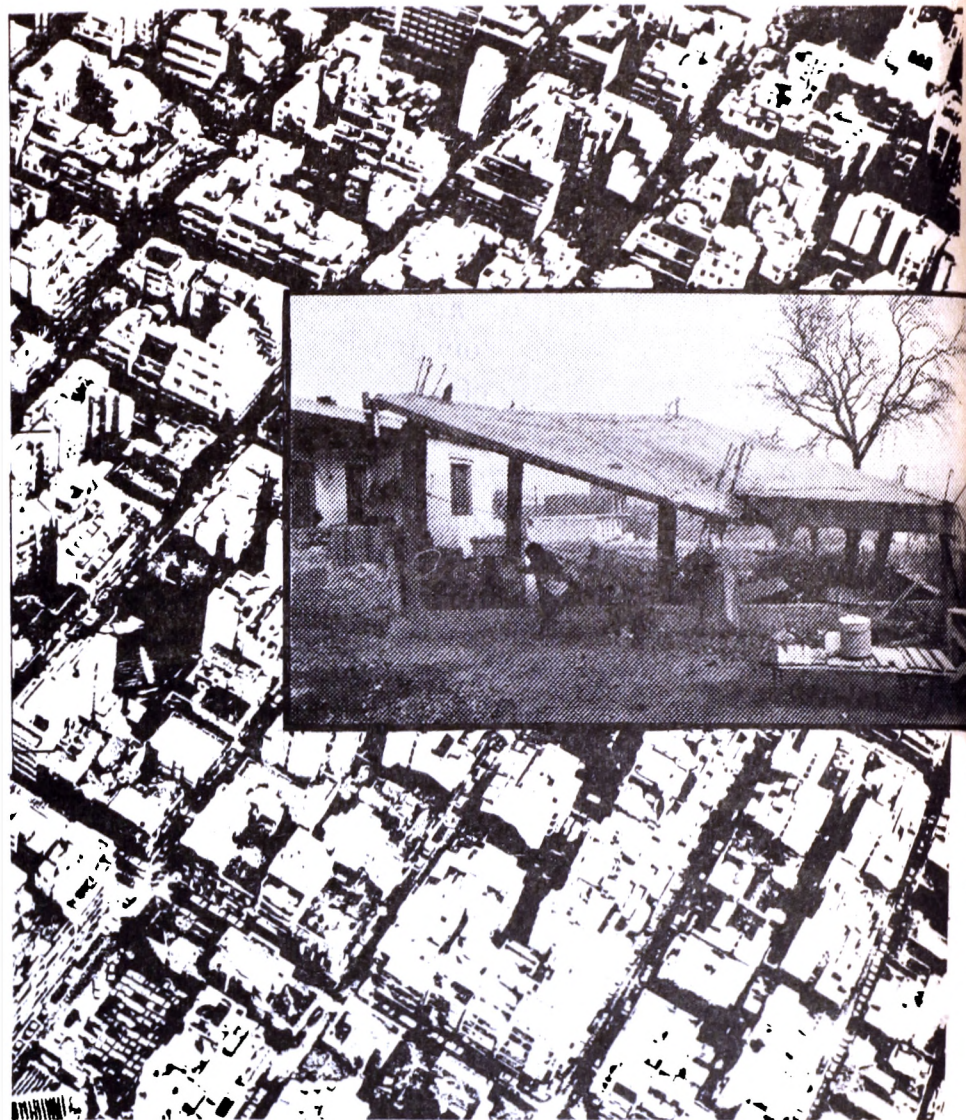
Για να πραγματοποιηθεί αυτό το πρόγραμμα διατέθηκε για μελέτες και έργα, μόνον από το Υπουργείο μας, για το 1981, το ποσό των 2.500.000.000 δρχ.

Οι στοχοί μας αυτοί δεν εκφράζουν μόνον την πρωτοβουλία της Κυβερνήσεως και του Υπουργείου, αλλά αποτελούν και το κοινό αίτημα. Γι'αυτό αποβλεπούμε και υπολογίζουμε στην συνεργασία όλων.

Ας φροντίσουμε, λοιπόν, όλοι μαζί, να καλύτερουμε τον τόπο μας, την πόλη, το χωριό, γιατί μας ανήκουν και τους ανήκουρι.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ Χ.Ο.Π.

Γ. ΠΛΥΙΑΣ

Ο τότε υφυπουργός Δημοσίων Έργων και αργότερα πρώτος Υπουργός Χωροταξίας μας... επισήμανε ότι «εάν αδιαφορήσουμε, το τόσο δυσάρεστο για μας περιβάλλον ζωής, θα γίνει ανυπόφορο αύριο για τα παιδιά-μας». Τα παιδιά-μας που γεννήθηκαν το 1978 είναι σήμερα τριών χρόνων και δυστυχώς το περιβάλλον δεν είναι ανυπόφορο μόνον γι' αυτά, αλλά και για μας τους ίδιους, που στο μεταξύ διάστημα δεν προλάβαμε να πεθάνουμε.

Κατά κάποιον τρόπο αποτελεί θράσος να περιγραφούν οι τραγικές συνθήκες ζωής-μας, αφού από μόνες-τους προδιαγράφουν κάθε λεπτομέρεια της καθημερινότητάς-μας. Όπως αποτελεί κοινοτυπία να αναλυθεί το ποιοί και γιατί μας έφτασαν ως εδώ, αφού μόνον αυτοί κατέχουν την εξουσία τα τελευταία 35 χρόνια, περίοδο κατά την οποία άνθισε στη χώρα-μας ο καπιταλισμός, φαινόμενο που διαφορετικά — επί το ευγενέστερον — αναφέρεται ως περίοδος κατά την οποία αναπτύχθηκε η Ελλάδα.

Μερικοί δείκτες πού σημαίνουν πολλά

Παρουσιάζει ενδιαφέρον να κατανοηθούν οι λόγοι για τους οποίους ανεχτήκαμε και ανεχόμαστε αυτή την κατάσταση — μια και δεν έχουμε ακόμη επαναστατήσει, ούτε καν εξεγερθεί —, καθώς και να εξεταστούν οι προοπτικές που διακρίνονται στον ορίζοντα για το ξεπέρασμά-της. Το δεύτερο σκέλος του ερωτήματος είναι επίκαιρο, δεδομένου ότι με την ευκαιρία των εκλογών όλα τα πολιτικά κόμματα, εκτός από την πρακτική που έχουν πίσω-τους, έχουν κυρίως μπροστά-τους προγράμματα και εξαγγελίες.

Ας φροντίσουμε, λοιπόν, όλοι μαζί...

Τα άμεσα και αντιληπτά αποτελέσματα, που είχε αυτή η συγκεκριμένη πολιτική ανάπτυξης, δεν είναι δυστυχώς τα μόνα. Το ότι κατορθώθηκε, για παράδειγμα:

- να συγκεντρωθούν στην Αθήνα όλοι οι μηχανισμοί εξουσίας, για τη λήψη και την εκτέλεση των πιο ασήμαντων αποφάσεων, καθώς και το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού, των δραστηριοτήτων και των επενδύσεων ολόκληρης της χώρας,
- να μαραζώσει το πλέγμα των υπόλοιπων αστικών κέντρων, να ερημωθούν οι οικισμοί, να εγκαταλειφθεί η γεωργική γη, να εξαφανιστούν τα δάση, να καταστραφεί η θάλασσα,
- να μολυνθεί χημικά, οπτικά, ηχητικά το περιβάλλον όλων των πόλεων και της άμεσης περιφέρειάς-τους,
- να κατοικούν τα τέσσερα πέμπτα του αστικού πληθυσμού σε άθλιες συνθήκες, σε περιοχές δίχως κοινόχρηστους χώρους, πράσινο, κοινωφελείς εγκαταστάσεις, σε μολυσμένες συνοικίες, δίχως υποδομή, σε σπίτια με αμφίβολη ποιότητα

κατασκευής, πληρώνοντας ακριβά το τίμημα της ιδιοκτησίας και ακόμη ακριβότερα της μη ιδιοκτησίας (ενοίκια, κτλ.), σε γειτονιές με απαράδεκτα ψηλές πυκνότητες, και άλλα...

ιποτελεί το εξωτερικό περίβλημα μιας πολιτικής, που δημιούργησε διεστραμμένες συνειδήσεις.

Η ενίσχυση των μηχανισμών της αγοράς ήταν σχεδόν ο μοναδικός — και εγκληματικός — τρόπος με τον οποίο έδρασε το κράτος, για να πετύχει όλα αυτά τα θαύματα... Με αποτέλεσμα να έχει πειστεί βίωματικά ο κάθε πολίτης ότι οι όποιες πράξεις-του — να φύγει από το χωριό-του, να βρει δουλειά, να λύσει το στεγαστικό-του πρόβλημα — αποτελούν συνέπεια δικής-του επιλογής. Αυτού του αυτοδημιούργητου! Στην πραγματικότητα, βέβαια, το κράτος παρενέβη και ρυθμιστικά, είτε εις όφελος του κεφαλαίου και των μεγάλων συμφερόντων, είτε εις όφελος στρωμάτων του πληθυσμού, σε επιλεγμένες χρονικές στιγμές — συνήθως προεκλογικές — και με αυστηρά προσδιορισμένο τον αριθμό των ωφελουμένων, εντάσσοντας π.χ. οικόπεδα στο Σχέδιο Πόλεως ή δίνοντας ψηλούς συντελεστές εκμετάλλευσης... Στους υπόλοιπους αφέθηκε εκάστοτε η φροντίδα για αυτορρύθμιση των προβλημάτων-τους, υπόλοιπους για τους όποιους η πρακτική αυτή κατέληξε να γίνει εδραιωμένη κοινωνική συνείδηση.

Βρισκόμαστε αντιμέτωποι μ' ένα ιδιόμορφο φαινόμενο.

Δεν είναι μόνον οι λίγοι και οι μεγάλοι που κερδοσκοπούν, μολύνουν και καταστρέφουν.

Κερδοσκοπούν όλοι, μόλις μπορέσουν, προσπαθώντας μ' αυτόν τον τρόπο να εξαργυρώσουν το τίμημα μιας ζωής γεμάτης στερήσεις. Αυτοί που κατέχουν — ότιδήποτε, γη, σπίτι, οικόπεδο, επιχείρηση, αυτοκίνητο — και οι υπόλοιποι προσπαθώντας να απαιτήσουν, ώστε οι μακροχρόνιες προσδοκίες-τους να γίνουν μια μέρα πραγματικότητα.

Μολύνουν όλοι με τις μικρομεσαίες βιοτεχνίες και τις ανεξέλεγκτες εγκαταστάσεις-τους — πολλές φορές, ως σύνολο αποτέλεσμα, περισσότερο από τους μεγάλους βιομήχανους —, ρυπαίνουμε το περιβάλλον με τα αυτοκίνητά-μας, με τις πολυκατοικίες-μας.

Καταστρέφουμε όλοι, μόλις μπορέσουμε, την παράδοσή-μας, μετατρέπουμε τα σπίτια-μας σε ξενοδοχεία, τα δάση-μας σε οικόπεδα, τη θάλασσά-μας σε νεκρή, γιατί μόνον έτσι μπορούμε να επενδύσουμε ελπίδες για «καλύτερες συνθήκες ζωής»...

Κι όλα αυτά εκμεταλλευόμενοι τον ίδιο-μας τον εαυτό, γιατί είμαστε εμείς οι ίδιοι που ζούμε σε άθλιες συνθήκες. Η μικρή κερδοσκοπική-μας συνείδηση, διαμορφωμένη μέσα από μακρόχρονες διαδικασίες, δεν αφήνει πολλά περιθώρια για βελτιώσεις.

Ναι, να γίνουν, αλλά όχι χρησιμοποιώντας το δικό-μας οικόπεδο, ούτε μειώνοντας το συντελεστή εκμεταλλεύσεως εκεί που εμείς έχουμε οικόπεδο. Να διατηρήσουμε τους παραδοσιακούς οικισμούς και κελύφη, αλλά όχι το δικό-μας σπίτι. Να έχει η θάλασσά-μας ψάρια, αλλά εμείς επαγγελματίες ψαράδες να μπορούμε να ρίχνουμε τράτα και να καταστρέφουμε τους ψαρότοπους. Πρέπει να ζήσουμε.

Στο μεταξύ διάστημα, αυτή η, κατά κάποιον τρόπο, αυτορρύθμιση άρχισε να λειτουργεί ανασταλτικά για το ίδιο το σύστημα, που προηγουμένα είχε καταφέρει να δομήσει την Ελληνική κοινωνία στα μέτρα των περιστασιακών αναγκών-του. Έτσι, από τις αρχές της δεκαετίας του '70 άρχισαν οι πρώτες προσπάθειες, που εκφράστηκαν με τη θέσπιση σχετικού νομοθετικού πλαισίου — νόμος περί ρυθμιστικών Σχεδίων αστικών περιοχών, περί ενεργού πολεοδομίας, κτλ. — με στόχο να καταστεί δυνατός ο επιθυμητός έλεγχος στην ανάπτυξη του χώρου.

ΑΝΤΙΔΕΣΕΙΣ

κυκλοφόρησε τό
τεύχος 6

Σημειώσεις εργασίας για ένα πιο σύνθετο έγχειρμα,
Π. Εύθυμιου

Ο τρόπος παραγωγής στην Ελλάδα τό 19ο
αίωνα
Θ. Καλομάλος

Έτσι γεννήθηκε ή 3η Διεθνής,

Ε.Χ. Κάργ

Δεξιά: έκλογικές καί άλλες επιλογές,

Α. Παππας

Αλτουσέρ - ιδεολογία - στρουκτουραλισμός,

Μ. Σπουρδαλάκης

Η ανανεωτική άριστερά καί οι εκλογές,

Α. Στάγκος

Υποψήφιος Βουλευτής,

Δ. Ψυχογιός

σαραντάχρονα ΕΑΜ:

Η Λαϊκή Έξουσία στό χωριό Βέργα

Λιάππα-Μαυρίκιος-Ρεντζής-Πανουσόπουλος:

μιλούν για τό φεστιβάλ κινηματογράφου.

Ακαδημίας 98

360.69.72

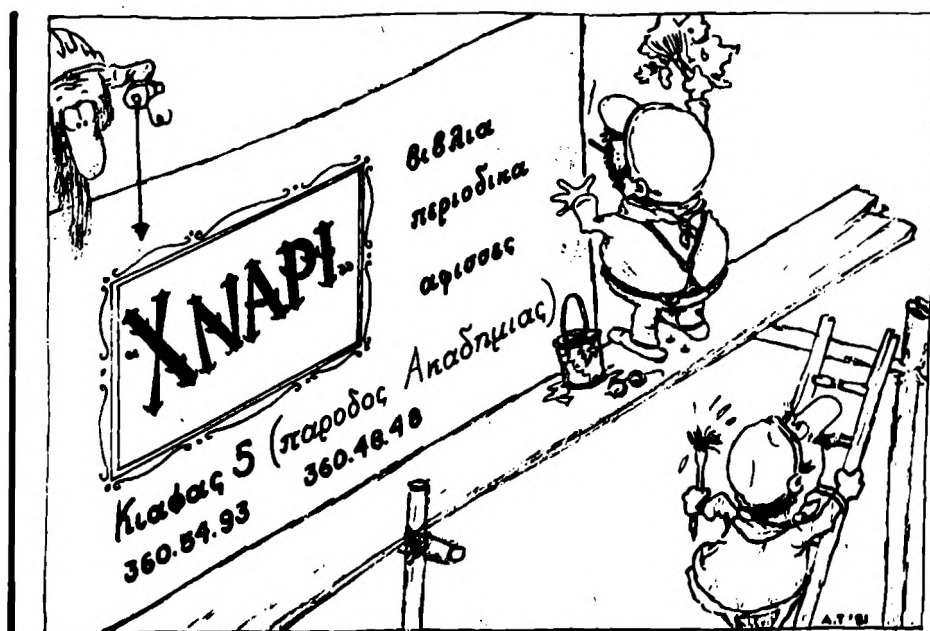
- Σχολικά βιβλία
- Ελληνική και ξένη Λογοτεχνία
- Χαρτικά
- Πλούσια συλλογή παιχνιδιών

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

ΜΠΑΜΠΗ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ

Θεμιστοκλέους 54 — τηλ. 36.15.567

ΑΘΗΝΑ

Όμως οι συνήθειες και οι πρακτικές, που έχουν στο μεταξύ διαμορφωθεί και στις οποίες έχει εγκλωβιστεί μεγάλο μέρος του πληθυσμού, κάνουν ώστε μέσα στο ίδιο το μπλοκ εξουσίας να εκφράζονται συνεχώς και μέχρι σήμερα θεμελιώδεις αντιφάσεις και αντιθέσεις. Από τη μία πλευρά είναι οι ανάγκες του συστήματος — ο άλλως λεγόμενος εκσυγχρονισμός-του —, και από την άλλη οι ανάγκες των συγκεκριμένων ατόμων που κατευθύνουν την πορεία-του και οι οποίοι επιθυμούν να διαιωνίσουν τη δική-τους, την προσωπική, εξουσία, που είναι δεμένη με προηγούμενη παλαιοκομματική πρακτική και αντανakλά τις αθροιστικές προσδοκίες μεγάλου τμήματος του εκλογικού σώ-

ματος.

Τα ελάχιστα προηγούμενα — γιατί βεβαίως δεν εξαντλείται το θέμα — που θα επιτρέψουν να προχωρήσουμε παρακάτω, φανερώνουν ότι τα προβλήματα δεν είναι τεχνικά, όπως θέλει να τα εμφανίσει η κυβέρνηση, και ότι ως εκ τούτου δεν επιλύονται εύκολα. Οι υπόλοιποι όμως — και κυρίως όσοι επαγγέλλονται το σοσιαλισμό — δεν μπορεί παρά να δράσουν προς την κατεύθυνση της αλλαγής της κοινωνικής συνείδησης, του κοινωνικού γίνεσθαι δηλαδή, εάν βεβαίως οι επαγγελίες-τους αντανakλούν και τα οράματά-τους... Αυτοί πρέπει να φροντίσουν.

ΚΥΡΙΕΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΙ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ:

Ένας φίλος ήρθε απόψε απ' τα παλιά...

Οι εκσυγχρονιστικές τάσεις της Νέας Δημοκρατίας, στους τομείς της κατοικίας, του περιβάλλοντος και του χώρου, διατυπώθηκαν ολοκληρωμένα στο θεσμικό πλαίσιο που η ίδια ψήφισε και καθιέρωσε το 1978 και στις αρχές του 1979 και που στην ουσία αποτελούν εξειδίκευση των επιταγών του Συντάγματος του 1975, ιδιαίτερα του άρθρου 24.

Το παραπάνω πλαίσιο αφορά σε κυβερνητικές αποφάσεις, όπως η χάραξη κατευθυντήριων γραμμών για τη χωροταξική πολιτική με την ανάπτυξη ενός ολιγοπολικού συστήματος αστικών κέντρων — οι περίφημες «αντίπαλες» πόλεις —, που στοχεύει στην αποκέντρωση της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Αφορά ακόμη σε νόμους ή σε ειδικά διατάγματα, όπου ει-

σάγονται για πρώτη φορά έννοιες, που αμφισβητούν το απαράβιαστο της ιδιοκτησίας, όπως η διενέργεια υποχρεωτικού αναδασμού στην αστική γη, η υποχρέωση των ιδιοκτητών να συμβάλλουν στην ανάπλαση της περιοχής-τους με εισφορά σε γη και σε χρήμα, η δυνατότητα να μεταφέρεται ο συντελεστής εκμεταλλεύσεως του οικοπέδου από μια κορεσμένη περιοχή σε άλλη. Ακόμη κατοχυρώνεται ο έλεγχος στη χρήση της γης — όχι μόνον της αστικής — και μπορεί να επιβάλλεται στην ιδιοκτησία διαφοροποιημένος συντελεστής εκμεταλλεύσεως ανάλογα με το εάν η χρήση του μελλοντικού κτίσματος είναι επιθυμητή ή όχι. Τέλος νομοθετείται ως ανώτατος συντελεστής εκμεταλλεύσεως, για τις περιοχές που πρόκειται να «μπουν στο σχέδιο πόλεως», το 2,4 έναντι του 5,0 και του 6,0, που υπάρχει πολύ συχνά θεσμοθετημένος σήμερα.

Όπου στο εκλογικό πρόγραμμα της Νέας Δημοκρατίας, του 1981, διαβάζουμε με τη σειρά — θέτοντας μάλιστα «τα θέματα μιας νέας εποχής»!:

ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΑΝΕΤΗ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ Σ' ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

10. Στόν τομέα της κατοικίας, βασικοί στόχοι είναι:

- Νά στεγάσει όλους τούς Έλληνες στο συντομότερο δυνατό χρόνο.
- Νά διευρύνει τὰ οικιστικά προγράμματα της εργατικής, λαϊκής και αγροτικής κατοικίας.
- Νά ἐλευθεροποιήσει τὸ σύστημα τῶν στεγαστικών δανείων καὶ νά βελτιώσει ἀκόμη περισσότερο τὴ χωροταξικὴ κατανομή τους. Ἐπίσης, νά ἐνισχύσει τὸ θεσμό τοῦ στεγαστικοῦ ταμειουρίου γιὰ νά γενικευθεῖ ἡ στεγαστικὴ πίστη.
- Νά συμπίεσει τὸ κόστος κατασκευῆς κατοικιών.
- Νά προωθήσει ταχέως τὰ σχέδια γιὰ τίς οικιστι-

κές περιοχές καὶ τῆς ἐνεργοῦ πολεοδομίας.

- Νά βελτιώσει τὴν ποιότητα τῆς κατοικίας καὶ τοῦ οἰκιστικοῦ περιβάλλοντος.

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΑ ΕΞΟΜΟΙΩΘΕΙ ΜΕ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

16. Στόν τομέα της περιφερειακής ανάπτυξεως βασικός στόχος είναι:

- Νά ἐξομοιωθεῖ τὸ ἐπίπεδο διαβιώσεως τῶν κατοίκων τῆς ἐλληνικῆς ἐπαρχίας μέ ἐκεῖνο τῶν μεγάλων ἀστικών κέντρων. Τοῦτο θά ἐπιτευχθεῖ μέ τὴν πραγματοποίηση πλήρους πλέγματος ὑπηρεσιῶν ὑγείας καὶ ψυχαγωγίας στὴν περιφέρεια, μέ

ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

17. Στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος τὸ πρόγραμμα ἐπιδιώκει:

- Νά δημιουργήσει μιά καλύτερη ποιότητα ζωῆς γιὰ όλους τούς Έλληνες. Ἐτσι, μέσα σέ μιά πενταετία θά λυθεῖ τὸ πρόβλημα τῆς ρυπάνσεως τῆς ἀτμόσφαιρας τῆς Ἀθήνας καὶ θά δαπανηθοῦν σημαντικά ποσά γιὰ τὴ δημιουργία ἱκανοποιητικῶν ἀποχετευτικῶν δικτύων καὶ ἐγκαταστάσεως καθαρισμοῦ λυμάτων σ' ὅλα τὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα.
- Νά ἱδρυθεῖ Ἐθνικὸ Κέντρο Περιβάλλοντος καὶ Ἐλέγχου Ρυπάνσεως.
- Νά δοθοῦν κίνητρα γιὰ τὴν ἀνάπτυξη καὶ προστασία τῶν παραδοσιακῶν οἰκισμῶν.
- Νά ἐπανδρωθοῦν οἱ Ἐθνικοὶ Δρυμοί.

Εάν δεν γνωρίζαμε, δυστυχώς, ότι πρόκειται για το κόμμα που κυβερνά την Ελλάδα, για να μην πούμε 35 χρόνια, από τη μεταπολίτευση και μετά, θα νομίζαμε ότι πρόκειται για νεοσύστατο... κίνημα. Δεν σημειώνεται επί παραδείγματι ότι «θα συνεχίσουμε να δημιουργούμε μια καλύτερη ποιότητα ζωής», αλλά ότι «το πρόγραμμα επιδιώκει να δημιουργήσει μια καλύτερη ποιότητα ζωής» και ότι όλα αυτά θα λυθούν μέσα σε μια πενταετία(!!!)...

Διερωτάται κανείς: μα γιατί δεν τα άρχισε όλα αυτά την προηγούμενη επταετία, αφού μάλιστα τα είχε θεσμοθετήσει; Και ποιος ο λόγος να ξαναπρογραμματιστούν; Τη στιγμή μάλιστα που ο ίδιος ο υπουργός ΧΟΠ — «έμπειρος» πολιτικός που αντικατέστησε τον προηγούμενο — ανέλαβε να μαζέψει ψήφους με τη γνωστή παραδοσιακή μέθοδο:

- πετώντας με ελικόπτερα (που δεν απογειώνονται), για την... πάταξη των αυθαιρέτων παραθεριστικών κατοικιών,

ξενοδοχείων και βιομηχανιών, που ο αριθμός-τους πολλαπλασιάστηκε επικίνδυνα με τις ευχές-του το τελευταίο καλοκαίρι,

- εντάσσοντας στο σχέδιο κάποιους, που μερικοί είναι μικροϊδιοκτήτες «αυθαίρετοι» και οι υπόλοιποι μεγαλοκτηματίες,
- χαρίζοντας, εν πάσει περιπτώσει, λεφτά σε συντοπίτες-μας, καταδικάζοντάς-μας μαζί με τους υπόλοιπους να συνεχίσουμε, δίχως νεωτερισμούς, να ζούμε στην αθλιότητα των σημερινών «καλύτερων συνθηκών ζωής».

Και ο προηγούμενος άλλωστε, τώρα Υπουργός Βιομηχανίας, κατέθεσε το επί δύο έτη εκκολαπτόμενο νομοσχέδιο για την «προστασία του περιβάλλοντος» — που περιέχει σαφείς διατάξεις για την προστασία των βιομηχανών — την παραμονή της μέρας που η Βουλή των ελλήνων σταμάτησε τις εργασίες-της...

«Το έργο σας ανήκει. Αγαπήστε-το...».

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ:

Συμβόλαιο με το λαό

Είναι αλήθεια ότι το ΠΑΣΟΚ έδωσε μάχες για τα περισσότερα από τα σημειακά και εξώφθαλμα καταστρεπτικά, για τον

ελληνικό χώρο, προβλήματα περιβάλλοντος — βιομηχανικές εγκαταστάσεις, μεταλλεία, λατομεία, δάση, ατμοσφαιρική και θαλάσσια ρύπανση και μόλυνση. Μάχες που πολλές φορές κερδήθηκαν, με αποτέλεσμα οι τοπικές οργανώσεις-του να αποτελέσουν πόλο συσπειρώσεων και αγωνιστικών διεκδικήσεων για μια καλύτερη ποιότητα ζωής.

Όμως, όταν τα σημειακά προβλήματα δεν συνδέονται με το γενικότερο θέμα της εκμετάλλευσης του χώρου — και κατ' επέκτασιν, του ανθρώπου — το κύριο χαρακτηριστικό αυτών των ευκαιριακών συσπειρώσεων είναι ότι καταλήγουν είτε να διαλυθούν, μετά τη μάχη, είτε να μετατρέπουν τα άτομα, που διεκδικούν αγωνιστικά τα αιτήματά-τους, σε ψηφοφόρους. Πράγμα που βέβαια δεν συντελεί στη μεταστροφή της κοινωνικής συνείδησης.

Είναι αλήθεια, επίσης, ότι μέσα σ' όλην αυτή την ηθελημένη σύγχυση χρειάζεται μεγάλο θάρρος και κουράγιο για να βάλεις τον δάκτυλό-σου επί των τύπων των ήλων. Τη στιγμή μάλιστα που έχεις επιλέξει να διεκδικήσεις για σένα άμεσα την εξουσία — για σένα που βρίσκεσαι ακόμη στη νηπιακή-σου ηλικία, όπως περηφανεύεται να λέει ο πρόεδρος του κινήματος — και που επομένως κάθε-σου ενέργεια πρέπει να αποσπά (από τους άλλους) και όχι να διώχνει (από σένα) ψήφους.

Μ' αυτόν τον τρόπο μεθοδικά το ΠΑΣΟΚ οδηγήθηκε στη λογική του τώρα προέχει να πάρουμε την εξουσία και μετά βλέπουμε. Οι παραχωρήσεις όμως που χρειάστηκαν γι' αυτό το στόχο ήταν πολύ μεγάλες και ίσως αν είχαν προβλεφθεί έγκαιρα, θέλουμε να πιστεύουμε ότι το ΠΑΣΟΚ δεν θα επέλεγε τόσο εύκολα αυτόν τον ολισθηρό δρόμο. Δρόμο που τον οδήγησε να πολεμήσει με ψευδοτίτλα συνθήματα (π.χ. «όχι στη νέα προσφυ-

γιά») τους οποίους νεωτερισμούς εισήγαγε η Ν.Δ. για να περιορίσει το «ιερό» δικαίωμα της ατομικής ιδιοκτησίας, περιορισμός που οπωσδήποτε συνδέεται με τις προοπτικές του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού της κοινωνίας. Να πολεμήσει με λογική που το οδήγησε μονοσήμαντα να κρατήσει διφορούμενη στάση απέναντι σε καθοριστικά, για την κοινωνία του αύριο ή του «εδώ και τώρα», μέτρα, όπως οι εκτεταμένες εντάξεις στο σχέδιο, δήθεν περιοχών αυθαιρέτων πρώτης ανάγκης και μάλιστα δίχως πρόβλεψη για κοινόχρηστες και κοινωφελείς εγκαταστάσεις. Να μην απαιτήσει με καθημερινή πολιτική πρακτική την εφαρμογή συνταγματικών επιταγών είτε κυβερνητικών αποφάσεων, όπως το δικαίωμα στην κατοικία ή την ανάγκη για δημογραφική σταθεροποίηση της Αθήνας και για λήψη μέτρων ώστε να αρχίσει από τώρα η διαδικασία αποκέντρωσης σε έστω έξι αστικά κέντρα, που το ίδιο θα διεύρυνε τον αριθμό-τους, μόλις έπαιρνε την εξουσία.

Το ΠΑΣΟΚ έπαιξε το παιγνίδι της πλειοψηφίας, που όμως δε συμβαδίζει κατ' ανάγκη με την πρόοδο ή τον σοσιαλισμό, με αποτέλεσμα να συσπειρώσει πολλές φορές γύρω-του ομάδες με αντιδραστικές απαιτήσεις.

Από το εκτεταμένο εκλογικό-του πρόγραμμα τέσσερις σελίδες αφιερώνονται σε θέματα χωροταξίας και περιβάλλοντος, πολεοδομίας και κατοικίας.

Α. ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

► 194. Για τό ΠΑ.ΣΟ.Κ., η διαμόρφωση ολοκληρωμένης χωροταξικής πολιτικής, δεμένης με τό επιδιωκόμενο πρότυπο ανάπτυξης, αποτελεί βασική προτεραιότητα.

Οι επιδιώξεις του χωροταξικού σχεδίου — πώς δηλαδή θά καταναμεθούν και θά ιεραρχηθούν οι διάφορες οικονομικές, κοινωνικές και πολι-

Η χωροταξική νομοθεσία αναθεωρείται ριζικά και δημιουργείται εθνικός φορέας χωροταξικής πολιτικής φυσικών πόρων και περιβάλλοντος. Η επιτελική δράση του φορέα αυτού συνδυάζεται με την αποκέντρωση, τη λειτουργία των διαφόρων βαθμών αυτοδιοίκησης και τό δημοκρατικό προγραμματισμό.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η πολιτική του ΠΑ.ΣΟ.Κ. θά στηρίζεται περισσότερο στην πρόληψη και λιγότερο στη θεραπεία. Η σωστή χωροθέτηση των νέων μονάδων, ή τοποθέτησή τους δηλαδή με περιβαλλοντικά κριτήρια, και ή αποφυγή κατασπατάλησης φυσικών πόρων και ενέργειας, — κύρια με την ανακύκλωση των πρώτων ύλων — αποτελούν τς βασικές κατευθύνσεις της μακροπρόθεσμης πολιτικής μας.

Ας συγκρατήσουμε ορισμένα χαρακτηριστικά σημεία, όπως:

«Η πολιτική του ΠΑΣΟΚ θα στηρίζεται περισσότερο στην πρόληψη και λιγότερο στη θεραπεία».

«Αποφασιστικά θα στηρίζει την πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος η δημιουργία "οικολογικής" συνείδησης, με την αντικειμενική ενημέρωση και επιμόρφωση του Λαού».

«Η χωροταξική νομοθεσία αναθεωρείται ριζικά και δημιουργείται εθνικός φορέας χωροταξικής πολιτικής, φυσικών πόρων και περιβάλλοντος. Η επιτελική δράση του φορέα αυτού κτλ.».

«Για την υλοποίηση των προγραμμάτων (κατοικίας) δημιουργείται επιτελικός φορέας σε εθνικό επίπεδο, που προγραμματίζει τη χρηματοδότηση».

«Ένας νέος οικιστικός Νόμος, θα προβλέπει (...) από δυσβάστακτες εισφορές σε γη και σε χρήμα».

Στα υπόλοιπα από τα δύο πρώτα σημεία αναμασώνται γενικόλογιες και συνθήματα. Δεν είναι οι επιτελικοί φορείς που μας λείπουν (υπάρχουν άλλωστε — π.χ. το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας και Περιβάλλοντος, η ΔΕΠΟΣ), ενδιαφέρει η πολιτική που θα ακολουθήσουν... Ο σημειούμενος ως νέος οικι-

Αποφασιστικά θά στηρίξει την πολιτική γιά την προστασία του περιβάλλοντος ή δημιουργία «οικολογικής» συνείδησης, με την αντικειμενική ενημέρωση και επιμόρφωση του Λαού

Β. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΟΙΚΙΑ

Η κατοικία ποτέ δέν αντιμετωπίστηκε στην πατρίδα μας ως κοινωνικό αγαθό, αλλά σάν εμπορευματικό προϊόν.

Ένας νέος οικιστικός Νόμος, θά προβλέπει οικονομική και θεσμική ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και των φορέων ανάπτυξης των πόλεων γιά τή δημιουργία αποθέματος γής. Οι εισφορές των οικιστών κλιμακώνονται ανάλογα με τό μέγεθος ιδιοκτησίας και τή χρήση γής, με απαλλαγή των μικροϊδιοκτητών από δυσβάστακτες εισφορές σέ γή και χρήμα.

Θεσπίζονται είδικά κίνητρα γιά τήν απόκτηση στέγης από τούς Έλληνες του εξωτερικού, μετανάστες, ναυτικούς.

Γιά τήν υλοποίηση των προγραμμάτων δημιουργείται επιτελικός φορέας σέ εθνικό επίπεδο, πού προγραμματίζει τή χρηματοδότηση. Οι πο-

στικός νόμος, όσο επιτρέπει να βγάλουμε συμπεράσματα η γενικόλογη διατύπωση, αποτελεί τροποποιημένη και βελτιωμένη εικόνα του νόμου 947 «περί οικιστικών περιοχών» με πρόσθετες διατάξεις, όπως ακριβώς προτάθηκαν από όλες τις επιτροπές — διϋπουργικές ή διασυλλογικές, άσχετα — ώστε να εισαχθεί εκ νέου στη Βουλή. Το ΠΑΣΟΚ όμως, όχι μόνον δεν το υποστήριξε αλλά το καταπολέμησε με κάθε μέσο. Δικαιούμαστε επομένως να πούμε ότι επέλεξε την πολιτική του αφήστε, τις βελτιώσεις θα τις κάνουμε εμείς, όταν πάρουμε την εξουσία.

Το πνεύμα αρχίζει και διαφοροποιείται ποιοτικά στη διατύπωση των δύο πρώτων σημείων, όπου το πρόγραμμα αναφέρεται στην πρόληψη και τη δημιουργία συνείδησης. Αυτό ακριβώς για το οποίο κατηγορείται ότι δεν έκανε μέχρι σήμερα. Τι είναι αυτό που διασφαλίζει ότι θα το κάνει αύριο; Μήπως οι λόγοι που το ώθησαν να αναβάλει τη μάχη στη νηπιακή-του ηλικία — που θα ήταν και ευκολότερο — μετέβαλαν σταδιακά τον ίδιο-του τον χαρακτήρα και τη σχέση-του με το εκλογικό-του σώμα, ώστε στη μετέπειτα εφηβική ή ώριμη ηλικία-του — που αν μάλιστα γίνει εξουσία θα είναι και πιο δύσκολο — να εγκαταλείψει τον αγώνα για τη δημιουργία κοινωνικής συνείδησης;

Να αναβάλει δηλαδή τον αγώνα για το Λαό επ' άπειρον...

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ:

Άλλα λόγια ν' αγαπιόμαστε

Ο τρόπος που έχει καθιερώσει το ΚΚΕ για να επικοινωνεί με τα μέλη-του και τους οπαδούς-του, δεν επιτρέπει μεγάλα περιθώρια κατανόησης της πολιτικής πρακτικής-του από αυτούς που δεν παίρνουν μέρος στη... μυστική επικοινωνία...

Σ' ένα εκλογικό πρόγραμμα 16 σελίδων, κάτω από τον τίτλο:

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΟΔΟ ΤΟΥ ΒΙΟΤΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΛΙΨΗ ΤΗΣ ΑΣΥΔΟΣΙΑΣ ΤΩΝ ΜΟΝΟΠΩΛΙΩΝ

διαβάζουμε:

Τό ΚΚΕ θά παλέψει γιά νά λυθούν τά καυτά προβλήματα τής εργατικής καί γενικά τής λαϊκής κατοικίας, τής αποχέτευσης καί τής συγκοινωνίας, πού συνδέονται μέ τή βελτίωση τής ποιότητας ζωής τών εργαζομένων.

και παραπέρα σε ειδικό κεφάλαιο «Προστασία περιβάλλοντος»

Προστασία περιβάλλοντος

Η μόλυνση καί ρύπανση τού περιβάλλοντος έχει φτάσει στό απροχώρητο. Καθημερινά ρυπαίνονται οί θάλασσες καί καταστρέφονται ό φυτικός καί ζωικός πλούτος, τά μνημεία. Η υγεία καί ή ζωή τού λαού μπαίνει σέ άμεσο κίνδυνο.

Τό ΚΚΕ παλεύει γιά νά παρθούν ουσιαστικά καί ριζικά μέτρα γιά τήν προστασία καί τήν αναγέννηση τού περιβάλλοντος.

Ειδικότερα θά παλέψει γιά νά παρθούν αύστηρά μέτρα συγκράτησης καί ελέγχου τής ρύπανσης τού περιβάλλοντος από τίς βιομηχανίες. Γιά τή μή εγκατάσταση καινούργιων βιομηχανιών σέ περιοχές μέ προχωρημένη μόλυνση καί ρύπανση. Γιά νά απομακρυνθούν οί «βρώμικες» βιομηχανίες από τίς κατοικημένες περιοχές. Γιά νά αναδιοργανωθούν οί συγκοινωνίες μέ στόχο τή μείωση τής ρύπανσης τού περιβάλλοντος. Γιά νά προωθηθούν λύσεις στά μεγάλα προβλήματα τών πόλεων, όπως τό αποχετευτικό, τό πράσινο καί ό οικοδομικός σχεδιασμός. Γιά νά θεσμοθετηθούν όρια ρύπανσης γιά τή θάλασσα, τό έδαφος καί τόν άέρα, καί νά επιβάλλονται αύστηρές κυρώσεις στίς βιομηχανίες πού τά παραβιάζουν.

Όλα αυτά!

«Το αποχετευτικό, το πράσινο καί ο οικοδομικός σχεδιασμός»...

Τρεις άσχετες αναφορές, που η μια εμπεριέχει τήν άλλη δίχως να καλύπτουν το σύνολο του προβλήματος καί που όλες μαζί παραπέμπουν στην απλοϊκή τεχνοκρατική αντίληψη γνωστού μεγάλου τεχνικού γραφείου τής χώρας... Όλα τα παραπάνω αν συνδυαστούν με τήν καθημερινή πρακτική-του στα θέματα του χώρου δεν μπορεί παρά να σημαίνουν: στη σημερινή κατάσταση η... ασυδοσία των μονοπωλίων δεν επιτρέπει τη... συνειδητοποίηση των προβλημάτων, ούτε καν τη διατύπωση συγκεκριμένου οράματος, τη σύνδεση δηλαδή του γενικού με το μερικό. (Γιατί π.χ. οί λαϊκές τάξεις, για τίς οποίες κόπτεται, πληρώνουν το κόστος τής γης καί τήν «αυθαίρετη» κατοικία-τους — δίχως καμία κοινωνική παροχή καί με κατασκευή που πολλές φορές δεν έχει τίποτε να ζηλέψει από αυτή τής παράγκας του Καραγκιόζη — το ίδιο ακριβά με τους επιχειρηματίες καί βιομήχανους του Ψυχικού...).

Το ότi κατά τα άλλα καί αυτονόητα θα παλέψει «για να λυθούν τά καυτά προβλήματα τής εργατικής καί γενικά τής λαϊκής κατοικίας» καί «για να παρθούν αύστηρά μέτρα συγκράτησης καί ελέγχου τής ρύπανσης του περιβάλλοντος από τίς βιομηχανίες», αυτό θα έλειπε να μην το κάνει. Το κάνουν άλλωστε όλα τα κόμματα τής αντιπολίτευσης καί καμιά φορά καί μερίδα από το κόμμα τής συμπολίτευσης...

ΣΚΗΝΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ:

Από πρόγραμμα πάμε καλά...

Γι' αυτό τό ΚΚΕ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ύποστηρίζει τήν ανάπτυξη ενός πολύμορφου αυτόνομου κινήματος γιά τήν προστασία τού περιβάλλοντος.

Γιατί πρέπει νά καταπολεμήσουμε τήν άπάθεια καί τήν ΑΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ άπέναντι στην καταστροφή τού περιβάλλοντος πού καλλιεργείται μεθοδικά μέσα στό Λαό.

Νά γίνει συνείδηση σέ όλους μας ότi σήμερα πιά τά προβλήματα τού καθένα μας είναι καί προβλήματα τού κοινωνικού συνόλου. Καί τά προβλήματα τού κοινωνικού συνόλου είναι καί προβλήματα τού καθένα μας.

Καθένας μας νά δραστηριοποιηθεί σέ κάθε είδους ομάδες καί λαϊκές οργανώσεις, στή γειτονιά του, στόν τόπο δουλειάς του, στό σωματείο του, γιά τήν προστασία τού περιβάλλοντος.

Γιατί καμιά κυβέρνηση δεν θά προχωρήσει σέ πλήρη καί κατάλληλα μέτρα άν δεν ύπάρχει ή συνεχής πίεση ενός τέτοιου αυτόνομου λαϊκού κινήματος.

ΠΙΣΤΕΥΟΥΜΕ ΠΩΣ Ο ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΚΑΘΑΡΟΤΕΡΟ ΑΕΡΑ, ΚΑΘΑΡΟΤΕΡΗ ΘΑΛΑΣΣΑ, ΚΑΘΑΡΟΤΕΡΗ ΓΗ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΓΙΑ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ.

Τι καλά που θα ήταν αν η αριστερά ήταν ενωμένη... Ο ένας θα έβαζε το 17% καί ο άλλος το πρόγραμμα, που είναι σαφέστατο καί περιεκτικότατο, ως προς τα θέματα που μας απασχολούν!!!

Γιατί, εάν το ΚΚΕ εσωτερικού «αυτοδημιούργησε» τίς αντικειμενικές καί υποκειμενικές συνθήκες, έτσι που η φωνή-του να μην έχει άμεση πολιτική ανταπόκριση παρά σε πολύ χαμηλό ποσοστό του εκλογικού σώματος, η ίδια ίσως η συρρίκνωσή-του καί η επιβίωσή-του επέβαλε τήν προώθηση μιας διαφορετικής αντίληψης για τον τρόπο πολιτικής δράσης.

Το ότi ακριβώς αντικειμενικά δεν μπόρεσε να παίξει το παιγνίδι τής πλειοψηφίας καί τής εξουσίας, ενώ παράλληλα μεγάλος αριθμός αρχιτεκτόνων καί πολεοδόμων πυκνώνει τίς τάξεις-του ή επηρεάζεται από αυτό, έκανε ώστε η πρακτική-του να μην προσδιορίζεται απόλυτα από τίς εκάστοτε κοντόφθαλμες σκοπιμότητες. Εκεί όπου είχε προσβάσεις, σε όσους επιστημονικούς συλλόγους ή φορείς τής τοπικής αυτοδιοίκησης, προέβαλε ένα ολοκληρωμένο όραμα καί συνέδεσε με αυτό τα εκρηκτικά προβλήματα τής καθημερινής-μας ζωής, που πηγάζουν από τον τρόπο παραγωγής καί κατανάλωσης του χώρου.

Ας είναι. Η οποιαδήποτε προσπάθεια για τη δημιουργία περιβαλλοντικής συνείδησης θα πρέπει να θεωρηθεί θετική. Δεν έχει νόημα πάντοτε η ποσοτικοποίηση των μεγεθών.

Απ' τ' ολότελα...

□

Εξόρμηση

ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Γεννημένος - Παράγει 1977
ΚΙΜΩΝ ΦΡΑΓΙΕΡ (απ' - Γνωστός (ιστορικός) Το κούρι και το παλαιό
είπαμε στην πορεία του Ντινού Χριστιανόπουλου
Ν. Δ. ΚΑΡΟΥΖΟΣ: Η ζωή και η πορεία
ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΑΡΟΥΧΗΣ: Συναρμολογία αυτοβιογραφίας
ΠΕΤΡΟΣ ΑΡΟΝΑΣ: Αποστολές διαγωγής
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ: Αποστολές διαγωγής
ΡΕΜΚΟ ΚΑΜΠΕΡΤ (απ' - Αποστολές διαγωγής
ΑΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΑΙΩΝΤΑΚΗΣ: Ναυτιλία
ΝΑΣΟΣ ΒΑΓΕΝΑΣ: Ο λαβυρινθός της ζωής
ΑΝΤΩΝΗΣ ΦΩΣΤΙΕΡΗΣ: Προλογος ή επιλογος - Ο πολυέτατος
Διαφορές ελλείψεις - Ένας σε δύο λόγους - Αποστολές διαγωγής - Και όμως κινείται
ΕΡΑ ΣΟΡΡΗΣ (απ' - Νέος Σωτήρας) (Οι μετοχές
ΣΤΡΑΤΗΣ ΠΑΣΣΑΛΗΣ: Θεωρία
ΦΕΡΑΝ ΛΕΞΕ (απ' - Μανόλης Αντωνίου) Το πρόβλημα της εκπαίδευσης στην Τέχνη

ή κλειδιά

Διαφορές Παράγει, Νάτος Ν. Βαλάνδης, Κωστής Κωστής, Νάτος Νάτος, Νάτος Νάτος
Σε γ. προλογος Μ. Μωυσιάς για τη διαγωγή του Γιάννη Τσαρούχη
Πορεία του Παύλου (απ' του Γιάννη Παρόντος)
Πορεία του Γιάννη (απ' του Φ. Δ. Αραποσταυρού, Γιάννη Μ. Νάτος)
Εξ όλης Νάτος Νάτος, Μανόλης Αντωνίου, Μανόλης Σέλιος

Η αυτοβιογραφία είναι του Γιάννη Τσαρούχη

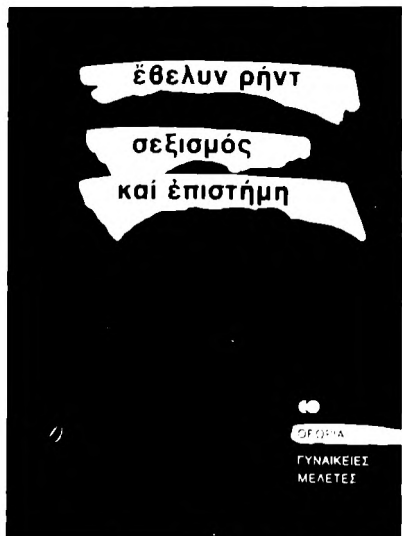

σεπτέμβρης '81

7

δρχ. 90

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΕΒΕΛΥΝ ΡΗΝΤ ΣΕΞΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΕΩΡΙΑ
Αργολίδας 60-62, Αθήνα 605
Τηλ. 6927015

Σε όλα τα βιβλιοπωλεία
και τα περίπτερα

Η ανάγκη για παρέμβαση της Αριστεράς

του Μάκη Τρικούκη

Σε λίγες μέρες κλείνει μια από τις πιο μακρόχρονες στον πολιτικό-μας βίο προεκλογική καμπάνια. Στη διάρκεια-της — και μάλιστα στην τελευταία φάση-της — σημειώθηκαν κάποιες σημαντικές ανακατατάξεις, που μπορεί να μην ανέτρεψαν τις πολιτικές αντιπαράθεσεις, όμως θα έχουν αναμφισβήτητα επιπτώσεις στις κατευθύνσεις που θα δοθούν στις πολιτικές-μας εξελίξεις, η σοβαρότητα των οποίων θα φανεί κυρίως μετεκλογικά.

Η Ν.Δ., μπροστά στον κίνδυνο να χάσει μαζί με την κυβέρνηση και τον έλεγχο των εξελίξεων, ολοκλήρωσε τον εναγκαλισμό-της με την χουντοβασιλική παράταξη (οι διαδικασίες και προετοιμασίες του οποίου είχαν αρχίσει από καιρό), με τη συμμετοχή τώρα του μεγαλύτερου τμήματος της Ε.Π. με επικεφαλής τον ηγέτη-της Σ. Θεοτόκη στους συνδυασμούς-της. Αυτός ο εναγκαλισμός έχει την ολόψυχη συναίνεση του «πεφωτισμένου» τμήματός-της. Είναι χαρακτηριστική, από την άποψη αυτή, η στάση της «Καθημερινής», που προβάλλει το εγχείρημα σαν «θετικό για τις δημοκρατικές εξελίξεις», καταφεύγοντας σε φραστικές κομπόζες του είδους «μετριοπαθής ακροδεξιά», όταν αναφέρεται στους προσχωρήσαντες χουντοβασιλικούς, πασχίζοντας μάταια να καλύψει τον αντιδραστικό χαρακτήρα της όλης υπόθεσης.

Με το «άνοιγμα» αυτό ο Γ. Ράλλης, σε συνάρτηση με την αναφορά στο λόγο-του στη Θεσσαλονίκη για την ανάγκη να αμνηστευθούν οι χουντικοί, αλλά και με τον αντικομμουνισμό, τον αντιμαρξισμό και την κινδυνολογία που χαρακτηρίζει την εκλογική-του καμπάνια, οδηγεί τη Ν.Δ. σε πολύ πιο δεξιές θέσεις ακόμη και σε σχέση με ό,τι υποστήριζε ο Αβέρωφ, η πολιτική του οποίου υποτίθεται ότι ηττήθηκε με την ανάδειξη του «μετριοπαθούς» Γ. Ράλλη στην αρχηγία του κόμματος και την πρωθυπουργία.

Είναι τώρα φανερό πόσο πρέπει να αποφεύγεται η σχηματικότητα τέτοιων διακρίσεων και κατατάξεων και όχι μονάχα όταν αναφέρονται στη Δεξιά. Σε ό,τι όμως αφορά την παράταξη αυτή, γίνεται φανερό πόσο τραγικά λανθασμένη ήταν η σπουδή ορισμένων να δώσουν δημοκρατικά εύσημα στην Δεξιά. Η ευκολία με την οποία τώρα η Ν.Δ. αφήνει ανοιχτούς τους ασκούς του Αιόλου, χωρίς καμιά συναίσθηση δημοκρατικής και εθνικής ευθύνης, το μαρτυρεί.

Όμως το πρόβλημα δεν σταματά εδώ και δεν περιορίζεται στην Δεξιά. Ενώ από την πλευρά των δημοκρατικών δυνάμεων η στροφή αυτή της Ν.Δ. προς τα δεξιά, που από καιρό μεθοδεύεται, έπρεπε να

αντιμετωπισθεί με την πρόποσα υπευθυνότητα, που σημαίνει πρώτα απ' όλα με συνέπεια στις διακηρύξεις και τις αρχές-της και με ενωτική αντιπαράθεση προς την Δεξιά, στο ίδιο αυτό διάστημα το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης σημείωσε το ίδιο μια στροφή προς τα δεξιά της όλης πολιτικής-του με τη σταδιακή απομάκρυνση από δακρυγμένες θέσεις-του, με την μετατόπιση της αντιπαράθεσης προς την Δεξιά από το πολιτικό πεδίο στο πεδίο της «ηθικής» και της διαχειριστικής ικανότητας και με την εμμονή στην αυτοδυναμία και τη μοναδικότητά-του. Επιστέγασμα της στάσης-του αυτής είναι η «στράτευση» του Γ. Μαύρου στα ψηφοδέλτια του ΠΑΣΟΚ για την οποία «Το Βήμα» της 18.9.81 σημειώνει ότι αποτελεί εξέλιξη που «σφραγίζει το δημόσιο βίο της χώρας όσο ελάχιστες στο παρελθόν». Η παράλληλη συμμετοχή στα ψηφοδέλτια του ΠΑΣΟΚ του Μ. Γλέζου (πέρα από τις άλλες διαστάσεις που έχει καθαυτή) δεν είναι παρά το αναγκαίο, για την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ, άλλοθι για τη «στράτευση» του Μαύρου.

Δεν παραγνωρίζουμε τις εκλογικές ανάγκες ενός ανοίγματος προς το κέντρο, τις οποίες έτσι ή αλλιώς το ΠΑΣΟΚ κάλυπτε. Η «στράτευση» όμως του Μαύρου είναι άλλου ποιού και δεν ήταν το αναγκαίο αντίτιμο για τις ανάγκες αυτές. Δεν μπορούμε επίσης να ξέρουμε αν η δημοσίευση του «Ταχυδρόμου» ότι η συμμετοχή του Μαύρου ήταν επιθυμία του Προέδρου της Δημοκρατίας, το βέβαιο όμως είναι πως ο πολιτικός-της χαρακτήρας είναι παροχή εγγυήσεων για μια πολιτική ανεκτή από ορισμένα επίσημα ή ανεπίσημα κέντρα.

Άλλωστε δεν είναι τυχαίο ότι αυτές οι διεργασίες στο εσωτερικό του ΠΑΣΟΚ βρήκαν την επικρότηση κάποιων «παργόντων της Αριστεράς» (πολιτικών και δημοσιογραφικών) τους οποίους ικανοποιεί ιδιαίτερα αυτή η στροφή του ΠΑΣΟΚ προς τα δεξιά. Την πρόσφατη φερ' ειπείν υπέρ του ΠΑΣΟΚ εκδήλωση του Η. Ηλιού πρέπει να τη δούμε σε συνάρτηση με τις τοποθετήσεις-του, στη σειρά των συνελεύσεων που έδωσε στις αρχές του χρόνου στον ημερήσιο και περιοδικό Τύπο, και στις οποίες τασσόταν υπέρ της συνεργασίας ΠΑΣΟΚ - Ν.Δ. Ταυτόχρονα η τότε και τώρα τοποθέτησή-του και υπέρ της «ανανέωσης» έχει τη σημασία μιας από τα αριστερά «κάλυψης» της πολιτικής αυτής. Άλλωστε η πολιτική αυτή δεν είναι μήπως η πεμπτουσία της ταυτότητας που διαμόρφωσε το ΚΚΕσ., άσχετα τώρα αν για λόγους τακτικής, αποσιωπά;

Σήμερα γίνεται ακόμη πιο φανερό πόσο επικίνδυνη, για μια σταθερή πορεία προς

την Αλλαγή, είναι η αντίληψη του ΠΑΣΟΚ για την αυτοδυναμία και την μοναδικότητά-του σαν φορέα της Αλλαγής.

Το πρόβλημα δεν είναι αν το ΠΑΣΟΚ ή οποιοδήποτε κόμμα δικαιούται να διεκδικεί ή όχι την αυτοδυναμία-του. Ασφαλώς δικαιούται. Το πρόβλημα είναι τι έννοια δίνει στην αυτοδυναμία-του αυτή. Γιατι το σύνθημα αυτό σε συνάρτηση με εκείνο της μοναδικότητάς-του σαν φορέα της Αλλαγής έχει σήμερα μια μονάχα έννοια και ένα σκοπό: να συμπίεσει την Αριστερά και πριν απ' όλα το ΚΚΕ.

Οι «νουνεχείς» της πολιτικής-μας έχουν έτοιμο το επιχείρημα: «μα δεν καταλαβαίνετε ότι μια σύμπραξη με την Αριστερά και με το ΚΚΕ δεν είναι επιτρεπτή;». Είναι γεγονός ότι στην πολιτική-μας ζωή υπάρχει σήμερα ένα σύστημα κηδεμονίας ξένων και ντόπιων παραγόντων. Το ζήτημα όμως είναι αν αυτό το σύστημα κηδεμονίας το ΠΑΣΟΚ θέλει να το σπάσει ή να το αποδεχθεί. Με τη στάση-του στο πρόβλημα της ενότητας όλων των δυνάμεων δείχνει πως δεν θέλει να το σπάσει με τη «στράτευση» του Μαύρου, δείχνει ακόμη ότι τείνει να το αποδεχθεί. Τι αλλαγή όμως θα είναι αυτή που θα αποδέχεται την κηδεμονία;

Μπροστά σ' αυτές τις εξελίξεις η παρέμβαση της Αριστερας γίνεται σήμερα επιτακτική, γίνεται επείγουσα, παίρνει πρωταρχική σημασία. Παρέμβαση όμως της Αριστεράς σημαίνει πριν απ' όλα δυνάμωσή-της. Μια ισχυρή Αριστερά μπορεί να ανακόψει αυτή τη στροφή προς τα δεξιά της όλης πολιτικής-μας ζωής, που με σαφήνεια σημειώνεται ήδη στην προεκλογική περίοδο. Γιατι αυτές τις εξελίξεις δεν πρέπει να τις θεωρούμε τελεσίδικες, δεδομένες.

Ορισμένοι «αριστεροί» προπαγανδιστές της αυτοδυναμίας του ΠΑΣΟΚ θέλουν να θέσουν στην Αριστερά το δίλημμα να διαλέξει ή ότι το κόμμα αυτό αποτελεί «κάποια αλλαγή», οπότε οφείλει κατ' αυτούς να παραμερίσει μπροστά-του, ή ότι δεν αποτελεί αλλαγή, οπότε οφείλει να το χτυπήσει. Τέτοιες απλουστεύσεις δεν

έχουν σήμερα καμιά σχέση με τους προβληματισμούς της Αριστεράς. Ξέρουμε καλά πως πέρα από οποιουδήποτε προσανατολισμούς της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ, το κίνημα αυτό εκφράζει ταυτόχρονα μια κοινωνική δυναμική. Οι προσανατολισμοί της ηγεσίας, την κοινωνική αυτή δυναμική μπορούν να την διευκολύνουν ή να την δυσκολέψουν, δεν μπορούν να την εξαφανίσουν. Κι εδώ είναι που χρειάζεται η ενδυνάμωση και η παρέμβαση της Αριστεράς.

Κι όσοι δεν κλείνουν τα μάτια μπροστά στην πραγματικότητα, ξέρουν ότι Αριστερά στη χώρα-μας σήμερα σημαίνει πριν απ' όλα ΚΚΕ. Όσοι εξαντλούν την πολιτική-τους σε μια στείρα αντιπαράθεση προς το ΚΚΕ δεν διευκολύνουν αλλά παρεμποδίζουν την παρέμβαση της Αριστεράς στις πολιτικές εξελίξεις.

Κανένας δεν παραγνωρίζει — και πριν απ' όλους το ΚΚΕ — ότι στο χώρο της Αριστεράς υπάρχουν διαφορετικές απόψεις σε μια σειρά ζητήματα. Όμως η αναγνώριση αυτής της πραγματικότητας δεν μειώνει την ανάγκη παρέμβασης και ισχυροποίησης της Αριστεράς, ενώ η βυζαντινολογία που προτείνουν ορισμένοι σαφώς την μειώνει. Αν εδώ και καιρό είμαστε μάρτυρες της αποσύνθεσης και της περιθωριοποίησης μιας μερίδας της Αριστεράς, γι' αυτές ευθύνεται η ίδια και όχι το ΚΚΕ. Αν η ενότητα της Αριστεράς εκφράζεται σήμερα από το ΚΚΕ και όχι από ένα άλλο σχήμα στο οποίο θα συμμετείχαν και άλλες οργανωμένες δυνάμεις, το ΚΚΕ αυτό το κατέκτησε με τη σωστή ενωτική πολιτική-του ενώ άλλες δυνάμεις έχασαν την ευκαιρία με τη δική-τους λανθασμένη πολιτική! Δεν είναι λοιπόν σήμερα καιρός για απονενομημένα διαβήματα ή «εξόδους του Μεσολογγίου». Είναι καιρός για ενωτική παρέμβαση της Αριστεράς, που σήμερα ιδιαίτερα μπροστά στις τάσεις της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ για μια απλή εναλλαγή γίνεται ακόμη πιο αναγκαία προϋπόθεση για ν' ανοίξει ο δρόμος προς την πραγματική αλλαγή και η πορεία προς το σοσιαλισμό.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΚΩΣΤΑΣ

ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ

Η ανανεωμένη

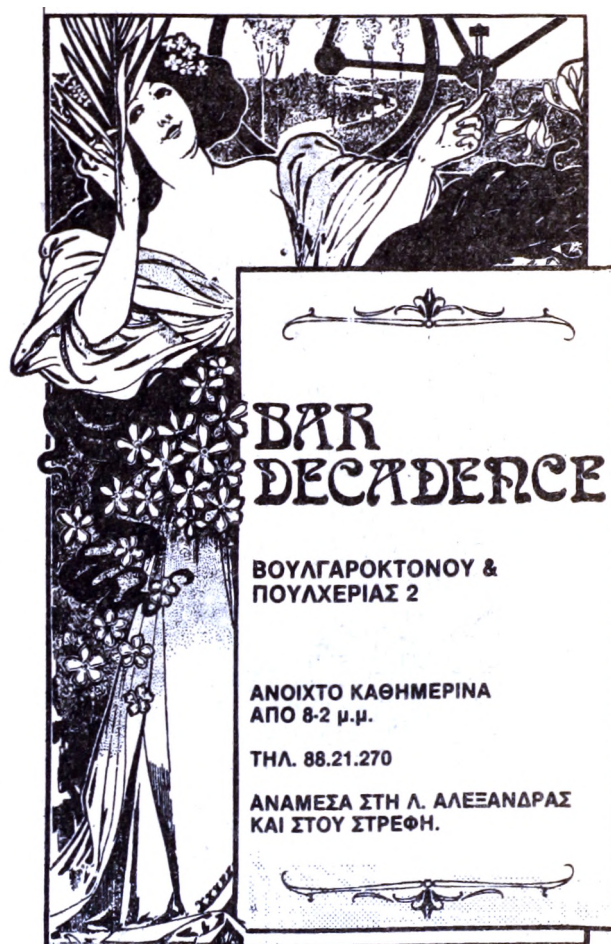
παράδοση

από τη σειρά

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΟΚΟΛΗ

Γραβιάς 10-12 τηλ.36.05.520

ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ....

ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΕΛΙΑΔΑ

ΣΤΗΝ ΚΕΜΟΠΟΛΗ ΑΔΙΝΑ

ΕΞΑΡΧΕΙΑ
ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ
ΑΣ ΚΑΜΠΙΟΥ
ΦΕΔΩ

ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 76
ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΝΑ ΜΑΓΑΖΙ
ΠΟΥ ΠΟΥΛΑ ΣΤΕΡΕΟ-
ΦΩΝΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ

Ι ΣΑΥ ΑΝΙΧΤΕ ΤΗΝ ΠΟΡΤΑ

ΚΑΙ ΠΟΥ ΠΑΡ' ΟΛΟ ΠΟΥ ΠΟΛΙΟΡΚΗΘΗΚΕ
ΑΠΟ ΕΥΡΩΠΑΙΟΥΣ ΑΠ' ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΜΕΡΑ
ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΑΣΗΣ ΚΡΑΤΗΣΕ ΚΛΕΙΣΤΗ ΤΗΝ
ΠΟΡΤΑ.....

...ώστε να
εξακολουθήσει
να εξυπηρετεί
ταύς ιδιοκτήτες
μέ την ίδια
βονέπεια και
φιλική διάθεση
όπως και παλιά

LYSAXON
MUGAVOX

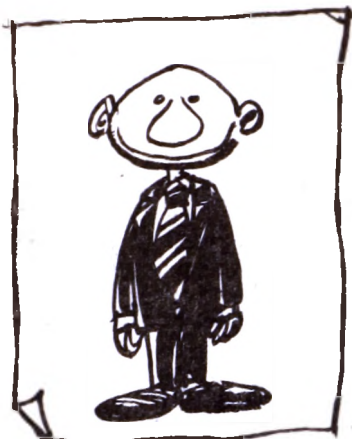
• Ένας Φυσικός-Ηλεκτρονικός και
• Ένας Ηλεκτρολόγος-Ηλεκτρονικός
εώς περιμένουν για να διαλέξετε
μαζί το καλύτερο STEREO και τα
λεφτά σας να πιάνουν τόπο

STUDIO HI FI ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 76
ΑΘΗΝΑ 706
ΤΗΛ 3602697 - 3627858

ΟΛΑ ΟΣΑ ΘΕΛΑΤΕ ΝΑ ΜΑΘΕΤΕ ΓΙΑ ΤΑ STEREO ΚΑΙ ΚΑΝΕΙΣ ΔΕΝ ΣΑΣ ΤΑ ΕΛΕΓΕ.

ΣΤΙΣ 5 ΤΟ ΠΡΩΙ

Ο
ΛΑΟΣ
ΘΕΛΕΙ

ΑΥΤΟΝ

ΣΤΙΣ 5 ΚΑΙ 5

ΑΥΤΟΣ

ΜΠΟΡΕΙ

ΣΤΙΣ 5 ΚΑΙ ΔΕΚΑ

ΑΥΤΟΣ

ΞΕΡΕΙ

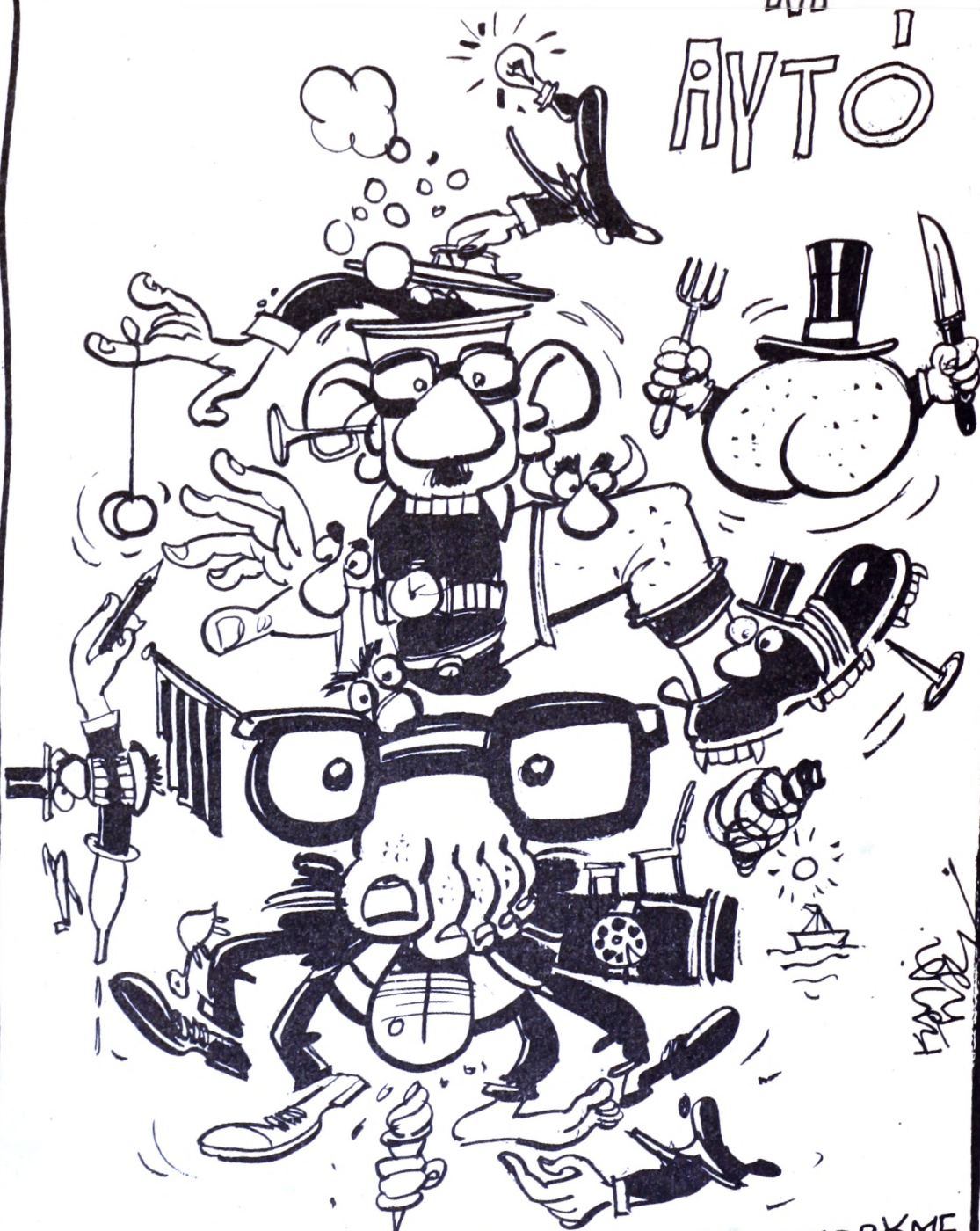
ΚΑΙ
ΒΓΑΙΝΕΙ
ΑΥΤΟ

ΚΑΤΙ ΠΟΥ ΚΑΝΕΙΣ ΔΕΝ
ΗΘΕΛΕ ΔΕΝ ΗΞΕΡΕ
ΚΑΙ ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΣΕ

ΑΣ ΜΕΙΝΟΥΜΕ ΛΟΙΠΟΝ

Μ'
ΑΥΤΟ

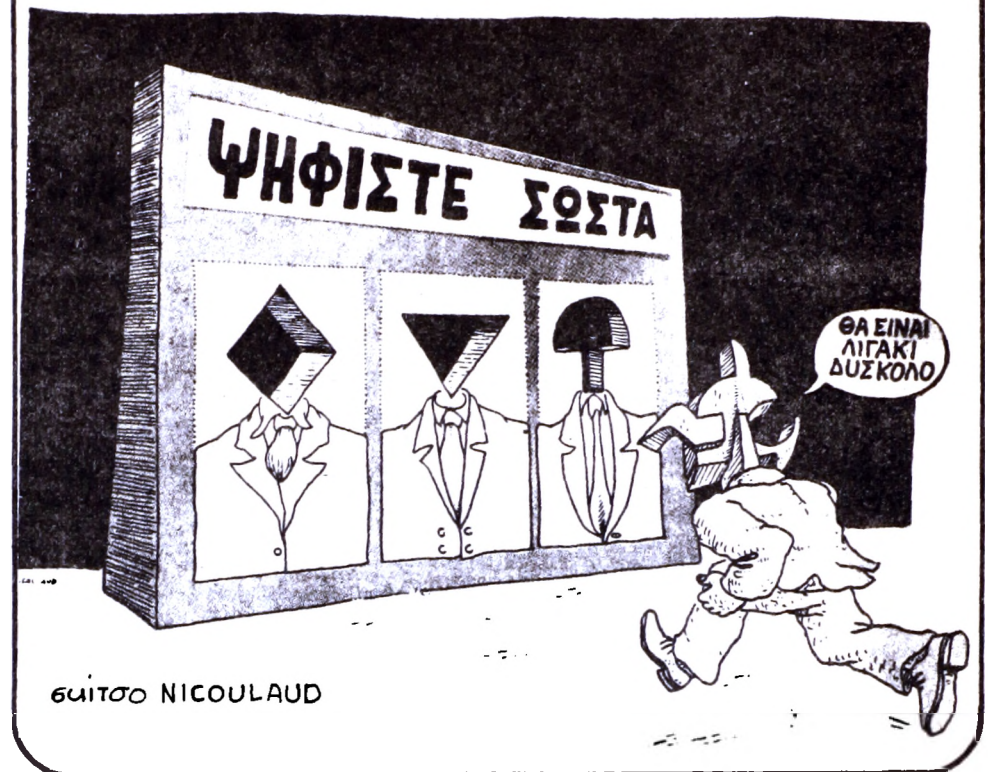

ΠΟΥ ΕΧΟΜΕ ΠΟΥ ΞΕΡΟΥΜΕ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΜΕ

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΛΟΓΩΝ

Μια βδομάδα μας χωρίζει μόνο από την ημέρα των εκλογών, που η κρισιμότητά-τους συνεχώς τονίζεται (ή και υπερτονίζεται), γιατί όλοι περιμένουν ότι οι εκλογές αυτές θα οριοθετήσουν το τέλος της νεοδημοκρατικής επταετίας. Μπροστά, λοιπόν, στις εκλογές, μπροστά στην ανοιχτή κάλπη, θεωρήσαμε ότι θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη μια συστηματική επισκόπηση του πολιτικού τοπίου στις διάφορες εκλογικές περιφέρειες. Επισκόπηση που συνοψίζει τα αναλυτικά αποτελέσματα των εκλογικών αναμετρήσεων της μεταδικτατορικής περιόδου, επισημαίνει τις ιδιομορφίες, αλλά, κυρίως, στοχεύει στην ανάδειξη ορισμένων βασικών σταθερών, που χαρακτηρίζουν σήμερα το γενικό πολιτικό πλαίσιο: όπως η απροσχημάτιστη και χωρίς όρια απορρόφηση χουντικών και χουντισάντων από τη Ν.Δ., το αδιέξοδο και η ανακοπή της κεντρικής διεύρυνσης που επιχείρησε η Ν.Δ. σε αντιπαράθεση με την έκταση και την επιτυχία της «διευρυνόμενης» αφομοίωσης του κέντρου από το ΠΑΣΟΚ, η αναβίωση του προδικτατορικού τρικομματισμού μέσω του ριζικού και ποιοτικού μετασχηματισμού-του κτλ. Ελπίζουμε ότι η εκτεταμένη αυτή επισκόπηση των εκλογικών δεδομένων θα φανεί χρήσιμη στους αναγνώστες-μας για να καταλήξουν και να τεκμηριώσουν τα δικά-τους συμπεράσματα. Αν και σύντομα η 18η Οκτωβρίου θα επιβάλει τα δικά-της...

18-10-1981

Εκλογές της 17ης Νοεμβρίου 1974

Εγγεγραμμένοι	6.241.066		
Ψηφίσαντες	4.963.558		
Άκυρα	54.584		
Έγκυρα	4.908.974		
Κόμματα	Ψήφοι	%	Έδρες
Ν.Δ.	2.669.133	54,37	216
Ε.Κ.-Ν.Δ.	1.002.559	20,42	61
Π.Α.Σ.Ο.Κ.	666.413	13,58	15
Ε.Α.	464.787	9,47	8
Ε.Δ.Ε.	52.768	1,08	—
Διάφοροι	53.314	1,09	—

Ο αριθμός των εδρών όπως διαμορφώθηκε μετά τις επαναληπτικές και αναπληρωματικές εκλογές της 20.4.1975.

Δημοψήφισμα 8ης Δεκεμβρίου 1974

Εγγεγραμμένοι	6.244.539
Ψηφίσαντες	4.719.787
Άκυρα	28.801
Έγκυρα	4.690.986
Αβασίλευτη	3.245.111 69,18%
Βασιλευόμενη	1.445.875 30,82%

Εκλογές της 20ης Νοεμβρίου 1977

Εγγεγραμμένοι	6.403.738		
Ψηφίσαντες	5.193.891		
Άκυρα	64.117		
Έγκυρα	5.129.771		
Κόμματα	Ψήφοι	%	Έδρες
Ν.Δ.	2.146.365	41,84	171
Π.Α.Σ.Ο.Κ.	1.300.025	25,34	93
Ε.ΔΗ.Κ.	612.786	11,95	16
Κ.Κ.Ε.	480.272	9,36	11
Ε.Π.	349.988	6,82	5
«Συμμαχία»	139.356	2,72	2
Κ.Ν.Φ.	55.494	1,08	2
Ε.Κ.Κ.Ε.	11.895	0,23	—
Α.Δ.Ε.	8.839	0,17	—
Διάφοροι	25.751	0,50	—

Οι τίτλοι των κομμάτων που στους πίνακες αναφέρονται με τα αρχικά-τους είναι: «Νέα Δημοκρατία» (ΝΔ), «Ένωση Κέντρου-Νέες Δυνάμεις» (ΕΚ-ΝΔ), «Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα» (ΠΑΣΟΚ), «Ενωμένη Αριστερά» (ΕΑ), «Εθνική Δημοκρατική Ένωση» (ΕΔΕ), «Ένωση Δημοκρατικού Κέντρου» (Ε-

ΔΗΚ), «Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας» (ΚΚΕ), «Συμμαχία Προοδευτικών και Αριστερών Δυνάμεων» («Συμμαχία»), «Επαναστατικό Κομμουνιστικό Κίνημα Ελλάδας» (ΕΚΚΕ) και «Λαϊκή Δημοκρατική Ενότητα» (ΛΔΕ).

Στους πίνακες των επόμενων σελίδων ειδικά για τον συνασπισμό της Ενωμένης Αριστεράς (Ε.Α.) του 1974, δίνεται, εκτός από το σύνολο των ψήφων που συγκέντρωσε, και η κατ' εκτίμηση — με βάση τους σταυρούς προτίμησης — κατανομή αυτών των ψήφων στις δύο συνιστώσες που τον αποτελούσαν, στο ΚΚΕ και στο συνασπισμό ΕΔΑ-ΚΚΕ(εσ.) (βλ. ΑΝΤΙ, τευχ. 72).

Βέβαια οι ψήφοι που συγκεντρώνει ένα κόμμα που παρουσιάζει δικούς-του αυτοτελείς συνδυασμούς, και οι σταυροί προτίμησης που συγκεντρώνουν οι υποψήφιοί-του στα πλαίσια ενός ευρύτερου

συνασπισμού είναι διαφορετικής τάξεως μεγέθη. Γι' αυτό τα στοιχεία τα σχετικά με την εκλογική δύναμη του ΚΚΕ και των ΕΔΑ/ΚΚΕ(εσ.) το 1974, παρατίθενται τελείως ενδεικτικά, απλώς ως σημείο αναφοράς και σύγκρισης για τις μεταγενέστερες εξελίξεις. Το άθροισμα των υποθετικών αυτών «ψήφων» του ΚΚΕ και των ΕΔΑ/ΚΚΕ(εσ.) υπολείπεται σχεδόν πάντα από το σύνολο των ψήφων της Ε.Α., λόγω των ασταύρων ψηφοδελτίων και της παρουσίας, στους συνδυασμούς της Ε.Α., ορισμένων ανεξάρτητων υποψηφίων.

Α' Αθηνών

Έδρες 22 εκλ. μέτρο 4,35%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	408.469		388.822	
Ν.Δ.	174.945	42,83	210.085	54,02
Ε.Π./ΕΔΕ	27.183	6,65	4.721	1,21
ΚΝΦ	2.166	0,53		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	37.502	9,18	78.208	20,11
ΠΑΣΟΚ	92.235	22,58	45.432	11,68
ΚΚΕ	47.028	11,51	(21.391	5,50)
Συμμαχία	24.507	6,00	(24.079	6,19)
Ε.Α.			49.528	12,73
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	2.409	0,59	503	0,12
Διάφοροι	494	0,12	405	0,9

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 75,60 Βασιλευόμενη 24,40

Β' Αθηνών

Έδρες 28 εκλ. μέτρο 3,45%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	511.464		462.024	
Ν.Δ.	184.830	36,14	215.216	46,58
Ε.Π./ΕΔΕ	26.297	5,14	4.316	0,93
ΚΝΦ	3.169	0,62		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	42.447	8,30	98.309	21,27
ΠΑΣΟΚ	141.120	27,59	60.850	13,17
ΚΚΕ	82.262	16,08	(45.069	9,75)
Συμμαχία	26.558	5,19	(28.847	6,24)
Ε.Α.			82.336	17,82
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	3.223	0,63	667	0,14
Διάφοροι	1.558	0,30	330	0,07

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 79,59 Βασιλευόμενη 20,41

Α' Πειραιώς

Έδρες 8 εκλ. μέτρο 11,11%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	150.841		146.564	
Ν.Δ.	66.190	43,88	79.582	54,29
Ε.Π./ΕΔΕ	7.358	4,88	1.457	0,99
ΚΝΦ	559	0,37		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	16.786	11,13	28.614	19,52
ΠΑΣΟΚ	35.918	23,81	18.907	12,90
ΚΚΕ	16.616	11,02	(9.898	6,75)
Συμμαχία	6.322	4,19	(7.168	4,89)
Ε.Α.			17.981	12,26
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	929	0,62		
Διάφοροι	163	0,11	23	0,01

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 71,95 Βασιλευόμενη 28,05

Β' Πειραιώς

Έδρες 8 εκλ. μέτρο 11,11%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	143.847		135.796	
Ν.Δ.	46.622	32,41	53.831	39,64
Ε.Π./ΕΔΕ	4.295	2,99	990	0,72
ΚΝΦ	668	0,46		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	17.241	11,99	32.728	24,10
ΠΑΣΟΚ	38.084	26,48	16.813	12,38
ΚΚΕ	27.818	19,34	(14.541	10,71)
Συμμαχία	7.464	5,19	(9.386	6,91)
Ε.Α.			31.433	23,14
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	1.339	0,93		
Διάφοροι	316	0,22	1	—

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 81,70 Βασιλευόμενη 18,30

Στις τέσσερες εκλογικές περιφέρειες της πρωτεύουσας (Α' και Β' Αθηνών, Α' και Β' Πειραιώς), ψηφίζει περίπου το 1/4 του εκλογικού σώματος και εκλέγεται σχεδόν το 1/4 του συνόλου των βουλευτών. Αυτό και μόνο αρκεί για να προσδώσει μια εντελώς ιδιαίτερη βαρύτητα στο εκλογικό αποτέλεσμα στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας βαρύτητα που επαυξάνεται από το γεγονός ότι οι πολιτικές τάσεις που διαμορφώνονται εδώ, όχι μόνο αντικατοπτρίζουν αλλά το κυριότερο, επηρεάζουν, άμεσα και πολύτροπα, τα εκλογικά ρεύματα στο σύνολο της χώρας.

Στην Α' Αθηνών (δήμος Αθηναίων) η μάχη για το ΠΑΣΟΚ και τη Ν.Δ. θα είναι μια μάχη γοήτρου για την πρώτη θέση, με τους αρχηγούς των δύο κομμάτων επικεφαλής των αντίστοιχων συνδυασμών. Όλες οι μέχρι σήμερα σφυγμομετρήσεις δείχνουν ότι η μάχη αυτή θα λήξει με καθαρή νίκη του ΠΑΣΟΚ, παρ' όλο που, στις προηγούμενες εκλογές, η Ν.Δ. διέθετε σχεδόν διπλάσια δύναμη. Όμως η διαφορά μεταξύ των δύο κομμάτων είχε σχεδόν εξαλειφστεί ήδη από το 1978, όπως απέδειξε η νίκη του Δ. Μπέη στις δημοτικές εκλογές:

ο συνδυασμός του Δ. Μπέη — που, με την εξαίρεση του ΚΚΕ(εσ.), εξέφραζε το ίδιο φάσμα δυνάμεων με αυτό που εκφράζει σήμερα το ΠΑΣΟΚ — συγκέντρωσε στον πρώτο γύρο το 40,6% και στον δεύτερο το 57,2%, ενώ ο συνδυασμός του Γ. Πλυτά, — αντί του 50% που του αντιστοιχούσε με τεκμήριο τα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών — περιορίστηκε και στους δύο γύρους σε 42-43%.

Για τη Ν.Δ., η Α' Αθηνών είναι η περιφέρεια που αποτελεί την υπουργική-της βιτρίνα. Και οι οκτώ βουλευτές (εκτός από τον Κ. Καραμανλή και τον Γ. Ράλλη) που είχαν εκλεγεί το 1977 στην Α' Αθηνών διατέλεσαν υπουργοί ή υφυπουργοί στις κυβερνήσεις της τελευταίας τετραετίας (κατά σειρά εκλογικής επιτυχίας: Έβερτ Μ., Πλυτάς Γ., Παπαδόγγονας Αλ., Συνοδινού Αν., Μάνος Στ., Τζαννετάκης Τζ., Αποστολάτος Γερ., Φικιώρης Ιωάν.). Οι ίδιοι (μαζί με δυο ακόμα τ. υπουργούς, τους Κ. Στεφανάκη και Ευ. Δεβλέτογλου) αποτελούν και πάλι σήμερα το βασικό κορμό του συνδυασμού της Ν.Δ. Από τα καινούργια πρόσωπα που έχουν συμπεριληφθεί στο συνδυασμό, αξιολογίαστες είναι μόνο οι υποψηφιότητες του Ν. Αναγνωστόπουλου — που είχε εκλεγεί πρώτος βουλευτής Αθηνών το 1974 και διεκδικεί και πάλι μια έδρα στη Βουλή — και του Χρ. Καραθανάση, που εκπροσωπεί τον «ροπαλοφόρο φιλελευθερισμό». Αντίθετα, οι διάφοροι εκπρόσωποι της «πολύπλευρης διεύρυνσης» (ο Μ. Ζούβελος και ο γιός του Γερ. Βασιλάτου από το κέντρο, ο Αλ. Ξανθάκης από τους Νεοφιλελεύθερους, ο Χρ. Ρίζος από την Εθνική Παράταξη) είναι πολιτικά ασήμαντοι.

Σε αντίθεση με τη Ν.Δ., το ψηφοδέλτιο του ΠΑΣΟΚ (που είχε κερδίσει το 1977 έξι έδρες στην Α' Αθηνών) εμφανίζεται ριζικά ανανεωμένο. Η σημαντικότερη και περισσότερο αμφιλεγόμενη από τις καινούργιες υποψηφιότητες είναι του Μ. Γλέζου με την οποία το ΠΑΣΟΚ επικυρώνει την πρόθεσή-του να συνεχίσει να επικαλύπτει ένα τμήμα της παραδοσιακής αριστεράς. Παράλληλα η υποψηφιότητα του Μ. Γλέζου προσφέρει την ευχέρεια στο αριστερογενές τμήμα της εκλογικής βάσης του ΠΑΣΟΚ, να επιδείξει τη δύναμή-του και γι' αυτό, για ορισμένους κύκλους του ΠΑΣΟΚ, η εκλογική δύναμη που θα εμφανίσει ο Μ. Γλέζος αποκτά μια ιδιαίτερη συμβολική φόρτιση.

Η εκλογική απήχηση της κομμουνιστικής αριστεράς στην Α' Αθηνών, μετά τη μεταπολίτευση, πολύ απέχει από το 33,6% της ΕΔΑ το 1958 και από το 30,1% που είχε συγκεντρώσει ο Ν. Κιτσίκης στις δημοτικές εκλογές του 1964. Συγκρίνεται μόνο με τα χειρότερα αποτελέσματα της προδικτατορικής ΕΔΑ, όταν το ρεύμα προς την Ένωση Κέντρου (Ε.Κ.) είχε περιορίσει την εκλογική-της δύναμη στην Α' Αθηνών σε 18% (εκλογές 1963 και 1964). Τη συσπείρωση αυτού του τμήματος του εκλογικού σώματος, που καταχρηστικά χαρακτηρίζεται «εαμογενές», επιδίωξε και πέτυχε σε μεγάλο βαθμό να εκφράσει ο συνδυασμός του Μ. Θεοδωράκη στις δημοτικές εκλογές, συγκεντρώνοντας το 16,3%. Ταυτόσημος φαίνεται να είναι σήμερα και ο κύριος στόχος του ΚΚΕ, που για να εκλέξει και τρίτο βουλευτή, πρέπει να ξεπεράσει το 13%.

Το ΚΚΕ(εσ.), που το 1974 στην Α' Αθηνών είχε εμφανιστεί ισοδύναμο με το ΚΚΕ, δίνει σήμερα μια σκληρή μάχη για την εκλογή του γραμματέα-του, του Μπ. Δρακόπουλου. Μάχη με εξαιρετικά αμφίβολη έκβαση, γιατί από το 6% που συγκέντρωσε στις προηγούμενες εκλογές η «Συμμαχία» στην Α' Αθηνών, στο ΚΚΕ(εσ.) αντιστοιχούσε, με τεκμήριο τους σταυρούς προτίμησης, μόνο το 3% περίπου (ο Μπ. Δρακόπουλος πήρε 12.600 σταυρούς, δηλαδή 3,1% των εγκύρων, ενώ οι άλλοι τέσσερις υποψήφιοι του ΚΚΕ(εσ.), παρά τη δισταυρία, συγκέντρωσαν αθροιστικά μόνο 6.885 σταυρούς).

Μάχη για την εκλογή ενός βουλευτή στην Α' Αθηνών, με ελάχιστες όμως ελπίδες επιτυχίας, δίνουν επίσης το ΚΟΔΗΣΟ, με επικεφαλής του συνδυασμού τον Ι. Πεσματζίδη (το 1977 είχε εκλεγεί με 17.686 σταυρούς, δηλαδή 4,3% των εγκύρων) και το Κόμμα Προοδευτικών για την εκλογή του «δοτού» αρχηγού-του.

Στη Β' Αθηνών η εκλογική επιρροή της δεξιάς ήταν πάντα αισθητά χαμηλότερη από τον εθνικό μέσο όρο. Όμως, μετά τη δικτατορία, η διαφορά αυτή έχει σημαντικά μειωθεί και η Ν.Δ. έχει παρουσιάσει μια δύναμη κατά πολύ ανώτερη απ' αυτή που διέθετε προδικτατορικά η ΕΡΕ (σχεδόν πάντα κάτω από 30%). Στις φετινές εκλογές η Ν.Δ. θα παρουσιάσει κατά βάση τον ίδιο συνδυασμό μ' αυτόν του 1977, με επικεφαλής τους 11 βουλευτές που είχε εκλέξει στις προηγούμενες εκλογές. Την κυριότερη προσθήκη αποτελούν δύο συνομιλητές της δικτατορίας (ο τ. βουλευτής της ΕΡΕ Χρ. Αθανίτης και ο βουλευτής της Ε.Π. Χρ. Αποστολάκος, που λόγω και αλφαβητικής συγκυρίας καταλαμβάνουν τις δύο πρώτες θέσεις του ψηφοδελτίου) και ένας χουντικός δήμαρχος, εκπρόσωποι και οι τρεις του «χουντικού φιλελευθερισμού». Αντίθετα, την πολυδιαφημισμένη διεύρυνση προς το κέντρο εκπροσωπεί μόνο ένας πολιτευτής της ΕΔΗΚ από την Αχαΐα, που δεν είχε πάρει ούτε 1.000 ψήφους στις προηγούμενες εκλογές.

Η απουσία αξιόλογων πολιτευτών που να εκπροσωπούν την «κεντρώα διεύρυνση» στις δύο περιφέρειες της Αθήνας φανερώνει ότι, παρά τη σημαντική έκταση που πήρε, το φαινόμενο της «διεύρυνσης» δεν συνέθετε ένα καινούργιο πολιτικό ρεύμα, σχετικά ομοιογενές σε εθνικό επίπεδο. Παρέμεινε, σε μεγάλο βαθμό, άθροισμα επιμέρους προσχωρήσεων που απλώς ήρθαν να επικυρώσουν, σε τοπικό επίπεδο, την επικάλυψη από τη Ν.Δ. ενός τμήματος του παραδοσιακού συντηρητικού κεντρώου χώρου.

Το ΠΑΣΟΚ, μεταξύ 1974 και 1977, υπερδιπλασίασε τη δύναμή-του στη Β' Αθηνών (εκλέγοντας 9 βουλευτές αντί για 3 που είχε εκλέξει το 1974), γεγονός που συνέβαλε καθοριστικά στη διαμόρφωση της εκλογικής φυσιολογίας-του στην πρωτεύουσα. Πράγματι, ενώ το 1974 τα ποσοστά του ΠΑΣΟΚ και στις τέσσερες περιφέρειες (τις δύο της Αθήνας και τις δύο του Πειραιά) παρουσίαζαν μικρές διαφορές και ήταν παντού χαμηλότερα από τον εθνικό-του μέσο όρο, η εικόνα το 1977 ήταν αισθητά διαφορετική: η συνολική δύναμη του ΠΑΣΟΚ στην πρωτεύουσα ανέβηκε στα ίδια ακριβώς επίπεδα μ' αυτήν που διέθετε στο σύνολο της χώρας (25,5% και 25,3% αντίστοιχα) και το κυριότερο, η γεωγραφική κατανομή αυτής της δύναμης, φάνερωνε ένα κόμμα με αισθητά ισχυρότερη απήχηση στις λαϊκές συνοικίες.

Είναι χαρακτηριστικό ότι από τους δήμους και τις κοινότητες της Β' Αθηνών το ΠΑΣΟΚ ξεπέρασε το 30% στο Αιγάλεω, στο Περιστερί, στον Αγ. Δημήτριο, στην Αργυρούπολη, στην Ηλιούπολη, στο Καματερό, στα Νέα Λιόσια και στη Νέα Ερυθραία, ενώ έπεσε κάτω από το 15% στην Εκάλη, στη Φιλοθέη, στο Ψυχικό και στου Παπάγου.

Στις περιοχές όμως όπου το ΠΑΣΟΚ παρουσίασε τη μεγαλύτερη δύναμή-του, εκεί κατά κανόνα αντιμετώπισε και το σκληρότερο ανταγωνισμό του ΚΚΕ. Ανταγωνισμός που έφτασε μάλιστα σε ανοιχτή αντιπαράθεση στις δημοτικές εκλογές και που στις περισσότερες περιπτώσεις οδήγησε σε επικράτηση του ΚΚΕ. Έτσι, ενώ στις βουλευτικές εκλογές το ΚΚΕ είχε έρθει πρώτο κόμμα της αντιπολίτευσης μόνο στην Καισαριανή, κατόρθωσε στις δημοτικές εκλογές να κερδίσει και άλλες 12 δημαρχίες — από τις 33 που περιλαμβάνει συνολικά η Β' Αθηνών — τις 10 μάλιστα με αμιγείς ή σχεδόν αμιγείς δικούς-του συνδυασμούς. Στις επιτυχίες-του αυτές στηρίζει σήμερα τις ελπίδες-του το ΚΚΕ για μια αύξηση της δύναμής-του, (είχε εκλέξει 4 βουλευτές στις προηγούμενες εκλογές), που απέχει ακόμα πάρα πολύ και από το χαμηλότερο ποσοστό της προδικτατορικής ΕΔΑ (24,6%).

Στη Β' Αθηνών εντοπίζονται και οι κυριότερες ελπίδες του ΚΚΕ(εσ.) για διατήρηση της κοινοβουλευτικής-του εκπροσώπησης: οι 17.675 «σταυροί προτιμήσεως» (ή 3,45% των εγκύρων) του Λ. Κύρκου αντιπροσωπεύουν, ως ποσοστό, ακριβώς

το εκλογικό μέτρο ενώ παράλληλα το ΚΚΕ(εσ.) ελπίζει να συγκρατήσει και κάποιο τουλάχιστον τμήμα από τους υπόλοιπους ψηφοφόρους της «Συμμαχίας». Από τα άλλα κόμματα, αξίζει να σημειωθεί ο ανταγωνισμός του Νικήτα Βενιζέλου (με το Κόμμα Φιλελευθέρων), της Βιργ. Τσουδερού (με το ΚΟΔΗΣΟ) και του Ι. Ζιγδη (με την ΕΔΗΚ) για τα υπολείμματα της λαϊκής βάσης του Κέντρου και κυρίως η διαμάχη των δύο πρώτων για τους ψήφους της κρητικής παροικίας.

Οι δύο εκλογικές περιφέρειες του Πειραιά δεν περιλαμβάνουν μόνο τμήματα του πολεοδομικού συγκροτήματος της πρωτεύουσας. Η Α' Πειραιώς περιλαμβάνει, εκτός από το δήμο του Πειραιά, τα νησιά του Αργοσαρωνικού, την Τροιζηνία και τα Κύθηρα (οι περιοχές αυτές συγκεντρώνουν περίπου το 15% των εκλογέων της Α' Πειραιώς), ενώ η Β' Πειραιώς περιλαμβάνει, εκτός από τους περιφερειακούς δήμους του Πειραιά, και τη Σαλαμίνα (που συγκεντρώνει περίπου το 9% των εκλογέων της Β' Πειραιώς).

Βασικό σημείο της αναμέτρησης μεταξύ ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. και στις δύο περιφέρειες του Πειραιά θα είναι η διεκδίκηση του κεντρώου χώρου: μεταδικτατορικά, με την ΕΚ-ΝΔ (το 1974) και την ΕΔΗΚ (το 1977) εκλέχτηκαν στον Πειραιά πέντε βουλευτές — τρεις στην Α' Πειραιώς (Στ. Μπίρης, Σωτ. Παπαπολίτης και Αντ. Ντεντιδάκης) και δύο στη Β' Πειραιώς (Νικ. Παπαπολίτης και Δημ. Διαμαντίδης). Και οι πέντε πολιτεύονται σ' αυτές τις εκλογές, στις ίδιες περιφέρειες, αλλά κανείς με το κέντρο: οι τρεις με τη Ν.Δ. (Μπίρης, Παπαπολίτης Σ. και Παπαπολίτης Ν.) και οι δύο με το ΠΑΣΟΚ (Ντεντιδάκης, Διαμαντίδης).

Στην Α' Πειραιώς (όπου η Ν.Δ. είχε εκλέξει πέντε βουλευτές το 1974 και τέσσερις το 1977) η δεξιά διαθέτει μια σημαντική και ιδιαίτερα συμπαγή δύναμη: είναι χαρακτηριστικό ότι η εκλογική βάση της Ν.Δ., στη συντριπτική-της πλειοψηφία, δεν δίστασε, στις δημοτικές εκλογές, να υποστηρίξει την υποψηφιότητα του Σκυλίτη. Αντίθετα, η Β' Πειραιώς, είναι για τη δεξιά μια από τις δυσμενέστερες περιφέρειες σ' ολόκληρη τη χώρα. Κι αυτό παρ' όλο που η Ν.Δ., στις δύο τελευταίες εκλογές, παρουσίασε μια δύναμη σημαντικά μεγαλύτερη από την προδικτατορική επιρροή της ΕΡΕ (που κυμαινόταν περί το 20%). Στη Β' Πειραιώς η Ν.Δ. κέρδισε πέντε έδρες το 1974, οι οποίες περιορίστηκαν σε τρεις το 1977.

Το ΚΚΕ σ' αυτές τις εκλογές διεκδικεί (από την Α' κατανομή), μια έδρα στην Α' Πειραιώς — την οποία έχασε για 150 ψήφους στις προηγούμενες εκλογές — και δύο έδρες στη Β' Πειραιώς, όπου, εκτός από τον τωρινό βουλευτή Νικ. Κεπέση, είναι υποψήφιος και ο Μ. Θεοδωράκης. Για το ΚΚΕ, η Β' Πειραιώς, είναι — με βάση τα αποτελέσματα του 1977 — η δεύτερη καλύτερη περιοχή-του μετά τη Λέσβο και οι προοπτικές-του εμφανίζονται σήμερα πολύ ευνοϊκότερες σε σχέση με τις προηγούμενες εκλογές. Γιατί, από το 1978, ελέγχει τους τέσσερις μεγαλύτερους δήμους της περιοχής (Νίκαια, Κορυδαλό, Κερατσίνι και Δραπετσώνα), τους οποίους κέρδισε παρουσιάζοντας μάλιστα αμιγείς συνδυασμούς. Οπωσδήποτε όμως η κομμουνιστική αριστερά βρίσκεται σε πολύ σημαντική υποχώρηση, σε σχέση με την προδικτατορική περίοδο. Κι όχι μόνο ως προς το εκπληκτικό 60,8% που είχε συγκεντρώσει η ΕΔΑ το 1958, αλλά και ως προς τα μεγαγενέστερα αποτελέσματα, του 1961-64, όταν η δύναμη της ΕΔΑ κυμαινόταν στη Β' Πειραιώς από 34-44%.

Νομός Αττικής (Υπόλοιπο)

Έδρες 6 εκλ. μέτρο 14,28%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	106.652		96.648	
Ν.Δ.	48.100	45,10	60.578	62,67
Ε.Π./ΕΔΕ	5.842	5,48	735	0,76
ΚΝΦ	—	—	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	11.825	11,09	16.704	17,28
ΠΑΣΟΚ	29.942	28,07	11.544	11,94
ΚΚΕ	8.130	7,62	(3.353	3,47)
Συμμαχία	1.923	1,80	(3.036	3,14)
Ε.Α.	—	—	6.850	7,08
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	542	0,51	—	—
Διάφοροι	348	0,32	237	0,24
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	65,07	Βασιλευόμενη	34,93	

Νομός Βοιωτίας

Έδρες 4 εκλ. μέτρο 20%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	71.528		74.170	
Ν.Δ.	28.182	39,40	44.367	59,81
Ε.Π./ΕΔΕ	5.710	7,98	288	0,38
ΚΝΦ	—	—	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	8.555	11,96	11.436	15,41
ΠΑΣΟΚ	22.163	30,99	11.554	15,57
ΚΚΕ	5.275	7,37	(3.348	4,51)
Συμμαχία	1.223	1,71	(956	1,29)
Ε.Α.	—	—	4.600	6,20
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	359	0,50	—	—
Διάφοροι	61	0,09	1.925	2,59
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	65,46	Βασιλευόμενη	34,54	

Νομός Ευβοίας

Έδρες 6 εκλ. μέτρο 14,28%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	116.736		108.464	
Ν.Δ.	49.874	42,72	63.589	58,62
Ε.Π./ΕΔΕ	6.585	5,64	564	0,51
ΚΝΦ	—	—	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	15.273	13,08	23.766	21,91
ΠΑΣΟΚ	32.313	27,68	15.395	14,19
ΚΚΕ	6.169	5,28	(3.176	2,93)
Συμμαχία	1.230	1,05	(1.461	1,35)
Ε.Α.	—	—	4.965	4,57
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	499	0,43	—	—
Διάφοροι	4.793	4,11	185	0,17
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	65,38	Βασιλευόμενη	34,62	

Νομός Φθιώτιδος

Έδρες 6 εκλ. μέτρο 14,28%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	106.226		103.256	
Ν.Δ.	46.710	43,97	67.678	65,54
Ε.Π./ΕΔΕ	11.697	11,01	1.531	1,48
ΚΝΦ	759	0,71	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	15.042	14,16	21.302	20,63
ΠΑΣΟΚ	24.093	22,68	8.022	7,77
ΚΚΕ	6.099	5,74	(2.712	2,63)
Συμμαχία	1.181	1,11	(1.180	1,14)
Ε.Α.	—	—	4.683	4,53
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	401	0,37	—	—
Διάφοροι	244	0,23	40	0,04
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	63,58	Βασιλευόμενη	36,42	

Η εκλογική περιφέρεια του Νομού Αττικής (υπόλοιπο), με τη ραγδαία αστικοποίησή-της τα τελευταία χρόνια, παρουσιάζει μια έντονα μεταβαλλόμενη πληθυσμιακή σύνθεση και κοινωνική όψη. Μέχρι σήμερα, όμως, η δεξιά διέθετε μια καλά εδραιωμένη δύναμη συνυφασμένη με την μακροχρόνια συντηρητική παράδοση της περιοχής (από τις 6 έδρες η Ν.Δ. κέρδισε το 1974 τις 5, και το 1977 τις 4). Η δύναμη της δεξιάς είναι αισθητά μεγαλύτερη στην επαρχία Αττικής, όπου Ν.Δ. και Ε.Π. συγκέντρωσαν αθροιστικά το 53,2%, έναντι 45,3% στην επαρχία Μεγαρίδος. Κύρια εστία αυτής της δύναμης είναι η περιφέρεια των Μεσογείων, όπου η Ν.Δ. ελέγχει και τους πέντε δήμους της περιοχής (Σπάτα, Μαρκόπουλο, Κερατέα, Κορωπί, Παιανία). Στα Μεσόγεια εντοπίζονται εξ άλλου και τα ενδεχόμενα οφέλη που προσδοκά η Ν.Δ., πρώτον από την αποχώρηση του Δημ. Μπότσαρη από το ΠΑΣΟΚ (πολιτεύεται τώρα με το Κόμμα Φιλελευθέρων) και δεύτερον από την προσχώρηση στη Ν.Δ. του πολιτευτή της ΕΔΗΚ Απ. Σταύρου (που όμως δεν είναι υποψήφιος). Τη σημαντικότερη πάντως «διεύρυνση» προς το κέντρο έχει πραγματοποιήσει το ΠΑΣΟΚ, με το οποίο πολιτεύεται ο Ηλ. Παπαηλίας, γιός του μοναδικού βουλευτή που εξέλεξε μεταδικτατορικά η ΕΚ-ΝΔ. Παράλληλα, υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ είναι και ο Θ. Πάγκαλος, κύριος υποψήφιος της ΕΔΑ το 1964.

Από τους τρεις μεγάλους δήμους της περιοχής, η Ν.Δ. ελέγχει τα Μέγαρα, το ΠΑΣΟΚ το Μενίδι και το ΚΚΕ την Ελευσίνα.

Όπως και στην εκλογική περιφέρεια του Νομού Αττικής (υπόλοιπο), έτσι και στη Βοιωτία, ο διπλασιασμός της εκλογικής δύναμης του ΠΑΣΟΚ, μεταξύ 1974 και 1977, υπήρξε, κατά κύριο λόγο, αποτέλεσμα της εντυπωσιακής διαρροής που υπέστη η Ν.Δ. Σε σύγκριση με τη διαρροή αυτή, το ρεύμα από ΕΔΗΚ προς ΠΑΣΟΚ υπήρξε ουσιαστικά δευτερεύον. Πράγματι, σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας, το Κέντρο στη Βοιωτία διατήρησε σε μεγάλο βαθμό τις δυνάμεις-του. Σήμερα όμως το ΠΑΣΟΚ εμφανίζεται ως ο κύριος, αν όχι ο αποκλειστικός, διεκδικητής του κεντρικού χώρου, ιδιαίτερα μετά τη «διεύρυνση» που αντιπροσωπεύει η υποψηφιότητα του Π. Κίνια, γιού του τ. βουλευτή της Ε.Κ. Δημοσ. Κίνια.

Από τους τέσσερις υποψήφιους της Ν.Δ. στις προηγούμενες εκλογές, πολιτεύονται φέτος μόνο δύο, ο Δ. Παπασπύρου και ο Ν. Κτιστάκης. Τον Θεμ. Κονίτσα, που πέθανε πρόσφατα, διαδέχεται ο ανιψιός-του Κ. Γαμβρούλης, ενώ ο Π. Τουρίκης, τοποτηρητής της έδρας της οικογενείας Βουρδουμπά, αντικαταστάθηκε από το γιό του τ. βουλευτή της ΕΡΕ. Στο συνδυασμό μετέχει επίσης και ο τ. γεν. γραμματέας του Υπ. Δημοσίων Έργων Αρ. Τσιπλάκος, παρά τις προσπάθειες του Δ. Παπασπύρου να τον αποκλείσει. Το ενδεχόμενο η κοινοβουλευτική εκπροσώπηση της Ν.Δ. να περιοριστεί από τις 3 έδρες που διαθέτει σήμερα σε μία μόνο, οξύνει ακόμη περισσότερο τις ήδη έντονες ενδοκομματικές αντιθέσεις.

Στην Εύβοια, παρ' όλο που η δύναμη της Ν.Δ. μεταξύ 1974 και 1977 μειώθηκε κατά 14%, η συνολική πτώση της δεξιάς (στην οποία πρέπει να συνυπολογιστεί η Ε.Π. και ο ανεξάρτητος υποψήφιος Δ. Μπάος που συγκέντρωσε 4.463 ψήφους) ήταν πολύ πιο περιορισμένη. Την ισχυρή παρουσία της Ν.Δ. στο νομό (κέρδισε και το 1974 και το 1977 τις 4 από τις 6 έδρες) επιβεβαιώνει εξ άλλου και ο συνεχής έλεγχος, από το 1975, της δημαρχίας της Χαλκίδας.

Το κύριο αποτέλεσμα των προηγούμενων εκλογών στην Εύβοια ήταν η υποκατάσταση της ΕΔΗΚ από το ΠΑΣΟΚ, το οποίο διεκδικεί σήμερα τη συνολική επικάλυψη του κεντρικού χώρου.

Από τους δύο βουλευτές που εξέλεξε το 1974 η ΕΚ-ΝΔ, ο Μιχ. Στεφανίδης έχει προσχωρήσει και πολιτεύεται με το ΠΑΣΟΚ, ενώ ο Στρ. Παπαστρατής υποστηρίζει το ΠΑΣΟΚ, με το οποίο πολιτεύεται ο Ορ. Παπαστρατής. Με το ΠΑΣΟΚ πολιτεύεται επίσης και ο τρίτος σε ψήφους, υποψήφιος της ΕΔΗΚ το 1977, Δ. Βενέτης. Έτσι, οι ελπίδες της Ν.Δ. για επέκταση προς το κέντρο, λόγω της προσχώρησης του Αγγ. Βλαχοθανάση — βουλευτής προδικτατορικά με την ΕΚ (δεν πολιτεύτηκε το 1977) — και του Π. Κρόκου (662 ψήφοι το 1977), έχουν ουσιαστικά εξανεμιστεί.

Από τους βουλευτές της Ν.Δ. ο Κ. Καλλίας δεν πολιτεύεται γιατί είναι υποψήφιος για το ευρωκοινοβούλιο (υπέδειξε ως αντικαταστάτη-του τον Αν. Καμπούρη) και ο Αγγ. Πνευματικός έχει διαγραφεί από τη Ν.Δ. και κατεβαίνει ως ανεξάρτητος.

Όπως και στην Εύβοια, έτσι και στη Φθιώτιδα, το ΠΑΣΟΚ διεκδικεί σήμερα την πλήρη επικάλυψη του κεντρικού χώρου. Το σημερινό ψηφοδέλτιο του ΠΑΣΟΚ αναπαράγει σε μεγάλο βαθμό το ψηφοδέλτιο της ΕΚ-ΝΔ το 1974, το οποίο περιλάμβανε τους δύο σημερινούς βουλευτές του ΠΑΣΟΚ, Ευάγ. Στάικο και Χρ. Καραγεωργίου, καθώς και τους δύο τ. βουλευτές της Ε.Κ., Κ. Τσιριμώκο και Ι. Σακελλαρίου, που έχουν κι αυτοί προσχωρήσει και πολιτεύονται με το ΠΑΣΟΚ.

Πάντως, η δεξιά, παρά τη μείωση που υπέστη μεταξύ 1974 και 1977, διατηρεί στη θηώτιδα μια σημαντική δύναμη, ένα μεγάλο τμήμα της οποίας χαρακτηρίζεται από ντονη ακροδεξιά τοποθέτηση. Είναι χαρακτηριστικό ότι με τη χούντα συνεργάστη-αν και οι δύο ισχυροί πολιτευτές της προδικτατορικής ΕΡΕ, ο Ευάγ. Καλαντζής (ο ιος-του πολιτεύτηκε το 1977 με την Ε.Π., αλλά σήμερα επανέκαμψε στη Ν.Δ.) και ο Λ. Ευταξίας (την εκλογική-του πελατεία διαχειρίζεται, ως τοποτηρητής μετά τη δι-στατορία, ο βουλευτής της Ν.Δ. Δ. Ευαγγελίου). Ακροδεξιός είναι εξ άλλου και ο δη-ιαρχος που εκλέχτηκε, το 1978, στο δήμο της Λαμίας.

Τις δύο έδρες του Νομού Φωκίδας κατέχει, από το 1974, η Ν.Δ. με τον Δημ. Χλωρό που είναι και πάλι υποψήφιος) και τον Αθ. Γκελεστάθη (που για λόγους υγείας αντικα-αστάθηκε σ' αυτές τις εκλογές από τον αδελφό-του Νικ. Γκελεστάθη).

Η βασική αλλαγή του πολιτικού τοπίου μεταξύ 1974 και 1977 ήταν η πλήρης κατάρ-ρευση της ΕΔΗΚ, που συγκέντρωσε το χαμηλότερο ποσοστό-της σ' όλη την Ελλάδα, και η υποκατάστασή-της από το ΠΑΣΟΚ.

Η δεξιά διατήρησε σχεδόν ανέπαφη τη δύναμή-της, μεταξύ 1974 και 1977, και μάλι-στα σε επίπεδα εξαιρετικά υψηλά (69,1% το 1974 και 65,5% το 1977). Όμως στα ίδια εντυπωσιακά επίπεδα κυμαινόταν η δύναμη της δεξιάς στη Φωκίδα και πριν από τη δι-κτατορία, με μία μοναδική εξαίρεση, τις εκλογές του 1964, όταν μέσα σε λίγες βδομά-δες η εκλογική δύναμη της δεξιάς από 64% περιορίστηκε σε 44%.

Από τις τρεις έδρες του Νομού Αργολίδας, η Ν.Δ. κέρδισε στις τελευταίες εκλογές τις δύο (το 1974 είχε κερδίσει και τις τρεις) και το ΠΑΣΟΚ τη μία. Όπως και στην υπό-λοιπη βόρεια Πελοπόννησο, το ΠΑΣΟΚ εμφανίστηκε στην Αργολίδα ως κυρίαρχος ρορέας στο χώρο της αντιπολίτευσης ήδη από το 1974, και σήμερα διεκδικεί τη συνο-λική επικάλυψη του κεντρώου χώρου. Με το ΠΑΣΟΚ εξ άλλου πολιτεύεται από το 1974 και ο μοναδικός βουλευτής που είχε παραμείνει στην Ε.Κ. μετά το 1965, ο Δημ. Παπαϊωάννου, που είναι και ο σημερινός βουλευτής του ΠΑΣΟΚ. Οι προσπάθειες της Ν.Δ. για κεντρώα διεύρυνση τελικά απέτυχαν και ο κύριος πολιτευτής της μεταδικτα-τορικής ΕΔΗΚ (ο Ι. Μελίδης, με 4.160 ψήφους το 1977) υποστηρίζει σήμερα το ΠΑ-ΣΟΚ. Πάντως η δεξιά διαθέτει αναμφίβολα σημαντική δύναμη στην Αργολίδα, και μό-νο το 1964 έχασε την απόλυτη πλειοψηφία, συγκεντρώνοντας 49,2%.

Είναι όμως άγνωστο τι επιπτώσεις ενδέχεται να έχει το γεγονός ότι ο συνδυασμός της Ν.Δ. αποτελείται σήμερα από άτομα που πολιτεύονται για πρώτη φορά, ενώ και οι τρεις τ. βουλευτές-της δεν θέλησαν να είναι ξανά υποψήφιοι.

Η δύναμη της Ν.Δ. στο Νομό Αρκαδίας εμφανίστηκε το 1977 εντυπωσιακά μειωμέ-η σε σχέση με το 1974, αλλά ο κύριος υποδοχέας της διαρροής αυτής υπήρξε η Ε.Π. ιτσι η συνολική μείωση της εκλογικής δύναμης της δεξιάς ήταν σχετικά περιορισμένη — από 65,9% σε 59,9%. Σε παρόμοια επίπεδα, μεταξύ 60% και 65%, κυμαινόταν και προδικτατορικά η δύναμη της δεξιάς, με εξαίρεση τις εκλογές του 1964, όταν για πρώ-η και μοναδική φορά έχασε την απόλυτη πλειοψηφία και περιορίστηκε στο 48%.

Από τις πέντε έδρες του νομού η Ν.Δ. κέρδισε το 1977 τις τρεις και το ΠΑΣΟΚ τις δύο. Το ΠΑΣΟΚ είχε εμφανιστεί εξαιρετικά αδύναμο το 1974, αλλά μέσα σε τρία χρό-ια μπόρεσε να υποκαταστήσει πλήρως την ΕΔΗΚ' υποκατάσταση που συνοδεύτηκε υπό την προσχώρηση των δύο τ. βουλευτών της Ε.Κ. (του Δ. Άρχου και του Ηλ. Κα-ριβάνου) και ολοκληρώθηκε φέτος με την προσχώρηση και του τ. βουλευτή της ΕΚ-Δ και δήμαρχου της Τρίπολης Αν. Σεχιώτη — που πήρε τη θέση του Δ. Άρχου, στο συνδυασμό του ΠΑΣΟΚ.

Στο Νομό Κορινθίας η δεξιά διέθετε πάντα την απόλυτη πλειοψηφία με μόνη εξαίρε-η το 1964, που η δύναμή-της περιορίστηκε στο 46,2%. Η Ν.Δ. κέρδισε το 1974 και τις έσσερες έδρες του νομού, από τις οποίες διατήρησε το 1977 τις τρεις — εκλέγοντας ους Κ. Παπακωνσταντίνου, Π. Παπαληγούρα και Θ. Ρέντη. Οι δύο πρώτοι έχουν αν-ικατασταθεί σ' αυτές τις εκλογές από τους Στ. Δήμα και Αν. Παπαληγούρα, που συ-εχίζουν τον ανταγωνισμό για την πρωτοκαθεδρία στο χώρο της δεξιάς. Πρωτοκαθε-ρία που διατηρούσε, αδιάλειπτα, ο Κ. Παπακωνσταντίνου έως το 1977, όταν η ύναμή-του παρουσίασε μια κατακόρυφη πτώση (11.335 σταυροί προτιμήσεως από 3.111 που είχε πάρει το 1974) και, για πρώτη φορά από το 1951, τον υποσκελίσε ο Π. Παπαληγούρας (που συγκέντρωσε 11.793 σταυρούς). Είναι άγνωστο ποιά θα είναι σή-ερα η έκβαση του πολέμου των επιγόνων, ενώ παράλληλα μια έδρα διεκδικεί και ο Θ. έντης (είχε πάρει 9.431 σταυρούς το 1977). Εκείνο που πάντως θεωρείται σχεδόν βέ-ιο είναι ότι η Ν.Δ. αποκλείεται να εκλέξει περισσότερους από δύο βουλευτές, ενώ έ-ουν τελείως αποτύχει οι προσπάθειές-της για κεντρώα διεύρυνση: ενώ η Ν.Δ. επιδίω-ε να συμπεριλάβει στο ψηφοδέλτιό-της τον πρώτο του συνδυασμού της ΕΔΗΚ, που χε συγκεντρώσει 6.235 σταυρούς, τελικά συμπεριέλαβε τον τελευταίο, που είχε πάρει νο. 342 ψήφους.

Νομός Φωκίδος

Έδρες 2 εκλ. μέτρο 33,33%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	32.506		32.690	
Ν.Δ.	17.838	54,88	21.718	66,43
Ε.Π./ΕΔΕ	3.441	10,59	870	2,66
ΚΝΦ	248	0,76		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	1.261	3,88	6.086	18,61
ΠΑΣΟΚ	7.789	23,96	2.777	8,49
ΚΚΕ	1.594	4,90	(727	2,22)
Συμμαχία	330	1,02	(405	1,24)
Ε.Α.			1.239	3,79
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	—	—		
Διάφοροι	—	—		

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 62,44 Βασιλευόμενη 37,56

Νομός Αργολίδος

Έδρες 3 εκλ. μέτρο 25%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	53.417		50.448	
Ν.Δ.	24.579	46,01	34.324	68,03
Ε.Π./ΕΔΕ	6.623	12,40	746	1,47
ΚΝΦ	651	1,22		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	5.556	10,40	6.514	12,91
ΠΑΣΟΚ	13.620	25,50	7.887	15,63
ΚΚΕ	1.843	3,45	(464	0,92)
Συμμαχία	527	0,99	(355	0,70)
Ε.Α.			977	1,93
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	—	—		
Διάφοροι	18	0,03		

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 53,33 Βασιλευόμενη 46,67

Νομός Αρκαδίας

Έδρες 5 εκλ. μέτρο 16,67%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	80.761		80.086	
Ν.Δ.	39.364	48,74	52.179	65,15
Ε.Π./ΕΔΕ	9.044	11,20	583	0,72
ΚΝΦ	—	—		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	9.862	12,21	17.569	21,93
ΠΑΣΟΚ	17.321	21,45	7.546	9,42
ΚΚΕ	4.064	5,03	(1.101	1,37)
Συμμαχία	897	1,11	(826	1,03)
Ε.Α.			2.156	2,69
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	188	0,23		
Διάφοροι	21	0,03	53	0,06

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 56,99 Βασιλευόμενη 43,01

Νομός Κορινθίας

Έδρες 4 εκλ. μέτρο 20%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	77.250		73.729	
Ν.Δ.	36.380	47,09	47.031	63,78
Ε.Π./ΕΔΕ	4.755	6,16	704	0,95
ΚΝΦ	1.128	1,46		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	7.513	9,73	10.632	14,42
ΠΑΣΟΚ	23.070	29,86	13.243	17,96
ΚΚΕ	2.995	3,88	(1.215	1,65)
Συμμαχία	1.148	1,49	(686	0,93)
Ε.Α.			2.119	2,87
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	133	0,17		
Διάφοροι	128	0,17		

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 62,36 Βασιλευόμενη 37,64

Νομός Λακωνίας

Έδρες 4 εκλ. μέτρο 20%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	59.410		59.345	
Ν.Δ.	32.675	55,00	45.127	76,04
Ε.Π./ΕΔΕ	9.651	16,24	548	0,92
ΚΝΦ	78	0,13		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	4.179	7,03	7.670	12,92
ΠΑΣΟΚ	9.643	16,23	4.191	7,06
ΚΚΕ	2.475	4,17	(1.075	1,81)
Συμμαχία	521	0,88	(496	0,84)
Ε.Α.			1.809	3,04
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	108	0,18		
Διάφοροι	80	0,13		

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 40,48 Βασιλευόμενη 59,52

Νομός Μεσσηνίας

Έδρες 7 εκλ. μέτρο 12,5%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	116.459		113.962	
Ν.Δ.	51.740	44,43	71.296	62,56
Ε.Π./ΕΔΕ	16.362	14,05	2.450	2,14
ΚΝΦ	—	—		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	12.746	10,94	19.717	17,30
ΠΑΣΟΚ	27.215	23,37	15.431	13,54
ΚΚΕ	7.076	6,08	(2.877	2,52)
Συμμαχία	1.006	0,86	(1.816	1,59)
Ε.Α.			5.068	4,44
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	111	0,09		
Διάφοροι	203	0,17		

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 50,76 Βασιλευόμενη 49,24

Νομός Αιτωλοακαρνανίας

Έδρες 9 εκλ. μέτρο 10%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	140.656		134.076	
Ν.Δ.	69.265	49,24	80.290	59,88
Ε.Π./ΕΔΕ	6.771	4,81	1.952	1,45
ΚΝΦ	494	0,35		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	14.543	10,34	20.817	15,52
ΠΑΣΟΚ	36.575	26,00	21.231	15,83
ΚΚΕ	10.660	7,58	(5.021	3,74)
Συμμαχία	1.762	1,25	(4.055	3,02)
Ε.Α.			9.424	7,02
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	502	0,35		
Διάφοροι	84	0,06	362	0,27

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 65,33 Βασιλευόμενη 34,67

Νομός Αχαΐας

Έδρες 8 εκλ. μέτρο 11,11%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	146.527		138.392	
Ν.Δ.	58.609	40,00	71.979	52,01
Ε.Π./ΕΔΕ	9.464	6,46	731	0,52
ΚΝΦ	—	—		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	8.312	5,67	19.782	14,29
ΠΑΣΟΚ	54.589	37,26	34.345	24,81
ΚΚΕ	11.932	8,14	(5.894	4,26)
Συμμαχία	2.964	2,02	(4.945	3,57)
Ε.Α.			11.261	8,13
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	634	0,43		
Διάφοροι	23	0,02	294	0,21

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 68,54 Βασιλευόμενη 31,46

Ο Νομός Λακωνίας έχει τη φήμη αλλά και είναι στην πραγματικότητα το κατ' εξοχήν «κάστρο της δεξιάς». Είναι η μόνη εκλογική περιφέρεια όπου η βασιλευόμενη συγκέντρωσε μια τόσο άνετη πλειοψηφία — σχεδόν 60% — και η μόνη εκλογική περιφέρεια όπου τα δεξιά κόμματα συγκεντρώνουν πάντα, τουλάχιστον το 70% των ψήφων. Μόνο μια φορά, μεταπολεμικά, η δεξιά δεν συγκέντρωσε 70%, όταν το 1964 η ΕΡΕ έπεσε (!) στο 63,9% των ψήφων.

Στις εκλογές του 1977 η Ν.Δ. εξασφάλισε και τις τέσσερες έδρες του Νομού, ενώ παράλληλα προσεταιρίστηκε, με τη διεύρυνση προς το κέντρο, και τον μοναδικό βουλευτή που εξέλεξε η αντιπολίτευση μετά τη δικτατορία στη Λακωνία, τον Κ. Γιατράκο, κύριο πολιτευτή της ΕΔΗΚ το 1977. Έτσι, για το ΠΑΣΟΚ σήμερα οι ελπίδες επέκτασης στηρίζονται σχεδόν αποκλειστικά στην αναμενόμενη φθορά της Ν.Δ. Γιατί, ήδη από το 1977 (με την προσχώρηση και του Α. Λαγάκου, του μοναδικού βουλευτή της Ε.Κ. μετά την αποστασία), το ΠΑΣΟΚ είχε καλύψει το μεγαλύτερο τμήμα του παραδοσιακού κεντρώου χώρου, που στη Λακωνία ήταν της τάξεως του 20-25%.

Όπως στη Λακωνία, έτσι και στη Μεσσηνία, ο κύριος όγκος της διαρροής από τη Ν.Δ. πήρε στις εκλογές του 1977 την οργανωμένη έκφραση της ακροδεξιάς δυσάρεσκειας, με την εμφάνιση μιας ισχυρής Ε.Π., που εξέλεξε ένα βουλευτή, ενώ η Ν.Δ. περιορίστηκε σε τέσσερις έδρες, αντί των έξι που είχε κερδίσει το 1974. Η επανάκαμψη των εθνικοπαραταξιστών στην οικογενειακή αντιμαρξιστική θαλπωρή της Ν.Δ. και η ταυτόχρονη απορρόφηση των δύο βασικών πολιτευτών της ΕΔΗΚ (Κοκκέβη Α. και Λυκουρέζου Αλεξ.) — που μόνοι-τους είχαν συγκεντρώσει το 9,3% των εγκύρων — προσφέρει σήμερα ένα εντυπωσιακά μεγάλο εύρος στη Ν.Δ. Η επιρροή της δεξιάς, εδραιωμένη σε μια μακροχρόνια και σταθερή συντηρητική παράδοση, εκφράζεται επίσης και με τον έλεγχο των περισσότερων δήμων του Νομού, όχι όμως και του δήμου της Καλαμάτας, τον οποίο κέρδισε το 1978 το ΠΑΣΟΚ. Πρώτος βουλευτής στο Νομό εκλέγεται μεταδικτατορικά ο Ι. Μπούτος, με πάνω από 15.000 ψήφους, δύναμη που επιδιώκει να επάναβεβαιώσει, με την προοπτική μετεκλογικών εξελίξεων στη Ν.Δ. και του ρόλου που ο ίδιος επιφυλλάσσει για τον εαυτό-του...

Στις προηγούμενες εκλογές η Ν.Δ. εξασφάλισε τις πέντε από τις εννέα έδρες του Νομού Αιτωλοακαρνανίας, ενώ τρεις έδρες κέρδισε το ΠΑΣΟΚ και μία η ΕΔΗΚ, με τον Στ. Χούτα, που πλεύρισε αργότερα τη Ν.Δ. (με την οποία είναι σήμερα υποψήφιος ο «συνομιλητής» γιός-του). Λόγω της προσχώρησης του Χούτα μετατέθηκε στην Β' Αθήνας ο βουλευτής της Ν.Δ. Δημ. Καραϊσκάκης, που αντλούσε, όπως κι ο Χούτας, τη δύναμή-του από την επαρχία Βάλτου.

Διεύρυνση όμως προς το χώρο της ΕΔΗΚ πραγματοποίησε και το ΠΑΣΟΚ στο οποίο προσχώρησε και είναι υποψήφιος ο δεύτερος βουλευτής που εκλέχτηκε το 1974 με την ΕΚ-ΝΔ, ο Ν. Παπαϊωάννου (πολιτευτής προδικτατορικά της Ε.Κ.). Έτσι το ΠΑΣΟΚ, στο οποίο είχαν προσχωρήσει από την ίδρυσή-του και δύο βουλευτές της προδικτατορικής Ε.Κ. (οι σημερινοί βουλευτές του ΠΑΣΟΚ Γεώρ. Παπαδημητρίου και Γεώρ. Σερπάνος), μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει πλέον ενσωματώσει, και στο επίπεδο του πολιτικού προσωπικού, ό,τι μπορούσε να αφομοιωθεί από τον κεντρώο χώρο, όπως αυτός είχε διαμορφωθεί μετά την αποστασία του 1965.

Μάχη με στόχο την εκλογή ενός βουλευτή από την Α' κατανομή δίνει σήμερα στην Αιτωλοακαρνανία και το ΚΚΕ, βασιζόμενο εκτός των άλλων και στη σημαντική επιτυχία που είχε στις δημοτικές εκλογές, όταν κέρδισε — μόνο-του — το δήμο του Αγρινίου. Προδικτατορικά η ΕΔΑ, εκτός από το 1958, είχε εκλέξει βουλευτή στην Αιτωλοακαρνανία και το 1963. Έχασε όμως την έδρα στις εκλογές που επακολούθησαν ύστερα από τρεις μήνες, γιατί από 10,7% η δύναμή-της μειώθηκε σε 9,6%.

Στο Νομό Αχαΐας το ΠΑΣΟΚ είχε υποσκελίσει την ΕΚ-ΝΔ, και μάλιστα με μεγάλη διαφορά, ήδη από το 1974 και το 1977 την περιόρισε πια σε σχεδόν ασήμαντες διαστάσεις. Το ΠΑΣΟΚ στο Νομό Αχαΐας παρουσίασε το μεγαλύτερο ποσοστό-του απ' όλες τις περιφέρειες της χώρας, κερδίζοντας τις τέσσερις από τις οκτώ έδρες του Νομού. Από τους τέσσερις βουλευτές, υποψήφιος στις φετινές εκλογές θα είναι μόνο ο Αγ. Κουτσόγιωργας, ενώ οι Ασ. Φωτήλας και Νικ. Βγενόπουλος είναι υποψήφιοι ευρωβουλευτές και ο Ανδρέας Παπανδρέου μετακινήθηκε στην Α' Αθηνών, αφήνοντας τη θέση στο γιό-του Γεώργιο.

Η συρρίκνωση της ΕΔΗΚ που δεν άφηνε πολλά περιθώρια για επέκταση της Ν.Δ. προς το κέντρο, οδήγησε σε αποτυχία τις προσπάθειες για κεντρώα διεύρυνση που πήγαν να υλοποιηθούν στις δημοτικές εκλογές της Πάτρας — χωρίς όμως επιτυχία μια και δήμαρχος εκλέχτηκε με 57,3% ο υποψήφιος της αντιπολίτευσης Θ. Άννινος. Έτσι η «διεύρυνση» της Ν.Δ. πήρε τη μόνη κατεύθυνση που της απέμεινε: την υποψηφιότητα του χουντοσυμβουλευόμενου Ηλ. Μαλεβίτη, στην οποία το Κόμμα Προοδευτικών αντιπαράθετε την υποψηφιότητα του χουντοβουλευτή Μιχαήλ.

Όπως και στην Αιτωλοακαρνανία, έτσι και στην Αχαΐα το ΚΚΕ έχει θέσει για στόχο-του την εκλογή ενός βουλευτή από την Α' κατανομή έδρα που προδικτατορικά (η Αχαΐα είχε τότε 9 έδρες) κέρδιζε η ΕΔΑ από το 1958 έως και το 1963, αλλά την οποία έχασε το 1964, όταν η δύναμή-της μειώθηκε στο 9,5%.

Η εκλογική περιφέρεια του Νομού Ευρυτανίας, που ήταν διεδρική το 1974, μετατράπηκε από το 1977 σε μονοεδρική, λόγω αλλαγής των ορίων του Νομού. Την κοινοβουλευτική εκπροσώπηση της Ευρυτανίας έχει μονοπωλήσει, μεταδικτατορικά, η Ν.Δ. και τη μοναδική έδρα του Νομού κατέχει ο Χρ. Καραπιπέρης, που πολιτεύεται και εκλέγεται συνεχώς βουλευτής από το 1950, χωρίς να έχει χάσει ούτε μια εκλογή. Η εκλογική δύναμη της ΕΡΕ προδικτατορικά κυμαινόταν κατά κανόνα γύρω στο 50% των ψήφων, για να σημειώσει σημαντική κάμψη μόνο το 1964 που έπεσε στο 41,1%.

Σήμερα, για πρώτη φορά, ο Χρ. Καραπιπέρης διατρέχει ένα κίνδυνο, έστω και μικρό, να μην εκλεγεί. Η ήττα-του θα ήταν ίσως σίγουρη αν δεν είχε πρόσφατα πεθάνει ο υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ το 1977 Δημ. Τουλούπας, ηγετικό στέλεχος του ΠΑΚ και πολιτευτής της προδικτατορικής Ε.Κ. Με την αύξηση του αριθμού των υποψηφίων η Ν.Δ. βρήκε την ευκαιρία που έψαχνε για να τιμήσει τους αντιδικτατορικούς-της αγώνες και όρισε ως δεύτερο υποψήφιο τον Δημ. Μπούρα, μέλος της Β' χουντικής συμβουλευτικής.

Η δεξιά μονοπωλεί από το 1933 την κοινοβουλευτική εκπροσώπηση του Νομού Ζακύνθου — με μοναδική εξαίρεση τις εκλογές του 1963 και 1964 που ο υποψήφιος της Ε.Κ. Τάλμποτ Κεφαληνός κέρδισε τη μια από τις δυο έδρες που είχε τότε το νησί. Από το 1974 ο Νομός Ζακύνθου έγινε μονοεδρική περιφέρεια και βουλευτής εκλέχτηκε, και τις δύο φορές, ο Ι. Μάργαρης της Ν.Δ. (που είναι και πάλι υποψήφιος).

Παρ' όλο που η Ν.Δ. παρουσίασε μια εντυπωσιακή πτώση μεταξύ 1974 και 1977, η δεξιά ως σύνολο δεν μειώθηκε καθόλου (συγκέντρωσε αθροιστικά το 54,2% το 1974 και το 54,4% το 1977). Στο ίδιο ακριβώς επίπεδο κυμαινόταν και προδικτατορικά η δύναμη της δεξιάς που διέθετε σταθερά την απόλυτη πλειοψηφία στη Ζάκυνθο, με μοναδική εξαίρεση τις εκλογές του 1964, όταν περιορίστηκε στο 42,3%.

Κύριο εκλογικό ρεύμα μεταξύ 1974 και 1977 υπήρξε η υποκατάσταση της ΕΔΗΚ από το ΠΑΣΟΚ (που το 1974 είχε πάρει στην Ζάκυνθο το χαμηλότερο, μετά την Καστοριά, ποσοστό-του στην Ελλάδα). Υποκατάσταση που πραγματοποιήθηκε με την απόφαση του Τάλμποτ Κεφαληνού (υποψήφιου της ΕΚ-ΝΔ το 1974) να μην εκτεθεί και πάλι υποψήφιος το 1977 — αλλά να διεκδικήσει, επικεφαλής των δημοκρατικών δυνάμεων, τη δημαρχία, την οποία και κέρδισε.

Ο νομός Ηλείας και η Αχαΐα είναι οι μόνες περιφέρειες της Πελοποννήσου όπου η Ν.Δ. έπεσε κάτω από 40% (και η δεξιά, ως σύνολο, κάτω από 50%), ενώ παράλληλα το ΠΑΣΟΚ ξεπέρασε το 30% και έχασε, με μικρή μόνο διαφορά, τη θέση του πρώτου κόμματος. Όμως, λόγω των ιδιομορφιών της Β' κατανομής, το ΠΑΣΟΚ, από τις επτά έδρες του Νομού, κέρδισε μόνο τις δύο και η Ν.Δ. τις τέσσερις, που τις αύξησε στη συνέχεια σε πέντε, με την προσχώρηση του Αθαν. Κανελλόπουλου, που εκλέχτηκε με την ΕΔΗΚ (συγκέντρωσε 12.957 ψήφους ή 11,6%). Σημαντική «διεύρυνση» προς το Κέντρο πραγματοποίησε όμως μετά το 1977 και το ΠΑΣΟΚ με την προσχώρηση και υποψηφιότητα του δήμαρχου Αμαλιάδας, Ρ. Πετραλιά, γιού του τ. βουλευτή της Ε.Κ. (1961-67) και ΕΚ-ΝΔ (1974-77), Αντ. Πετραλιά. Στο ΠΑΣΟΚ συμμετέχει εξάλλου, από το 1977, και ο Αυγ. Αυγερινός, ο τρίτος βουλευτής (εκτός από τους Κανελλόπουλο και Πετραλιά) που είχε παραμείνει στην Ε.Κ. μετά το 1965.

Οι εκλογές αυτές οριοθετούν επίσης για την Ηλεία το τέλος των δύο μακροβιέστερων και σταθερότερων εκλογικών δυναστειών της περιοχής, της δυναστείας του Στεφ. Στεφανόπουλου (που η απόφασή-του να απόσχει από τις εκλογές έρχεται σαν συνέπεια της ήττας-του το 1977) και της δυναστείας που εκπροσωπούσε ο βουλευτής της Ν.Δ. Γόντικας Κων., ο οποίος είναι υποψήφιος για το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο.

Η Ν.Δ. κατέχει συνεχώς από το 1974 και τις δύο έδρες του Νομού Κεφαλλονιάς, με τους Χαρ. Μεσσάρη και Π. Γεράκη. Η Ν.Δ. παρουσίασε, μεταξύ 1974 και 1977, σημαντική φθορά που διοχετεύτηκε πρώτιστα στην Ε.Π., η οποία είχε για υποψήφιο τον τ. βουλευτή της Ε.Κ. και αποστάτη Ευαγ. Δενδρινό (δεν πολιτεύεται σ' αυτές τις εκλογές). Ο Ευαγ. Δενδρινός, υπήρξε μέχρι το 1965 ο κύριος εκπρόσωπος του Κέντρου — με σημαντικότερη προσωπική πελατεία — και γι' αυτό η αποστασία-του δημιούργησε σημαντικό πρόβλημα εκπροσώπησης για το χώρο του Κέντρου. Πρόβλημα που λύθηκε το 1977 με την κατά κράτος επικράτηση του ΠΑΣΟΚ, που είχε επικεφαλής του συνδυασμού-του τον Αντ. Τρίτση, υποψήφιο και σ' αυτές τις εκλογές.

Νομός Ευρυτανίας

Έδρες 1: πλειοψηφικό

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	21.868		24.992	
Ν.Δ.	10.153	46,43	16.065	64,28
Ε.Π./ΕΔΕ	1.477	6,75	—	—
ΚΝΦ	240	1,10	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	2.990	13,67	5.181	20,73
ΠΑΣΟΚ	6.219	28,44	3.285	13,14
ΚΚΕ	667	3,05	(453)	(1,81)
Συμμαχία Ε.Α.	122	0,56	(—)	(—)
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	—	—	461	1,84
Διάφοροι	—	—	—	—

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 60,69 Βασιλευόμενη 39,31

Νομός Ζακύνθου

Έδρες 1: πλειοψηφικό

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	20.002		19.171	
Ν.Δ.	7.266	36,33	10.188	53,14
Ε.Π./ΕΔΕ	3.050	15,25	206	1,07
ΚΝΦ	573	2,86	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	1.476	7,38	6.337	33,05
ΠΑΣΟΚ	4.078	20,39	931	4,85
ΚΚΕ	3.159	15,79	(—)	(—)
Συμμαχία Ε.Α.	400	2,00	(—)	(—)
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	—	—	1.509	7,87
Διάφοροι	—	—	—	—

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 62,63 Βασιλευόμενη 37,37

Νομός Ηλείας

Έδρες 7 εκλ. μέτρο 12,5 %

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	111.696		109.483	
Ν.Δ.	39.366	35,24	58.286	53,23
Ε.Π./ΕΔΕ	11.856	10,61	566	0,51
ΚΝΦ	—	—	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	20.228	18,11	30.457	27,81
ΠΑΣΟΚ	34.624	31,00	16.184	14,78
ΚΚΕ	4.130	3,70	(2.051)	(1,87)
Συμμαχία Ε.Α.	1.063	0,95	(553)	(0,51)
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	270	0,25	2.857	2,60
Διάφοροι	159	0,14	1.133	1,03

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 53,12 Βασιλευόμενη 46,88

Νομός Κεφαλληνίας

Έδρες 2 εκλ. μέτρο 33,33%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	23.199		23.611	
Ν.Δ.	9.202	39,67	13.586	57,54
Ε.Π./ΕΔΕ	2.627	11,32	—	—
ΚΝΦ	—	—	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	2.264	9,76	5.237	22,18
ΠΑΣΟΚ	5.580	24,05	1.832	7,75
ΚΚΕ	3.034	13,08	(1.675)	(7,09)
Συμμαχία Ε.Α.	492	2,12	(811)	(3,43)
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	—	—	2.863	12,12
Διάφοροι	—	—	93	0,39

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 66,17 Βασιλευόμενη 33,83

Νομός Άρτης

Έδρες 3 εκλ. μέτρο 25%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	51.408		48.349	
Ν.Δ.	20.214	39,32	31.285	64,70
Ε.Π./ΕΔΕ	6.198	12,06	1.542	3,18
ΚΝΦ	149	0,29		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	6.475	12,60	5.738	11,86
ΠΑΣΟΚ	14.350	27,91	7.438	15,38
ΚΚΕ	3.270	6,36	(1.267	2,62)
Συμμαχία	612	1,19	(801	1,66)
Ε.Α.			2.346	4,85
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	111	0,22		
Διάφοροι	29	0,06		

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 56,21 Βασιλευόμενη 43,79

Νομός Θεσπρωτίας

Έδρες 2 εκλ. μέτρο 33,33%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	24.806		22.413	
Ν.Δ.	8.458	34,10	13.822	61,66
Ε.Π./ΕΔΕ	1.319	5,32	66	0,29
ΚΝΦ	—	—		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	6.136	24,74	4.858	21,67
ΠΑΣΟΚ	7.578	30,55	3.183	14,20
ΚΚΕ	1.128	4,55	(482	2,15)
Συμμαχία	187	0,75	(—	—)
Ε.Α.			484	2,15
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	—	—		
Διάφοροι	—	—		

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 64,21 Βασιλευόμενη 35,79

Νομός Ιωαννίνων

Έδρες 5 εκλ. μέτρο 16,67%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	95.367		91.115	
Ν.Δ.	44.118	46,26	56.517	62,02
Ε.Π./ΕΔΕ	7.731	7,57	584	0,64
ΚΝΦ	1.644	1,72		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	8.173	8,57	18.176	19,94
ΠΑΣΟΚ	23.636	24,78	8.780	9,63
ΚΚΕ	7.731	8,11	(3.869	4,25)
Συμμαχία	2.390	1,72	(2.749	3,02)
Ε.Α.			7.058	7,74
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	454	0,47		
Διάφοροι	—	—		

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 68,70 Βασιλευόμενη 31,30

Νομός Κερκύρας

Έδρες 3 εκλ. μέτρο 25%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	57.600		57.349	
Ν.Δ.	20.413	35,44	27.683	48,27
Ε.Π./ΕΔΕ	5.737	9,96	261	0,45
ΚΝΦ	148	0,26		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	4.404	7,65	10.702	18,66
ΠΑΣΟΚ	18.471	32,07	12.900	22,49
ΚΚΕ	5.779	10,03	(2.592	4,52)
Συμμαχία	1.653	2,87	(2.867	5,00)
Ε.Α.			5.791	10,09
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	172	0,30		
Διάφοροι	843	1,43	12	0,02

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 63,47 Βασιλευόμενη 36,53

Οι ιδιομορφίες της Β' κατανομής είχαν ως αποτέλεσμα, στις προηγούμενες εκλογές, η Ν.Δ. να κερδίσει μία μόνο έδρα στο Νομό Άρτας, ενώ το ΠΑΣΟΚ, με σημαντικά λιγότερους ψήφους, κέρδισε δύο. Στην Άρτα το ΠΑΣΟΚ εμφανίστηκε, από το 1974, ως ο κύριος συνεχιστής της προδικτατορικής Ε.Κ., όπως είχε διαμορφωθεί σε τοπικό επίπεδο μετά την αποστασία του Π. Γαρουφαλιά — και παρουσίασε σημαντικά μεγαλύτερη δύναμη από την ΕΚ-ΝΔ (που συγκέντρωσε στην Άρτα το χαμηλότερο ποσοστό της σε ολόκληρη τη χώρα). Όμως ο Δ. Ρίζος που εκλέχτηκε το 1974 με την ΕΚ-ΝΔ κατόρθωσε να διατηρήσει αλώβητη την περιορισμένη, αλλά οπωσδήποτε αξιόλογη, αυτή δύναμη της ΕΔΗΚ, ένα σημαντικό τμήμα της οποίας ενδέχεται σήμερα να προσχωρήσει στη Ν.Δ. μαζί με τον Δ. Ρίζο.

Η άνοδος του ΠΑΣΟΚ μεταξύ 1974 και 1977 προέρχεται σχεδόν αποκλειστικά από την εντυπωσιακή διαρροή που εμφάνισε σ' αυτή την τριετία η Ν.Δ. (ένα άλλο εξίσου σημαντικό τμήμα αυτής της διαρροής κατευθύνθηκε προς την Ε.Π.). Από την ίδια πηγή ελπίζει, κατά κύριο λόγο, να αντλήσει σήμερα τα καινούργια οφέλη-του το ΠΑΣΟΚ, που από το 1978 ελέγχει και τη δημαρχία της Άρτας.

Οι τεράστιες μεταλλαγές στο συσχετισμό δυνάμεων που πραγματοποιήθηκαν μέσα σε διάστημα τριών μόνο χρόνων στο Νομό Θεσπρωτίας, είναι ίσως το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα της ραγδαίας μορφής που μπορεί σήμερα να προσλάβει η αποδέσμευση της εκλογικής βάσης από την παραδοσιακή πολιτική-της εκπροσώπηση. Στο παράδειγμα μάλιστα της Θεσπρωτίας γίνεται τελείως φανερό με ποιό τρόπο η πτώση της Ν.Δ. το 1977 τροφοδότησε άμεσα την άνοδο του ΠΑΣΟΚ — δεδομένου ότι η ΕΔΗΚ διατήρησε και μάλιστα αύξησε ελαφρώς τη δύναμή-της. Έτσι, ενώ η Ν.Δ. διέθετε το 1974 τετραπλάσια δύναμη από το ΠΑΣΟΚ, τα δύο κόμματα εμφανίστηκαν σχεδόν ισοδύναμα το 1977, κερδίζοντας από μία βουλευτική έδρα το καθένα.

Στις φετινές εκλογές το ΠΑΣΟΚ παρουσιάζει τους ίδιους υποψήφιους που είχε παρουσιάσει το 1977 και το 1974 (το βουλευτή-του Αχιλ. Κολιούση και τον Β. Γιαννούλη) με την προσθήκη του πολιτευτή της ΕΔΗΚ Π. Λιάκου (3.130 ψήφοι το 1977). Τις τρεις θέσεις του συνδυασμού της Ν.Δ. κατέλαβαν ο βουλευτής-της (και αποστάτης του 1965) Φ. Πιτούλης, ο δεύτερος υποψήφιος της ΕΔΗΚ Ανδ. Στρουγγάρης (2.910 ψήφοι) και για να μη λείπει ο απαραίτητος χουντικός μαϊντανός, ο Ηλ. Βεζδράνης, μέλος της Β' χουντοσυμβουλευτικής. Για χάρη της αμφίπλευρης διεύρυνσης αποκλείστηκαν οι γιοί των δύο τ. βουλευτών της ΕΡΕ και της Ν.Δ. (Άγις Αθανασάκος και Βασ. Αθανασίου), που διεκδικούσαν, σχεδόν «δικαιωματικά», μια θέση στο συνδυασμό.

Στο Νομό Ιωαννίνων, η δεξιά, από το 1952 που δημιουργήθηκε ο «Ελληνικός Συναγερμός», διατηρεί ανελλιπώς την απόλυτη πλειοψηφία του εκλογικού σώματος — με μοναδική εξαίρεση τις εκλογές του 1964, όταν ΕΡΕ και Κ.Π. μαζί, έπεσαν, μέσα σε τρεις μήνες, από το 52,3% στο 39,7%. Η δεξιά, με τον Ε.Σ. και κυρίως, από το 1956, με την ΕΡΕ, διαμόρφωσε μια ισχυρή πολιτική παράταξη, συναρθρώνοντας σ' ένα κομματικό σχηματισμό το παλιό Λαϊκό κόμμα, τους οπλαρχηγούς του ΕΔΕΣ και ορισμένους ισχυρούς φιλελεύθερους πολιτευτές (όπως ο Ευαγ. Αβέρωφ και ο πατέρας του σημερινού βουλευτή της Ν.Δ. Παν. Πανούρη). Κύριος εκπρόσωπος αυτής της παράταξης ο Ευαγ. Αβέρωφ, εκλέγεται από το 1958 σταθερά πρώτος βουλευτής του Νομού — θέση όμως που κινδύνεψε να χάσει στις προηγούμενες εκλογές από τον Π. Πανούρη (θεωρείται τοπικά ως ο άνθρωπος του Ράλλη) και κινδυνεύει να χάσει σ' αυτές τις εκλογές από τον βουλευτή του ΠΑΣΟΚ Κ. Παπούλια.

Η Ν.Δ. που κέρδισε τέσσερις έδρες το 1974 και τρεις το 1977 ελέγχει από το 1978 και τη δημαρχία Ιωαννίνων. Σήμερα παρουσιάζει τους ίδιους βασικά υποψηφίους με την προσθήκη της απαραίτητης χουντοδιεύρυνσης, που αντιπροσωπεύει ο Αχιλ. Φλούδας — μέλος και στις δύο χουντοσυμβουλευτικές επιτροπές.

Στο Νομό της Κέρκυρας η δύναμη της Ν.Δ., μεταδικτατορικά, κυμάνθηκε σε επίπεδα αισθητά χαμηλότερα από το μέσο όρο για το σύνολο της χώρας. Αντίθετα το ΠΑΣΟΚ παρουσίασε ορισμένα από τα ψηλότερα ποσοστά-του (το 1974 η Κέρκυρα ήταν η τρίτη καλύτερη περιφέρειά-του, μετά το Ηράκλειο και την Αχαΐα, και το 1977 η τέταρτη, μετά την Αχαΐα, το Ηράκλειο και την Πρέβεζα). Το ΠΑΣΟΚ αναδείχτηκε επίσης, ήδη από το 1974, κύριος φορέας της αντιπολίτευσης — και έτσι στις επαναληπτικές εκλογές που ακολούθησαν το 1975 την παραίτηση του Θεοτόκη, ο υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ, Σπ. Ράλλης, εκλέχτηκε βουλευτής ως κοινός υποψήφιος όλης της αντιπολίτευσης. Το 1977 το ΠΑΣΟΚ εμφάνισε μια σημαντική αύξηση απορροφώντας περίπου το 60% της εκλογικής βάσης της ΕΔΗΚ. Βέβαια, η περαιτέρω επέκταση του ΠΑΣΟΚ προς τα υπολείμματα του κεντρώου χώρου δυσχεραίνεται από την προσχώρηση στη Ν.Δ. του κυριότερου πολιτευτή της ΕΔΗΚ στις προηγούμενες εκλογές, του Αλεξ. Κογεβίνα (1.840 ψήφοι ή 3,2%).

Το «κόκκινο νησί» της Λευκάδας, που πριν από τη δικτατορία εκπροσωπούσε στη βουλή ο βουλευτής της ΕΔΑ Ξενοφ. Γρηγόρης, εξέλεξε και στις δύο μεταδικτατορικές εκλογές τον υποψήφιο της Ν.Δ. (το 1974 ήταν ο Κ. Σερεπίσιος, που προσχώρησε στην Ε.Π. και αντικαταστάθηκε το 1977 από τον Παν. Καββάδα). Βέβαια, το ποσοστό της Ν.Δ. το 1977 ήταν το χαμηλότερο που συγκέντρωσε στην, εκτός Κρήτης, Ελλάδα — όμως η αμφίπλευρη διεύρυνση — που εκφράζεται με την προσχώρηση και υποψηφιότητα του πολιτευτή της ΕΔΗΚ Αγγ. Καλκάνη (ήταν ο μόνιμος υποψήφιος του κέντρου από το 1961) και με την υποψηφιότητα, στη Β' Αθηνών, του τ. βουλευτή της ΕΡΕ και συνομιλητή της χούντας Χρ. Αθανίτη — φαίνεται να διασφαλίζει τη βουλευτική έδρα της Ν.Δ. Η Ν.Δ. ελέγχει, από το 1978, και τη δημαρχία της Λευκάδας.

Η Λευκάδα είναι, μαζί με την Καβάλα, οι μόνες εκλογικές περιφέρειες όπου η δύναμη της κομμουνιστικής αριστεράς μειώθηκε μεταξύ 1974 και 1977. Μείωση που αντανακλά μια έντονη διαδικασία φθοράς της εκλογικής βάσης της κομμουνιστικής αριστεράς που, ως ΕΔΑ προδικτατορικά, συσπείρωνε το 32% με 37% του εκλογικού σώματος. Απ' αυτή τη δεξαμενή της εδαϊτικής αριστεράς άντλησε, σχεδόν αποκλειστικά, το ΠΑΣΟΚ, που υπερδιπλασίασε τη δύναμή-του μεταξύ 1974 και 1977 και διεκδικεί σήμερα την ηγεσία της αντιπολίτευσης από το ΚΚΕ.

Στις προηγούμενες εκλογές, τις δύο έδρες του Νομού Πρεβέζης μοιράστηκαν από την Α' κατανομή η Ν.Δ. και το ΠΑΣΟΚ και εκλέχτηκαν ο χαχανίζων Μπάλκος (για τη Ν.Δ.) και ο Καλ. Παπαχρήστος (για το ΠΑΣΟΚ). Το κυριότερο φαινόμενο των προηγούμενων εκλογών ήταν η πλήρης ανατροπή του συσχετισμού δυνάμεων μεταξύ ΕΔΗΚ και ΠΑΣΟΚ, κομμάτων που είχαν εμφανιστεί ισοδύναμα το 1974. Η πλήρης κατάρρευση της ΕΔΗΚ το 1977 — στην Πρέβεζα και στη Φωκίδα πήρε το χαμηλότερο ποσοστό-της σ' όλη την Ελλάδα — και η ολοκληρωτική απορρόφηση της εκλογικής-της βάσης από το ΠΑΣΟΚ συνοδεύτηκε με την αποχώρηση από υποψήφιου της ΕΔΗΚ του τ. βουλευτή της Ε.Κ., Δημ. Κρόκου — ο οποίος εκλέχτηκε το 1978 δήμαρχος Πρέβεζας με την υποστήριξη όλων των δημοκρατικών κομμάτων.

Στο συνδυασμό της Ν.Δ. συμμετέχει και πάλι ο τ. υπουργός Κ. Κονοφάγος, που είχε εκλεγεί βουλευτής στην Πρέβεζα το 1974 (με 14.349 ψήφους), αλλά μετατέθηκε το 1977 στην Α' Αθηνών (όπου και απέτυχε) για να μπορέσει να πάρει κοινοβουλευτικό λούστρο ο εκ «Τασκένδης Μίλτος». Οι εκλογές που θα γίνουν σε λίγες μέρες θα δείξουν ποιός από τους δύο έχει κάνει τα περισσότερα και αποτελεσματικότερα ρουσφέτια.

Ο Νομός Γρεβενών αποτέλεσε χωριστή εκλογική περιφέρεια, για πρώτη φορά, στις εκλογές του 1974 και διέθετε δύο έδρες, που κέρδισε και τις δύο η Ν.Δ. Στη συνέχεια όμως, λόγω αλλαγής των διοικητικών ορίων του Νομού, οι έδρες του Νομού, από το 1977, περιορίστηκαν σε μία, την οποία και πάλι κέρδισε η Ν.Δ., με τον Μιχ. Μακρή, που πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1974.

Τα Γρεβενά ήταν μια από τις ελάχιστες περιφέρειες όπου η ΕΔΗΚ αύξησε τη δύναμή-της και μάλιστα η μόνη όπου η αύξηση υπήρξε τόσο σημαντική. Γεγονός που οφείλεται στην προσωπικότητα του υποψηφίου της ΕΔΗΚ, του τ. υπουργού Κων. Ταλιαδούρη, που ήταν μεταπολεμικά ο κύριος εκπρόσωπος του κέντρου στα Γρεβενά και εκλεγόταν συνεχώς βουλευτής Κοζάνης από το 1956 έως τη δικτατορία. Από την κατεύθυνση που θα πάρει, μετά το θάνατο του Κ. Ταλιαδούρη, η εκλογική βάση του κέντρου, θα εξαρτηθεί το εκλογικό αποτέλεσμα στο Νομό.

Στο Νομό Καρδίτσας η Ν.Δ. παρουσιάζει έναν από τους καλύτερους συνδυασμούς-της, όπου αντιπροσωπεύονται με ισχυρούς πολιτευτές και οι δύο κατευθύνσεις της «διεύρυνσης». Από την ΕΔΗΚ συμμετέχουν ο τ. βουλευτής Θεοδ. Αναγνωστόπουλος καθώς και ο δεύτερος του συνδυασμού Κ. Τσαντούλας, ενώ την απορρόφηση της φιλο-κομμουντικής δεξιάς αντιπροσωπεύουν οι υποψηφιότητες του Γ. Παπαευθυμίου, βουλευτή της Ε.Π., και του Αθ. Θανόπουλου (γιού του τ. βουλευτή της ΕΡΕ και συνομιλητή της χούντας Δ. Θανόπουλου). Στην ισχυροποίηση του συνδυασμού συμβάλλει επίσης και η αντικατάσταση του Κ. Καλογιάννη, που ήταν μεταδικτατορικά τοποτηρητής της έδρας Αλλαμανή, από τον ίδιο τον Στ. Αλλαμανή, μόνιμο βουλευτή Καρδίτσας από το 1950 έως το 1967 και πρωτεργάτη της αποστασίας του 1965.

Διεκδικητής του κεντρώου χώρου εμφανίζεται όμως και το ΠΑΣΟΚ, στο οποίο συμμετέχει από το 1977 και ο τ. βουλευτής της Ε.Κ. Αγγ. Παπαϊωάννου (είναι υποψήφιος για το ευρωκοινοβούλιο). Ταυτόχρονα το ΠΑΣΟΚ επιδιώκει να επικαλύψει και ένα μείγμα της παραδοσιακής αριστεράς, γεγονός που εκφράζεται με την υποψηφιότητα του τ. βουλευτή της ΕΔΑ, Β. Μπρακατσούλα. Η τοποθέτηση αυτή του ΠΑΣΟΚ έρχεται βέβαια σε άμεση σύγκρουση με τον εκλογικό στόχο του ΚΚΕ για εκλογή ενός βουλευτή από την Α' κατανομή, στόχο όμως που δεν μπόρεσε να υλοποιήσει η ΕΔΑ παρά μόνο το 1958 (η δύναμη της ΕΔΑ την περίοδο 1961-64 ήταν σταθερά 12%).

Νομός Λευκάδος

Έδρες 1: πλειοψηφικό

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	17.273		16.553	
Ν.Δ.	5.509	31,89	7.743	46,96
Ε.Π./ΕΔΕ	1.412	8,17	140	0,84
ΚΝΦ	47	0,27		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	3.232	18,71	3.017	18,22
ΠΑΣΟΚ	2.863	16,58	1.107	6,68
ΚΚΕ	3.120	18,06	(—)	(—)
Συμμαχία Ε.Α.	780	4,52	(—)	(—)
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	217	1,26	4.493	27,14
Διάφοροι	93	0,54	22	0,13

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 71,22 Βασιλευόμενη 28,78

Νομός Πρεβέζης

Έδρες 2 εκλ. μέτρο 33,33%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	34.319		33.299	
Ν.Δ.	15.174	44,21	19.638	58,97
Ε.Π./ΕΔΕ	3.045	8,87	833	2,50
ΚΝΦ	—	—		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	1.334	3,89	5.456	16,38
ΠΑΣΟΚ	11.796	34,37	5.702	17,12
ΚΚΕ	2.556	7,45	(945)	(2,84)
Συμμαχία Ε.Α.	414	1,21	(539)	(1,62)
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	—	—	1.670	5,01
Διάφοροι	—	—		

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 62,01 Βασιλευόμενη 37,99

Νομός Γρεβενών

Έδρες 1: πλειοψηφικό

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	27.487		26.064	
Ν.Δ.	8.917	32,44	15.459	59,31
Ε.Π./ΕΔΕ	2.836	10,32	109	0,41
ΚΝΦ	623	2,27		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	7.417	26,98	5.578	21,40
ΠΑΣΟΚ	4.973	18,09	3.511	13,47
ΚΚΕ	2.213	8,05	(—)	(—)
Συμμαχία Ε.Α.	279	1,01	(—)	(—)
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	229	0,83	1.407	5,39
Διάφοροι	—	—		

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 61,20 Βασιλευόμενη 38,80

Νομός Καρδίτσας

Έδρες 6 εκλ. μέτρο 14,28%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	95.064		91.750	
Ν.Δ.	34.721	36,52	48.216	52,55
Ε.Π./ΕΔΕ	13.587	14,29	737	0,80
ΚΝΦ	—	—		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	9.674	10,18	17.428	18,99
ΠΑΣΟΚ	25.253	26,56	12.175	13,26
ΚΚΕ	10.422	10,96	(5.080)	(5,54)
Συμμαχία Ε.Α.	960	1,01	(745)	(0,81)
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	398	0,42	7.888	8,59
Διάφοροι	49	0,05	5.306	5,78

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 68,79 Βασιλευόμενη 31,21

Νομός Κοζάνης

Έδρες 5 εκλ. μέτρο 16,67%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	89.698		88.040	
Ν.Δ.	44.684	49,82	54.875	62,32
Ε.Π./ΕΔΕ	4.797	5,35	456	0,51
ΚΝΦ	—	—	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	12.184	13,58	16.734	19,00
ΠΑΣΟΚ	21.257	23,70	10.704	12,15
ΚΚΕ	5.023	5,60	(3.191	3,62)
Συμμαχία	1.616	1,80	(1.316	1,49)
Ε.Α.	—	—	4.866	5,52
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	137	0,15	—	—
Διάφοροι	—	—	405	0,46
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	66,11	Βασιλευόμενη	33,89	

Νομός Λαρίσης

Έδρες 8 εκλ. μέτρο 11,11%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	143.455		137.814	
Ν.Δ.	52.937	36,90	73.961	53,66
Ε.Π./ΕΔΕ	14.785	10,31	977	0,70
ΚΝΦ	—	—	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	16.628	11,59	28.057	20,35
ΠΑΣΟΚ	32.003	22,31	18.429	13,37
ΚΚΕ	21.608	15,06	(10.739	7,79)
Συμμαχία	3.321	2,32	(5.117	3,71)
Ε.Α.	—	—	16.385	11,88
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	648	0,45	—	—
Διάφοροι	1.525	1,07	5	—
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	67,82	Βασιλευόμενη	32,18	

Νομός Μαγνησίας

Έδρες 6 εκλ. μέτρο 14,28%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	105.633		104.363	
Ν.Δ.	44.813	42,42	53.699	51,45
Ε.Π./ΕΔΕ	5.692	5,39	—	—
ΚΝΦ	—	—	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	14.961	14,16	26.325	25,22
ΠΑΣΟΚ	20.640	19,54	8.869	8,49
ΚΚΕ	15.337	14,52	(8.141	7,80)
Συμμαχία	3.509	3,32	(6.929	6,64)
Ε.Α.	—	—	15.469	14,82
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	536	0,51	—	—
Διάφοροι	145	0,14	1	—
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	71,25	Βασιλευόμενη	28,75	

Νομός Τρικάλων

Έδρες 5 εκλ. μέτρο 16,67%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	91.754		86.488	
Ν.Δ.	34.115	37,18	46.552	53,82
Ε.Π./ΕΔΕ	7.221	7,87	541	0,62
ΚΝΦ	—	—	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	17.486	19,06	18.338	21,20
ΠΑΣΟΚ	20.500	22,34	9.677	11,18
ΚΚΕ	11.106	12,10	(6.472	7,48)
Συμμαχία	1.038	1,13	(1.597	1,85)
Ε.Α.	—	—	8.328	9,62
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	271	0,29	—	—
Διάφοροι	17	0,02	3.052	3,52
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	67,40	Βασιλευόμενη	32,60	

Στις εκλογές του 1974 η Ν.Δ. είχε κερδίσει και τις πέντε έδρες του νομού Κοζάνης από τις οποίες διατήρησε, το 1977, τις τρεις, ενώ τις άλλες δύο κέρδισε το ΠΑΣΟΚ. Εκτός από τους σημερινούς βουλευτές-της με τη Ν.Δ. θα πολιτευτεί επίσης σ' αυτές τις εκλογές και ο τ. βουλευτής της Ε.Κ. Μιχ. Παπακωνσταντίνου, από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της κεντρώας διεύρυνσης. Ο Μ. Παπακωνσταντίνου, που είχε εκλεγεί το 1963 και το 1964 πρώτος βουλευτής Κοζάνης, ήταν, μετά τη δικτατορία, υποψήφιος με την ΕΚ-ΝΔ και την ΕΔΗΚ, και στις τελευταίες εκλογές είχε συγκεντρώσει 7.684 ψήφους (ή 8,6%). Τη σημαντικότερη επιρροή-του διαθέτει ο Μ. Παπακωνσταντίνου στην πόλη της Κοζάνης (20% του συνόλου των ψήφων στις τελευταίες εκλογές), όπου όμως, παρά την προσχώρησή-του στη Ν.Δ., οι δημοκρατικές δυνάμεις διατήρησαν και το 1978 τον έλεγχο της δημαρχίας.

Από τις οκτώ έδρες του Νομού Λαρίσης η Ν.Δ. κέρδισε στις προηγούμενες εκλογές τέσσερις, το ΠΑΣΟΚ δύο και από μία η ΕΔΗΚ και το ΚΚΕ. Η πολιτική της αμφίπλευρης διεύρυνσης αποτελεί σήμερα και στη Λάρισα την κύρια ελπίδα της Ν.Δ. Όμως, ενώ ο χουντοσυνομιλήσας τ. βουλευτής της ΕΡΕ (Χρ. Κοτσίδης, υποψήφιος της Ε.Π. το 1977) ξαναβρήκε χωρίς πρόβλημα τη θέση-του στο ψηφοδέλτιο της φιλελευθερίων ηθών Ν.Δ., η διεύρυνση προς το κέντρο δεν φαίνεται να απέδωσε τους αναμενόμενους καρπούς: ο Δ. Καρδάρης, που εκλέχτηκε με την ΕΔΗΚ το 1977, δίστασε τελικά να πολιτευτεί με τη Ν.Δ. και έτσι ο μόνος κεντρώος μαϊντανός στο ψηφοδέλτιό-της είναι ο Ν. Μαμωνάς (2.947 ψήφοι το 1977).

Το ΠΑΣΟΚ συγκέντρωσε το 1977 στη Λάρισα, όπως και στις άλλες περιφέρειες της Θεσσαλίας εκτός από την Καρδίτσα, ποσοστά αρκετά μικρότερα από τον εθνικό μέσο όρο-του, και δεν κατόρθωσε να επικαλύψει παρά ένα μικρό μόνο τμήμα του κεντρώου χώρου (η Ε.Κ. το 1964 είχε συγκεντρώσει, μόνη-της, και στους τέσσερις Νομούς της Θεσσαλίας, ποσοστά από 52,7-56,1%). Αντίθετα το ΚΚΕ κατόρθωσε να προσεγγίσει στη Λάρισα τη δύναμη που συγκέντρωνε η ΕΔΑ την περίοδο 1961-1964 (κυμαινόταν από 17,5% έως 20%) και κέρδισε άνετα την έδρα που και η ΕΔΑ διατηρούσε αδιάλειπτα από το 1956. Τη δύναμή-του το ΚΚΕ επιβεβαίωσε επίσης στις δημοτικές εκλογές κερδίζοντας τη δημαρχία της Λαρίσας καθώς και του Τύρναβου (όπου το ΚΚΕ είχε έρθει, στις βουλευτικές εκλογές, πρώτο κόμμα με 32,4%).

Η εκλογική δύναμη της δεξιάς στο Νομό Μαγνησίας, παρουσίασε πολύ μικρή κάμψη, μεταξύ 1974 και 1977, και κυμάνθηκε σε επίπεδα σημαντικά ανώτερα από αυτά της προδικτατορικής ΕΡΕ (33,8% το 1963 και 27,5% το 1964). Έτσι η Ν.Δ. εξέλεξε τους τέσσερις από τους έξι βουλευτές του Νομού (όπως και το 1974) αλλά δεν είχε κανένα περιθώριο κεντρώας διεύρυνσης. Γι' αυτό η μόνη διεύρυνση που πραγματοποίησε αφορούσε την επανένταξη του χουντοσυνομιλήσαντος τ. βουλευτή της ΕΡΕ Στ. Ελαφρού (υποψήφιου της Ε.Π. το 1977). Στο ψηφοδέλτιο της Ν.Δ. συμμετέχει επίσης ως εκπρόσωπος της Βόλβης ένας γόνος της οικογενείας Σούρλα, ίσως για να υπενθυμίζει τις απώτερες ιστορικές καταβολές του φιλελευθερισμού και της ανανέωσης.

Το ΠΑΣΟΚ, παρά την εντυπωσιακή αύξηση της δύναμής-του, στη Μαγνησία παρέμεινε και το 1977, όπως και το 1974, σε επίπεδα σημαντικά χαμηλότερα από τον εθνικό μέσο όρο. Σήμερα όμως μπορεί να διεκδικήσει την πλήρη απορρόφηση της εκλογικής βάσης της ΕΔΗΚ, ύστερα και από την προσχώρηση του βουλευτή της ΕΚ-ΝΔ Γρ. Παπαστεργίου (είναι υποψήφιος επικρατείας). Ο δεύτερος βουλευτής που είχε εκλεγεί με την ΕΚ-ΝΔ το 1974 είναι υποψήφιος του ΚΟΔΗΣΟ, ο μόνος κεντρώος τ. βουλευτής, εκτός από τον Μπαλτατζή, που αποτόλμησε να είναι υποψήφιος στην επαρχία με το ΚΟΔΗΣΟ-ΚΑΕ. Το ΚΚΕ θα επιδιώξει να προσεγγίσει την δύναμη που είχε η ΕΔΑ την περίοδο 1961-64 (μεταξύ 18% και 19%), ώστε να σταθεροποιήσει την έδρα που κέρδισε με 250 μόνο ψήφους διαφορά το 1977, έδρα που διατηρούσε η ΕΔΑ συνεχώς από το 1956. Ο δήμαρχος του Βόλου είναι ανεξάρτητος της αριστεράς, ενώ το ΚΚΕ ελέγχει το δήμο της Νέας Ιωνίας.

Το ΠΑΣΟΚ στο Νομό Τρικάλων διπλασίασε τη δύναμή-του στις προηγούμενες εκλογές, αποτελώντας τον κύριο υποδοχέα της διαρροής από τη Ν.Δ., και ενώ η ΕΔΗΚ διατήρησε σχεδόν αλώβητη τη δύναμή-της. Σήμερα όμως η διεκδίκηση του κεντρώου χώρου αποτελεί το κρίσιμο σημείο της εκλογικής αναμέτρησης. Γι' αυτό και τα δύο μεγάλα κόμματα πραγματοποίησαν την κεντρώα-τους διεύρυνση συμπεριλαμβανοντας στα ψηφοδέλτιά-τους, η μεν Ν.Δ. τον βουλευτή της ΕΔΗΚ Αθ. Παπαχρήστο (5.788 ψήφοι το 1977), το δε ΠΑΣΟΚ τον Δημ. Μάντζαρη (4.853 ψήφοι το 1977) που είχε εκλεγεί το 1974 βουλευτής με την ΕΚ-ΝΔ. Με την προσχώρηση μάλιστα του Γ. Μαύρου, το ΠΑΣΟΚ ισχυροποίησε ακόμα περισσότερο τη θέση-του γιατί εξασφάλισε την υποστήριξη και του δεύτερου βουλευτή που είχε εκλεγεί το 1974 με την ΕΚ-ΝΔ (και παλιού βουλευτή της Ε.Κ.) Αριστ. Αντωνίου. Στις προηγούμενες εκλογές η Ν.Δ. είχε κερδίσει τρεις έδρες (όσες και το 1974), το ΠΑΣΟΚ μία και η ΕΔΗΚ μία. Τη δημαρχία

των Τρικάλων ελέγχει από το 1975 η Ν.Δ.

Την εκλογή ενός βουλευτή στα Τρίκαλα, από την Α' κατανομή, έχει για στόχο-του και το ΚΚΕ. Επικεφαλής του ψηφοδέλτιου-του είναι ο Δ. Παπανικολάου, βουλευτής της ΕΔΑ το 1963 και το 1964. Τα Τρίκαλα εκείνη την εποχή εξέλεξαν έξι βουλευτές και η δύναμη της ΕΔΑ ήταν σταθερά 15%, ποσοστό που όμως δεν επαρκεί σήμερα για την εκλογή βουλευτή.

Από τις τέσσερες έδρες του Νομού Ημαθίας, τις τρεις κατέχει η Ν.Δ. (όπως και το 1974) και τη μία το ΠΑΣΟΚ. Ο Νομός Ημαθίας είναι για τη δεξιά μια από τις δυσμενέστερες περιφέρειες στη βόρειο Ελλάδα. Επιπλέον, σ' αυτές τις εκλογές η Ν.Δ. δεν μπορεί να ελπίζει σε καμιά κεντρώα διεύρυνση, παρά μόνο στην επανάκαμψη των χουντικών — στο ψηφοδέλτιο συμμετέχει ο Ν. Μιλτζανίδης, υποψήφιος της Α' χουντοσυμβουλευτικής — για να ξεφλήσουν το χρέος που της έχουν. Η συνεργασία με τους χουντικούς έχει εξ άλλου αρχίσει από τις δημοτικές εκλογές, με την υποστήριξη που προσέφερε η Ν.Δ., στον χουντικό δήμαρχο της Βέροιας, ο οποίος όμως ηττήθηκε από τον υποψήφιο του ΠΑΣΟΚ.

Το ΠΑΣΟΚ παρουσίασε μια ιδιαίτερη δύναμη στην Ημαθία — είναι, μαζί με τη γειτονική Πέλλα, οι μόνες περιφέρειες στη βόρειο Ελλάδα όπου ξεπέρασε το 30% των ψήφων. Αντίθετα η κομμουνιστική αριστερά έχει σημειώσει μια σημαντικότερη κάμψη ως προς την προδικτατορική δύναμη της ΕΔΑ (που την περίοδο 1961-64 κυμαινόταν μεταξύ 15% και 16%), φαινόμενο γενικό σ' όλη τη Μακεδονία.

Η δύναμη που παρουσίασε η Ν.Δ. στην Α' Θεσσαλονίκης (περιλαμβάνει το δήμο Θεσσαλονίκης και τους περιφερειακούς-του δήμους, αντίστοιχα δηλαδή στο σύνολο των τεσσάρων εκλογικών περιφερειών της πρωτεύουσας) ήταν εντυπωσιακά υψηλή και αισθητά ανώτερη από την προδικτατορική δύναμη της δεξιάς, που κυμαινόταν μεταξύ 35% και 40%. Επίσης ήταν σημαντικά μεγαλύτερη — περίπου κατά 7% — από τη δύναμη της Ν.Δ. στην περιοχή της πρωτεύουσας. Την ισχύ-της όμως αυτή η Ν.Δ. δεν μπόρεσε να την εκφράσει και στις δημοτικές εκλογές: Ηττήθηκε όχι μόνο σ' όλους τους περιφερειακούς δήμους, αλλά και στο δήμο της Θεσσαλονίκης, όπου, με τεκμήριο τα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών του 1977, η δεξιά, ως σύνολο, ξεπερνούσε το 52%.

Η εμφάνιση μιας ισχυρής δεξιάς, στις βουλευτικές εκλογές, στην Α' Θεσσαλονίκης, συνοδεύτηκε από μια εντυπωσιακή συρρίκνωση της επιρροής της κομμουνιστικής αριστεράς — πριν από την δικτατορία η ΕΔΑ δεν είχε πέσει ποτέ κάτω από 25%. Συνοδεύτηκε επίσης από μια μέτρια εμφάνιση του ΠΑΣΟΚ, το οποίο, όπως και στις περισσότερες περιοχές της βόρειας Ελλάδας, βρέθηκε σε επίπεδα αισθητά χαμηλότερα από τον εθνικό μέσο όρο-του. Πολύ χαμηλότερη από τον εθνικό μέσο όρο-της ήταν επίσης και η επιρροή της ΕΔΗΚ στην Α' Θεσσαλονίκης.

Η εκλογική βάση της ΕΔΗΚ πρέπει σήμερα, στη συντριπτική-της πλειοψηφία, να έχει απορροφηθεί από το ΠΑΣΟΚ. Πράγματι και οι δύο βουλευτές που είχαν εκλεγεί το 1974 με την ΕΚ-ΝΔ — ο Στ. Παπαθεμελής (που επανεκλέχτηκε και το 1977) και ο Θεοχ. Μαναβής (βουλευτής και προδικτατορικά με την Ε.Κ.) — είναι σήμερα υποψήφιοι του ΠΑΣΟΚ. Στις προηγούμενες εκλογές από τις 12 έδρες η Ν.Δ. είχε κερδίσει επτά, το ΠΑΣΟΚ τρεις και από μία η ΕΔΗΚ και το ΚΚΕ.

Σε αντίθεση με την Α' Θεσσαλονίκης, η Β' Θεσσαλονίκης είναι μια από τις λίγες περιφέρειες της Μακεδονίας όπου η δύναμη του ΠΑΣΟΚ ήταν μεγαλύτερη από τον εθνικό μέσο όρο-του, τόσο το 1974 όσο και το 1977. Επιρροή που δεν είναι άσχετη από το γεγονός ότι στο ΠΑΣΟΚ προσχώρησε, από την ίδρυσή-του, και ο ισχυρότερος βουλευτής της προδικτατορικής Ε.Κ., ο Στεφ. Τσαπάρας, που είναι και σήμερα βουλευτής του ΠΑΣΟΚ. Σ' αυτές τις εκλογές το ΠΑΣΟΚ θα έχει εξ άλλου την υποστήριξη και του μοναδικού βουλευτή που εξέλεξε μεταδικτατορικά το κέντρο, του Λ. Λασκαρίδη, κύριου υποψήφιου της ΕΔΗΚ το 1977. Από τις επτά έδρες του Νομού, τέσσερις κατέχει σήμερα η Ν.Δ. και τρεις το ΠΑΣΟΚ. Σ' αυτές τις εκλογές, μία έδρα από την Α' κατανομή επιδιώκει να κερδίσει και το ΚΚΕ — έδρα που διατηρούσε συνεχώς η ΕΔΑ από το 1958 έως το 1967 (η δύναμή-της την περίοδο 1963-64 ήταν σταθερά 18-19%).

Την κοινοβουλευτική εκπροσώπηση του Νομού Καστοριάς μονοπώλησε από το 1974 η Ν.Δ., με τον Ζ. Παπαλαζάρου, που δεν πολιτεύεται σ' αυτές τις εκλογές. Τον αντιπαρατίθεν ο χουντικός δήμαρχος Καστοριάς Κ. Σημαιοφορίδης (θριαμβευτικά εκλεγένος το 1978 με 71,5%) και ο διευθυνθείς υποψήφιος της ΕΔΗΚ Γ. Καπαχτσής.

Η Καστοριά είναι μια από τις συντηρητικότερες περιοχές της χώρας και μια από τις πτωχότερες περιφέρειες της Μακεδονίας όπου η αντιβενιζελική παράταξη πλειοψηφούσε σταθερά από την προπολεμική περίοδο. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο μόνος μη δεξιός βουλευτής που εκλέχτηκε στην Καστοριά από το 1950 ήταν ο Ζ. Παπαλαζάρου (με την Ε.Κ.), ο οποίος το 1974 προσχώρησε στη Ν.Δ.

Νομός Ημαθίας

Έδρες 4 εκλ. μέτρο 20%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	75.196		70.787	
Ν.Δ.	32.590	43,34	38.878	54,92
Ε.Π./ΕΔΕ	3.129	4,16	312	0,44
ΚΝΦ	78	0,10		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	8.226	10,94	14.615	20,64
ΠΑΣΟΚ	23.024	30,82	11.065	15,63
ΚΚΕ	6.352	8,45	(4.272	6,03)
Συμμαχία	1.530	2,03	(1.312	1,85)
Ε.Α.			5.917	8,35
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	267	0,35		
Διάφοροι	—	—		

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 71,77 Βασιλευόμενη 28,23

Α' Θεσσαλονίκης

Έδρες 12 εκλ. μέτρο 7,69%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	217.708		206.027	
Ν.Δ.	99.702	45,80	112.301	54,50
Ε.Π./ΕΔΕ	9.110	4,18	2.160	1,04
ΚΝΦ	926	0,43		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	19.639	9,02	35.702	17,32
ΠΑΣΟΚ	48.167	22,12	22.505	10,92
ΚΚΕ	26.073	11,98	(18.187	8,82)
Συμμαχία	11.994	5,51	(12.124	5,88)
Ε.Α.			32.698	15,87
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	1.672	0,77	369	0,18
Διάφοροι	425	0,20	292	0,14

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 79,99 Βασιλευόμενη 20,01

Β' Θεσσαλονίκης

Έδρες 7 εκλ. μέτρο 12,5%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	126.203		118.421	
Ν.Δ.	58.299	46,19	67.434	56,94
Ε.Π./ΕΔΕ	6.718	5,32	950	0,80
ΚΝΦ	1.220	0,97		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	9.396	7,45	18.205	15,37
ΠΑΣΟΚ	34.766	27,55	17.692	14,94
ΚΚΕ	12.636	10,01	(10.297	8,70)
Συμμαχία	2.568	2,03	(3.305	2,79)
Ε.Α.			14.014	11,83
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	530	0,42		
Διάφοροι	70	0,06	126	0,10

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 68,12 Βασιλευόμενη 31,88

Νομός Καστοριάς

Έδρες 1: πλειοψηφικό

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	27.174		25.424	
Ν.Δ.	12.014	44,21	16.117	63,39
Ε.Π./ΕΔΕ	3.665	13,49	302	1,18
ΚΝΦ	—	—		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	2.708	9,97	5.612	22,07
ΠΑΣΟΚ	5.295	19,49	1.186	4,66
ΚΚΕ	766	2,82	(419	1,64)
Συμμαχία	277	1,02	(—	—)
Ε.Α.			419	1,64
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	—	—		
Διάφοροι	2.449	9,01	1.788	7,03

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 55,74 Βασιλευόμενη 44,26

Νομός Κιλκίς

Έδρες 3 εκλ. μέτρο 25%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	62.031		59.119	
Ν.Δ.	26.660	42,98	33.864	57,28
Ε.Π./ΕΔΕ	7.038	11,35	798	1,34
ΚΝΦ	319	0,51		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	5.671	9,14	9.235	15,62
ΠΑΣΟΚ	14.644	23,61	7.150	12,09
ΚΚΕ	6.329	10,20	(4.957	8,38)
Συμμαχία	1.033	1,67	(950	1,61)
Ε.Α.			6.186	10,46
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	248	0,40		
Διάφοροι	89	0,14	1.886	3,19
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	59,71	Βασιλευόμενη	40,29	

Νομός Πέλλης

Έδρες 5 εκλ. μέτρο 16,67%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	87.546		81.559	
Ν.Δ.	38.700	44,21	49.406	60,57
Ε.Π./ΕΔΕ	6.433	7,35	1.041	1,27
ΚΝΦ	85	0,10		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	9.612	10,98	13.263	16,26
ΠΑΣΟΚ	27.301	31,18	13.867	17,00
ΚΚΕ	3.996	4,56	(2.271	2,78)
Συμμαχία	1.191	1,36	(1.356	1,66)
Ε.Α.			3.899	4,78
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	228	0,26		
Διάφοροι	—	—	83	0,10
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	65,09	Βασιλευόμενη	34,91	

Νομός Πιερίας

Έδρες 3 εκλ. μέτρο 25%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	61.501		55.543	
Ν.Δ.	27.086	44,04	35.006	63,02
Ε.Π./ΕΔΕ	5.096	8,29	505	0,90
ΚΝΦ	—	—		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	9.254	15,05	9.634	17,34
ΠΑΣΟΚ	14.643	23,81	6.519	11,73
ΚΚΕ	4.032	6,56	(2.048	3,69)
Συμμαχία	1.167	1,90	(1.628	2,93)
Ε.Α.			3.879	6,98
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	168	0,27		
Διάφοροι	55	0,09		
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	65,54	Βασιλευόμενη	34,46	

Νομός Σερρών

Έδρες 8 εκλ. μέτρο 11,11%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	150.558		143.500	
Ν.Δ.	79.122	52,55	95.825	66,77
Ε.Π./ΕΔΕ	8.422	5,59	490	0,34
ΚΝΦ	—	—		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	14.565	9,67	19.098	13,30
ΠΑΣΟΚ	34.776	23,10	17.503	12,19
ΚΚΕ	10.387	6,90	(6.797	4,74)
Συμμαχία	2.738	1,82	(3.417	2,38)
Ε.Α.			10.584	7,37
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	465	0,31		
Διάφοροι	83	0,06		
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	64,82	Βασιλευόμενη	35,18	

Στο Νομό Κιλκίς, μετά τη δικτατορία, η δεξιά διαθέτει μια επιρροή που είναι σημαντικά μεγαλύτερη απ' αυτή που διαθέτει κατά μέσο όρο στο σύνολο της χώρας και αισθητά ενισχυμένη σε σχέση με την προδικτατορική περίοδο. Αντίθετα, τα ποσοστά του ΠΑΣΟΚ, όπως και της ΕΔΗΚ, ήταν αρκετά χαμηλότερα από τον εθνικό-τους μέσο όρο, ενώ παράλληλα η επιρροή της κομμουνιστικής αριστεράς εμφανίστηκε εντυπωσιακά συρρικνωμένη σε σχέση με την προδικτατορική δύναμη της ΕΔΑ (που στο Κιλκίς συγκέντρωσε ακριβώς 18,1%, τόσο το 1963 όσο και το 1964).

Από τις τρεις έδρες του Νομού το ΠΑΣΟΚ κέρδισε, στις προηγούμενες εκλογές, τη μία και η Ν.Δ. τις δύο (το 1974 είχε κερδίσει και τις τρεις). Βασικός στόχος της Ν.Δ. σ' αυτές τις εκλογές είναι η ολοκληρωτική απορρόφηση της χουντοδεξιάς, που εμφανίζεται ιδιαίτερα ισχυρή στο Νομό: το Κιλκίς μαζί με την Καστοριά, τη Δράμα και τη Ροδόπη είναι οι μόνες περιφέρειες στη βόρεια Ελλάδα όπου η Ε.Π. ξεπέρασε το 10%. Γι' αυτό, προς αυτήν την κατεύθυνση έγινε και η μόνη διεύρυνση του ψηφοδέλτιου της Ν.Δ. με την εισδοχή ενός πολιτευτή της Ε.Π. (του Ν. Αυγερινίδη).

Στο Νομό Πέλλης, το ΠΑΣΟΚ συγκέντρωσε το 1977 το μεγαλύτερο ποσοστό-του απ' όλες τις περιφέρειες της Μακεδονίας, όπως είχε συμβεί και με την Ε.Κ το 1963 και το 1964. Η ισχυρή εκλογική παρουσία του ΠΑΣΟΚ στο Νομό Πέλλης ήταν φανερή από την πρώτη περίοδο της δημιουργίας-του: μαζί με το Νομό Δράμας ήταν οι μόνες περιφέρειες στη βόρεια Ελλάδα όπου το ΠΑΣΟΚ, το 1974, όχι μόνο συγκέντρωσε ποσοστά ανώτερα από το μέσο όρο, αλλά και υποσκελίσε την ΕΚ-ΝΔ, εμφανιζόμενο ως ο κύριος φορέας της αντιπολίτευσης.

Από τις πέντε έδρες του Νομού, η Ν.Δ. κατέχει σήμερα τις τρεις και το ΠΑΣΟΚ τις δύο. Κύριος στόχος της Ν.Δ. σ' αυτές τις εκλογές φαίνεται να είναι η επανένταξη των χουντικών στους αντιμαρξιστικούς κόλπους-της. Γι' αυτό και έχουν συμπεριληφθεί στο ψηφοδέλτιο της Ν.Δ., ο κύριος πολιτευτής της Ε.Π. και ο δήμαρχος Αριδαίας Θεοφ. Γάτσος, στέλεχος του αλήστου μνήμης ΕΠΟΚ και υποψήφιος της Α' χουντοσυμβουλευτικής.

Την κοινοβουλευτική εκπροσώπηση του Νομού Πιερίας μονοπωλεί μεταδικτατορικά η Ν.Δ., κερδίζοντας το 1977, όπως και το 1974, και τις τρεις έδρες του Νομού. Οι τρεις βουλευτές-της (Ι. Δημόπουλος, Ελ. Ελευθεριάδης και Ευαγ. Σουσουρογιάννης) θα είναι και πάλι υποψήφιοι, με την προσθήκη του εθνικοπαταξίτη Κ. Γκουγκουρέλα (που είχε συγκεντρώσει μόνος-του τα 2/3 των ψήφων του κόμματός-του).

Η Πιερία είναι ένα ακόμα παράδειγμα, όπου το ΠΑΣΟΚ υπερδιπλασίασε τη δύναμή-του μεταξύ 1974 και 1977, αντλώντας, σχεδόν αποκλειστικά, από τη δεξιά, ενώ η ΕΔΗΚ διατήρησε ουσιαστικά την επιρροή-της. Σήμερα το ΠΑΣΟΚ ελπίζει ότι το ρεύμα αυτό θα συνεχιστεί (και θα ενταθεί) και ότι παράλληλα η διάλυση της ΕΔΗΚ του επιτρέπει να επικαλύψει το σύνολο του κεντρώου χώρου. Στην επιδίωξή-του αυτή ενισχύεται και από την αποτυχία που σημείωσαν οι προσπάθειές της Ν.Δ. για διεύρυνση προς το Κέντρο (κυρίως προς την εκλογική βάση που διαθέτουν στην Πιερία οι πολιτευτές του Αγροτικού Κόμματος και την οποία μεταδικτατορικά εκπροσωπούσε ο Ι. Πετρίδης). Αντίθετα, ο μόνος επιζών βουλευτής της προδικτατορικής Ε.Κ., ο Αστ. Χασαπίδης (υποψήφιος του Κέντρου το 1974 και το 1977) αποχώρησε από το ΚΟΔΗΣΟ και υποστηρίζει σήμερα το ΠΑΣΟΚ. Το ΠΑΣΟΚ ελέγχει επίσης το δήμο της Κατερίνης, ενώ το ΚΚΕ ελέγχει το δήμο του Λιτόχωρου.

Στο Νομό Σερρών η Ν.Δ. κέρδισε τις πέντε από τις οκτώ έδρες και το ΠΑΣΟΚ τρεις. Τα ποσοστά που παρουσίασε ήταν από τα μεγαλύτερα που εμφάνισε σ' ολόκληρη τη χώρα: Ο Νομός Σερρών είναι μια από τις επτά περιφέρειες όπου η Ν.Δ. διατήρησε στις εκλογές του 1977 την απόλυτη πλειοψηφία. Ταυτόχρονα έχει σήμερα πραγματοποιήσει και μια αξιόλογη αμφίπλευρη διεύρυνση, που εκφράστηκε με τις υποψηφιότητες του Αγγ. Αγγελούση, τ. βουλευτή της Ε.Κ., και του Θ. Παπαδόπουλου, πρώτου σε ψήφους υποψήφιου της Ε.Π. Η Ν.Δ. ελέγχει επίσης και τη δημαρχία Σερρών. Ο επικεφαλής του συνδυασμού της Ν.Δ., Αχιλ. Καραμανλής, συγκέντρωσε το 1974 και το 1977 περισσότερους σταυρούς από οποιοδήποτε άλλο υποψήφιο σε εκλογική περιφέρεια, όπου ισχύει η μονοσταυρία (26.021 ψήφοι το 1974 και 20.995 το 1977).

Το ΠΑΣΟΚ, στο Νομό Σερρών, παρέμεινε τόσο το 1974 όσο και το 1977 σε επίπεδα χαμηλότερα από τον εθνικό μέσο όρο. Κι αυτό παρ' όλο που στο ΠΑΣΟΚ προσχώρησαν, από την ίδρυσή-του, οι δύο από τους τρεις βουλευτές που διέθετε η Ε.Κ. μετά την αποστασία (οι σημερινοί βουλευτές του ΠΑΣΟΚ Β. Ιντζές και Ευστ. Ανθόπουλος).

Όπως και σε όλες τις περιοχές της Μακεδονίας η δύναμη της κομμουνιστικής αριστεράς έχει εμφανίσει και στις Σέρρες μια σημαντικότερη κάμψη (σε σχέση με το 13% που συγκέντρωσε η ΕΔΑ το 1963 και το 1964) με αποτέλεσμα να είναι σήμερα εξαιρετικά δύσκολη για το ΚΚΕ η επανακατάκτηση της βουλευτικής έδρας που η ΕΔΑ διατηρούσε αδιάλειπτα από το 1958 έως το 1967.

Την κοινοβουλευτική εκπροσώπηση του Νομού Φλώρινης μονοπωλεί μεταδικτατορικά η Ν.Δ., η οποία ελέγχει επίσης και τους δύο δήμους του Νομού (Φλώρινα, Αμύνταιο). Βουλευτές της Ν.Δ. το 1977 εκλέχτηκαν, ο Γ. Ανδρεάδης (εκλέγεται ανελλιπώς από το 1956) και ο Κ. Μαυρίδης (που πολιτεύτηκε για πρώτη φορά).

Οι ίδιοι είναι υποψήφιοι και σ' αυτές τις εκλογές, μαζί με τον τ. βουλευτή της ΕΠΕΚ και της Ε.Κ, Δημοσθ. Θεοχαρίδη. Ο Δημοσθ. Θεοχαρίδης, υποψήφιος του κέντρου το 1974 και το 1977, ήταν ο κύριος εκπρόσωπος της αντιπολίτευσης στη Φλώρινα, έως το 1978 που προσχώρησε στη Ν.Δ. και ανέλαβε τη γενική Γραμματεία του Υπ. Βορείου Ελλάδος. Λόγω της παρουσίας και της επιρροής του Δ. Θεοχαρίδη το ΠΑΣΟΚ περιορίστηκε το 1974 σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα (το χαμηλότερο μετά τη Ζάκυνθο και την Καστοριά). Για τον ίδιο λόγο, η άνοδος-του το 1977 πραγματοποιήθηκε όχι σε βάρος της ΕΔΗΚ, αλλά αποκλειστικά και μόνο σε βάρος της Ν.Δ.

Η Ν.Δ. είχε κερδίσει το 1974 και τις τρεις έδρες του Νομού Χαλκιδικής, από τις οποίες διατήρησε, τρία χρόνια αργότερα, τις δύο — ενώ μία έδρα κέρδισε το ΠΑΣΟΚ. Η Ν.Δ. συγκέντρωσε το 1977 στη Χαλκιδική το μεγαλύτερο ποσοστό-της απ' όλες τις περιφέρειες της βόρειας Ελλάδας και παράλληλα ελέγχει όλους τους δήμους του Νομού, εκτός από το δήμο των Νέων Μουδανιών. Σ' αυτές τις εκλογές προσδοκά εξ άλλου και μια ενίσχυση από την προσχώρηση του τ. βουλευτή της Ε.Κ. και κύριου πολιτευτή της ΕΔΗΚ Ι. Κυριαφίνη (4.656 ψήφοι το 1977).

Η κυριαρχία της δεξιάς στη Χαλκιδική δεν είναι σχετικά πρόσφατη, όπως συμβαίνει με τις περισσότερες περιοχές της Μακεδονίας: ανάγεται στην προπολεμική εποχή, όταν η Χαλκιδική και η Καστοριά ήταν οι μόνες περιοχές της Μακεδονίας όπου η αντιβενιζελική παράταξη υπερίσχυε της βενιζελικής. Απώχος της ιδιομορφίας αυτής είναι και τα ψηλά ποσοστά που συγκέντρωσε η βασιλευομένη στις δύο αυτές περιφέρειες, και που ήταν τα μεγαλύτερα σ' όλη τη Μακεδονία.

Η τεράστια πτώση που παρουσίασε η Ν.Δ. στο Νομό Δράμας, μεταξύ 1974 και 1977, διοχετεύτηκε, σχεδόν στο σύνολο-της, προς την Ε.Π. και προς την ανεξάρτητη υποψηφιότητα του τ. βουλευτή της ΕΡΕ και υπουργού της χούντας Κλ. Δαμιανού, που συγκέντρωσε 6.205 ψήφους (9,3%). Έτσι, η συνολική εκλογική δύναμη της δεξιάς παρέμεινε σε εξαιρετικά ψηλά επίπεδα, ανώτερα από οποιοδήποτε προδικτατορικό ποσοστό της δεξιάς. Η Ν.Δ. εξέλεξε το 1977 τους δύο από τους τρεις βουλευτές του Νομού (το 1974 είχε εκλέξει και τους τρεις), ενώ ελέγχει επίσης και τη δημαρχία της Δράμας.

Σ' αυτές τις εκλογές η Ν.Δ. προσπάθησε να συγχωνεύσει, χωρίς όμως επιτυχία, τις διάφορες φατρίες που συνθέτουν την εκλογική βάση της δεξιάς στο Νομό, περνώντας στην ανάγκη ένα φιλελεύθερο βερνίκι στους χουντικούς φίλους-της. Έτσι, συμπεριλήφθηκε στο ψηφοδέλτιο ο γιός του Δαμιανού (η φωτισμένη αντιδικτατορική μερίδα της Ν.Δ. πέτυχε την καταπληκτική νίκη να μην είναι υποψήφιος ο ίδιος ο Δαμιανός, αλλά ο γιός-του), υποψηφιότητα που προκάλεσε όμως την αποχώρηση του Δ. Γρίβα, μόνιμου βουλευτή της δεξιάς από το 1952, ο οποίος απειλεί να κατέβει ως ανεξάρτητος. Ανεξάρτητος απειλεί επίσης να κατέβει (όπως εξ άλλου είχε κάνει και το 1974) και ο Κ. Συμοιρίδης, μέλος της χουντοσυμβουλευτικής και πρόεδρος της Δόξας Δράμας. Ο Κ. Συμοιρίδης (τη θέση-του στο συνδυασμό της Ν.Δ. πήρε τελικά ο Π. Ανδρεάδης, υποψήφιος του Γαρουφαλιά το 1974) διεκδικεί την εκπροσώπηση της πολιτικής κληρονομιάς του Τσαούς Αντών και είχε συγκεντρώσει στις προηγούμενες εκλογές, ως υποψήφιος της Ε.Π., 5.689 ψήφους.

Στο Νομό Έβρου, από τους πέντε βουλευτές η Ν.Δ. εξέλεξε τους τρεις (το 1974 είχε κλέξει τέσσερις) — ενώ τις άλλες δύο έδρες κέρδισε το ΠΑΣΟΚ. Μεταξύ 1974 και 1977 η συνολική πτώση της δεξιάς ήταν σχετικά μικρή και η δύναμή-της παρέμεινε σε επίπεδα ψηλότερα από όλα τα προδικτατορικά, ακόμα κι απ' αυτά του 1961. Γεγονός που εξηγείται και από την παρουσία στον Έβρο, από το 1974 και μετά, ενός μεγάλου αριθμού στρατιωτικών που πρέπει να αντιπροσωπεύουν περίπου το 10%-15% των ελεγχόμενων του Νομού. Η Ν.Δ. ελέγχει τους δήμους Ορεστιάδας, Σουφλιού και Διδυμόειχου, αλλά η αντιπολίτευση ελέγχει το δήμο της Αλεξανδρούπολης.

Η διεκδίκηση του κεντρώου χώρου αποτελεί σήμερα βασικό στοιχείο του ανταγωνισμού μεταξύ ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. Το 1974 με την ΕΚ-ΝΔ πολιτεύτηκαν και οι τρεις βουλευτές της προδικτατορικής Ε.Κ., χωρίς όμως και να εκλεγούν, γιατί τη μοναδική έδρα της ΕΚ-ΝΔ κατέλαβε ο (νεοδυναμίτης) Ι. Παπαδόπουλος, σήμερα υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ. Οι δύο από τους τρεις τ. βουλευτές της Ε.Κ. προσχώρησαν, με τη «διεύρυνση», στη Ν.Δ. και θεωρούνταν μέχρι πριν λίγες μέρες βέβαιοι υποψήφιοι. Φαίνεται όμως ότι η αντίθετη πορεία της εκλογικής-τους βάσης οδήγησε τη Ν.Δ. στην απόφαση να καταλληλότεροι για να εκφράσουν τη φιλελεύθερη πολιτική-της είναι οι υποψήφιοι της χουντοσυμβουλευτικής επιτροπής (Ζ. Μόραλης και Δ. Κοτσημεριδής).

Νομός Φλώρινης

Έδρες 2 εκλ. μέτρο 33,33%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	34.594		31.458	
Ν.Δ.	16.271	47,03	22.220	70,63
Ε.Π./ΕΔΕ	2.793	8,07	260	0,82
ΚΝΦ	—	—	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	6.631	19,17	5.825	18,51
ΠΑΣΟΚ	5.404	15,62	1.879	5,97
ΚΚΕ	1.661	4,80	(1.071	3,40)
Συμμαχία	320	0,93	(—	—)
Ε.Α.	—	—	1.274	4,04
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	—	—	—	—
Διάφοροι	1.514	4,38	—	—

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 60,36 Βασιλευομένη 39,64

Νομός Χαλκιδικής

Έδρες 3 εκλ. μέτρο 25%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	56.128		54.369	
Ν.Δ.	29.647	52,82	36.151	66,49
Ε.Π./ΕΔΕ	2.419	4,31	269	0,49
ΚΝΦ	94	0,17	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	6.007	10,70	8.953	16,46
ΠΑΣΟΚ	14.488	25,81	6.582	12,10
ΚΚΕ	2.334	4,16	(1.822	2,92)
Συμμαχία	937	1,67	(413	0,76)
Ε.Α.	—	—	2.414	4,44
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	202	0,36	—	—
Διάφοροι	—	—	—	—

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 58,17 Βασιλευομένη 41,83

Νομός Δράμας

Έδρες 3 εκλ. μέτρο 25%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	66.897		62.781	
Ν.Δ.	26.533	39,66	36.773	58,57
Ε.Π./ΕΔΕ	6.844	10,23	644	1,02
ΚΝΦ	90	—	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	4.852	7,25	9.841	15,67
ΠΑΣΟΚ	18.251	27,28	11.229	17,88
ΚΚΕ	2.408	3,60	(1.572	2,50)
Συμμαχία	1.013	1,51	(1.122	1,79)
Ε.Α.	—	—	2.836	4,51
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	166	0,25	—	—
Διάφοροι	6.740	10,08	1.458	2,32

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 67,41 Βασιλευομένη 32,59

Νομός Έβρου

Έδρες 5 εκλ. μέτρο 16,67%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	82.540		86.674	
Ν.Δ.	47.906	54,72	55.449	63,97
Ε.Π./ΕΔΕ	3.796	4,34	1.106	1,27
ΚΝΦ	—	—	—	—
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	11.388	13,01	16.522	19,06
ΠΑΣΟΚ	19.052	21,76	9.984	11,51
ΚΚΕ	3.236	3,70	(965	1,11)
Συμμαχία	1.485	1,70	(2.119	2,44)
Ε.Α.	—	—	3.601	4,15
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	263	0,30	—	—
Διάφοροι	414	0,47	12	0,01

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 60,27 Βασιλευομένη 39,73

Νομός Καβάλας

Έδρες 4 εκλ. μέτρο 20%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	86.820		83.017	
Ν.Δ.	43.843	50,50	47.317	56,99
Ε.Π./ΕΔΕ	3.426	3,95	380	0,45
ΚΝΦ	233	0,27		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	8.138	9,37	14.923	17,97
ΠΑΣΟΚ	20.230	23,30	9.584	11,54
ΚΚΕ	6.460	7,44	(3.891	4,69)
Συμμαχία	3.323	3,83	(5.481	6,60)
Ε.Α.			9.658	11,63
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	217	0,25		
Διάφοροι	950	1,10	1.155	1,39
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	73,64	Βασιλευόμενη	26,36	

Νομός Ξάνθης

Έδρες 3 εκλ. μέτρο 25%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	49.433		48.029	
Ν.Δ.	21.680	43,86	25.249	52,57
Ε.Π./ΕΔΕ	2.669	5,40	6.527	13,58
ΚΝΦ	—	—		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	11.861	23,99	11.355	23,64
ΠΑΣΟΚ	11.099	22,45	3.957	8,23
ΚΚΕ	1.021	2,07	(—	—)
Συμμαχία	510	1,03	(789	1,64)
Ε.Α.			941	1,95
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	195	0,39		
Διάφοροι	398	0,81		
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	53,75	Βασιλευόμενη	46,25	

Νομός Ροδόπης

Έδρες 4 εκλ. μέτρο 20%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	62.103		62.020	
Ν.Δ.	22.192	35,73	27.723	44,70
Ε.Π./ΕΔΕ	16.963	27,31	4.165	6,71
ΚΝΦ	—	—		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	10.558	17,00	24.400	39,34
ΠΑΣΟΚ	10.357	16,68	4.722	7,61
ΚΚΕ	1.548	2,49	(742	1,20)
Συμμαχία	485	0,78	(200	0,32)
Ε.Α.			1.010	1,62
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	—	—		
Διάφοροι	—	—		
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	49,46	Βασιλευόμενη	50,54	

Νομός Δωδεκανήσου

Έδρες 4 εκλ. μέτρο 20%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	65.022		61.574	
Ν.Δ.	26.866	41,43	27.928	45,35
Ε.Π./ΕΔΕ	1.330	2,05	271	0,44
ΚΝΦ	—	—		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	16.295	25,06	10.457	16,98
ΠΑΣΟΚ	18.016	27,71	12.937	21,01
ΚΚΕ	1.768	2,72	(1.151	1,87)
Συμμαχία	747	1,15	(168	0,27)
Ε.Α.			1.472	2,39
ΕΚΚΕ & Α.Δ.Ε.	—	—		
Διάφοροι	—	—	8.509	13,81
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	63,78	Βασιλευόμενη	36,22	

Μετά τη μεταπολίτευση, η κυριαρχία της Ν.Δ. στην πάλαι ποτέ «κόκκινη» Καβάλα, υπήρξε σχεδόν απόλυτη. Το 1974 η Ν.Δ. κέρδισε όλες τις έδρες του Νομού, από τις οποίες διατήρησε τις τρεις στις εκλογές του 1977. Την επικράτησή-της ολοκλήρωσε η δεξιά το 1978, κερδίζοντας, για πρώτη φορά με εκλογές, τη δημαρχία της Καβάλας. Στις εκλογές της 18.10.81 η Ν.Δ. θα παρουσιάσει τους ίδιους υποψηφίους που είχε και στις προηγούμενες εκλογές, με δύο νέες προσθήκες που ενισχύουν τη χουντική όψη του ριζοσπαστικού φιλελευθερισμού-της: τις υποψηφιότητες του Κ. Βενέτη (συνομιλητή της δικτατορίας και υποψήφιου της Ε.Π.) και του Δ. Τοπαλίδη (υποψήφιου της Β' χουντοσυμβουλευτικής και ανεξάρτητου υποψήφιου το 1974 και το 1977).

Στο Νομό Καβάλας, πριν από τη δικτατορία η ΕΔΑ εξέλεγε πάντα (εκτός από το 1952) έναν τουλάχιστον βουλευτή, και διέθετε μια σημαντική δύναμη που την περίοδο 1961-64 είχε σταθεροποιηθεί στο 18%-19%. Σε σχέση με την επιρροή αυτή η δύναμη που παρουσίασαν το ΚΚΕ και το ΚΚΕ(εσ.) στις βουλευτικές, αλλά και στις δημοτικές εκλογές, μετά τη δικτατορία ήταν εντυπωσιακά συρρικνωμένη. Φθωρά, που φαίνεται αμετάκλητη, προϊόν της μετατροπής μιας βιομηχανικής πόλης σε κέντρο διοίκησης και παροχής υπηρεσιών.

Από τις τρεις έδρες του Νομού Ξάνθης τις δύο κέρδισε, στις προηγούμενες εκλογές, η Ν.Δ. (όπως το 1974), ενώ την τρίτη κέρδισε το ΠΑΣΟΚ. Το 1974 την τρίτη έδρα είχε κερδίσει η ΕΚ-ΝΔ, εκλέγοντας από τη Β' κατανομή τον Αλεξ. Μπαλτατζή, που σήμερα είναι και πάλι υποψήφιος, επικεφαλής του συνδυασμού ΚΟΔΗΣΟ-ΚΑΕ. Είναι όμως αρκετά αμφίβολο αν η (οπωσδήποτε ισχυρή) τοπική προσωπική-του δύναμη αρκεί για να του προσφέρει το 25% των ψήφων που δεν συγκέντρωσε ούτε το 1974 ούτε το 1977. Εκτός και αν για λόγους γενικής, αλλά και στενά τοπικής, πολιτικής η υποψηφιότητά-του ενισχυθεί και από άλλα κόμματα.

Από τους τρεις βουλευτές που εκλέχτηκαν στις προηγούμενες εκλογές, ο ένας εκπροσωπούσε το μουσουλμανικό στοιχείο του Νομού, το οποίο αποτελεί περίπου το 1/3 του εκλογικού σώματος, αλλά πολύ δύσκολα κατορθώνει να εκλέξει δικό-του βουλευτή, από το 1963 που η κοινοβουλευτική εκπροσώπηση της Ξάνθης μειώθηκε από τέσσερις σε τρεις έδρες.

Ο Νομός Ροδόπης είναι η μοναδική εκλογική περιφέρεια όπου η δεξιά, ως σύνολο, παρουσίασε μια εντυπωσιακή αύξηση της δύναμής-της μεταξύ 1974 και 1977. Η μεταστροφή αυτή οφείλεται στη μεταστροφή των μουσουλμάνων ψηφοφόρων που αντιπροσωπεύουν σχεδόν το μισό εκλογικό σώμα του Νομού: το 1974 οι μουσουλμάνοι είχαν ψηφίσει μαζικά υπέρ της ΕΔΗΚ — σε ποσοστό που μπορεί να εκτιμηθεί ότι ήταν της τάξεως του 70% — με την οποία είχαν εκλεγεί δύο μουσουλμάνοι βουλευτές — όμως το 1977 στράφηκαν μαζικά προς την Ε.Π. — σε ποσοστό πάνω από 50% — με την οποία εκλέχτηκε ο μοναδικός μουσουλμάνος βουλευτής του Νομού, Χ. Ιμάμογλου, που αργότερα συντάχθηκε κι αυτός, σαν γνήσιος εθνικόφρων, με τη Ν.Δ. Στο μουσουλμανικό πληθυσμό εντοπίζεται και η κεντρώα διεύρυνση της Ν.Δ. που εκφράζεται με την υποψηφιότητα του τ. βουλευτή της ΕΚ-ΝΔ Μεμέτ Όγλου Γιασάρ. Αντίθετα, στο χριστιανικό πληθυσμό εντοπίζεται η κεντρώα διεύρυνση του ΠΑΣΟΚ, που εκφράζεται με την υποψηφιότητα του Δ. Αντωνιάδη, τ. βουλευτή της Ε.Κ. Αυτό ενδέχεται να μεγεθύνει ακόμη περισσότερο την τεράστια διαφορά που παρουσιάζει η επιρροή του ΠΑΣΟΚ στο μουσουλμανικό και στο χριστιανικό πληθυσμό (επιρροή που ήταν της τάξεως του 5% και του 25% αντίστοιχα στις εκλογές του 1977).

Το εκλογικό αποτέλεσμα στα Δωδεκάνησα παρουσίασε ελάχιστες διακυμάνσεις μεταξύ 1974 και 1977: η εκλογική δύναμη της δεξιάς παρέμεινε ουσιαστικά σταθερή (αν και η κοινοβουλευτική-της εκπροσώπηση μειώθηκε από τρεις βουλευτές σε δύο), ενώ η ΕΔΗΚ επέδειξε μια εντυπωσιακή ανθεκτικότητα (από το 30,8%, που είχαν συγκεντρώσει αθροιστικά η ΕΚ-ΝΔ και ο ανεξάρτητος συνδυασμός του Ι. Ζιγδη, διατήρησε το 25,1%). Η ανθεκτικότητα αυτή της ΕΔΗΚ είχε ως συνέπεια την εξαιρετικά περιορισμένη άνοδο του ΠΑΣΟΚ, γιατί η εκλογική επιρροή των δύο κομμάτων ήταν έντονα συμπληρωματική: σε ορισμένα νησιά την εκπροσώπηση της αντιπολίτευσης μονοπωλούσε ουσιαστικά το ΠΑΣΟΚ, όπως στην Κάλυμνο (με 46,2%), στην Κω (με 36,3%) και στην Κάρπαθο (με 35,2%), ενώ σε άλλα την μονοπωλούσε η ΕΔΗΚ, όπως στη Λέρο (με 43,8% έναντι 8,6% του ΠΑΣΟΚ), στη Νίσυρο, στην Κάσο κ.ά. Πάντως τον κύριο όγκο της δύναμής-της η ΕΔΗΚ διέθετε στη Ρόδο, όπου συγκέντρωσε στις προηγούμενες εκλογές το 29,1% έναντι 23,9% του ΠΑΣΟΚ. Από την έκταση και την κατεύθυνση που θα προσλάβει η διαρροή της εκλογικής βάσης της ΕΔΗΚ στη Ρόδο — όπου βρίσκεται εξ άλλου συγκεντρωμένος και ο μισός πληθυσμός του Νομού — θα εξαρτηθεί το τελικό εκλογικό αποτέλεσμα.

Ο Νομός Κυκλάδων είναι μια από τις συντηρητικότερες εκλογικές περιφέρειες της χώρας, από τις ελάχιστες εκείνες περιπτώσεις όπου η Δεξιά διατήρησε πάντα την απόλυτη πλειοψηφία, ακόμα και το 1964. Η Ν.Δ. εξέλεξε, και το 1974 και το 1977, τους τρεις από τους τέσσερις βουλευτές και η συνολική εκλογική δύναμη της δεξιάς παρουσίασε συγκριτικά μικρή μόνο μείωση (από 63,5% σε 58%). Όμως η φαινομενική αυτή σταθερότητα συγκαλύπτει σημαντικές ανακατατάξεις στην επιρροή των υποψηφίων της Ν.Δ., οι οποίες αποκαλύπτουν μια εξασθένηση των παραδοσιακά ισχυρών δεσμών μεταξύ υποψήφιου και ψηφοφόρων. Στο ίδιο πλαίσιο της διάλυσης των παραδοσιακών σχέσεων εντάσσονται και δύο σημαντικές εξελίξεις στην πολιτική εκπροσώπηση της Ν.Δ. στο Νομό. Πρώτον, η αποχώρηση από την τοπική πολιτική του Μιχ. Πρωτοπαπαδάκη (υποψήφιου για το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο), με την οποία τερματίζεται ένα από τα μακροβιέστερα και σταθερότερα εκλογικά φέουδα της Ελλάδας. Και δεύτερον, η φιλοδοξία του Ι. Παλαιοκρασά, που πρωτοεκλέχτηκε το 1978 βουλευτής Επικρατείας, να αναδειχτεί «κυκλαδάρχης», με βασικά προσόντα την αχαλίνωτη υπουργική ρουσφετολογία και τις διασυνδέσεις-του με χρηματιστικούς κύκλους.

Ο Νομός Λέσβου είναι από τις ελάχιστες εκλογικές περιφέρειες όπου η δύναμη της Ν.Δ., μεταξύ 1974 και 1977, παρέμεινε σταθερή αν και η κοινοβουλευτική-της εκπροσώπηση μειώθηκε από τρεις βουλευτές σε δύο. Η εκλογική δύναμη της Ν.Δ. κυμάνθηκε μάλιστα σε επίπεδα αισθητά ανώτερα απ' αυτά της προδικτατορικής ΕΡΕ.

Αντίθετα, τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα του ΠΑΣΟΚ στη Λέσβο δεν μπορούν να θεωρηθούν ικανοποιητικά. Το 1974 συγκέντρωσε λιγότερους ψήφους από την ΕΚ-ΝΔ, — παρ' όλο που στο ΠΑΣΟΚ είχαν προσχωρήσει και οι δύο βουλευτές που διέθετε η Ε.Κ. μετά το 1965. Και το 1977 η αύξηση της δύναμής-του ήταν, συγκριτικά με την υπόλοιπη Ελλάδα, εξαιρετικά μικρή — δεν κάλυψε ούτε την πτώση της ΕΔΗΚ.

Δεύτερο, σε δύναμη, κόμμα στη Λέσβο, στις προηγούμενες εκλογές, αναδείχτηκε το ΚΚΕ, που παρουσίασε σημαντική άνοδο — κυρίως σε βάρος του ΚΚΕεσωτ. — και πέτυχε να καλύψει το μεγαλύτερο τμήμα της επιρροής που διέθετε προδικτατορικά η ΕΔΑ — περίπου 30%. Στη Λέσβο το ΚΚΕ πέτυχε το ψηλότερο ποσοστό-του απ' όλες τις εκλογικές περιφέρειες της χώρας και εξέλεξε ένα βουλευτή, έδρα που είχε χάσει το 1974 η Ε.Α. για 350 ψήφους (και επειδή ο υπολογισμός του εκλογικού μέτρου γινόταν χωρίς το + 1). Πριν από τη δικτατορία η Λέσβος εξέλεγε 6, και παλιότερα 7, βουλευτές, από τους οποίους τουλάχιστον οι δύο ανήκαν στην ΕΔΑ, συνεχώς από το 1956.

Τις δύο έδρες του Νομού Σάμου κατέχει από το 1974 η Ν.Δ. με τους Ιωαν. Σπύρου (10.336 ψήφους το 1974 και 5.907 το 1977) και Ζαχ. Κράτσα (2.438 ψήφους το 1974 και 5.085 το 1977). Στις επόμενες εκλογές η Ν.Δ. ελπίζει ότι θα ενισχυθεί σημαντικά από την προσχώρηση του πολιτευτή της ΕΔΗΚ Θεμ. Σοφούλη, που ήταν ο ισχυρότερος υποψήφιος των κομμάτων της αντιπολίτευσης, τόσο το 1977 (συγκέντρωσε 5.376 ψήφους ή 19,4%), όσο και το 1974 (είχε συγκεντρώσει 5.600 ψήφους ή 20%).

Η εκλογική αναμέτρηση στη Σάμο εμφανίζεται ιδιαίτερα δύσκολη για τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Το ΠΑΣΟΚ ξεκινά από το χαμηλότερο ποσοστό-του σ' όλη την Ελλάδα (χρειάζεται να υπερτριπλασιάσει τη δύναμή-του για να κερδίσει έδρα από την Α' κατανομή) ενώ το ΚΚΕ, παρά την αρκετά σημαντική απήχηση που διαθέτει, δεν μπορεί να ελπίζει σε εκλογή βουλευτή — ακόμα κι αν φτάσει στο επίπεδο της ΕΔΑ το 1958 (26,4%). Ο πυρήνας της δύναμης του ΚΚΕ στο Νομό Σάμου βρίσκεται στην Ικαρία — την πιο αριστερή περιοχή της Ελλάδας, όπου στις τελευταίες εκλογές το ΚΚΕ συγκέντρωσε το 35,9% των ψήφων και η Συμμαχία το 8,5%.

Τις δύο έδρες του Νομού Χίου κατέχει από το 1974 η Ν.Δ. με τους Λ. Μπουρνιά και Σόδη. Όμως και οι δύο βουλευτές της Ν.Δ. δεν πρόκειται να πολιτευτούν στις επόμενες εκλογές. Ο Λ. Μπουρνιάς που εκλέγεται σχεδόν συνεχώς βουλευτής Χίου από το 1950 είναι επικεφαλής στο ψηφοδέλτιο ευρωβουλευτών της Ν.Δ. Ο Ι. Σόδης αρνήθηκε να πολιτευτεί γιατί φαίνεται πως θεωρούσε βέβαιη τη μη επανεκλογή-του λόγω της υποψηφιότητας του πρώην γενικού διευθυντή της Ν.Δ., Γ. Μισαηλίδη, που υποστηρίζεται από τους εφοπλιστικούς κύκλους του νησιού.

Κύριος εκπρόσωπος των κομμάτων της αντιπολίτευσης στις προηγούμενες εκλογές αναμετρήσεις ήταν ο τ. βουλευτής της ΕΠΕΚ και της Ε.Κ., Ν. Ζορμπάς (που μετά τη δικτατορία πολιτεύτηκε με την ΕΚ-ΝΔ και την ΕΔΗΚ και συγκέντρωσε 6.260 ψήφους το 1974 και 7.531 ψήφους το 1977). Προδικτατορικά ο Ν. Ζορμπάς εκλεγόταν σχεδόν συνεχώς βουλευτής και η προσωπική-του εκλογική δύναμη κυμαινόταν από 30% έως 40% του συνόλου των ψήφων. Η κατεύθυνση που θα ακολουθήσει η εκλογική ιση του Ν. Ζορμπά, μετά την αποχώρησή-του από την πολιτική, αποτελεί το βασικό τούμενο των εκλογών στη Χίο.

Νομός Κυκλάδων

Έδρες 4 εκλ. μέτρο 20%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	62.994		64.449	
Ν.Δ.	34.618	54,95	40.548	62,91
Ε.Π./ΕΔΕ	1.918	3,04	387	0,60
ΚΝΦ	252	0,40		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	7.946	12,61	15.351	23,81
ΠΑΣΟΚ	14.441	22,92	6.729	10,44
ΚΚΕ	2.175	3,45	(590)	0,92
Συμμαχία	1.500	2,38	(530)	0,82
Ε.Α.			1.296	2,01
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	144	0,23		
Διάφοροι	—	—	138	0,21

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 61,72 Βασιλευόμενη 38,28

Νομός Λέσβου

Έδρες 4 εκλ. μέτρο 20%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	72.708		74.413	
Ν.Δ.	31.099	42,77	31.911	42,88
Ε.Π./ΕΔΕ	829	1,14	487	0,65
ΚΝΦ	485	0,67		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	5.787	7,96	12.480	16,77
ΠΑΣΟΚ	15.117	20,79	11.267	15,14
ΚΚΕ	17.543	24,13	(11.543)	15,51
Συμμαχία	1.778	2,45	(5.770)	7,75
Ε.Α.			18.268	24,54
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	—	—		
Διάφοροι	70	0,10		

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 77,74 Βασιλευόμενη 22,26

Νομός Σάμου

Έδρες 2 εκλ. μέτρο 33,33%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	27.659		28.020	
Ν.Δ.	12.001	43,39	14.352	51,22
Ε.Π./ΕΔΕ	813	2,94	187	0,66
ΚΝΦ	—	—		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	5.959	21,54	6.870	24,51
ΠΑΣΟΚ	3.008	10,88	2.022	7,21
ΚΚΕ	4.862	17,58	(1.930)	6,89
Συμμαχία	849	3,07	(1.903)	6,79
Ε.Α.			4.589	16,37
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	167	0,60		
Διάφοροι	—	—		

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 64,38 Βασιλευόμενη 35,62

Νομός Χίου

Έδρες 2 εκλ. μέτρο 33,33%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	31.339		32.371	
Ν.Δ.	14.967	47,76	17.219	53,19
Ε.Π./ΕΔΕ	630	2,01	206	0,63
ΚΝΦ	—	—		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	8.470	27,03	9.481	29,28
ΠΑΣΟΚ	4.910	15,67	3.527	10,89
ΚΚΕ	1.692	5,40	(1.243)	3,04
Συμμαχία	670	2,14	(501)	1,55
Ε.Α.			1.938	5,98
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	—	—		
Διάφοροι	—	—		

Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:
Αβασίλευτη 72,95 Βασιλευόμενη 27,05

Νομός Ηρακλείου

Έδρες 7 εκλ. μέτρο 12,5%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	125.705		122.771	
Ν.Δ.	31.296	24,90	32.231	26,25
Ε.Π./ΕΔΕ	901	1,72	251	0,20
ΚΝΦ	5.221	4,15		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	31.537	25,09	47.566	38,74
ΠΑΣΟΚ	44.445	35,36	34.142	27,80
ΚΚΕ	9.094	7,23	(4.908	4,00)
Συμμαχία	2.741	2,18	(3.375	2,75)
Ε.Α.			8.561	6,97
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	367	0,29		
Διάφοροι	103	0,08	20	0,01
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	89,43	Βασιλευόμενη	10,57	

Νομός Λασιθίου

Έδρες 3 εκλ. μέτρο 25%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	45.540		45.787	
Ν.Δ.	13.485	29,61	13.851	30,25
Ε.Π./ΕΔΕ	207	0,45	134	0,29
ΚΝΦ	3.607	7,92		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	14.104	30,97	21.062	45,99
ΠΑΣΟΚ	11.924	26,18	9.345	20,40
ΚΚΕ	1.910	4,19	(735	1,61)
Συμμαχία	303	0,67	(—	—)
Ε.Α.			976	2,13
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	—	—		
Διάφοροι	—	—	419	0,91
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	88,42	Βασιλευόμενη	11,58	

Νομός Ρεθύμνης

Έδρες 3 εκλ. μέτρο 25%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	41.562		39.585	
Ν.Δ.	12.258	29,49	13.933	35,19
Ε.Π./ΕΔΕ	213	0,51	111	0,28
ΚΝΦ	10.818	26,03		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	5.790	13,93	7.381	18,64
ΠΑΣΟΚ	10.091	24,28	8.125	20,52
ΚΚΕ	1.899	4,57	(1.109	2,80)
Συμμαχία	358	0,86	(—	—)
Ε.Α.			1.223	3,08
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	118	0,28		
Διάφοροι	17	0,04	8.812	22,26
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	94,10	Βασιλευόμενη	5,90	

Νομός Χανίων

Έδρες 4 εκλ. μέτρο 20%

	Εκλογές 1977		Εκλογές 1974	
	ψήφοι	%	ψήφοι	%
Έγκυρα	72.798		71.890	
Ν.Δ.	11.654	16,01	10.971	15,26
Ε.Π./ΕΔΕ	688	0,95	621	0,86
ΚΝΦ	18.722	25,72		
ΕΔΗΚ/ΕΚ-ΝΔ	14.961	20,55	27.255	37,91
ΠΑΣΟΚ	17.065	23,44	13.020	18,11
ΚΚΕ	7.771	10,67	(5.370	7,47)
Συμμαχία	1.440	1,98	(1.177	1,64)
Ε.Α.			6.830	9,50
ΕΚΚΕ & Λ.Δ.Ε.	497	0,68		
Διάφοροι	—	—	13.191	18,35
Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος του '74:				
Αβασίλευτη	92,70	Βασιλευόμενη	7,30	

Η Κρήτη αποτελεί αναμφισβήτητα την πιο ιδιόμορφη περιοχή της Ελλάδας, από την άποψη της εκλογικής συμπεριφοράς. Διατηρώντας ακόμη ενεργές τις προπολεμικές διαιρέσεις σε βενιζελικούς και αντιβενιζελικούς, η Κρήτη παραμένει μέχρι σήμερα προπύργιο των πολιτικών κληρονόμων του φιλελευθερισμού: στις δύο εκλογές που πραγματοποιήθηκαν μετά τη μεταπολίτευση η δύναμη της Ν.Δ. ήταν, σταθερά, γύρω στο 25% (25,3% το 1974 και 24,1% το 1977), ενώ στο δημοψήφισμα του 1974 η βασιλευόμενη μόλις και συγκέντρωσε το 9,2% των ψήφων.

Στις φετινές εκλογές η Ν.Δ., παρ' όλο που βρίσκεται σε συγκυρία συνολικής πτώσης, ελπίζει ότι ειδικά στην Κρήτη θα μπορέσει να αυξήσει την επιρροή-της' έτσι ώστε η εκλογική-της δύναμη να μην διαφέρει πλέον πολύ από ποσοστά που συγκεντρώνει στις άλλες περιοχές της χώρας. Τις ελπίδες-της αυτές η Ν.Δ. στηρίζει αφ' ενός στην προσχώρηση του Κ. Μητσοτάκη και των νεοφιλελευθέρων φίλων-του (το Κόμμα Νεοφιλελευθέρων συγκέντρωσε το 1977 το 13,4% των ψήφων στην Κρήτη) και αφ' ετέρου στην προσχώρηση ορισμένων πολιτευτών της ΕΔΗΚ — του Ι. Σεργάκη στο Λασιθί, του Κ. Κωνιωτάκη στο Ηράκλειο και του Β. Πεντάρη στα Χανιά — που οι προσωπικοί-τους ψήφοι, στις προηγούμενες εκλογές, αντιπροσώπευαν περίπου το 6% του εκλογικού σώματος (και το 1/4 της δύναμης της ΕΔΗΚ, που είχε συγκεντρώσει συνολικά το 23,2% των ψήφων).

Τη θέση της ηγεμονικής πολιτικής δύναμης στην Κρήτη έχει καταλάβει, από τις προηγούμενες εκλογές, το ΠΑΣΟΚ, που αναδείχτηκε πρώτο κόμμα σε ψήφους (συγκέντρωσε το 29,2%) και σε έδρες (κέρδισε τις 7 από τις 17). Η ισχυρή παρουσία του ΠΑΣΟΚ στην Κρήτη χρονολογείται μάλιστα από την εποχή της ίδρυσής-του, το 1974: στις εκλογές εκείνου του χρόνου είχε συγκεντρώσει το 23,1% των ψήφων, χωρίς όμως η δύναμή-του αυτή να μεταφραστεί και σε αντίστοιχο αριθμό βουλευτών (είχε κερδίσει μία μόνο έδρα στο Ηράκλειο), λόγω του εκλογικού νόμου.

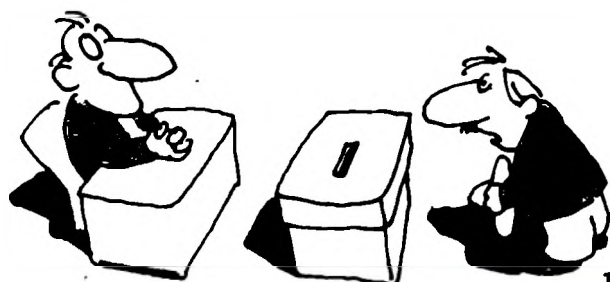
Στο Νομό Ηρακλείου, στις προηγούμενες εκλογές, το ΠΑΣΟΚ αναδείχτηκε πρώτο κόμμα και κέρδισε τρεις έδρες, έναντι δύο της Ν.Δ. και δύο της ΕΔΗΚ. Το ΠΑΣΟΚ λέγχει επίσης από το 1975 τη δημαρχία της πόλης του Ηρακλείου. Οι δύο βουλευτές της ΕΔΗΚ θα είναι και πάλι υποψήφιοι αλλά σε χωριστούς συνδυασμούς: ο Μεν. Ξουλούρης (5.418 ψήφοι το 1977) με το Κόμμα Φιλελευθέρων και ο Κ. Μπαντουβάς (11.137 ψήφοι το 1977) ως ανεξάρτητος.

Την εκλογή ενός βουλευτή από την Α' κατανομή στο Νομό Ηρακλείου, έχει βάλει ως στόχο-του και το ΚΚΕ' προσπαθεί δηλαδή να ξαναβρεί την έδρα που διατηρούσε η ΕΔΑ από το 1958 έως το 1963, αλλά την οποία έχασε στις εκλογές του 1964 (παρ' όλο που ο Νομός Ηρακλείου εξέλεγε τότε 8 βουλευτές).

Στο Νομό Λασιθίου — όπου τις 3 έδρες μοιράστηκαν το 1977 το ΠΑΣΟΚ, η Ν.Δ. και η ΕΔΗΚ — η Ν.Δ. εμφανίζεται σήμερα ιδιαίτερα ισχυροποιημένη μετά από την προσχώρηση του βουλευτή της ΕΔΗΚ Ι. Σεργάκη (8.873 ψήφοι ή 19,5% στις προηγούμενες εκλογές). Αντίθετα, στο Νομό Ρεθύμνης, με την αποχώρηση του Π. Βαρδινογιάννη (που εκλέχτηκε βουλευτής το 1977 με το Κόμμα Νεοφιλελευθέρων) εξανεμίζονται τα οποιαδήποτε οφέλη μπορούσε να προσδοκά από τη «διεύρυνση» η Ν.Δ. Ο Π. Βαρδινογιάννης κατεβαίνει σ' αυτές τις εκλογές με το Κόμμα Φιλελευθέρων ελπίζοντας να συγκεντρώσει το απαραίτητο 25% για την εκλογή-του (το 1974, ως ανεξάρτητος, είχε πάρει 22,3%).

Τέλος, στο Νομό Χανίων — όπου η δεξιά συγκεντρώνει πάντα το χαμηλότερο ποσοστό-της σ' ολόκληρη τη χώρα (στις εκλογές του 1964 η ΕΡΕ πήρε 8,6%) — η Ν.Δ. ελπίζει σήμερα σε μια αξιοπρεπή παρουσία, μετά την προσχώρηση του Κ. Μητσοτάκη (που και μόνος, ως ανεξάρτητος υποψήφιος, συγκέντρωσε το 1974 το 18,35% των ψήφων). Παράλληλα, με την προσχώρηση του τ. βουλευτή της ΕΚ-ΝΔ Β. Πεντάρη, η Ν.Δ. επιδιώκει να διεκδικήσει και ένα τμήμα της εκλογικής βάσης της ΕΔΗΚ.

Όμως πολύ περισσότερες δυνατότητες για επικάλυψη του κεντρώου χώρου φαίνεται να έχει το ΠΑΣΟΚ, που πραγματοποίησε κι αυτό την κεντρώα-του «διεύρυνση» με την προσχώρηση του Πολ. Πολυχρονίδη, τ. βουλευτή του Κόμματος Φιλελευθέρων και της Ε.Κ. Διεύρυνση που έχει και μια ιδιαίτερη συμβολική φόρτιση, γιατί προσωποποιείται από έναν πολιτικό που πρωτοεκλέχτηκε το 1932 με τον Ελευθέριο Βενιζέλο και από τότε έχει πλήρως ταυτιστεί με την κεντρώα παράταξη.

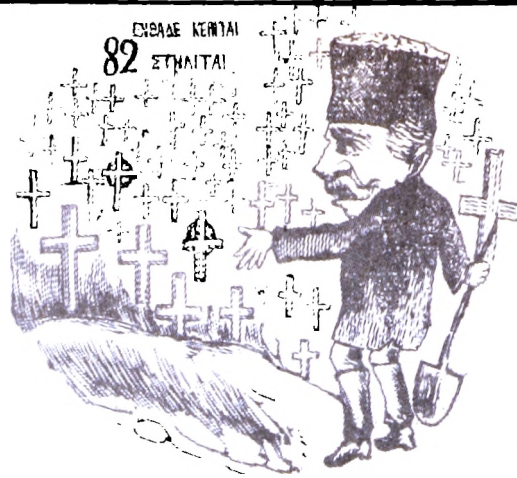
ΜΕ ΣΥΓΧΩΡΕΙΤΕ ΚΥΡ ΕΠΙΤΡΟΠΕ
ΜΗΠΟΣ ΞΕΡΕΤΕ ΣΕ ΠΟΙΟ ΚΟΜΜΑ
ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΤΙΓΜΗ
Ο ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΜΟΥ;

1-27-1077

Ενδοκομματική σταυροδοσία

Το αχαλίνωτο κυνήγι του «σταυρού προτιμήσεως», που κορυφώνεται αυτές τις μέρες, φέρνει στο προσκήνιο της επικαιρότητας ένα πολυσυζητημένο θεσμό που έχει αποτελέσει συχνά, τα τελευταία χρόνια, αντικείμενο διαμάχης, αλλά δυστυχώς σε πολύ μικρότερο βαθμό αντικείμενο μελέτης.

Ειδικότερα στις μεγάλες εκλογικές περιφέρειες (Α' και Β' Αθηνών και Α' Θεσσαλονίκης) ο θεσμός του «σταυρού προτιμήσεως» — λόγω της δισταυρίας — έχει πάρει μια ειδική μορφή που δεν έχει καθόλου διερευνηθεί. Γιατι ποτέ μέχρι σήμερα δεν

του Δημοσθένη Δώδου

Προσπάθεια ανάλυσης των αποτελεσμάτων των εκλογών του 1977, στην Α' εκλογική περιφέρεια Θεσσαλονίκης

έχουν δημοσιευτεί πρακτικά επιτροπών διαλογής, από τα οποία να προκύπτει η συγκεκριμένη χρήση που γίνεται του «σταυρού προτιμήσεως». Το άρθρο του Δ. Δώδου, που ακολουθεί, αποτελεί μια τελείως πρωτότυπη συμβολή στην προσέγγιση αυτού του θέματος.

.....
Η παρακάτω έρευνα αναφέρεται στα αποτελέσματα των εκλογών του Νοέμβρη 1977 στην Α' εκλογική περιφέρεια Θεσσαλονίκης, που υποτίθεται ότι, λόγω μεγέθους, κοινωνικής σύνθεσης των εκλογέων, κινητικότητας του πληθυσμού, είναι δύσκολο να δημιουργηθούν σχέσεις π ε λ α τ ε ί α ς.

Στην εκλογική αυτή περιφέρεια, από το 1974 ισχύει η δισταυρία — θεωρητικά, το μέτρο αυτό αποβλέπει στο να διευκολύνει τον ψηφοφόρο στην επιλογή των υποψηφίων.

Στην πράξη, όμως, γίνεται συχνά μέσο πελατειακής εξάρτησης του ψηφοφόρου, ή και ενδοκομματικής τακτοποίησης λογαριασμών μεταξύ των υποψηφίων.

Θα μπορούσε, βέβαια, στην περίπτωση που θα έπαυε η πολιτική ζωή της χώρας να ελέγχεται από προσωποπαγή κόμματα και κάθε μορφής ηγέτες, να αποτελέσει και όπλο στα χέρια της κομματικής βάσης, για να προωθήσει ιδεολογικά συγγενείς υποψηφίους.

Για να αποκτήσει η δισταυρία την αρνητική-της διάσταση, οι πιο συνηθισμένοι τρόποι είναι:

α) Η προώθηση — από την πλευρά των πολιτευομένων και των κομματάρχων-τους — μονόσταυρων ψηφοδελτίων. Το μειονέκτημα στην περίπτωση αυτή είναι ότι απευθύνεται αποκλειστικά σε πολύ «σίγουρους» ψηφοφόρους, προϋποθέτει, δηλαδή, την ύπαρξη ισχυρής πελατειακής βάσης.

β) Η προώθηση «κλειστών» ψηφοδελτίων, δηλαδή ψηφοδελτίων στα οποία κάποιος από τους ισχυρούς του συνδυασμού προωθεί με το δεύτερο σταυρό έναν ή και περισσότερους συνυποψηφίους, από εκείνους που δεν έχουν σοβαρές πιθανότητες εκλογής, με σκοπό να μη μπορέσουν οι άλλοι υπολογισίμοι ανταγωνιστές-του να επωφεληθούν από το δεύτερο σταυρό.

Στα 427 εκλογικά τμήματα της Α' εκλ. περιφ. Θεσ/κης, περιλαμβάνονται εκτός από το Δήμο Θεσ/κης, επτά ακόμα Δήμοι και πέντε Κοινότητες. Εγγεγραμμένοι εκλογείς ήταν 269.710, από τους οποίους ψήφισαν οι 220.581 (ποσοστό αποχής 18,22%).

Από τους ψηφίσαντες, οι 144.272 (65,40%) ψήφισαν σε τμήματα του Δήμου Θεσ/κης και οι 76.309 (34,59%) στους άλλους Δήμους και Κοινότητες.

Στις εκλογές αυτές πήραν μέρος δέκα συνδυασμοί κομμάτων με 99 υποψήφιους συνολικά. Από αυτούς μόνο εννέα ήταν γυναικες (3 ΚΚΕ, 2 ΕΚΚΕ και από μία ΕΔΗΚ, ΠΑΣΟΚ, ΣΥΜΜΑΧΙΑ, ΛΔΕ).

Αντικείμενο της έρευνας αυτής είναι η Νέα Δημοκρατία, ΠΑΣΟΚ, ΣΥΜΜΑΧΙΑ, ΕΔΗΚ, ΚΚΕ.

Οι συνδυασμοί των κομμάτων αυτών συγκέντρωσαν 205.575 ψήφους. Από το σύνολο αυτό, όπως θα εξετασθεί ειδικότερα, τα 70.512 ψηφοδέλτια (34,54%), είχαν ένα σταυρό προτίμησης, δηλαδή ο ένας στους τρεις ψηφοφόρους, για διάφορους λόγους, δεν έκαμε χρήση των δύο σταυρών.

Στα περιορισμένα πλαίσια αυτού του κειμένου, παραλείφθηκαν θέματα σημαντικά, όπως λ.χ. η ψήφος των γυναικών, η ανάπτυξη των στοιχείων της κοινωνικής διαστρωμάτωσης του εκλογικού σώματος κτλ. Τέλος, για πρακτικούς λόγους, διατηρήθηκε η διάκριση μεταξύ του Δήμου Θεσσαλονίκης και των άλλων Δήμων και Κοινοτήτων.

Ι. ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Από τους 12 υποψηφίους-της — όλοι άνδρες — οι επτά είχαν εκλεγεί τουλάχιστον μία φορά στο παρελθόν, δύο είχαν διατελέσει κατά καιρούς Γεν. Γραμματείς του Υπουργείου Βορ. Ελλάδος και τρεις πολιτεύθηκαν για πρώτη φορά. Η επαγγελματική-τους προέλευση είναι, 6 δικηγόροι, 2 γιατροί, 1 οικονομολόγος, 2 επιχειρηματίες και 1 απόστρατος αξιωματικός.

Η Ν.Δ. συγκέντρωσε 99.702 ψήφους (45,79%). Από το σύνολο αυτό, τα 67.671 ψηφοδέλτια (64,87%) ήταν του Δήμου Θεσ/κης. Δηλαδή η κατανομή των ψηφοφόρων της Ν.Δ. έχει μία αντιστοιχία με την κατανομή των ψηφοφόρων της εκλογικής περιφέρειας.

Από τους υποψηφίους-της, οι Ηγουμενίδης, Κατσαούνης, Μαρινάκης συγκεντρώνουν πάνω από το 70% των ψήφων-τους στον Δήμο Θεσ/κης, ενώ οι Ζαρντινίδης, Κοντούλης και Μαθιουδάκης εμφανίζουν ισχυρά ερείσματα στους υπόλοιπους Δήμους και Κοινότητες.

Από τα 99.702 ψηφοδέλτια της Ν.Δ., τα 1.128 (1,13%) ήταν απαύρωτα και 39.640 (39,75%) μονόσταυρα.

Αναλυτικά ο κάθε υποψήφιος συγκέντρωσε τον παρακάτω α-

ριθμό μονόσταυρων ψηφοδελτίων:

ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ	3006, δηλ. 19,07%
ΖΑΡΝΤΙΝΙΔΗΣ	3927, δηλ. 30,34%
ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ	2358, δηλ. 22,85%
ΚΑΤΣΑΟΥΝΗΣ	4146, δηλ. 26,85%
ΚΟΝΤΟΥΛΗΣ	2332, δηλ. 26,85%
ΜΑΡΙΝΑΚΗΣ	1651, δηλ. 21,08%
ΜΑΤΘΙΟΥΔΑΚΗΣ	3421, δηλ. 25,94%
ΜΟΥΤΣΙΟΣ	4294, δηλ. 30,27%
ΜΠΑΚΑΤΣΕΛΟΣ	4366, δηλ. 31,33%
ΜΠΟΚΟΒΟΣ	4358, δηλ. 22,10%
ΤΣΑΛΟΥΧΙΔΗΣ	3238, δηλ. 25,99%
ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ	2543, δηλ. 23,63%

των σταυρών που έλαβαν

Από τον πίνακα αυτό προκύπτει ότι οι Μπακατσέλος, Ζαρντινίδης και Μούτσιος έχουν ισχυρή εκλογική πελατεία, αφού το 1/3 της εκλογικής-τους δύναμης αποτελείται από μονόσταυρα ψηφοδέλτια.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η περίπτωση του Μποκοβού, ο οποίος είχε διατελέσει υποδιοικητής της Κτηματικής Τράπεζας και Πρό-

Ν.Δ.:

σταυροί προτιμήσεως υποψηφίων

ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

	Σύνολο	Μποκοβός	Κατσαούνης	Βουδούρης	Μούτσιος	Μπακατσέλος	Μαθιουδάκης	Ζαρντινίδης	Τσαλουχίδης	Χατζηγεωργίου	Ηγουμενίδης	Μαρινάκης	Κοντούλης
Μποκοβός Π.	19.719	4.358											
Κατσαούνης Αρ.	17.005	2.228	4.146										
Βουδούρης Δ.	15.762	1.963	1.611	3.006									
Μούτσιος Γ.	14.204	1.501	941	1.348	4.192								
Μπακατσέλος Γ.	13.941	1.276	1.090	1.156	998	4.366							
Μαθιουδάκης Γ.	13.196	1.488	1.224	1.119	893	901	3.421						
Ζαρντινίδης Ν.	12.940	937	1.124	1.231	750	1.034	655	3.927					
Τσαλουχίδης Ιωάν.	12.458	1.580	1.179	942	741	601	831	863	3.238				
Χατζηγεωργίου Μ.	10.712	1.183	1.036	1.162	934	503	718	547	630	2.543			
Ηγουμενίδης Γ.	10.318	1.428	764	796	563	675	604	711	1.036	524	2.358		
Μαρινάκης Κ.	8.685	854	1.052	713	705	683	661	512	378	520	438	1.651	
Κοντούλης Ιωάν.	8.493	916	630	712	510	645	670	639	436	451	416	326	2.332

εδρος διαφόρων οργανισμών και η υπουργοποίησή-του εθεωρείτο βέβαιη. Ωστόσο, ενώ συγκέντρωσε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης, βρίσκεται από άποψη οργανωμένης εκλογικής πελατείας στην προτελευταία θέση.

Από τον Πίνακα I προκύπτουν ορισμένοι συνδυασμοί δισταυρίας με ιδιαίτερη σημασία.

Παρ' όλο που οι Μποκοβός και Κατσαούνης, που έρχονται πρώτοι σε σταυρούς προτίμησης, έχουν σχεδόν με όλους τους συνυποψηφίους ποσοστά κοινών ψηφοδελτίων που δεν ξεπερνούν τους μέσους όρους, έχουν εντούτοις με συγκεκριμένους υποψήφιους, αξιοπρόσεκτα αποτελέσματα. Έτσι, ο Μποκοβός εν σχέσει με τον Ηγουμενίδη, που είναι 10ος στη σειρά επιτυχίας, και τον Τσαλουχίδη, που είναι 8ος, έχει ποσοστιαίες μονάδες 4,61. Ο Κατσαούνης με τον 12ο Μαρινάκη έχει ποσοστ. μονάδες 4,3 πάνω από τον μέσο όρο. Τέλος ο 9ος Χατζηγεωργίου έχει κοινά ψηφο-

δέλτια με τον 3ο Βουδούρη + 4,14 και με τον 4ο Μούτσιο + 2,52 ποσ. μον. Ακόμα και ο 11ος Κοντούλης παρουσιάζει ένα σχετικά υπερβολικό ποσοστό κοινών ψηφοδελτίων με τον Μαθιουδάκη (6ος) και τον Μποκοβό.

Ανακεφαλαιώνοντας, βλέπουμε, σχετικά με την εκλογική συμπεριφορά των ψηφοφόρων της Νέας Δημοκρατίας, ότι:

α) Τό 40% των ψηφοφόρων-της δεν κάνει χρήση του δεύτερου σταυρού, πράγμα που σημαίνει ότι είναι ψηφοφόροι του συγκεκριμένου υποψήφιου. Τουλάχιστο για τρεις εκλεγμένους η εκλογή-τους εξαρτάται από την ψήφο των ψηφοφόρων αυτών.

β) Οι ισχυροί του συνδυασμού παρουσιάζουν υπερβολικά μεγάλο ποσοστό κοινών ψήφων με κάποιους από τους υποψήφιους που έχουν ελάχιστες πιθανότητες εκλογής, γεγονός που δεν μπορεί να εξηγηθεί σε ένα κόμμα όπως η Ν.Δ., με την ιδεολογική συγγένεια των υποψηφίων.

II. ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ (ΕΔΗΚ)

Η ΕΔΗΚ στις εκλογές του 1977 παρουσίαζε μείωση 8,3% σε σχέση με το αποτέλεσμα της ΕΚ-ΝΔ του 1974.

Από τους δώδεκα υποψηφίους-της — 11 άνδρες και μία γυναίκα — στις εκλογές αυτές του 1977, οι επτά είχαν πολιτευθεί τουλάχιστο μία φορά στο παρελθόν.

Ως προς την επαγγελματική προέλευση των υποψηφίων, υπήρχαν 5 δικηγόροι, 1 μηχανικός, 1 οικονομολόγος, 1 φαρμακοποιός, 1 δημοσιογράφος, 1 σιδηροδρομικός — συνδικαλιστής — και 1 απόστρατος αξιωματικός χωρ/κής.

Η ΕΔΗΚ συγκέντρωσε 19.639 ψηφοδέλτια (9,02%) από τα οποία 13.752 (70%) στο Δήμο Θεσσαλονίκης.

Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι ο υποψήφιος Στ. Παπαθεμελής, παρά την καθίζηση του κόμματος, επιτυγχάνει να αυξήσει την εκλογική-του δύναμη και σε απόλυτους αριθμούς: 1974 = 7.505, 1977 = 8.468. Από τα 19.639 ψηφοδέλτια που συγκέντρωσε η ΕΔΗΚ, τα 9.063 (46,14%) ήταν μονόσταυρα και τα 132 (0,40%) ασταύρωτα.

Από τα ποσοστά αυτά είναι προφανές ότι οι ψηφοφόροι της ΕΔΗΚ στις εκλογές του 1977, ήταν, κατά κύριο λόγο, προσωπικοί ψηφοφόροι των υποψηφίων, οι οποίοι άλλωστε είχαν αποδυθεί σε αγώνα συλλογής μονόσταυρων ψήφων.

Από τον Πίνακα II προκύπτει ότι οι υποψήφιοι της ΕΔΗΚ ψηφίζονταν συμπληρωματικά κυρίως προς τον Παπαθεμελή και κατά δεύτερο λόγο προς τους Κούβελα-Μαναβή, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι υπάρχει κάποιας μορφής αλληλοϋποστήριξη, αφού οι μεσοί όροι είναι αρκετά χαμηλοί.

Οι υποψήφιοι της ΕΔΗΚ συγκέντρωσαν αναλυτικά τον παρακάτω αριθμό μονόσταυρων ψηφοδελτίων:

ΔΙΓΚΑΣ-ΧΑΡΔΑΛΙΑΣ	359	21,85%
ΚΑΜΠΙΤΣΗΣ	484	34,06%
ΚΟΥΒΕΛΑΣ	667	17,62%
ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ	547	38,14%
ΛΕΒΑΚΗΣ	1520	49,01%
ΜΑΝΑΒΗΣ	1008	28,29%
ΝΕΤΑΣ	568	27,36%
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	713	25,95%
ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ	2699	31,87%
ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ	158	35,66%
ΤΣΙΩΤΑΣ	100	30,95%
ΦΛΩΡΟΥ	240	22,83%

Εξαιρεση αποτελεί η περίπτωση Κούβελα-Παπαθεμελή με + 4,20 ποσοστιαίες μονάδες, γεγονός που εξηγείται από τις σχέσεις των δύο αυτών υποψηφίων με Χριστιανικούς κύκλους.

Το ενδιαφέρον που παρουσιάζει η ΕΔΗΚ μετά τις εξελίξεις στο χώρο αυτό, βρίσκεται στο γεγονός ότι από τους τέσσερις πρώτους του συνδυασμού, οι τρεις μεταπήδησαν ήδη ή διαπραγματεύονται την προσχώρησή-τους στο ΠΑΣΟΚ.

Ειδικότερα ως προς τον Παπαθεμελή θεωρείται μάλλον απίθανο ότι οι ψηφοφόροι-του που επηρεάζονται από τους Χριστιανικούς κύκλους θα τον ακολουθήσουν στο ΠΑΣΟΚ, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι διακυβεύεται η επανεκλογή-του.

	Σύνολο	Παπαθεμελής	Κούβελας	Μαναβής	Λεβάκης	Παπαδόπουλος	Νέτας	Δίγκας	Λαζαρίδης	Καμπίτσης	Φλώρου	Παπούλιας	Τσώτας
Παπαθεμελής Στ.	8.468	2.699											
Κούβελας Σ.	3.785	1.417	667										
Μαναβής Θ.	3.563	1.012	372	1.008									
Λεβάκης Δ.	3.101	507	252	195	1.520								
Παπαδόπουλος Δ.	2.746	703	246	217	237	713							
Νέτας Β.	2.105	683	163	153	96	163	568						
Δίγκας-Χαρδαλιάς Ν.	1.643	477	222	117	78	143	44	359					
Λαζαρίδης Ιωάν.	1.434	205	157	117	72	183	59	14	547				
Καμπίτσης Δ.	1.419	198	171	243	36	42	66	93	40	484			
Φλώρου Ελ.	1.053	368	72	96	50	39	52	68	25	25	240		
Παπούλιας Αθ.	447	124	24	26	28	24	14	21	—	8	16	158	
Τσώτας Αν.	321	75	22	7	30	37	15	7	15	15	—	—	100

ΕΔΗΚ: σταυροί προτιμήσεως υποψηφίων

	Σύνολο	Αθαν	Ακριτιδης	Ιντζές	Λαζαριδης	Αρσένη	Καλλιδόπουλος	Βογιατζής	Μπαρζούκας	Σαμαράς	Γκάγκας	Αυγουστιδης	Μιχαήλ
Αθανασόπουλος Ν.	20.597	3.435											
Ακριτιδης Ν.	10.433	2.082	2.891										
Ιντζές Αν.	9.962	4.069	982	1.014									
Λαζαριδης Θρ.	8.402	2.747	1.111	915	1.400								
Αρσένη Μ.	7.281	2.097	778	715	629	1.068							
Καλλιδόπουλος Αλ.	4.990	1.159	448	316	247	390	1.751						
Βογιατζής Εμ.	4.133	940	370	483	300	303	179	1.095					
Μπαρζούκας Αθ.	3.654	1.186	459	395	147	404	107	107	446				
Σαμαράς Αρ.	3.401	840	355	336	296	250	161	121	128	631			
Γκάγκας Κ.	3.248	827	406	295	325	295	96	66	96	110	573		
Αυγουστιδης Θ.	2.327	476	414	270	184	245	44	110	69	121	81	264	
Μιχαήλ Κ.	2.252	705	154	175	101	108	59	59	110	61	88	58	574

ΠΑΣΟΚ:

σταυροί προτίμησης υποψηφίων

III. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ (ΠΑΣΟΚ)

Το ΠΑΣΟΚ στις εκλογές του 1977 σημείωσε αύξηση των ψήφων-του κατά 11,2%. Από τους 12 υποψηφίους-του — 11 άνδρες και 1 γυναίκα — οι οκτώ πήραν μέρος για πρώτη φορά σε βουλευτικές εκλογές. Ο συνδυασμός του ΠΑΣΟΚ της Α' εκλ. περιφ. Θεσ/κης συμπληρώθηκε σε τρεις δόσεις. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η πανηγυρική ανακοίνωση της υποψηφιότητας του πρώην Εισαγγελέα Αθανασοπούλου. Αξιοσημείωτη επίσης είναι η προσχώρηση του πρ. βουλευτή Α. Καλλιδοπούλου, ο οποίος μέχρι τότε εφέρετο σαν υποψήφιος της Σ. Πρωτοβουλίας στο συνδυασμό της ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ.

Το ΠΑΣΟΚ συγκέντρωσε 48.167 ψηφοδέλτια από τα οποία τα 29.732 (61,73%) στην περιοχή του Δήμου Θεσ/κης.

Τέσσερις υποψήφιοι, οι Αυγουστιδης, Βογιατζής, Λαζαριδης και Μιχαήλ, παρουσιάζουν ιδιαίτερα χαμηλά ποσοστά στα τμήματα του Δήμου Θεσ/κης, ήτοι Αυγουστιδης 50,42, Βογιατζής 54,39, Λαζαριδης 46,57 και Μιχαήλ 56,39%.

Από τα 48.167 ψηφοδέλτια, τα 276 ήταν ασταύρωτα και τα 15.171 (31,49%) μονόσταυρα.

Τα μονόσταυρα κατά υποψήφιο παρουσιάζουν την παρακάτω εικόνα:

ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ	3435	16,70%
ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ	2891	27,66%
ΑΡΣΕΝΗ	1068	14,66%
ΑΥΓΟΥΣΤΙΔΗΣ	264	11,30%
ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ	1095	26,49%
ΓΚΑΓΚΑΣ	573	17,58%
ΙΝΤΖΕΣ	1014	10,17%
ΚΑΛΛΙΔΟΠΟΥΛΟΣ	1751	35,32%
ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ	1400	16,66%
ΜΙΧΑΗΛ	574	26,20%
ΜΠΑΡΖΟΥΚΑΣ	446	12,20%
ΣΑΜΑΡΑΣ	631	18,50%

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο Καλλιδόπουλος διαθέτει μία — αναλογικά — ισχυρή προσωπική δύναμη ψηφοφόρων, που αντιστοιχεί στο 1/3 περίπου των ψήφων-του. Προσωπικούς ψηφοφό-

ρους φαίνεται ότι διαθέτει και ο Ακριτιδης που ήταν μέχρι τότε Δημοτικός Σύμβουλος. Τέλος, πολύ χαμηλό ποσοστό στα μονόσταυρα έχει ο Ιντζές.

Ενδιαφέρον είναι το θέμα της συνεργασίας - αλληλοϋποστήριξης μεταξύ των υποψηφίων του ΠΑΣΟΚ. Από τον σχετικό Πίνακα III φαίνεται ότι ο Ακριτιδης που είναι δεύτερος στην κατάταξη, έχει ιδιαίτερα χαμηλό ποσοστό κοινών ψηφοδελτίων, κύρια με τους Αθανασόπουλο, Ιντζέ και, γενικά, με όλους τους συνυποψηφίους-του. Κάποια υποτυπώδης αλληλοϋποστήριξη φαίνεται με τον Αυγουστιδη. Άσχετος με άλλους είναι ο Καλλιδόπουλος. Εντυπωσιακή είναι η περίπτωση του Ιντζέ, ο οποίος έχει τη σύνδεση αυτή με τον Αθανασόπουλο που φθάνει στο 40,83% των ψηφοδελτίων-του. Αντίθετα, ελάχιστα κοινά ψηφοδέλτια έχει ο Ιντζές με τον Ακριτιδή και τον Καλλιδόπουλο. Τέλος, εκτός από τον Ιντζέ κοινά ψηφοδέλτια έχουν με τον Αθανασόπουλο οι υποψήφιοι που βρίσκονται στις τελευταίες θέσεις.

Συμπερασματικά το ΠΑΣΟΚ παρουσιάζει τα παρακάτω ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στις εκλογές του 1977 στη Α' εκλ. περιφ. Θεσ/κης:

α) Το ποσοστό ψήφων στο Δήμο Θεσ/κης φθάνει το 20,86%, είναι δηλαδή αισθητά χαμηλότερο από το αντίστοιχο που πήρε στους υπόλοιπους Δήμους της εκλογικής περιφέρειας, που φθάνει το 24,51%.

β) Η εμφάνιση στην πολιτική ζωή της Θεσσαλονίκης, μόλις πριν από τις εκλογές, του Ν. Αθανασόπουλου, ο οποίος συγκεντρώνει 20.559 σταυρούς και εκλέγεται πρώτος βουλευτής του ΠΑΣΟΚ στην Α' Θεσ/κης. Δεύτερος έρχεται ο Ακριτιδης, ο μέχρι τότε Δημοτικός Σύμβουλος, που συγκεντρώνει 10.400 σταυρούς, γεγονός που δείχνει την ιδιαίτερη υπεροχή του Αθανασόπουλου.

γ) Η μεταπήδηση στο ΠΑΣΟΚ λίγο πριν από τις εκλογές του Α. Καλλιδόπουλου, ο οποίος παρουσιάζει ένα αρκετά σημαντικό αριθμό προσωπικών ψηφοφόρων.

δ) Η πριμοδότηση του Α. Ιντζέ — μέσω Αθανασόπουλου — και αντίθετα τα εμφανώς χαμηλά ποσοστά κοινών ψήφων του Αθανασόπουλου με τον Ακριτιδή.

IV. ΣΥΜΜΑΧΙΑ

Τα αποτελέσματα της ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ προσφέρονται ιδιαίτερα για την ανάλυση του τρόπου της σταυροδοσίας, αφού οι υποψήφιοι-της ανήκουν σε διαφορετικά κόμματα και πολιτικές κινήσεις που απετέλεσαν τη ΣΥΜΜΑΧΙΑ. Στην εκλογική αυτή περιφέρεια υπήρχαν υποψήφιοι που προέρχονταν από τα τέσσερα υπόλοιπα κόμματα, γιατί η Χριστιανική Δημοκρατία είχε αποδεχθεί το τότε μέλος-της Στ. Παπαθεμελή, που πολιτεύθηκε με την ΕΔΗΚ.

Από τους δώδεκα υποψήφιους, ένας ανήκε στο ΚΚΕ-Εσ. (Αναγνωστάκης), τέσσερις στην ΕΔΑ (Τρικούκης, Τριαντοπούλου, Ζερβός, Καριζώνης), τέσσερις στην Πρωτοβουλία (Αναστασιάδης, Μάλτσειδης, Παπαδόπουλος, Οικονομίδης) και τρεις στη Σοσιαλιστική Πορεία (Νέστωρ, Δώδος, Βανδώρος). Από αυτούς την εκλογή διεκδικούσαν ο Μανόλης Αναγνωστάκης του ΚΚΕ-Εσ. και ο έλιος Νέστωρ της Σοσιαλ. Πορείας. Στην Α' εκλ. περιφ. Θεσ/κης η Συμμαχία είχε το δεύτερο καλύτερο αποτέλεσμα Παλαιαδικά, ωστόσο υπολείφθηκε κατά 2% περίπου από το εκλογικό μέτρο.

Ός προς την επαγγελματική προέλευση των υποψηφίων, τέσσερις ήταν δικηγόροι, ένας αρχιτέκτονας, δύο γιατροί, ένας πολι-

τειολόγος, μία αισθητικός, ένας ιδιωτικός υπάλληλος-συνδικαλιστής, ένας μηχανολόγος και ένας επιχειρηματίας.

Ο συνδυασμός της ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ συγκέντρωσε 11.988 ψηφοδέλτια (5,51%). Από αυτά τα 8.403 (70,09%) ήταν της περιοχής του Δήμου Θεσ/κης. Το σύνολο των σταυρών προτίμησης ήταν 18.198, δηλ. το 47% περίπου των ψηφοφόρων-της δεν έκαμε χρήση του δικαιώματος του δεύτερου σταυρού.

Αναλυτικά οι υποψήφιοι της ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ στην Α' εκλ. περιφ. Θεσ/κης συγκέντρωσαν τον παρακάτω αριθμό μονόσταυρων ψηφοδελτίων:

ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ	4046	46,56%	ΜΑΛΤΣΙΔΗΣ	108	24,54%
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ	156	27,13%	ΝΕΣΤΩΡ	526	11,28%
ΒΑΝΔΩΡΟΣ	59	15,94%	ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ	57	21,75%
ΔΩΔΟΣ	34	9,13%	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	58	20,11%
ΖΕΡΒΟΣ	40	7,82%	ΤΡΙΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ	64	10,97%
ΚΑΡΙΖΩΝΗΣ	136	26,93%	ΤΡΙΚΟΥΚΗΣ	161	18,15%

Από τον Πίνακα αυτόν προκύπτει ότι οι ψηφοφόροι του ΚΚΕ-Εσ. ψήφισαν κατά μαζικό τρόπο με μονόσταυρο ψηφοδέλτιο τον υποψήφιο του ΚΚΕ-Εσ.

	Σύνολο	Αναγνωστάκης	Νέστωρ	Τρικούκης	Τριαντοπούλου	Αναστασιάδης	Ζερβός	Καριζώνης	Μαλτσιδής	Δώδος	Βανδώρος	Παπαδόπουλος	Οικονομίδης
Αναγνωστάκης Εμ.	8.749	4.046											
Νέστωρ Στ.	4.667	2.958	526										
Τρικούκης Θ.	880	482	93	161									
Τριαντοπούλου Φ.	585	212	214	22	64								
Αναστασιάδης Ιωάν.	574	164	110	11	24	156							
Ζερβός Θ.	511	193	89	75	5	14	40						
Καριζώνης Αλ.	504	182	97	16	11	12	21	136					
Μαλτσιδής Ευάγ.	440	98	159	—	11	23	10	—	108				
Δώδος Δ.	372	87	189	—	5	28	14	5	—	34			
Βανδώρος Αρ.	369	103	105	11	5	—	40	5	10	—	59		
Παπαδόπουλος Ηλ.	338	112	96	6	—	13	5	5	11	—	6	68	
Οικονομίδης Αλ.	261	52	31	10	10	20	5	5	10	10	26	16	57

«Συμμαχία»:

σταυροί προτιμήσεως υποψηφίων

Συσχετίζοντας, συνεπώς, τα κοινά ψηφοδέλτια του κάθε φορέα και τα μονόσταυρα που πήραν οι υποψήφιοι-τους, μπορούμε να παραστήσουμε τη δύναμη των 4 φορέων ως εξής:

ΚΚΕ-Εσ.	4046	ή	33,75%
ΕΔΑ	551	ή	4,59%
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ	482	ή	4,02%
ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ	913	ή	7,61%
	5992	ή	49,98%

Σύμφωνα με αυτά, προκύπτει ότι το 50% των ψηφοφόρων ψήφισε επιλέγοντας ένα συγκεκριμένο φορέα από τους τέσσερις που αποτελούσαν τη ΣΥΜΜΑΧΙΑ. Ακόμα, 3.138 ψηφοφόροι (το 26,17%) ψήφισαν τους υποψήφιους των άλλων κομμάτων πλην του ΚΚΕ-Εσ.

Ως προς τους υποψήφιους:

Ο Μαν. Αναγνωστάκης με 8.683 ψηφοδέλτια, συγκέντρωσε σαν ο μοναδικός υποψήφιος του ΚΚΕ-Εσ. όλες τις ψήφους του κόμματος αυτού. Εδώ πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι οι οπαδοί του ΚΚΕ-Εσ. υπακούοντας, προφανώς, σε κομματική εντολή, ψήφισαν μονόσταυρα, αφού το 46,59% των ψηφοδελτίων του Αναγνωστάκη είχαν μόνο ένα σταυρό. Εξ άλλου, 2.958 ψηφοδέλτια του Μ. Αναγνωστάκη είναι με δεύτερο σταυρό με τον Στ. Νέστορα, που είναι ο δεύτερος επικρατέστερος υποψήφιος.

Από αυτά, των δύο σταυρών, τα 2.370 προέρχονται κυρίως από κεντρικά τμήματα του Δήμου Θεσ/κης, πράγμα που μπορεί να εξηγηθεί σαν ψήφος, αφ' ενός εκείνων των οπαδών του ΚΚΕ-Εσ. που αρνήθηκαν τη λογική της μονοσταυρίας και αφ' ετέρου εκείνων που χωρίς ιδιαίτερη κομματική πρόσδεση ψήφισαν τους δύο επικρατέστερους υποψήφιους.

Τα κοινά ψηφοδέλτια του Μ. Αναγνωστάκη με τους υποψήφιους της ΕΔΑ είναι 1.069 (12,30% των ψήφων-του), με την Πρωτοβουλία 425 (4,90%) και με τους υποψήφιους της Σοσ. Πορείας (πλην Νέστορα) 190 (2,18%).

Ο άλλος επικρατέστερος υποψήφιος, ο Στ. Νέστωρ, που προέρχεται από τη Σοσ. Πορεία, συγκέντρωσε 4.667 (38,93%) των ψή-

φων και το ποσοστό των μονόσταυρων ψηφοδελτίων φθάνει το 11,27% των ψήφων-του.

Από τα 6.372 ψηφοδέλτια με δύο σταυρούς στο σύνολο των σταυρών 12.744 που συγκέντρωσε η ΣΥΜΜΑΧΙΑ, ο Μ. Αναγνωστάκης πήρε τους 4.643 (36,43%) και ο Στ. Νέστορ 4.146 (32,49%). Από τον αριθμό αυτόν του Νέστορα θα μπορούσαν να αφαιρεθούν οι σταυροί που πήρε με άλλους συνυποψήφιους της Σοσ. Πορείας, οπότε συγκέντρωσε καθαρά 3.847 (30,18%) σταυρούς. Εδώ πρέπει να δεχθούμε ότι αν ο συνδυασμός της ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ είχε κατορθώσει να προσελκύσει και άλλους ελεύθερους ψηφοφόρους, ο πίνακας της τελικής κατάταξης θα εμφάνιζε άλλη εικόνα, γιατί είναι προφανές ότι ο υποψήφιος του ΚΚΕ-Εσ. ουσιαστικά είχε συγκεντρώσει το μέγιστο των ψήφων των οπαδών-του.

Ως προς τους υποψήφιους των άλλων κομμάτων που αποτελούσαν τη ΣΥΜΜΑΧΙΑ, η εικόνα είναι η εξής: α) της Πρωτοβουλίας συγκεντρώνουν 93 κοινά ψηφοδέλτια και αρκετά υψηλό αριθμό του ενός σταυρού ο καθένας, β) της ΕΔΑ 150 κοινά ψηφοδέλτια που τα μισά περίπου είναι της διασύνδεσης των Ζερβού-Τρικούκη. Ο συνυποψήφιος-του Α. Καριζώνης έχει σημαντικό αριθμό ψηφοδελτίων του ενός σταυρού και γ) οι δύο άλλοι υποψήφιοι της Σοσ. Πορείας δεν έχουν κανένα κοινό ψηφοδέλτιο.

Η ΣΥΜΜΑΧΙΑ χαρακτηρίζεται:

α) Από υπερβολικά — ιδιαίτερα για αριστερό σχήμα — υψηλό ποσοστό μονόσταυρων ψηφοδελτίων, γεγονός που οφείλεται στο ότι οι ψηφοφόροι του ΚΚΕ-Εσ. ψήφισαν μαζικά με ένα σταυρό.

β) Το 26%, τουλάχιστο, των ψηφοφόρων της ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ αποτελείται από ψηφοφόρους των τριών άλλων φορέων πλην ΚΚΕ-Εσ.

γ) Από τους 12 υποψήφιους, δύο είναι εκείνοι που διεκδικούν την εκλογή. Η προμοδότηση του ενός με τα μονόσταυρα των ψηφοφόρων του ΚΚΕ-Εσ. είναι αποφασιστικός παράγων για τη διαμόρφωση της τελικής κατάταξης. Απεναντίας, οι δύο αυτοί υποψήφιοι έχουν ελάχιστη διαφορά στα ψηφοδέλτια με δύο σταυρούς.

V. ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΚΚΕ)

Το ΚΚΕ συγκέντρωσε 26.072 ψηφοδέλτια (11,98%). Από αυτά τα 14.781 (56,69%) στο Δήμο Θεσ/κης. Στους υπόλοιπους Δήμους και Κοινότητες που ανήκουν στην Α' εκλ. περιφ. έφτασε τα 11.290 (43,3%), που δείχνει ότι είναι το μόνο κόμμα με ισχυρή εκλογική βάση σ' αυτούς. Αξιοσημείωτη φαίνεται η πειθαρχία των οπαδών ψηφοφόρων στην υπερψήφιση υποψηφίων που προωθούνται από το κόμμα. Η πειθαρχία αυτή είναι καταφανής καθώς εναλλάσσε-

ται η δύναμη από περιοχή (ενορία) σε περιοχή. Στο Δήμο Θεσ/κης, σε κάθε ενορία, παράλληλα με τη προώθηση ενός ζεύγους υποψηφίων, προμοδοτείται και ένα δεύτερο, ενώ στους άλλους (περιφερειακούς) Δήμους και Κοινότητες προωθείται μόνο ένα ζεύγος. Εξαιρεση γίνεται μόνο για την υποψήφια Γιάννου, που ψηφίζεται σ' ολόκληρη την εκλογική περιφέρεια.

Στο Δήμο Θεσ/κης, ο συνδυασμός Γιάννου-Σαχίνη ψηφίζεται σε

ΚΚΕ: σταυροί προτιμήσεως υποψηφίων

	Σύνολο	Γιάννου	Σαχίνης	Παπαδημητρίου	Μοσκόφ	Σεβαστειάδου	Θεοφανίδης	Παπαδόπουλος Κ.	Δημητριάδης	Παπαδόπουλος Π.	Τζέννας	Χαραλαμπίδου	Τσακίρης
Γιάννου Ασ.	14.260	410											
Σαχίνης Δ.	8.561	5.634	40										
Παπαδημητρίου Σ.	7.278	2.759	171	271									
Μοσκόφ Κ.	4.397	1.134	241	2.549	149								
Σεβαστειάδου Π.	3.440	103	1.304	27	38	17							
Θεοφανίδης Γ.	3.024	461	53	217	33	1.933	47						
Παπαδόπουλος Κ.	2.333	1.957	101	20	106	—	40	68					
Δημητριάδης Γ.	1.771	1.436	23	125	23	—	31	13	98				
Παπαδόπουλος Π.	1.128	88	892	23	35	6	19	6	6	29			
Τζέννας Ιωάν.	1.011	62	55	101	27	13	231	—	—	6	47		
Χαραλαμπίδου Δ.	969	102	23	277	39	—	12	13	4	—	469	23	
Τσακίρης Χρ.	945	96	24	738	24	—	8	8	12	—	—	7	28

επτά ενορίες, της Γιάννου-Παπαδημητρίου σε οκτώ, του Παπαδημητρίου-Μοσκόφ σε επτά, του Παπαδημητρίου-Χαραλαμπίδου σε μία και του Παπαδημητρίου-Σαχίνη σε μία.

Στους υπόλοιπους Δήμους, της Γιάννου-Σαχίνη σε τρεις, Γιάννου-Κ. Παπαδοπούλου σε μία, Παπαδημητρίου-Τζενά σε μία, Παπαδημητρίου-Τσακίρη σε μία, της Τζενά-Χαραλαμπίδου σε μία και του Θεοφανίδη-Σεβαστειάδου σε δύο.

Η κατ' αυτόν τον τρόπο κατευθυνόμενη σταυροδοσία έχει σαν αποτέλεσμα να παρουσιάζονται περιπτώσεις υποψηφίων, όπως π.χ. του Π. Παπαδοπούλου, ο οποίος συγκέντρωσε τα 90,10% των σταυρών-του στο Δήμο Θεσ/κης, ή του Κ. Μοσκόφ που συγκέντρωσε στον ίδιο Δήμο το 83,33% των σταυρών, ή αντίστροφα των Τζενά και Τσακίρη που συγκέντρωσαν το 80,61% και 85,60% αντίστοιχα στους υπόλοιπους Δήμους. Τέλος στα τμήματα του Δήμου Θεσ/κης το ποσοστό της ελεγχόμενης σταυροδοσίας φθάνει περίπου το 56%, ενώ στα τμήματα των άλλων Δήμων το 77%.

Οι υποψήφιοι του ΚΚΕ, από την άποψη επαγγέλματος, παρουσίασαν την εξής εικόνα: 3 δικηγόροι, 1 υπάλληλος, 1 πολ. μηχανικός, 1 λογιστής, 1 ιστορικός-συγγραφέας, 1 οικονομολόγος, 1 εργάτης μηχανοξυλουργός, 1 γιατρός, 1 υδραυλικός και 1 ηλεκτρολόγος-συνδικαλιστής.

Από άποψη μονοσταυρίας οι υποψήφιοι του ΚΚΕ πήραν:

ΓΙΑΝΝΟΥ	410	2,87%
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ	98	5,53%
ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ	47	1,52%
ΜΟΣΚΩΦ	149	3,38%
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	271	3,72%
Κ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	68	2,01%
Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	29	2,61%
ΣΑΧΙΝΗΣ	40	0,46%
ΣΕΒΑΣΤΕΙΑΔΟΥ	17	0,49%
ΤΖΕΝΑ	47	4,64%
ΤΣΑΚΙΡΗΣ	28	2,98%
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ	23	2,37%
	1227	και 4,66%

επί του συνόλου των ψήφων του κόμματος.

Παράλληλα υπάρχουν και 887 ασταύρωτα ψηφοδέλτια (3,40%) που μαζί με τα μονόσταυρα αποτελούν το 8,10% του συνόλου των 2.114 ψηφοδελτίων. Από αυτά τα 2/3 περίπου είναι σε τμήματα του Δήμου Θεσ/κης και κυρίως σε τμήματα του κέντρου της πόλης, πράγμα που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος-τους προέρχεται από ευκαιριακούς ψηφοφόρους, προς τους οποίους ο εκλογικός μηχανισμός του ΚΚΕ δεν είχε δυνατότητα πρόσβασης.

Πέρα απ' αυτό, υπάρχουν περίπου 2.000 δίσταυρα ψηφοδέλτια (Πίνακας V), τα οποία, ασφαλώς, ανήκουν σε ψηφοφόρους που, σταυρώνοντας τους υποψηφίους της αρεσκείας-τους, όχι σπάνια σταυροδοτούν και ένα από τους πριμοδοτούμενους. Ύστερα από αυτή την ανάλυση βγαίνει το συμπέρασμα ότι ένα ποσοστό περίπου 15% των ψηφοφόρων του ΚΚΕ ήταν, σε κάποιο βαθμό, αποκομμένο από τον εκλογικό μηχανισμό του κόμματος.

.....

Ιδιαίτερη σημασία αποκτά η διαπίστωση για την εμφάνιση, και μάλιστα σε έντονο βαθμό, σχέσεων πελατείας, σε μια περιοχή όπου για ιστορικούς και κοινωνικούς λόγους, προδικτατορικά δεν είχαν σημειωθεί τέτοια φαινόμενα. Και είναι σημαντικό ότι το φαινόμενο αυτό εμφανίζεται σε δύο ποιοτικά διαφορετικές εκδοχές:

α) Την κλασική μορφή — ιδιον των αστικών κομμάτων — εξάρτησης των ψηφοφόρων από τον συγκεκριμένο υποψήφιο.

β) Την πελατεία του κομματικού-εκλογικού μηχανισμού.

Στο χώρο της Ν. Δημοκρατίας είναι χαρακτηριστικές οι περιπτώσεις των Μπακατσέλου και Ζαρντινίδη, που και οι δύο πολιτεύονται και προ του 1967 και που προΐστανται ή μετέχουν σε επιχειρήσεις με έκταση σ' όλο το χώρο της Βορ. Ελλάδας. Το ίδιο και με τον Μούτσιο που φέρεται σαν προστατευόμενος του Καραμανλή. Τα μονόσταυρα αυτών των υποψηφίων έχουν αποφασιστική σημασία στην εκλογική-τους επιτυχία.

Νέο φαινόμενο, με ιδιαίτερη σημασία, είναι η οργανωμένη σταυροδοσία, που παρατηρείται ανάμεσα στους τρεις πρώτους σε σταυρούς προτιμήσεως και στους τελευταίους του συνδυασμού. Και είναι σημαντικό, αφού πρόκειται για νέους πολιτευτές, οι οποίοι δεν είχαν ως τότε τα χρονικά περιθώρια να εδραιώσουν εκλογική πελατεία.

Το γεγονός ότι οι Μποκοβός και Βουδούρης είναι υφυπουργοί της σημερινής κυβέρνησης και μάλιστα σε τομείς με ιδιαίτερες ψηφοθηρικές δυνατότητες, επιτρέπει τη βεβαιότητα ότι στις προσεχείς εκλογές θα μπορέσουν να επωφεληθούν από την ύπαρξη προσωπικών ψηφοφόρων.

Στο χώρο της ΕΔΗΚ του 1977, η κατάσταση παρουσιάζει κάποια ιδιομορφία. Η προσχώρηση στο ΠΑΣΟΚ του Παπαθεμελή και οι διαπραγματευόμενες των Μαναβή και Λεβάκη θα δημιουργήσουν προβλήματα στο ΠΑΣΟΚ, γιατί είναι φυσικό να επωφεληθούν τόσο από τις ψήφους των ψηφοφόρων-τους, που σ' ένα βαθμό θα τους ακολουθήσουν στο ΠΑΣΟΚ, όσο και από παλαιότερους ψηφοφόρους-τους που προηγήθηκαν στο δρόμο προς το ΠΑΣΟΚ.

Το πρόβλημα αυτό γίνεται περισσότερο οξύ, αφού στο ΠΑΣΟΚ του 1977 εμφανίζεται για πρώτη φορά η ικανότητα του εκλογικού-του μηχανισμού να προωθήσει υποψηφίους.

Έτσι ο Αθανασόπουλος υπερψηφίζεται, κυρίως, σαν ο εκλεκτός της ηγεσίας, ενώ ο Ιντζές προωθείται από τον εκλογικό μηχανισμό του κόμματος, σε αντίθεση μάλιστα με τον Ακριτίδη ο οποίος, εμφανώς, δεν ήταν αρεστός στο μηχανισμό.

Χαρακτηριστική είναι, ακόμα, η περίπτωση του Καλλιδόπουλου, ο οποίος με το βάρος των μονόσταυρων που διαθέτει, προσπαθεί να εξισορροπήσει την εχθρότητα του μηχανισμού.

Στη ΣΥΜΜΑΧΙΑ είναι προφανής η προσπάθεια και η σχετική επιτυχία του ΚΚΕ-Εσ. να πριμοδοτήσει με μονόσταυρα τον υποψήφιο-του.

Τέλος, εντυπωσιακή είναι η επιτυχία του κομματικού μηχανισμού του ΚΚΕ στην προώθηση των υποψηφίων, γεγονός που οφείλεται, κυρίως, στη μακρόχρονη παράδοση της αριστεράς. Η πειθαρχημένη και χωρίς αποκλίσεις σταυροδοσία είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακή στα συνοικιακά τμήματα.

Με βάση την παραπάνω ανάλυση, είναι βέβαιο ότι στις προσεχείς εκλογές θα ενταθεί το κυνήγι των σταυρών από την πλευρά των υποψηφίων, ενώ, εξ άλλου, θα ισχυροποιηθεί η θέση εκείνων των υποψηφίων με την ισχυρότερη εκλογική πελατεία.

ΝΑΙ ΜΕΝ, ΑΛΛΑ...

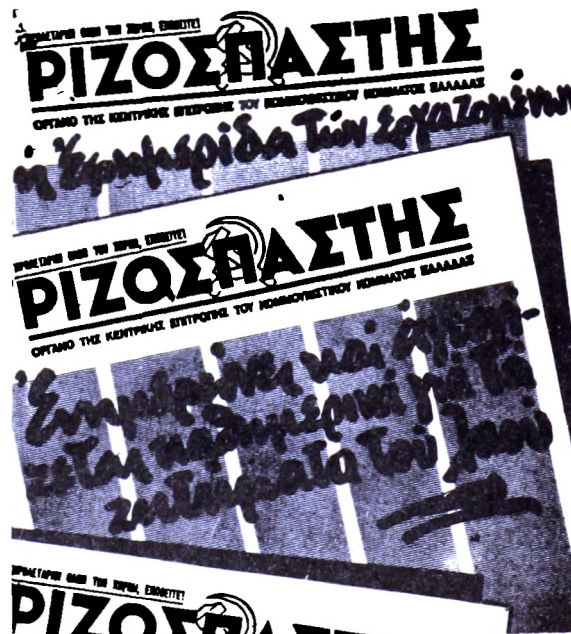
ΝΑΙ ΜΕΝ

υπάρχουν κι άλλα έντυπα για Συλλέκτες

ΑΛΛΑ

ένα είναι τό πιο υπεύθυνο!

ή Συλλεκτική 'Επιθεώρηση

«Η αντιρεφορμιστική ενότητα είναι ανοιχτή, για όποιον θέλει πραγματικά να αγωνιστεί...»

Στο τεύχος της 25/9, ο συνεργάτης-σας Α. Ψάλτης, έθιγε από τη σκοπιά-του μερικά ζητήματα που απασχολούν το χώρο της «εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς» γύρω από την παρέμβαση σ' αυτές τις εκλογές. Από τη δική-μας τη σκοπιά, θα επιθυμούσαμε να κάνουμε μερικές παρατηρήσεις. Αυτό, όμως, δεν είναι εύκολο να γίνει, γιατί γύρω από τις θέσεις-μας έχει δημιουργηθεί ένα φράγμα σιωπής, ή όπου έχει γίνει αναφορά, έγινε με αρκετή δόση διαστρέβλωσης. Είμαστε υποχρεωμένοι γι' αυτό, να ξεκαθαρίσουμε και ορισμένες βασικές πλευρές των θέσεών-μας.

● Μια κατ' αρχήν παρατήρηση είναι ότι, στο άρθρο, αρκετά απλοϊκά μας αποδίδονται απλοϊκές αναλύσεις και προθέσεις — του τύπου οι «καλοί» και οι «κακοί» κτλ. — σύμφωνα με τις οποίες «θα αποκαλυφθούν οι αντιφάσεις ανάμεσα στις διακηρύξεις και την πρακτική των ρεφορμιστών», οπότε οι μάζες θα στραφούν ώσπου να «συναντήσουν την (καλή) επαναστατική αριστερά, η οποία μέχρι τότε τηρεί στάση αναμονής» κτλ., κτλ. Στοιχειώδης προϋπόθεση, για μια σοβαρή πολιτική συζήτηση — και αντιπαράθεση — νομίζουμε πως είναι η αναφορά τόσο στους στόχους, όσο και στους όρους για την πραγματοποίησή-τους, όπως τους βάζει ο καθ' ένας για τον εαυτό-του και όχι άλλοι για... λογαριασμό-του. (Εν πάσει περιπτώσει, ας ξεχωρίζεται η «πληροφόρηση» από την εκτίμηση!) — Παραπέμπουμε στο πρόγραμμα της Κίνησης, αντιμετωπίζοντας εδώ μερικά βασικά ζητήματα.

● Κατ' αρχήν ένα ζήτημα αφορά το τι είναι και μέχρι πού φθάνει η σημερινή «αλλαγή». Μετά εφτά χρόνια από το συμβιβασμό του '74 — που στη διάρκειά-τους οικοδομήθηκε η νέα ευρωατλαντική καραμανλική δημοκρατία — αναπτύσσεται σήμερα, σαν αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής, ένα ογκούμενο αντιδεξιό ρεύμα. Η απαίτηση να μπει τέλος στην πολιτική της υποταγής, της λιτότητας και της καταστολής έγινε πολιτικός στόχος του μεγαλύτερου μέρους του πληθυσμού και το αίτημα της αλλαγής μπήκε στην ημερήσια διάταξη. Από την άλλη μεριά, η εκτίμησή-μας είναι πως στις σημερινές συνθήκες, μια άλλη αστική διαχείριση δεν θα μπορούσε να θίξει τις οικονομικές τάσεις του καθεστώτος του '74, ούτε τους βασικούς-του προσανατολισμούς ως προς το ΝΑΤΟ και την ΕΟΚ, ούτε την ουσία της κρατικής-του οργάνωσης και λειτουργίας.

Η θεαματική στροφή του ΠΑΣΟΚ (με αποκορύφωμα την παρουσία του Γ. Μαύρου, σαν «πιστοποιητικό») μπροστά στις κυβερνητικές ευθύνες, είναι ένα δείγμα.

Δεν ξεκόβει από τη βάση της πολιτικής της Δεξιάς. Σκοπεύει μονάχα στην εξουδετέρωση των πιο κραυγαλέων συνεπειών-της. Σκοπεύει να αντικαταστήσει τον «ανυπόφορο» καπιταλισμό της Δεξιάς με έναν «υποφερτό» καπιταλισμό κάποιας «ελληνικού τύπου» σοσιαλδημοκρατίας. Αυτές είναι οι δυνατότητες μιας κυβερνητικής αλλαγής σήμερα.

Αλλά ακόμα και αυτή η αλλαγή τι πραγματική έκταση μπορεί να έχει; Μια διαχείριση της εξουσίας της σημερινής άρχουσας τάξης, όσο κι αν προσπαθήσει να γίνει πειστική σαν διαφορετική για το λαό, δεν μπορεί να περάσει τα όρια ανοχής της τάξης αυτής, να θίξει τα πραγματικά-της συμφέροντα. Τα όριά-της καθορίζονται από τα οικονομικά αποθέματα και την πολιτική ελαστικότητα του σημερινού καθεστώτος. Και μάλιστα σε μια περίοδο διεθνούς οικονομικής κρίσης.

Για να πετύχει ο λαός εκείνες τις μικρές, αλλά ουσιαστικές αλλαγές, που θα βελτιώσουν την καθημερινή ζωή-του, πρέπει να μπει στο δρόμο της πραγματικής αλλαγής. Πρέπει να μπει στο δρόμο της *μαζικής πάλης* ενάντια στην εκμετάλλευση των εργαζόμενων· το δρόμο που αμφισβητεί *έμπραχτα* την οικονομική και την πολιτική εξουσία με τη δύναμη της οποίας η άρχουσα τάξη πραγματοποιεί την εκμετάλλευσή· το δρόμο που δεν περιορίζεται στα όρια που βάζει η εξουσία αυτή. Μόνο σαν συνέπεια αυτής της πάλης μπορεί να υπάρξει το οποιοδήποτε μικρό ή μεγάλο όφελος, η οποιαδήποτε ουσιαστική βελτίωση.

Η πάλη αυτή δεν μπορεί να έχει τον χαρακτήρα της στήριξης του συστήματος για το ξεπέρασμα της κρίσης. Δεν μπορεί να πάρει τη μορφή συνεργασίας και αμοιβαίων παραχωρήσεων για τη «διέξοδο»,

ούτε να διοχετευτεί στη ρεφορμιστική πολιτική του σταδιακού «εκδημοκρατισμού», της «συνδιοίκησης», του συμφιλιοτισμού και της καλλιέργειας της ταξικής συνεργασίας.

Η οπισθοχώρηση από μια τέτοια λογική και η υποταγή της κομμουνιστικής αριστεράς στο σύστημα είναι αποτέλεσμα της πολιτικής των δύο Κ.Κ. Ευθύνονται για την εξουδετέρωση της δύναμης αυτής, της μόνης, που μπορεί να εκφράσει την αυτονομία των εργαζόμενων μαζών, τη δική-τους ανεξάρτητη από το σημερινό καθεστώς προοπτική. Ιδιαίτερα το ΚΚΕ, με τη συγκρότησή-του σαν κύριου φορέα χειραγώγησης του εργατικού κινήματος και σαν κύριου εκφραστή των κρατικών συμφερόντων της ΕΣΣΔ στον τόπο-μας, αποτελεί σήμερα το βασικό φραγμό σ' αυτό το δρόμο. Ενώ το ΚΚΕ (εσ.), ο σημαιοφόρος της ταξικής ειρήνης και του συμφιλιοτισμού με την εκσυγχρονιστική Δεξιά, με το σύνθημα της «ανανέωσης» γίνεται ένας ιδιαίτερος μηχανισμός ενσωμάτωσης για τις αριστερές δυνάμεις, που ξεκόβουν από το ΚΚΕ.

Σ' αυτές τις συνθήκες θεωρούμε σαν καθήκον την οικοδόμηση των όρων που θα κάνουν δυνατή, ξανά, την αυτόνομη πολιτική έκφραση των μαζών. Ένα βήμα προς αυτή την κατεύθυνση αποτελεί η προσπάθεια συγκρότησης μιας αριστερής επαναστατικής κίνησης, έξω από τα πλαίσια της λεγόμενης «αριστερής» σημερινής κοινοβουλευτικής αντιπολίτευσης, ανεξάρτητης από την αστική επιρροή.

Εμείς βάζουμε για στόχο το άνοιγμα — παρά τις όποιες δυσκολίες — ενός επαναστατικού δρόμου με βασικό υποκείμενο ένα μαζικό επαναστατικό κίνημα. Το ζήτημα άρα βρίσκεται (α) στο αν κάτι τέτοιο είναι αναγκαίο και (β) στο αν ναι, με ποιόν τρόπο θα προωθηθεί καλύτερα. Έχοντας τοποθετηθεί θετικά ως προς το πρώτο, θεωρήσαμε πως για το δεύτερο ήταν υποχρεωτική η παρέμβασή-μας σ' αυτές τις εκλογές, για να διεκδικήσουμε ενεργητικά (πέρα από την προπαγάνδη) την παραπάνω προοπτική. Παρεμβαίνουμε προβάλλοντας, όχι ένα εκλογικό πρόγραμμα κάποιας «Αλλαγής» (οσοδήποτε «ουσιαστικής», «πραγματικής», «μεγάλης» κτλ.) «εδώ και τώρα», αλλά κύρια ένα *πρόγραμμα πάλης*, με σκοπό τη συγκρότηση ενός ρεύματος (και όχι «μετώπου») με αντιρεφορμιστική κατεύθυνση. Μιλάμε λοιπόν για κάποια συγκεκριμένη πρακτική με συγκεκριμένους στόχους καθημερινής πάλης και όχι για μια «μέχρι τότε αναμονή».

Και εν πάσει περιπτώσει, δεν θεωρούμε πως είμαστε εκείνοι που «προσμένουν ίσως κάποιο θαύμα». Αντίθετα, η αντίληψη των θαυμάτων καλλιεργείται (και πολύ βαθιά μάλιστα) από άλλους, σαν αντίληψη «μεσσία» ή «μεγάλης δύναμης» ή «ισχυρής προστασίας» κτλ.

Έχοντας, όλα αυτά τα χρόνια, στείλει τον κόσμο στο σπίτι-του, προβάλλουν τώρα στο λαό την «Μεγάλη Αλλαγή» σαν... ώριμο καρπό της «Μεγάλης Ακινησίας». Όπου, χωρίς την εμπιστοσύνη στις δυνάμεις-του, είναι σχετικά πιο εύκολο να του ζητιέται η εν λευκώ εξουσιοδότηση (ΠΑΣΟΚ) ή μια πιο «σίγουρη επένδυση» για το ... μέλλον («17%» — «ανανέωση»). Είναι επίσης το έδαφος πάνω στο οποίο μπορεί να αναπτυχθεί και η «παραδειγματική πράξη». Όσο για το σχήμα «καλός - κακός», κύρια σ' ένα ανάλογο κλίμα μπορεί να λειτουργήσει: Π.χ. όταν εκτός από το Κράτος «εξαφανίζεται» και το ζήτημα της εξουσίας, απομένει μόνο η διαχείριση: η «καλή» ή η «κακή».

Απέναντι στις εκλογικές αυταπάτες που απλόχερα καλλιεργούν οι επιδοξοί διαχειριστές της κρίσης του συστήματος για την επερχόμενη «Μεγάλη Αλλαγή», η κίνηση «για μια ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ» αντιπαράθετει τον κεντρικό εκλογικό-της στόχο που συνοψίζεται σε τρεις άξονες:

- ΝΑ ΦΥΓΕΙ Η ΔΕΞΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ
- Ν' ΑΝΟΙΞΕΙ Ο ΔΡΟΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΝΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΜΑΖΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ
- ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΔΕ ΦΕΡΝΟΥΝ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ

● Εδώ χρειάζεται να γίνει μια δεύτερη παρατήρηση πάνω στο άρθρο-σας. Αφορά το είδος των αξιολογήσεων. Λέγεται ότι η κίνησή-μας «δεν έχει καταφέρει μια αξιολογήσιμη ανάλυση της σημερινής κοινωνίας». Αν βγάλει κανείς από τη μέση την απλόχερη συγκατάβαση του άρθρο-γράφου, δεν υπάρχει πρόβλημα να κρύψουμε — το λέμε άλλωστε — ό-

τι δεν βρισκόμαστε στο επιθυμητό επίπεδο. Δεν βλέπουμε όμως να έχει γίνει κάτι το ιδιαίτερο και από πουθενά αλλού (χωρίς αυτό να μας απαλλάσσει από την υποχρέωση ή να υποτιμούμε άλλες προσπάθειες). Και δεν βλέπουμε γιατί να είναι τόσο καθοριστικό (και ιδιαίτερα για μας!) ώστε να αποκλείεται μια ανάλυση «της πολιτικής συγκυρίας» απ' όπου να προκύπτει «μια σαφής πολιτική» για τις εκλογές, όπως π.χ. η προώθηση ενός πόλου με στόχο τη Δεξιά, αλλά και έξω από την κυρίαρχουσα σήμερα ρεφορμιστική κατεύθυνση.

Μια κατεύθυνση που γενικά τις μεταρρυθμίσεις τις βλέπει σαν παράγωγο μιας επαναστατικής μαζικής πάλης, που αξιολογεί πολιτικά ποιές την ωφελούν και την προωθούν και ποιές όχι, ποιές προτείνει και ποιές αντιμάχεται. Και που σε καμιά περίπτωση δεν βλέπει στη σημερινή παγκόσμια «πολιτική συγκυρία» τη δυνατότητα σταδιακής μετεξέλιξης του «υποχρεωτικά εκμεταλλευτικού» αυτού συστήματος, στο αντίθετό-του.

Θα ήταν καλύτερα λοιπόν να ειπωθεί ανοιχτά η άποψη σε σχέση με την επιλογή-μας, αντί να διατυπώνεται σαν... χρησμός ο «φόβος», ότι αυτή, «μπορεί να πάρει διαστάσεις (;) σε μια πολιτική συγκυρία σύνθετη (sic) όπως η σημερινή»!

Το ζήτημα δεν είναι λοιπόν η «σαφήνεια» γενικά, αλλά το κατά πόσο πείθεται και εκφράζεται μ' αυτή-μας την εκτίμηση ένας κόσμος που τουλάχιστον θεωρεί *αναγκαία* μια τέτοια κατεύθυνση, (κάτι που ο αρθρογράφος δεν φαίνεται να συμεριζεται), *παρά* τις μεγάλες δυσκολίες που υπάρχουν.

● Τέλος, αρνιούμαστε ότι ζητάμε κι εμείς κάποια «άδηλη»... «κριτική υποστήριξη», σύμφωνα με την εκτίμηση του αρθρογράφου. Ζητάμε απλά... υποστήριξη. Υποστήριξη και συμμετοχή στην κατεύθυνση που βάζουμε σήμερα, όχι σαν απλή «επανάληψη», οσοδήποτε... «ανιαρή», αλλά σαν επαναβεβαίωση της *κοινής* αντίθεσης στο ρεφορμισμό. Υποστήριξη και συμμετοχή σε μια πολιτική *ενότητας* των δυνάμεων που κινούνται σ' αυτό το πλαίσιο. Οι δυνάμεις αυτές έχουν (και το είπαμε) μεγάλες ιδεολογικές διαφορές μεταξύ-τους· δεν συμπίπτουν στις αντιλήψεις-τους για τη στρατηγική της επανάστασης. Η ενότητα της οποίας οι όροι έχουν κατακτηθεί σήμερα είναι ενότητα *ταχτικής*. Και δεν πιστεύουμε ότι μια τέτοια ενότητα πρέπει να περιμένει μέχρι την ωρίμανση των όρων για μια ενότητα σε ανώτερο επίπεδο, γιατί βλέπουμε ότι έχουμε να παλέψουμε σε συνθήκες με νέα δεδομένα, όπου η διαμόρφωση ενός επαναστατικού προγράμματος δεν μπορεί παρά να γίνει *παράλληλα* με τη διάνοιξη του επαναστατικού δρόμου. Αυτό αποτελεί μια σαφή πολιτική επιλογή. Η κατεύθυνση της αντιρεφορμιστικής ενότητας είναι ανοιχτή, για όποιον θέλει πραγματικά να αγωνιστεί και σήμερα και μετά τις εκλογές.

Η συζήτηση για το «*πρόβλημα της Αριστεράς*», είναι επίσης ανοιχτή και από την πλευρά-μας θα την προωθήσουμε παράλληλα με την καθημερινή παρέμβαση (γιατι διαφορετικά δεν έχει νόημα). Λέμε όμως επίσης, ότι η συζήτηση αυτή δεν είναι ανεξάρτητη από το *ζήτημα του ρεφορμισμού*. Το αντίθετο. (Όπως επίσης δεν είναι ανεξάρτητη απ' αυτό το ζήτημα και η έννοια «εξωκοινοβουλευτικός», που δεν υποδηλώνει το αν είναι κανείς μέσα ή έξω από το κοινοβούλιο, αλλά το τι κάνει έτσι κι αλλιώς έξω απ' αυτό).

Ο δρόμος της *πραγματικής αλλαγής*, ο δρόμος προς το σοσιαλισμό, δεν μπορεί να εξασφαλιστεί με μια πλειοψηφία στο κοινοβούλιο. Η πείρα έχει δείξει ότι οι κυρίαρχες τάξεις δεν εγκαταλείπουν την εξουσία χωρίς αντίσταση. Ούτε το δρόμο προς το σοσιαλισμό ανοίγουν τα πραξικοπήματα και οι ξένες επεμβάσεις, που βάζουν το λαό στο περιθώριο ή — ακόμα χειρότερα — στρέφονται εναντίιά-του.

Σήμερα, όλη η αντιδεξιά πτέρυγα της Βουλής είναι «σοσιαλιστική», από το ΚΟΔΗΣΟ ως το ΚΚΕ. Η ίδια η Δεξιά — η «ανανεωμένη» — παίρνει μέτρα «σοσιαλιστικά»! Ο σοσιαλισμός «πλανιέται σαν φάντασμα» πάνω από τη χώρα.

Ο σοσιαλισμός, η κοινωνία όπου η εργατική τάξη με τους κοινωνικούς-της συμμάχους έχει την εξουσία και την χρησιμοποιεί για την κατάργηση της εκμετάλλευσης και την εξάλειψη της καταπίεσης, για την εκμηδένιση των ταξικών διακρίσεων και την απονέκρωση του κράτους, είναι μια ιστορικά αποδεδειγμένη ρεαλιστική προοπτική.

Δεν έχει όμως καμία σχέση με επαγγελίες σαν του ΠΑΣΟΚ που δεν έχουν τις βάσεις της οικονομικής, κοινωνικής και κρατικής καπιταλιστικής οργάνωσης. Και είναι ριζικά διαφορετικός από τα καθεστώα του «υπαρκτού σοσιαλισμού», που αντιπροσωπεύει το ΚΚΕ και ριζικά υποστηρίζει το ΚΚΕ (εσ.).

3/9/81

ΚΙΝΗΣΗ «ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ»

Ταντέους Γκόλας **ΤΕΜΠΕΛΙΑ** & αὐτογνωσία

Γκνάτ Χοτκέβιτς

ΑΒΗΡΟΝ

Ἡ ἀπάτη τῶν δέκα ἐντολῶν

Μιά πρωτότυπη
νουβέλα
πού ἀναπλάθει
τίς ταραγμένες
στιγμές
ἐνός λαοῦ

Τζήν Μπαϊνκερ Μίλλερ

Γιά
μιά νέα
ψυχολογία
τῆς
γυναίκας

«Μιά σημαντική πρόοδος
στήν κατανόηση τῆς ψυχολογίας
καί τῶν δύο φύλων.

Εκδόσεις Γλάρος

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 31 • ΑΘΗΝΑ 141 • ΤΗΛ. 36 18 457

«... Το μέγεθος δεν αποτελεί μοναδικό "πολιτικό" επιχείρημα για το αν μια πολιτική δύναμη είναι σοβαρή ή όχι, περιθωριακή ή όχι»

Στο άρθρο του ΑΝΤΙ για την «εξωκοινοβουλευτική αριστερά» με υπογραφή του «Αριστ. Ψάλτη», ανάμεσα στ' άλλα θίγεται και η συμμετοχή του ΕΚΚΕ και του ΜΛ-ΚΚΕ στις εκλογές. Ο καθένας έχει δικαίωμα να κάνει κριτική και να λέει τις απόψεις-του πάνω σε γεγονότα, προγράμματα, θέσεις. Είναι κατακριτέος όμως όποιος χρησιμοποιεί γενικά αποφθέγματα χωρίς τεκμηρίωση, με σκοπό την ειρωνεία ή τη δημιουργία προκαταλήψεων ή αδιαφορίας.

Χωρίς αναφορά στις πολιτικές-μας θέσεις, ο «Αριστ. Ψάλτης» μας κατατάσσει όχι στις μικρότερες αλλά στις «πολύ μικρές» πολιτικές δυνάμεις και στις «περιθωριακές πολιτικές παρουσίες στην εκλογική μάχη». Πιστεύουμε πως το μέγεθος δεν αποτελεί μοναδικό «πολιτικό» επιχείρημα για το αν μια πολιτική δύναμη είναι σοβαρή ή όχι, περιθωριακή ή όχι. Δεν εννοούμε πως για μας το μέγεθος δεν παίζει κανένα ρόλο, αντίθετα. Πιστεύουμε όμως απ' τη μια πως παρά τα χτυπήματα που δεχτήκαμε, η ιστορία έχει στροφές και γυρίσματα. Εξ άλλου, δυνάμεις που κατά τον «Αριστ. Ψάλτη» δεν κατατάσσονται στις πολύ μικρές αλλά στις «μικρότερες», παρ' όλο ότι εμφανίζονται με μίαν ηγεμονιστική πολιτική απέναντί-μας, δεν είναι δα και τόσο μεγαλύτερες από μας... Από την άλλη μεριά πιστεύουμε ακράδαντα πως τελικά η πολιτική και ιδεολογική γραμμή είναι αυτή που αποφασίζει για την έκβαση του κινήματος. Στη συγκεκριμένη περίπτωση αυτό σημαίνει πως μια πολιτική δύναμη είναι περιθωριακή ή όχι ανάλογα με το αν τοποθετείται μέσα σε μια γενικότερη διάταξη των πολιτικών δυνάμεων ή όχι, και αν παίζει συγκεκριμένο ρόλο μέσα-τους, δηλαδή ανάλογα με το αν έχει πολιτική γραμμή. Π.χ. το 1973, παρά τις ελάχιστες οργανωμένες δυνάμεις αυτών που χτυπούσαν την ψευδοδημοκρατική λύση του Παπαδόπουλου καλώντας σε αποχή στο χουντοδημοψήφισμα, αναπτύχθηκε στη συνέχεια τον Νοέμβρη του '73 ένα τεράστιο λαϊκό κίνημα, διακλώνοντας ακριβώς αυτή τη γραμμή. Αντίστοιχα, με πολύ μικρές δυνάμεις αλλά με σωστές δημοκρατικές πολιτικές συμμαχίες, το ΕΚΚΕ μπόρεσε το 1978 να αναδείξει στις δημοτικές εκλο-

γές 4 δημοτικούς συμβούλους στους δήμους της Αθήνας.

Μ' έναν τρόπο που δηλώνει κατά την άποψή-μας αδιαφορία για το πώς θα ξεπεραστεί η διάσπαση που προώθησε η σοβιετική επέμβαση και ο ρεβιζιονισμός στο αριστερό κίνημα της χώρας-μας, το άρθρο του «Αριστ. Ψάλτη» μας παρουσιάζει ανθενωτικούς και αναφέρει για μας ότι «οι μικροκομματικές λογικές και η διύλιση του κώνωπα επικράτησαν κι από αυτή την ανάγκη της πολιτικής επιβίωσης». Πώς συμβιβάζονται τέτοιες θέσεις με το γεγονός ότι το ΕΚΚΕ και το ΜΛ-ΚΚΕ από τον περασμένο Μάη έχουν κάνει εντατικές και επανειλημμένες προσπάθειες για την ενότητα της επαναστατικής και δημοκρατικής αριστεράς με την ΕΔΑ, το ΚΚΕ εσωτ. και το ΚΚΕ μ-λ;

Το άρθρο του ΑΝΤΙ προσπέρασε αυτό το γεγονός, ειρωνευόμενο πως το ΕΚΚΕ και το ΜΛ-ΚΚΕ με μια τέτοια πρόταση «ξεπέρασαν τον εαυτό-τους». Ήταν όμως αυτή μια σωστή πρόταση και σύμφωνη για το κίνημα. Για ποιό λόγο την αρνήθηκαν αυτοί που την αρνήθηκαν; Σ' αυτό το άρθρο δεν απαντά. Όσον αφορά τους λόγους της άρνησης από την ΕΔΑ, μιλήσανε νομίζουμε στη συνέχεια τα ίδια τα γεγονότα. Το ΚΚΕ εσωτ. αρνήθηκε τη δυνατότητα πολιτικής συμφωνίας και συνεργασίας με το δικαιολογητικό ότι ήθελε να προβάλλει την ιδεολογική-του φυσιογνωμία του «Ευρωκομμουνισμού» και της «ανανέωσης». Εμείς πιστεύουμε πως έχει βαθύτερους λόγους στην άρνησή-του: από τη μια γιατί ακολουθεί κι αυτό μια ηγεμονιστική πολιτική όπου μπορεί, από την άλλη γιατί το κόμμα αυτό διατηρεί έντονες συμφιλιωτικές τάσεις απέναντι στην ΕΣΣΔ (βλέπε και τελευταία ακόμη την υποστήριξη των προτάσεων Μπρέζνιεφ για τον «αφοπλισμό») και απέναντι στους «συντρόφους της άλλης πλευράς».

Όσον αφορά το ΚΚΕ μ-λ: είχαμε, μετά από πολύωρες διαπραγματεύσεις, πετύχει μια μίνι-κοινή πολιτική συμφωνία για μια κοινή κάθοδο στις εκλογές. Την τελευταία στιγμή όμως το ΚΚΕ μ-λ προτίμησε, για δικούς-του λόγους, να σπάσει αυτή τη συμφωνία για να μπορέσει να α-

παλείψει κάθε κριτική στο ΚΚΕ εζ. και στην ΕΣΣΔ και να προσπαθήσει και αυτό να μας επιβάλει την υποταγή στην ιδεολογική-του πλατφόρμα για το «αντιρεφορμιστικό ρεύμα».

Το άρθρο του ΑΝΤΙ προτιμά, αντί να κάνει συγκεκριμένη κριτική στο πρόγραμμά-μας, να λέει αποφθεγματικά ότι δεν έχουμε «ανάλυση της κατάστασης και περισσότερο προσαρμοσμένη στα πράγματα πολιτική». Σαν απάντηση σ' αυτό, δίνουμε βασικά σημεία από την ίδια την κοινή διακήρυξη του ΕΚΚΕ και του ΜΛ-ΚΚΕ για τις φετινές εκλογές, από την ανάλυση της κατάστασης και τις προγραμματικές θέσεις:

«Η απομάκρυνση της δεξιάς από την κυβέρνηση, αποτελεί ζωτική ανάγκη για το λαό και τον τόπο-μας και ανταποκρίνεται στα βασικά συμφέροντα των εργαζομένων. Η απομάκρυνση της δεξιάς σήμερα μπορεί και πρέπει να πραγματοποιηθεί για να ανοίξει ο δρόμος για μια άλλη πολιτική. Αυτός είναι ένας βασικός στόχος του ΕΚΚΕ και του Μ-ΛΚΚΕ που τον προώθησαν παλιότερα και θα τον προωθήσουν και τώρα με όλες-τους τις δυνάμεις...

Για να αποβεί προς όφελος του λαού μια τέτοια αλλαγή, πρέπει να υπάρξουν ορισμένες προϋποθέσεις και να χτυπηθούν εκείνες οι δυνάμεις που θέλουν να αξιοποιήσουν προς όφελος των δικών-τους αντιλαϊκών επιδιώξεων την αλλαγή που θέλει και αγωνίζεται να επιβάλει ο λαός. Πρέπει να αποκαλυφθούν τα κούφια λόγια για τη "μεγάλη αλλαγή" και οι δημαγωγικές υποσχέσεις για σοσιαλισμό που ουσιαστικά στοχεύουν στη διατήρηση του καθεστώτος της εξάρτησης, της εκμετάλλευσης και καταπίεσης του λαού ή το πολύ στην αλλαγή ξένου αφεντικού. Πρέπει αντίθετα μέσα από την προώθηση των πιο άμεσων και καυτών αιτημάτων της εργατικής τάξης και των λαϊκών μαζών να ενισχυθούν οι θέσεις-τους για να μπορέσουν αυτές κύρια στηριγμένες στις δικές-τους δυνάμεις και τον αγώνα-τους να γίνουν πραγματικοί νοικοκύρηδες στον τόπο-τους.

Πρώτα απ' όλα θα πρέπει να κτυπηθεί και να αποκαλυφθεί ο ύπουλος ρόλος του ΨευτοΚΚΕ, που επιδιώκει μέσα σε συνθήκες πολιτικής ρευστότητας να γίνει ρυθμιστικός παράγοντας και με τους εκβιασμούς-του να δώσει το δικό-του αντιδραστικό περιεχόμενο στην αλλαγή. Το κόμμα αυτό υποτάσσει την πολιτική-του σε όλα τα ζητήματα σε ένα κύριο στόχο, που δεν είναι άλλος, παρά η εξυπηρέτηση της επιθετικής ηγεμονιστικής στρατηγικής και των συμφερόντων των ρώσων αφεντικών-του στη χώρα-μας. Με τον εκλογικό στόχο 17% προσπαθεί να εκβιάσει και να υφαρπάξει την ψήφο του λαού, για να αναδειχθεί ρυθμιστικός παράγοντας και ταυτόχρονα να χτυπήσει και να εξαφανίσει όλες τις αριστερές δυνάμεις...

Οι σοβαρές αντιφάσεις που χαρακτηρίζουν τους βασικούς προσανατολισμούς του ΠΑΣΟΚ, όχι μόνο δεν του επιτρέπουν να εγγυηθεί τις όποιες αλλαγές υποστηρίζει, αλλά υπάρχει ο κίνδυνος να οδηγήσει σε νέα αδιέξοδα και πτωχεύσματα το λαϊκό κίνημα, δίνοντας παράλληλα την ευκαιρία στις κάθε λογής αντιδραστικές δυνάμεις να προωθήσουν τα σχέδια-τους, σε βάρος της χώρας και του λαού.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΖΗΤΟΥΜΕ ΠΗΓΗ 17, 36-39 980

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΛΟΓΗ
ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ

ΠΛΗΡΗΣ ΚΑΙ ΜΟΝΙΜΗ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΟΛΩΝ
ΤΩΝ ΑΝΤΙΕΞΩΣ/ΑΣΤΙ-
ΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
"Ελεύθερος Τύπος"

Στις ιδιαίτερα κρίσιμες σημερινές συνθήκες που περνά ο τόπος-μας, υπάρχει η ανάγκη της πιο πλατιάς ενότητας και συνεργασίας δυνάμεων για την υπεράσπιση των ζωτικών συμφερόντων του λαού-μας. Η πάλη για την απομάκρυνση της δεξιάς από την εξουσία και η εκπλήρωση του στόχου για μια πραγματικά ανεξάρτητη και δημοκρατική Ελλάδα θα συντελεστεί μέσα σε μια μακρόχρονη πορεία και θα χρειαστεί μια ευρύτατη ενότητα δυνάμεων που αγωνίζονται γι' αυτό το σκοπό.

Στις σημερινές συνθήκες η ανάγκη αυτής της ενότητας γίνεται πιο επιταχτική, όχι μόνο γιατί βρισκόμαστε σε μια περίοδο που μπορεί να αφαιρεθεί η κυβερνητική εξουσία από τη δεξιά, αλλά πρώτα και κύρια γιατί οδηγούμαστε σε μια κρίσιμη περίοδο πολιτικής ρευστότητας με οξείς πολιτικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς αγώνες ανάμεσα στις δημοκρατικές, προοδευτικές δυνάμεις από τη μια, και τις αντιδραστικές ξενόδουλες δυνάμεις κάθε απόχρωσης από την άλλη».

Βασικές κατευθύνσεις για την ενότητα είναι:
«ΓΙΑ ΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ. ΟΧΙ Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΙΣ ΠΛΑΤΕΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ.

Η οικονομία της χώρας-μας από καιρό έχει μπει σε μια περίοδο κρίσης που βαθαίνει ασταμάτητα μέρα με τη μέρα.

Σήμερα, παίρνοντας υπ' όψη τις ευνοϊκές συνθήκες που διαμορφώνονται για το λαϊκό παράγοντα, αλλά και τους γενικότερους στρατηγικούς προσανατολισμούς, θα πρέπει να παλαίψουμε για οικονομική πολιτική και ενίσχυση του δημόσιου τομέα προς όφελος των εργαζομένων και σε αντίθεση με τα μονοπώλια. Γνωρίζουμε βέβαια πως μια τέτοια πολιτική δεν ικανοποιεί τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα των εργαζομένων και δεν μπορεί εξ άλλου στις σημερινές συνθήκες να γίνει κάτι τέτοιο, αυτό όμως δεν σημαίνει πως δεν μας ενδιαφέρει τί θα μεσολαβήσει μέχρι την ριζική λύση των μεγάλων αιτημάτων του λαού-μας. Ό,τι μπορεί να επιβάλει και να κατακτήσει το λαϊκό κίνημα στη φάση που διανύουμε, αυτό θα πρέπει να προβληθεί στην πρώτη γραμμή και σωστά να συνδεθεί με τους γενικότερους στρατηγικούς προσανατολισμούς-μας.

Τα κριτήρια για τις κρατικοποιήσεις δεν μπορούν παρά να είναι:

Α) Συμβολή στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας-μας.

Β) Κάλυψη των βασικών κοινωνικών αναγκών του λαού που η ικανοποίησή-τους δεν μπορεί να εκπληρωθεί ή να αφεθεί στα χέρια του ιδιωτικού κεφαλαίου που λειτουργεί με το νόμο της μεγιστοποίησης του κέρδους, αδιαφορώντας για τις ανάγκες του λαού.

Γ) Ενίσχυση της οικονομικής ανεξαρτησίας της χώρας-μας για να μην γίνεται έρμαιο των πιέσεων και εκβιασμών των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων και ιδιαίτερα των υπερδυνάμεων.

● Θα πρέπει παραπέρα να καταργηθούν όλα τα προνόμια του μονοπωλιακού κεφαλαίου, όλοι οι χαρακτηριστικοί νόμοι και διατάγματα που ψηφίστηκαν κατά καιρούς από τις κυβερνήσεις της δεξιάς προς όφελος της ολιγαρχίας.

● Θα πρέπει τα μεροκάματα και οι μισθοί των εργαζομένων, οι συντάξεις, τα επιδόματα και όλες οι κοινωνικές παροχές να αυξηθούν πραγματικά, να καλύπτουν τις βασικές ανάγκες του πληθυσμού και να δημιουργούν τις προϋποθέσεις για μια ανθρώπινη ζωή.

● Θα πρέπει να αλλάξει ριζικά το φορολογικό σύστημα με βασικό προσανατολισμό την αύξηση της άμεσης φορολογίας πάνω στα ψηλά εισοδήματα και το μεγάλο κεφάλαιο, την πάταξη της φοροδιαφυγής με την παράλληλη κατάργηση της φορολογίας στα κατώτερα εισοδήματα και την αποφασιστική μείωση των έμμεσων φό-

ρων που σε ορισμένα προϊόντα πλατιάς κατανάλωσης θα πρέπει να καταργηθεί.

● Θα πρέπει να παρθούν άμεσα μέτρα για τον περιορισμό της ανεργίας και την οικονομική ενίσχυση των ανέργων. Θα πρέπει να μειωθεί το ωράριο, να αυξηθούν έτσι οι θέσεις εργασίας και ταυτόχρονα να ενισχυθούν τα ταμεία ανεργίας.

● Θα πρέπει να υπάρχουν τιμές ασφαλείας για τα αγροτικά προϊόντα τέτοιες που να καλύπτουν το κόστος παραγωγής. Να εξασφαλίζονται τα γεωργικά προϊόντα από φυσικές καταστροφές και να δίνονται ουσιαστικές αποζημιώσεις. Θα πρέπει να εφαρμοστεί μια αγροτική κοινωνική πολιτική που θα ζωντανέψει την ύπαιθρο και θα τη βγάλει από τη σημερινή άθλια κατάσταση.

ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Προϋπόθεση για οποιαδήποτε σοβαρή αλλαγή στη ζωή του τόπου είναι η πλατιά ενότητα και κινητοποίηση των λαϊκών δυνάμεων, τόσο για την απόκρουση των σχεδίων της αντίδρασης όσο και για τη διεύρυνση και στερήωση των λαϊκών κατακτήσεων. Αν ένα καθεστώς δεν οικοδομηθεί και δεν στηριχθεί στις λαϊκές δυνάμεις και στη δύναμη κινητοποίησής-τους, είναι αδύνατη η οποιαδήποτε σοβαρή κατάκτηση. Αν δεν οικοδομηθεί ένα εσωτερικό καθεστώς που θα εγγυάται μια δημοκρατική ζωή και ανάπτυξη δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ούτε ο στόχος της εθνικής ανεξαρτησίας...

ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ — ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

... Πρέπει να καταργηθούν όλες οι υποδουλωτικές συμφωνίες και δεσμεύσεις με τις ξένες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις, να σπάσουν οι δεσμοί εξάρτησης απ' αυτές και όλα τα προνόμια του ξένου κεφαλαίου.

Στις σημερινές συνθήκες διαμορφώνεται ο κίνδυνος με τη μονόπλευρη πάλη ορισμένων δυνάμεων ενάντια στους αμερικάνους και το ΝΑΤΟ και με τη συμφιλιοτική στάση-τους απέναντι στο σοβιετικό σοσιαλϊμπεριαλισμό να βρεθεί η χώρα-μας απαλλαγμένη ή μισοαπαλλαγμένη από τη Δύση αλλά εγκλωβισμένη στη σιδερένια μέγκενη του σοσιαλϊμπεριαλισμού.

Αν ο αγώνας για την απαλλαγή από τους αμερικάνους δεν συνοδεύεται με μια μαχητική αντιπαράθεση στην προσπάθεια διείσδυσης των σοβιετικών σοσιαλϊμπεριαλιστών, οποιαδήποτε αποδέσμευση από τη Δύση δεν σημαίνει κατάκτηση της εθνικής ανεξαρτησίας, αλλά δυνάμωμα της εξάρτησης από ένα πιο επικίνδυνο δυνάστη. Κατά συνέπεια οποιαδήποτε πολιτική ρήξης με τους αμερικάνους για να μπορεί να εγγραφεί την εθνική ανεξαρτησία-μας, πρέπει να συνοδεύεται με σειρά μέτρων στα ζητήματα της άμυνας που θα βάλουν φραγμό και θα αναχαιτίζουν τη διείσδυση του σοβιετικού σοσιαλϊμπεριαλισμού στη χώρα-μας(...).

Θα πρέπει από την Κύπρο να φύγουν τα στρατεύματα κατοχής και να γυρίσουν όλοι οι πρόσφυγες στα σπίτια-τους. Σαν μια χώρα ενιαία και ανεξάρτητη η Κύπρος, θα πρέπει να λύσει με ειλικρινή διάλογο Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων ό,τι προβλήματα υπάρχουν, μακριά και σε αντίθεση με τις υπερδυνάμεις.

Πρέπει τέλος η Ελλάδα να αναπτύξει στενές σχέσεις φιλίας και συνεργασίας με τις αραβικές χώρες, με όλες τις αδέσμευτες χώρες και τον τρίτο κόσμο να σταθεί στο πλευρό των λαών που αγωνίζονται για την ανεξαρτησία και τη λευτεριά-τους, να συμβάλει στη συγκρότηση ενός παγκόσμιου μετώπου για την υπεράσπιση της παγκόσμιας ειρήνης από τον ηγεμονισμό των δύο υπερδυνάμεων και ιδιαίτερα από τα φιλοπόλεμα σχέδια του σοβιετικού σοσιαλϊμπεριαλισμού».

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΠΑΝΩ
ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΘΕΩΡΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΣΥΝΤΟΜΑ

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΗΣ

● **ΑΟΥΓΚΟΥΣΤΟ ΜΠΟΑΛ:** Το θέατρο του καταπιεσμένου

● **ΓΙΟΥΡΙ ΛΟΤΜΑΝ:** Αισθητική και Σημειωτική του Κινηματογράφου

● **ΠΩΛ ΣΗΓΚΕΛ:** Η επανάσταση και το μυθιστόρημα του 20ου αιώνα

ΓΥΝΑΙΚΕΙΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

● **ΣΙΛΑ ΡΟΟΥΜΠΟΘΑΜ:** Πέρα από τον κατακερματισμό (Φεμινισμός και οικοδόμηση του Σοσιαλισμού)

ΙΔΕΕΣ

● **ΖΩΡΖ ΜΠΑΤΑΪΓ:** Ο Ερωτισμός

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

● **ΦΟΥΝΤΟΛΦ ΜΠΑΡΟ:** Θα συνεχίσω το δρόμο-μου

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

● **ΜΑΡΕΚ ΧΑΛΤΕΡ:** Η αβέβαιη ζωή του Μάρκο Μάλερ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΕΩΡΙΑ

Αργολίδος 60-62, Αθήνα 605

Τηλ. 6927015

Πολίτες Α' κατηγορίας

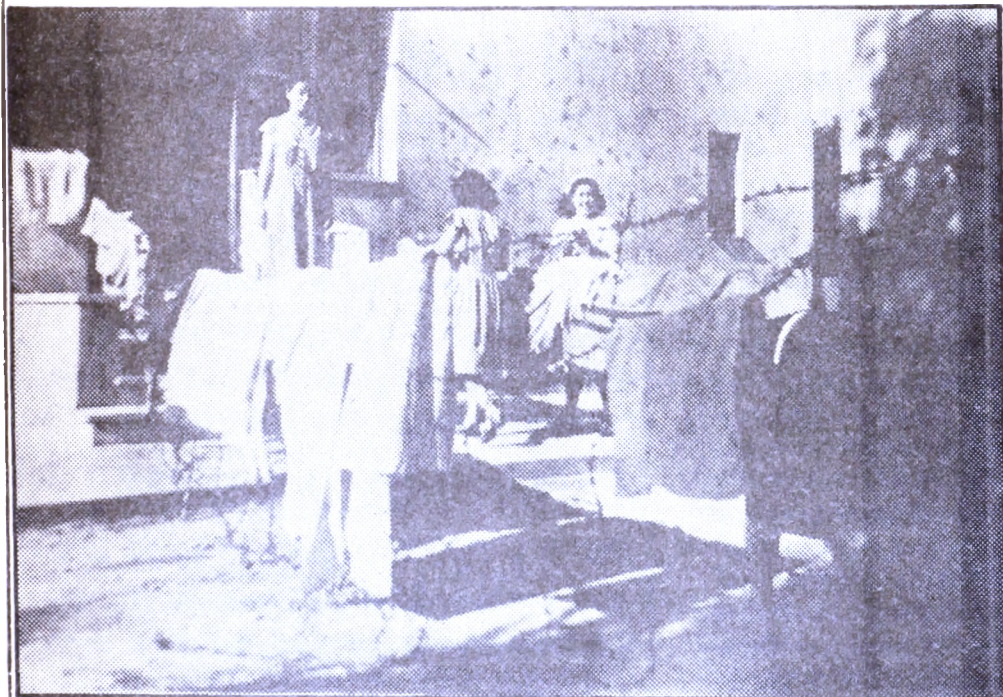
Όταν ένας συνθέτης, οργανοπαίχτης, τραγουδιστής, σκηνοθέτης ή άλλο είδος καλλιτέχνη ή και αθλητής διαφόρων αθλημάτων επίσημα και ενυπόγραφα δηλώνει πως θα ψηφίσει το ένα ή το άλλο κόμμα τι εννοεί:

- ότι το πολιτικό-του κριτήριο, επειδή είναι καλλιτέχνης, είναι ψηλότερο από εκείνο των (ή μερικών) άλλων ελλήνων πολιτών;
- ότι υπάρχουν πολίτες που επειδή τον θαυμάζουν για την καλλιτεχνική-του δραστηριότητα μπορεί να *παρασυρθούν* και να ψηφίσουν το κόμμα που υποστηρίζει;

Στην πρώτη περίπτωση θα λέγαμε ότι πάσχει από υπεροψία και μέθη, ή μάλλον από κάτι χειρότερο. Και επειδή καλλιτέχνης που να πάσχει απ' αυτό το χειρότερο είναι απίθανο να υπάρχει, θα πρέπει να δεχτούμε ότι η απάντηση είναι η δεύτερη. Τότε όμως προβάλλει άλλο ερώτημα:

Καλά, η Δεξιά θέλει ψήφους έτσι κι αλλιώς ατόμων που δεν εκφράζει τα συμφέροντά-τους — αλλιώς πώς θα μπορούσε όχι μόνο να βγει, αλλά ακόμη και να χάσει ευπρεπώς —, τα αριστερά όμως κόμματα μετράνε κι αυτά έτσι τις ψήφους, ανεξάρτητα αν τις ρίχνουν πολίτες ή πρόβατα;

Γυναίκες στην εξορία

Σκηνή καθημερινής ζωής: άπλωμα της μπουγάδας στα σύρματα του στρατοπέδου.

Επειδή δεχόμαστε ότι η ιστορική μνήμη βοηθά την πολιτιστική επιβίωση ενός λαού και η κινηματογραφική καταγραφή των ιστορικών γεγονότων όταν γίνεται αντικειμενικά είναι πολύτιμη, σημειώνουμε αυτές τις γραμμές για μια από τις καλές δουλειές, που παρουσιάζεται στο Φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου στη Θεσ/νίκη.

Πρόκειται για την ταινία μικρού μήκους «Γυναίκες στην εξορία» του Βαγγέλη Δημητρίου. Παραγωγός-της ο Γιώργος Σγουράκης, που έχει πολλές καλές τηλεοπτικές παραγωγές στο ενεργητικό-του, και Διευθυντής φωτογραφίας ο Γιώργος Αρβανίτης.

Στις «Γυναίκες στην εξορία» ο σκηνοθέτης Βαγγέλης Δημητρίου αντλεί το υλικό-του — όπως και

παλαιότερα στις «22 Πρωτοχρονιές» — από αυθεντικά βιώματα και ανέκδοτες μαρτυρίες.

Μαζεύοντας συστηματικά το υλικό-του εδώ και πέντε χρόνια από διάφορες περιοχές της Ελλάδας (Μακεδονία, Πελοπόννησος, Αιγαίοπελαγίτικα νησιά κ.ά.) και βοηθούμενος στην ιστορική έρευνα από την δημοσιογράφο Νάσια Μιχαλοπούλου, ο Δημητρίου ζωντανεύει με το σενάριο-του και την ρεαλιστική κινηματογραφική γραφή ένα κομμάτι ιστορίας αρκετά παραγνωρισμένο ως τα σήμερα:

Τους αγώνες και τις πολιτικές διώξεις των γυναικών, σαν πολιτικών αντιπάλων του Κράτους της Δεξιάς, από το 1922 ως το 1974, και το πέρασμά-τους από τα «στρατόπεδα πειθαρχημένης συμβίωσης».

• Η Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου σε συνεργασία με το Εθνικό Μουσείο της Κρακοβίας στο πλαίσιο των μορφωτικών ανταλλαγών των Υπουργείων Πολιτισμού και Επιστημών Ελλάδος-Πολωνίας οργανώνει έκθεση με θέμα **Πολωνικά Γυναίκε Πορτραίτα**.

• Το Καλλιτεχνικό Πνευματικό Κέντρο «ΩΡΑ» οργανώνει έκθεση ζωγραφικής της **Ιφιγένειας Λαγανά** από την 1 μέχρι τις 16 Οκτωβρίου.

• Κανείς δεν θα πίστευε ότι κυκλοφορούν βιβλία τσάμπα! Τα δυο βιβλιαράκια που κυκλοφόρησαν οι «εκδόσεις Τσάμπα», για δυο σύγχρονους καλλιτέχνες στη μακρινή Κεφαλονιά μπορείτε να τα προμηθευτείτε στέλνοντας ένα γραμματόσημο, των 17 δρχ., για τα ταχυδρομικά έξοδα, στη διεύθυνση των εκδόσεων στη **Σάμη Κεφαλονιάς**.

Πρόκειται για την παρουσίαση δουλειάς του Ελβετού καλλιτέχνη **Urs Lüthi** και του Βούλγαρου **Christo**. Ο πρώτος χρησιμοποιώντας το σώμα-του σαν έκθεμα, έθεσε το ζήτημα της αμφιλογίας της ομορφιάς και της προκαθορισμένης συμπεριφοράς των φύλων. Ο δεύτερος πακετάρει από μικρά αντικείμενα μέχρι τεράστιους αστικούς και υπαίθριους χώρους, χρησιμοποιώντας σκοινί και ύφασμα.

• Με την ευκαιρία των εκατό χρόνων από την απελευθέρωση της Θεσσαλίας, οργανώθηκε στο Βόλο Συνέδριο με γενικό θέμα «**Η τελευταία φάση της ανατολικής κρίσεως και ο ελληνισμός (1878-1881)**». Την οργάνωση του τριήμερου αυτού

συμπόσιου είχε η **Ελληνική Επιτροπή Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης**, σε συνεργασία με τη Διεθνή Ένωση Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Συμμετείχαν συνολικά τριάντα Έλληνες και Κύπριοι, καθώς και τριάντα ξένοι, κυρίως από τις βαλκανικές χώρες, επιστήμονες.

• Πολύ συμπαθητικό και καθόλου «εκλογικό» το δισέλιδο ενημερωτικό έντυπο της **Ελένης Παμπούκη**, συνεργαζόμενης στο ψηφοδέλτιο Α' Αθήνας του ΚΚΕσ. Η γνωστή φεμινίστρια, διευθύντρια ειδικευμένου σε γυναίκες θέματα βιβλιοπωλείου και αρθρογράφος σε θέματα σύγχρονης κοινωνικής προβληματικής, μετατρέπει την

παραδοσιακή εκλογολογία σε μια άμεση επίθεση κατά της απαράδεκτης κοινωνικής, πολιτικής και πολιτιστικής συνθήκης που κυκλώνει τη σημερινή ελληνίδα γυναίκα, αλλά και εξηγεί απλά και άμεσα ποιά θα πρέπει να είναι η διαδικασία για τη γυναίκα απελευθέρωση χωρίς κομματικές ή κρατικές παρεμβάσεις.

Έτσι, δεκάδες χιλιάδες οδυνηρές εμπειρίες γυναικών της Ελλάδας, συμπυκνώνονται στην ταινία αυτή μέσα από σπάνιο ιστορικό υλικό — αποφάσεις εκτοπίσεων, κρυφά σημειώματα και φωτογραφίες της εξορίας, αναφορές στρατοπεδάρχων — και τις χαρακτηριστικές αφηγήσεις-μαρτυρίες από τις εκτοπισμένες γυναίκες των τελευταίων 45 χρόνων. Από την Ανάφη και το Τρίκερι, τη Χίο, ως τη Μακρόνησο, τη Γυάρο και τις φυλακές Αλικαρνασσού. Τις περιπτώσεις των εξοριστών γυναικών, διηγούνται ή παίζουν σε εμβόλιμες σκηνές «φιζιόν» τρεις γνωστές πρωταγωνίστριες: Η Μελίνα Μερκούρη, η Δέσπω Διαμαντίδου κι η Εύα Κοταμανίδου.

Στην ταινία συμμετέχουν ακόμη ο Βαγγέλης Καζάν, ο Αντώνης

Αντωνίου, η Ελένη Γεωργίου, η Αλκμήνη Σταυρουλάκη και η Θάλεια Αργυρίου.

Συνδετικός κρίκος στις τρεις παράλληλες αφηγήσεις των εξοριστών γυναικών είναι μια νέα κοπέλα — κόρη εξοριστής — που ψάχνοντας φθαρμένα χειρόγραφα, ξεθωριασμένες φωτογραφίες, μαθαίνει από την ιστορία της μάνας-της και για τους διωγμούς των άλλων γυναικών.

Με το ξεκίνημά-τους στα χρόνια του Πάγκαλου, τη θεσμοθέτηση των προληπτικών διώξεων με το «Ιδιώνυμο» τον καιρό του Βενιζέλου, έως και τους πρόσφατους διωγμούς της δικτατορίας των συνταγματαρχών, απόμεινε κάτι και τί για τις εξοριστές;

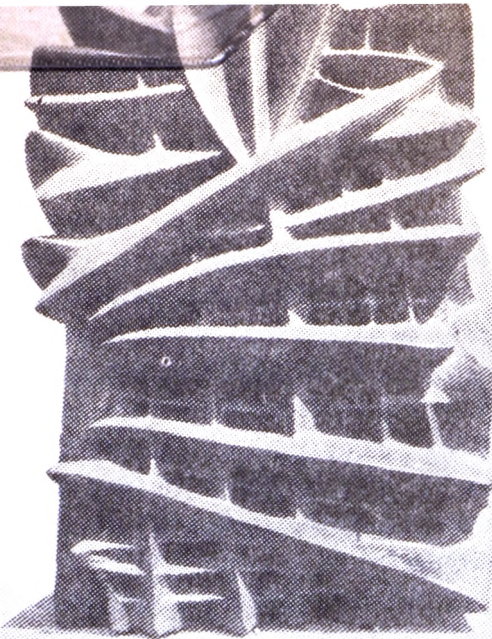
Ο σκηνοθέτης απαντά με το δικό-του τρόπο σ' αυτό το ερωτηματικό.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Σύγχρονη ελληνική γλυπτική του Δημήτρη Δεληγιάννη

Τρεις μεγάλες εκθέσεις γλυπτικής που έγιναν μέσα στο '81 (μέχρι το μήνα Σεπτέμβρη) χαρακτηρίζουν τη γενική έκταση και έκφραση της σύγχρονης ελληνικής γλυπτικής. Αυτές είναι: Έκθεση έργων του Γ. Σκλάβου στην γκαλερί Ζουμπουλάκη (Ιούνιος), μεγάλη έκθεση έργων του Χρήστου Καπράλου στην Εθνική Πινακοθήκη (Απρίλιος - Ιούνιος) και η β' έκθεση γλυπτικής στο Παλαιό Φάληρο (Ιούλιος - Σεπτέμβριος).

Η έκθεση του Γ. Σκλάβου και ιδιαίτερα του Χρήστου Καπράλου στην Πινακοθήκη μας έδειξαν τα όρια δύο εθνικών σχολών που αντιπροσωπεύουν επάξια οι δύο αυτοί καλλιτέχνες στις υψηλές κλίμακες έκφρασης της σύγχρονης παγκόσμιας γλυπτικής. Και δεν είναι «τόπος άτοπος» τούτη η θέση γιατί ο Σκλάβος και ο Καπράλος απόδειξαν μέσω του έργου-τους την αρετή του ολοκληρωμένου καλλιτέχνη. Η μεγάλη έκθεση του Καπράλου στην Πινακοθήκη ήταν από τις πιο σημαντικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις της χρονιάς. Όχι μόνο αυτό ήταν μια έκφραση - μαρτυρία ενός λαού από την αρχαϊκή-του

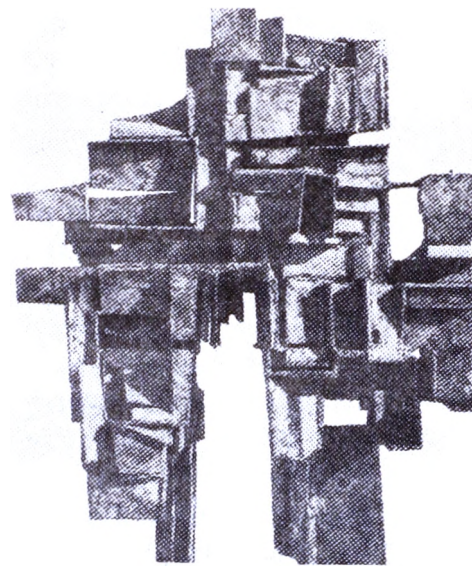

Γ. ΣΚΛΑΒΟΥ: Το άπειρο ή παιχνίδι περασμάτων και αδιεξόδων (1962). Ροζ αιγυπτιακός πορφυρίτης, 75X54X50 εκ.

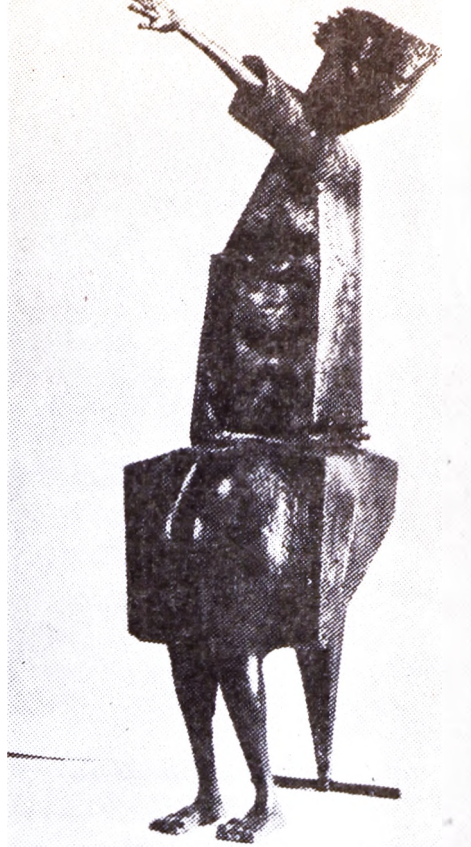
γένεση ως τη σύγχρονη εμπειρία διοχετευμένη στην μοναδικότητα μιας ανθρώπινης νόησης. Του καλλιτέχνη - δημιουργού. Γιατί ο Καπράλος, όπως εξ άλλου και ο Σκλάβος, αναζήτησε στην πλαστικότητα όχι την τελειοποίηση μιας κατασκευής αλλά το συνεχές που θα την διευρύνει και βαθθίνει στην όραση των ανθρώπων και του χώρου. Έτσι δεν είδαν το έργο τέχνης σαν εικονογράφηση ενός άλλου αντικειμένου (υλικού ή πνευματικού) αλλά σαν αυθύπαρκτο σώμα - ψυχή που η φόρμα-του οδηγεί πέρα από το δεδομένο, το γνωστό, το στατικό. Το έργο τέχνης γίνεται πόλος, πηγή ή πομπός της δικής-του πραγματικότητας καθ' όσο η καθολική φόρμα αποκαλύπτει τη μορφή-της. Ο «Δορυφόρος» τερμάτισε

τη ζωή του Σκλάβου ανασταίνοντας το έργο-του ενώ ο «Κανών» του Καπράλου αφυπνίζει την αίσθηση του προαλεξανδρινού πνεύματος πριν ακόμη η φόρμα οδηγηθεί στην καθ' ολοκληρία διάσπασή-της και στον περιφερειακό-της μαρασμό.

Η έκθεση του Π. Φαλήρου είναι μια άλλη σελίδα όπου δεν θα βρούμε ούτε την αίσθηση, ούτε ονόματα έργων σαν του Σκλάβου και του Καπράλου (δεν ξεχνάω τον Απάρτη). Με εξαίρεση τους γλύπτες Γιώργο Ζογγολόπουλο και Κλέαρχο Λουκόπουλο που με τα έργα-τους στήριξαν την έκθεση και μας έδωσαν τη γνώση της τιμίας και μεγάλης γλυπτικής. Εξίσου έργο με βαθιά προβληματική και ερευνητικότητα έδωσαν οι νεώτεροι γλύπτες Γιώργος Καρακαλλάς, Δημήτρης Κωνσταντίνου, Πάρις Πρέκας, Κυριάκος

Γ. ΖΟΓΓΟΛΟΠΟΥΛΟΣ: Έργο

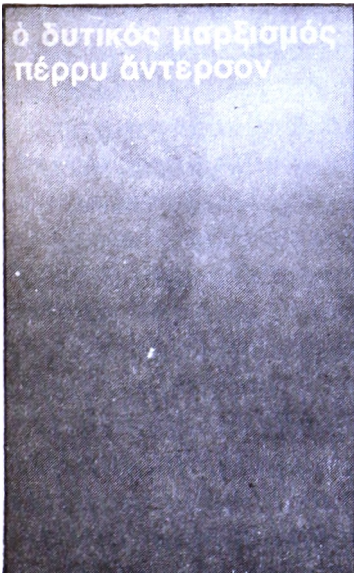
ΧΡ. ΚΑΠΡΑΛΟΥ: Φιγούρα (1972). Χαλκός, 185X50X90 εκ.

Ρόκος, Νίκος Τζιώτης και Απόστολος Φανακίδης. Το προτέρημα της έκθεσης είναι ότι παρουσιάζεται διάφανα η εικόνα της σύγχρονης ελληνικής γλυπτικής τόσο για τα καλά-της μέρη όσο και για την ενότητα της ποικιλίας-της...

Από τη θέση αυτή αξίζουν συγχαρητήρια στους οργανωτές της έκθεσης γιατί συνέβαλαν στο να μη θεωρούνται πια οι εκδηλώσεις των καλών τεχνών σαν φτωχοί συγγενείς από την νεοελληνική κουλτούρα και ότι όλες οι τέχνες έχουν τις ίδιες αξίες και μας είναι το ίδιο απαραίτητες.

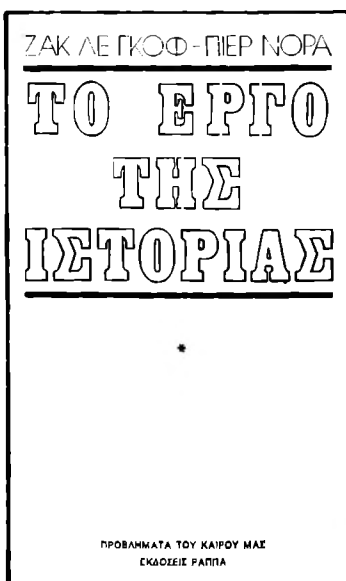
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΡΑΠΠΑ

ΠΕΡΡΥ ΑΝΤΕΡΣΟΝ Ο ΔΥΤΙΚΟΣ ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ

Ο Perry Anderson στο βιβλίο αυτό επιχειρεί έναν προσδιορισμό των γενικών συντεταγμένων του δυτικού μαρξισμού και την τοποθέτησή του στο κέντρο της εξέλιξης της μαρξιστικής σκέψης και περιγράφει τα κύρια χαρακτηριστικά του που τον ξεχωρίζουν σαν μία ολοκληρωμένη παράδοση. Κεντροθετημένος στα έργα των Λούκατς, Κόρς, Γκράμσι των Αντόρνο, Μαρκουζε και Μπένιαμιν του Σάρτρ και του Άλτουσέρ του Ντελά Βόλπε και του Κολέττι, αναφέρεται επίσης και στο έργο άλλων σημαντικών θεωρητικών της περιόδου 1920-1975.

ΖΑΚ ΛΕ ΓΚΟΦ - ΠΙΕΡ ΝΟΡΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Το έργο αυτό επιχειρεί κάτι περισσότερο από απολογισμό, κάτι διαφορετικό από πανόραμα. Μια διάγνωση της κατάστασης της ιστορίας ή τουλάχιστον της πρακτικής, που ιστορικοί από διαφορετικές κατευθύνσεις και γενιές άλλα με κοινό πνεύμα ερευνάς - έξω από οποιαδήποτε σχολή - ασκούν στη Γαλλία. Κι ακόμη μια αφετηρία για τους καινούργιους δρόμους της ιστορικής αναζήτησης. Πολλοί ασχολούνται ήδη μ αυτήν, μερικοί δημοσιεύουν εδώ τη μαρτυρία τους.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 6 (Πάροδος 'Ακαδημίας) Τηλ. 3615783

Χορός και Μουσική στο Ηρώδειο

του Γ. Λεωτσάκου

Ο Νουρέγεφ στο Ηρώδειο

Εκθαμβωτικά ως σύνθεση σχεδίων, μεθυστικά ως εναλλαγές χρωμάτων, τα κοστουμιά του Νίκου Γεωργιάδη για την «Ωραία Κοιμωμένη» του Τσαϊκόφσκυ (1888-89, πρώτη: Πετρούπολη, θέατρο Μαριίνσκυ, 15.1.1890), σε χορογραφία Νουρέγεφ πάνω στην πρωτότυπη του Μάριου Πετιπά, από τα Μπαλλέτα της Κρατικής Όπερας της Βιέννης, καμουφλάρισαν θαυμαστά τη φτώχεια μιας υπόθεσης κάπως στερεότυπης πια και κατά βάθος λίγο θλιβεράς: πώς θα διεγείρομε το φетиχισμό των μεγάλων ονομάτων (Νουρέγεφ!) σε πλατιές μάζες φιλότεχνων, «φιλότεχνων» ή σνομπ.

Φυσικά, οι διάφορες... κυρίες Φεστιβάλολογλου είχαν κάθε λόγο να είναι ενθουσιασμένες. Όμως ο συγχρονισμός του «κορ ντε μπαλλέ» πρόδιδε φανερά έλλειψη αρκετών δοκιμών στο χώρο του Ηρώδειου. Απλώς υποψιαζόμαστε κάτι τέτοιο και για την εξαιρετική Ορχήστρα της Μοραβίας που τις αρετές του πυρήνα-της είχαμε τόσο εκτιμήσει στο Φεστιβάλ Κερκύρας, εδώ υπό τον αρχιμουσικό Ερνστ Μαίρτσεντορφερ (Maerzendorfer). Πολλές νότες των εγχόρδων ήταν λειψές τονικά, κάμποσες «αντρέ» ασυγχρονιστές και όχι λίγες φορές μουσική και χορευτική φράση δεν ανασαίναν μαζί. Εδώ κι εκεί τα «τίμπρα» των οργάνων έχαναν τη λάμψη-τους ενώ κάποιες λεπτότερες διαβαθμίσεις δυναμικής και εκφραστικές αποχρώσεις διεκπεραιώνονταν ψυχρά. Καίτοι γραμμένο μεταγενέστερα, το έργο δε συγκρίνεται καν με τη «Λίμνη των Κύκνων» (1875-76, πρώτη: Μόσχα, «Μπολσόι», 4.3.1877). Πολύ συχνά, καθώς ο ένας «αριθμός» διαδέχεται αδιάφορα τον άλλο, λες και ο Τσαϊκόφσκυ έχει γίνει ένα μ' εκείνο το χειρόνακτα της μουσικής μπαλλέτου, το Λούντβιχ Μίνκους (1826-1917)

και γράφει κυριολεκτικά μουσική με τη μεζούρα για να υπηρετήσει το χορογράφο. Όμως το έργο περιέχει και αρκετές ωραίες σελίδες που εξίσου με τις αδυναμίες του επιβάλλουν κι εκείνες άψογη κι ευαίσθητη εκτέλεση. Γι' αυτό και η οπωσδήποτε αξιοπρεπής ερμηνεία του στάθηκε σίγουρα κέρδος για το κοινό-μας.

Από την ορχήστρα χαρήκαμε ιδίως τα σόλι του βιολοντσέλλου, του όμποε (β' πράξη), του πίκκολο (α' πράξη) και του κλαρινέτου, δίχως να υποτιμούμε και εκείνα του α' βιολιού που θα ευχόμαστε σωστότερα τονικά και διακριτικότερα εκφραστικά. Τέλος, οι πραγματικοί φίλοι του χορού πρέπει να ενθουσιάστηκαν με μια σειρά σολιστ μικρότερων ή επεισοδιακών ρόλων και με την πρωταγωνίστρια Γκίζελα Τσεχ (πριγκίπισσα Αυγή) και να συγκινήθηκαν από το «χρυσό ηλιοβασίλεμα» του Ρούντολφ Νουρέγεφ, ετών 43 σήμερα (γενν. 1938). Η ικανότητά-του για πλάσιμο του ρόλου-του (πριγκίπας Φλόριμουντ) μ' ένα προσωπικό τρόπο καθώς και για εκφραστικό «χαρακτηρισμό»-του, πρόδιδαν ασφαλώς ωριμότητα ενός μεγάλου χορευτή. Από την άλλη πλευρά στο χορό-του διακρινόταν κάποια ανεπαίσθητη κόπωση: αν μη τι άλλο, τα περίφημα άλματα αιλούρου που άλλοτε μας είχαν αφήσει ενεούς, φαίνονται ν' ανήκουν στο παρελθόν. (Ηρώδειο, 8.9.1981).

Η «Λίμνη των Κύκνων»

Ένα ακόμη «ηλιοβασίλεμα» ενός μεγάλου χορευτή — του Νουρέγεφ — που οδήγησε σε αναπόφευκτες συγκρίσεις με τις επιδόσεις-του της δεκαετίας του '60. Μια ακόμη στραπατσариμένη παράσταση των Μπαλλέτων της Κρατικής Όπερας της Βιέννης — αυτή τη φορά η «Λίμνη των Κύκνων»: τα 5 περίπου μέτρα πλάτους της «σκηνής» (!)

του Ηρώδειου, παραμόρφωσαν τις φιγούρες της παραδοσιακής χορογραφίας και το συγχρονισμό συνόλων μαθημένων να προβάλλουν την αρμονική γεωμετρία των κινήσεων και των ελιγμών-τους σε σκηνή βάθους δεκάδων μέτρων. Μερικές στιγμές ο συνωστισμός θύμιζε ... κυκλοφοριακή αιχμή στο τέρμα Αμπελοκήπων και μάλιστα με χαλασμένα «φανάρια»!

Υπήρχαν βέβαια και πάλι θαυμάσια κοστουμιά — πάντα του Νίκου Γεωργιάδη — ιδίως στην γ' πράξη. Υπήρχε όμως πάνω απ' όλα μια υπέροχη χορεύτρια, η Σύνθια Γκρέγκορ, στο διπλό ρόλο της Οντέτ/Οντίλ. Εξαυλωμένη πλαστικότητα η ερμηνεία του «λευκού» κύκνου — η στυγνά στυλιζαρισμένη κινήσεολογία της κλασικής χορογραφίας μετουσιώθηκε σε υπερούσια οπτική μουσική. Όπως θα περίμενε κανένας, ψυχρά σατανική, με φίνους υπαινιγμούς σκληράδας και τέλεια ελεγμένη αιχμηρότητα, η ερμηνεία του «μαύρου» κύκνου.

Αυτή τη φορά όμως και η ορχήστρα ήταν μεταμορφωμένη στο καλύτερο. Παρά τα τονικά ξεστρατίσματα των βιολιών (μ' επικεφαλής τον εξάρχοντα που έπαιξε το πασιγνώστο, θείο σόλο άχρωμα, γλυκερά και με φάλτσάκια). Μεταξύ άλλων χαρήκαμε το ευαίσθητο, μουσικότερο σόλο της τρομπέτας. Επικεφαλής της ορχήστρας αυτή τη φορά ο Στέφαν Σόλτες (Soltesz). Κινήσεις τέλεια ελεγμένες (τις περισσότερες φορές...) νευρικότητας, φίνες, λεπτές, εύστοχες, διεισδυτικές συγχρόνισαν έξοχα τους μουσικούς, έκαμαν όλες τις νότες ν' ακούγονται πεντακάθαρες και στα περάσματα πυκνής γραφής. Όλο το έργο τραγουδήθηκε ήρεμα, αβρά και εκφραστικότερα, αιχμαλωτίζοντας την προσοχή-μας. Εύγε! (Ηρώδειο, Κυριακή 13.9.1981).

Κ.Ο. Θεσσαλονίκης

Χρόνια τώρα κάθε χρόνο η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης (Κ.Ο.Θ.) κατεβαίνει το Σεπτέμβριο στο Ηρώδειο για μια μόνο συναυλία, με πρόγραμμα απογοητευτικά συντηρητικό σε δομή και περιεχόμενο (εισαγωγή — κοντσέρτο — συμφωνία — σίγουρα μπορεί να δώσει κάτι άλλο!), με μια «καμπανιστή» σολιστική συμμετοχή για να τραβήξει κόσμο (δεν το πετυχαίνει πάντα) και με τον ίδιο πάντα μαέστρο, το Γενικό Διευθυντή κ. Γιώργο Θυμή. Που είναι τόσο πιο ταχτικός στο αθηναϊκό «παρών»-του,

όσο περισσότερο απουσιάζει από τη Θεσσαλονίκη διευθύνοντας στο εξωτερικό — συνήθως σε χώρες ξένων μαέστρων που καλεί να διευθύνουν την Κ.Ο.Θ. Χρόνια τώρα ζητούμε ν' ακούγεται η Κ.Ο.Θ. και σε μια δεύτερη συναυλία στο Ηρώδειο, με τον έτερο των μονίμων αρχιμουσικών-της, τον τόσο αξιόλογο Κάρολο Τρικολίδη. Και δεν θα βαρεθούμε να το ζητούμε και να το φωνάζουμε, έστω κι αν τώρα η φωνή-μας απευθύνεται «εις ώτα μη ακουόντων»: το αίτημα είναι από κάθε άποψη δίκαιο και ηθικό.

Παρά τη γενική προσδοκία, η Κ.Ο.Θ. αστόχησε με το φετινό σολιστ-της, πιανίστα Κυπριανό Κατσαρή, βιρτουόζο με ασυνήθιστο έλεγχο της ποιότητας του ήχου-του και τεχνική ρωμαλεότητα όχι συνηθισμένη που όμως από τις ερμηνείες-του... πάντα κάτι λείπει. Οι σπάνιες αρετές-του αναδείχθηκαν περίτρανα ασφαλώς στο δυσκολότατο τεχνικά και μουσικά Δεύτερο Κοντσέρτο του Μπραμς, λυδία λίθο του πιανίστα. Όσο όμως κι αν αντιπαθούμε τις δεξιολογικές αποχαλινώσεις, όσο κι αν ολόψυχα παραβλέπουμε κάποια μικροστραβοπατήματα, βρήκαμε την ερμηνεία-του υπέρμετρα διακριτική αν όχι εκφραστικά, ακόμη και σε σύγκριση μ' αυτό που θέλησε να του προσφέρει — ανάλογα με τις δυνατότητές-της — η ορχήστρα. Κάποιες μικροεκζητήσεις σε «τέμπι» και φραζάρισμα δεν διασκέδαζαν τη γενική εντύπωση: την επικύρωναν. Τα λοιπά έργα του προγράμματος — εισαγωγή «Εβρίδες» του Μέντελσον, 8η Συμφωνία του Ντβόρζακ — κάτω από τις σίγουρες, έμπειρες και άμεσης απήχησης στο σώμα κινήσεις του κ. Θυμή, θα μπορούσαν να συγκαταριθμηθούν στις ευτυχέστερες ηρωδικές επιδόσεις της Κ.Ο.Θ. Καθαρότατο διάβασμα, άνετα στήσιμο και κορυφώματα, ωραίες εκφραστικές λεπτομέρειες. Παραβλέπουμε σποραδικούς τονικούς εκτροχιασμούς των εγχόρδων. Τα ξύλινα πνευστά αποδείχθηκαν ικανά ακόμη και για κάποια αδρότητα ηχοχρώματος, πράγμα που δε συμβαίνει πάντα στην Κ.Ο.Θ. Όμως πώς να συγχωρήσουμε το ότι σ' όλο το Ντβόρζακ, ξύλινα και χάλκινα έπαιζαν κάπου ένα τέταρτο του τόνου χαμηλότερα από τα εγχόρδα; Με αποτέλεσμα μια σχεδόν ανατριχιαστική διτονικότητα. Γιατί ο κ. Θυμής δεν έβαλε τους μουσικούς να κουρδίσουν μόλις τελείωσε το α' μέρος της συμφωνίας; (Ηρώδειο, Τρίτη, 15.9.1981).

Νέα ελληνικά έργα

Ταχτική πια, ευτυχώς, η φεστιβαλική παρουσία της σύγχρονης μουσικής στο Ηρώδειο. Φέτος ο Ελληνικός Σύνδεσμος Σύγχρονης Μουσικής (ΕΣΣΥΜ), για την παρουσίαση των τελευταίων ή άγνωστων στην Ελλάδα προσθηκών στην εργογραφία των μελών του εξασφάλισε την πολύτιμη σύμπραξη της Φιλαρμονικής της Μοραβίας (Όλομουτς), κατακυρωμένης επάρκειας από Κέρκυρα ως Ακρόπολη και από Ντονιτζέττι και Τσαϊκόφσκι ως σύγχρονες γραφές. Αρκεί βέβαια να είναι έμπειρος ο εκάστοτε μαέστρος, όπως, αυτή τη φορά, ο εξαίρετος Γιάννης Ιωαννίδης που έχει τέλεια αφομοιώσει το ύφος και την κινησεολογία που χρειάζονται οι μετά το 1950 γραφές — στικτογραφία, «γκλισσάντι», ηχητικά «στρώματα», «νέφη» κτλ.

Στην αρχή της συναυλίας η επίσημη τσεχοσλοβακική Μικτή Χορωδία Κύν (Kühn' διευθ. Πάβελ Κύν), ακριβέστατη τονικά, με χρώμα «υπόλευκο», ικανή για μελωδικές γραμμές λεπτές σαν κλωστές, τραγούδησε σε α' ελλ. εκτέλεση το *Ας μας δώσει ο Θεός ειρήνη* (1971-'72) του Θ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ (γ. 1935), για 3 χορωδίες ακαμπέλλα, πάνω σε αποσπάσματα μοτέτων του Συτς (Schütz). Έντονες υπομνήσεις Πεντερέτσκι και Χρήστου («Πύρινες Γλώσσες») παισιώνουν παραθέματα του Συτς, πριν καταλήξουν σ' ένα έξυπνα, αν όχι αβανταδόρικα υπολογισμένο κορύφωμα.

Σίγουρα ξέρει τη σύγχρονη εννοχήστρωση κι ορχήστρα ο **ΙΩΣΗΦ ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ** (γ. 1960). Λακωνική και σαφής μορφικά η ψυχαναλυτικής έμπνευσης *Σπουδή πάνω στην έμμομη ιδέα* (1980' παγκόσμια πρώτη). Κράμα νεανικού Ξενάκη («Πιθοπρακτά 1981» θα ονομάζαμε την αρχή) και μπετοβενικότατων ταυτοφωνιών, δεν επιτρέπει προβλέψεις για την παραπέρα εξέλιξη του νέου συνθέτη. Έμμεση επιστροφή στην τονικότητα και ομολογία του αδιέξοδου της «πρωτοπορίας» και η στροφή των **ΜΙΧ. ΑΔΑΜΗ** (γ. 1929) και **ΔΗΜ. ΤΕΡΖΑΚΗ** προς την εθνομουσικολογία και το φολκλόρ. Οι *Ανελίξεις* (1979-'80, παγκόσμια πρώτη) του Αδάμη, αρχίζοντας σε απερίφραστο Δώριο τρόπο κινούνται μεταξύ ήχων «ατόφια» λαϊκών και χαρακτηριστικών επεξεργασιών τους στο ύφος της εθνικής μας σχολής, έξυπνα παραφρασμένο. Από τα πιο ενδιαφέροντα έργα

του κράτησε ως το τέλος την προσοχή-μας. Λίγο συντομευμένο θα κερδίσει ακόμη περισσότερο.

Βυζαντινίζοντα (;) μέλη σε ταυτοφωνίες ή μονοφωνίες πασπαλισμένες αραιά και διακριτικά με το μπαχαρικό κάποιων μοντέρνων «εφφέ» και οι *Τρόποι* (1976-'78, α' ελλ. εκτέλεση) του Τερζάκη. Λείπει η αίσθηση μιας κατευθυνσης που ο συνθέτης ή να την έχει εξαρχής μέσα-του ή να την ανακαλύπτει δουλεύοντας το υλικό-του. Κι έπειτα, διάβλε, δεν απασχολείς 70-80 ανθρώπους για ένα γράψιμο τόσο αραιό! Τέλος οι *Orbes* («Τροχιές», 1976' παγκόσμια πρώτη) για πιάνο και ορχήστρα του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ** (γ. 1930) ακολουθεί το στυλ της ηχητικής «στρωματογραφίας» που χαρακτηρίζει τις περισσότερες γνωστές-μας δημιουργίες-του. Αν και δεν έχει τη λακωνικότητα και τη γεωμετρική σαφήνεια μορφής άλλων έργων-του (εδώ το υλικό κυλά πιο «αραιά», πιο ελεύθερα) κρατά πάντα την προσοχή-μας μ' ενδιαφέροντα ευρήματα. Από τα πιο αξιοπρόσεκτα έργα της βραδιάς. Στο μέρος του πιάνου ο εξαίρετος Ούγγρος Αντάμ Φέλεγκι. (Ηρώδειο, Τετάρτη, 16.9.1981).

Μόνο σατανικά μεγαλοφυής φαρσέρ ή μεφιστοφελικός χιουμορίστας θα μπορούσε να σκαρώσει τέτοιο παιχνίδι στον Ξενάκη: εγκεφαλικό αγριονάρκισσο της διεθνούς πρωτοπορίας που στις 3.3.78 δήλωνε στο Πολυτεχνείο ότι... «η μουσική-μου είναι υπόθεση μεταξύ εμού και εμού» και που, όπως λένε στενότεροι φίλοι-του, σε συναυλίες σύγχρονης μουσικής δε μπαίνει παρά για να ακούσει τον εαυτό-του. Να τον στριμώξει ανάμεσα σε δυο συνθέτες της «επίσημης», κατά κάποιο τρόπο, τσεχοσλοβακικής μουσικής στο αυτό πρόγραμμα!

Κοινό σημείο ανάμεσα στη *Σωτηρία* (1975) του **ΜΙΛΟΣ ΒΑΤΣΕΚ** (γ. 1928) και στη *Μοναξιά του θαλασσόλυκου* (1978' θα μπορούσε εξ ίσου να τιτλοφορείται «Η δισκοπάθεια του παγωτατζή»...) ήταν η πλούσια, χορταστική εννοχήστρωσή-τους: αν μη τι άλλο μας αποζημίωσε για τη λιπόσαρκη, σχεδόν σαρακοστιανή του φίλτατου Τερζάκη την προηγούμενη. Ο πρώτος κινείται στην πυκνή και διάφωνα πολυφωνία και στην αδρή ρυθμική ενός προσοβιετικού Προκόφιεφ της δεκαετίας του '20. Ο δεύτερος θυμίζει εμπρεσιονισμό Συμάνοφσκι, σοβιετικό Προκόφιεφ

και Σοστακόβιτς. Χάρηκα όμως και τα δύο έργα όχι σαν δουλειές περισσότερο ή λιγότερο προικισμένων ή «πρωτότυπων» καλλιτεχνών, αλλά σαν μηνύματα γραμμένα σε ανθρώπινη γλώσσα που τουλάχιστον μαρτυρούσαν γνήσια θέληση επικοινωνίας με το συνάνθρωπό-τους...

Σε ζωντανή εκτέλεση οι *Τέφρες* (Cendrées, 1974) του Ξενάκη για χορωδία και ορχήστρα, που άκουγα για δεύτερη φορά μετά τις 3.3.78 από ηχογράφηση στο Πολυτεχνείο, μου φάνηκαν πολύ πιο απωθητικές και ανάκουστες στη «ζωντανή» εκτέλεση. Εκτός από το επεισόδιο του σόλο φλάουτου στο οποίο προστίθενται και τα λοιπά ξύλινα της ορχήστρας. Πέρα από τις όποιες διαδηλούμενες προθέσεις του συνθέτη όλο το έργο καταντά μια αμηνυματική, άμορφη, εγκεφαλική και ηθελημένα α-συγκινησιακή αναγωγή στη ζωϊκή κραυγή, χωρίς τη συγκινησιακή - μηνυματική φόρτιση που η τελευταία εμπεριέχει συνήθως. Όμως το φαινόμενο Ξενάκη δε συνοψίζεται σ' ένα σύντομο σημείωμα...

Γραμμένο στη μνήμη του 11χρονου ανεψιού-του Νίκου Μαραγκόπουλου, το *Επιτάφιο*, έργο 31 (1969-'71) για αφηγητή (Όλγα Τουρνάκη), μεικτή (του Πάβελ Κύν), παιδική χορωδία (Κερατσινίου) και ορχήστρα, είναι αφιερωμένο στη μνήμη του Νίκου Μαραγκόπουλου, ανηψιού του συνθέτη, που χάθηκε πριν γίνει 11 ετών. Εξόν από τις ασύνδετες αγγελικές κουβέντες του κειμένου — εικόνες του επιθανάτιου παραληρήματος του παιδιού από μια διαμονή στην Αγγλία — και ένα απόσπασμα του «Μικρού Πρίγκιπα» του Σαιντ - Εξυπερύ η Όλγα Τουρνάκη, λόγω κακής μικροφωνικής εγκατάστασης μόλις ακούστηκε, ο συνθέτης χρησιμοποιεί στοιχεία κατακυρωμένης «σημαντικής»: ένα απόσπασμα από το κείμενο του «Ρέκβιεμ», της δυτικής νεκρώσιμης ακολουθίας και δύο ύμνους της Ανατολικής Εκκλησίας εν οίς και το «ω, γλυκύ-μου έαρ». Όλα αυτά τα ετερογενή στοιχεία, παισιωμένα από μια λιτή και καλαισθητά διακριτική ορχήστρα, συνδέονται σε ό,τι τελικά λειτουργεί και σαν «κολλάζ» σε μια συνθετική χειρονομία από τις πιο εύστοχες όλης της σταδιοδρομίας του Σισιλιάνου. Θαυμάσια εκτέλεση από τις φωνητικές δυνάμεις που αναφέραμε και από τον ήρωα της βραδιάς, λαμπρό σε όλες τις γραφές αρχιμουσικό Γιαρομίρ Νόχεϊλ (Ηρώδειο, Πέμπτη 17.9.1981).

Προς τους φίλους του «ΑΝΤΙ»

Σχετικά με τη βιβλιοδεσία των τευχών του περιοδικού-μας, σας πληροφορούμε ότι:

• Τα παραδιδόμενα για βιβλιοδεσία τεύχη θα πρέπει ν' αντιστοιχούν προς τους ζητούμενους τόμους, δηλαδή ο αναγνώστης-μας που θέλει ν' ανταλλάξει τα τεύχη-του με τον Α' τόμο π.χ., θα πρέπει να μας φέρει τα τεύχη από το Νο 1-9.

Για τον Β'	τόμο τεύχη από 10-22
Γ'	23-35
Δ'	36-48
Ε'	49-61
ΣΤ'	62-74
Ζ'	75-89
Η'	90-102
Θ'	103-115
Ι'	116-128
ΙΑ'	129-141
ΙΒ'	142-154
ΙΓ'	155-167
ΙΔ'	168-180

• Εξυπακούεται ότι τα τεύχη που θα μας παραδίδονται θα πρέπει να είναι σε πολύ καλή κατάσταση (χωρίς γραψίματα, σχισίματα, κλπ.), όπως άφθογοι είναι οι παραδιδόμενοι τόμοι. Θεωρήσαμε απαραίτητη αυτή την ενημέρωση των αναγνωστών-μας, ελπίζοντας στην κατανόηση και την αγάπη-τους για το «ΑΝΤΙ», γιατί ήδη αντιμετωπίζουμε πρόβλημα επάρκειας των παλαιών τευχών και, ιδιαίτερα, εκείνων που αφορούν τους τόμους Α' μέχρι και Ζ'.

• ΤΙΜΗ ΚΑΘΕ ΤΟΜΟΥ: 500 δρχ.

• ΤΙΜΗ ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑΣ: (με παράδοση των αντιστοιχών τευχών): 240 δρχ.

• ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΑ ΠΑΛΑΙΑ ΤΕΥΧΗ: 50 δρχ.

ΡΟΒΗΡΟΣ ΜΑΝΘΟΥΛΗΣ
Το Κράτος της Τηλεόρασης
 Εκδ.: «Θεμέλιο», Αθήνα 1981

Το μεγάλο πρόβλημα της ελληνικής τηλεόρασης πραγματεύεται ο Ροβήρος Μανθούλης, ο οποίος εργάστηκε στην ΕΡΤ ως υπεύθυνος του Προγράμματος από το Δεκέμβριο του 1975 και παραιτήθηκε όταν οι «κυβερνητικές πιέσεις» ξεπέρασαν κάθε θεμιτό όριο. Τα βιώματά-του μέσα στην ΕΡΤ, αλλά και οι γενικότερες εμπειρίες-του στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, τον βοήθησαν να γράψει το «Κράτος της Τηλεόρασης», μια τεκμηριωμένη ανάλυση του μηχανισμού που κρατά την Τηλεόραση, και ιδιαίτερα την ελληνική, δέσμια της εξουσίας. Το βιβλίο του Ρ.Μ. είναι πλαισιωμένο με όλες τις απαραίτητες αναφορές και ντοκουμέντα που απαιτεί η εγκυρότητα των απόψεών-του. Το «Κράτος της Τηλεόρασης» είναι ένα από τα πιο ουσιαστικά κοινωνιολογικά δοκίμια που έχουν γραφεί για τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και βοηθά τον αναγνώστη να κατανοήσει τον πολιτικό και τον πολιτιστικό ρόλο που είναι ικανή να παίξει η Τηλεόραση μέσα σε μια δημοκρατική Κοινωνία.

ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΛΑΒΑΝΗ
Τα σκληρά καρύδια
 Εκδ.: Καστανιώτη, Αθήνα 1981

Θέμα του βιβλίου τα «χαλασμένα» παιδιά των αναμορφωτηρίων — ή κατ' ευφημισμόν «σωφρονιστικών Ιδρυμάτων». Ένα φανταστικό μαγνητόφωνο χρησιμεύει για την αναπαράσταση και την καταγραφή των συνθηκών «αναμόρφωσης»: από τους «κα-

ταναγκασμούς προς βελτίωσιν» μέχρι τα απάνθρωπα «επισκεπτήρια», το ξύλο και τα χαπάκια ή ό,τι άλλο μπορεί να συνθέτει τους (επιλεγμένους) κανόνες του «σωφρονιστικού συστήματος» που ακολουθείται στα σύγχρονα αυτά κολαστήρια...

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ
Αλληλογραφία
 Εκδ.: Οδυσσέας, Αθήνα 1981

Συλλογή ιδιωτικών κειμένων του Α.Π.: της αλληλογραφίας-του από το 1869 ως το θάνατό-του, καθώς κι εκείνης του πατέρα, του αδελφού-του ή της σχετιζόμενης με την έκδοση των έργων-του.

Η πολύ ενδιαφέρουσα εισαγωγή του Εμμ. Μοσχονά που είχε και την συνολική επιμέλεια των κειμένων μαζί με τις κατατοπιστικές σημειώσεις του Ο. Merlier συμπληρώνουν αποτελεσματικά την ιδιαίτερα επιμελημένη αυτή έκδοση.

ΓΙΩΣΕΦ ΕΛΙΓΙΑ
Ασμα Ασμάτων — Ψαλμοί
 Εκδ.: Δωδώνη, Αθήνα 1981

Επανεκδοση που περιλαμβάνει το σύνολο σχεδόν του μεταφραστικού και ποιητικού έργου του Ηπειρώτη Ελληνοεβραίου ποιητή Γιώσεφ Ελιγιά (1901-1931): από τα «Τραγούδια της Ρεβέκκας» και τα «Ποιήματα» (πρώτη έκδοση: 1938 Θεσσαλονίκη) ως το «Ασμα Ασμάτων» (πρώτη εκδ.: 1965, Θεσσαλονίκη) και τους «Ψαλμούς» του Δαβίδ...

Την έκδοση αυτή επιμελήθηκε ο Γιώργος Ζωγραφάκης, που είχε επιμεληθεί παλιότερα τέσσερις συνολικά εκδόσεις γύρω απ' τον Γ.Ε. και το έργο-του.

ΚΩΣΤΑ ΜΟΥΡΣΕΛΑ
Οι φίλοι
 Εκδ.: Κέδρος, Αθήνα 1981

Πρόκειται για το γνωστό θεατρικό έργο του Κ.Μ. που γράφτηκε το 1974 και πρωτοπαίχτηκε το 1979 από το Θέατρο Τέχνης του Καρόλου Κουν σε σκηνοθεσία Γιώργου Λαζάνη και σκηνικά - κοστούμια του Δαμιανού Ζαρίφη.

«Προσπάθησα να γράψω ένα ηρωικά αντιηρωικό έργο, αν λέγεται κάτι τέτοιο», σημειώνει προλογίζοντας ο συγγραφέας. «Μια αίσθηση πίκρας, μια γεύση ήττας και ηρωισμού, ένα άγγιγμα στο πρόβλημα των ανθρώπων που δεν μπορούν, ευτυχώς, να μεταβάλουν μια "δήλωση μετανοίας" από τύπο σε ουσία. Κάτι, ένα μικρό κομμάτι, από όλες αυτές τις αποχρώσεις προσπάθησα να δώσω».

ΒΥΡΩΝΑ Γ. ΚΑΤΣΑΡΟΥ
Η πολιτεία των παιδιών
 Αθήνα 1981

Κάποιο απόγευμα σε κάποια τσιμεντούπολη (σαν την Αθήνα) έξι νέα παιδιά μαζεύονται σ' ένα διαμέρισμα και συζητούν.

Η συσώρευση των σκουπιδιών στους δρόμους αποτελεί την αφορμή για μια συζήτηση που όσο την παρακολουθεί κανείς, βλέπει πως πυκνώνει και προχωρά από θέματα (ίσως) κοινά και πολυσυζητημένα, αποκαλύπτοντας πολλαπλές πτυχές-τους. Και — το πιο σημαντικό — προσφέροντας κάποιες εναλλακτικές λύσεις...

Απ' τα σκουπίδια και τη ρύπανση του περιβάλλοντος, στην απεργία απ' τη λογική των μεγάλων στις διαφημίσεις, τις ψεύτικες ανάγκες, τον καταναλωτισμό από την οργάνωση της κοινωνίας στην ανυπαρξία, ελεύθερης θέλησης ή εκλογής από το νόμο του κέρδους στα προσχήματα: ελεύθερος συναγωνισμός,

ευγενής άμιλλα, ελεύθερη οικονομία. Η διαστροφή των ανθρωπινων σχέσεων, οι εξοπλισμοί, ο τρόπος ζωής ή ό,τι άλλο μπορεί να συνθέτει το παράλογο μιας κοινωνίας των μεγάλων τίθενται υπό κριτική κι αναίρεση από τη διεισδυτική ματιά των παιδιών, που οδηγούνται τελικά στη σύλληψη του αντιθέτου-της: μιας πολιτείας ανθρωπίνης, στηριγμένης στον αλληλοσεβασμό και την αγάπη — ή, πιο απλά, μιας Πολιτείας των Παιδιών.

Συλλογική εργασία της α' έδρας οικονομικής ανάλυσης της Ανώτατης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιά.

Ανάλυση εξελίξεων της ελληνικής οικονομίας
 Αθήνα 1981

Στο πρώτο μέρος της μελέτης καταγράφονται οι βασικοί δείκτες των εξελίξεων στον αγροτικό τομέα, στη δευτερογενή παραγωγή και την εξέλιξη των επενδύσεων, την τραπεζική χρηματοδότηση, στον Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, στις εξωτερικές συναλλαγές, την ενέργεια.

Στο δεύτερο μέρος υπάρχουν ειδικές μελέτες για θέματα όπως: οι στόχοι των αναπτυξιακών προγραμμάτων, η μέτρηση της οριακής αποδοτικότητας του κεφαλαίου, η κατά συνθήκη θεωρία της δημογραφικής μελέτης.

Σίγουρα ενδιαφέρον τεύχος τόσο στο γενικό, όσο και το ειδικό μέρος-του.

ERIC HOBBSBAWM
Η συμβολή του Καρόλου Μαρξ στην επιστήμη της Ιστορίας
 Εκδ.: ΕΜΝΕ-Μνήμων, Αθήνα 1981

Μετάφραση μιας έξοχης εισήγησης του γνωστού Βρετανού

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
Μ.Γ. ΜΕΡΑΚΛΗΣ

**Ρομαντικοί -
 Εποχή Παλαμά
 Μεταπαλαμικοί
 ποιητές**

από τη σειρά
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

●
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΟΚΟΛΗ
 Γραβιάς 10 - 12 τηλ. 36.05.520

ΚΑΘΕ ΠΡΟΙ

αφραζε

διαβαζε

διαδιδε
την ΑΥΓΗ
 τη δική 68
ΦΩΝΗ

ΑΓΟΝΑΣ 14
 για την κομμουνιστική ανανέωση

Πολιτική διαφήμιση:
 διαφήμιση για την πολιτική:
ΑΛΛΑΓΗ και αλλαγές
 Τηλεόραση και πολιτική

μαρξιστή, που καταγράφει την επιδραση των μαρξιστικών αντιλήψεων στη διαμόρφωση της «επιστήμης» της ιστορίας. Πέρα απ' αυτό όμως, ο Hobsbawm, αποκαθαίρει το μαρξισμό, είτε από τις αγοραίες εκδοχές-του, είτε διευκολύνει στην αποκατάστασή-του απέναντι στις κοινωνιο-

λογικές ερμηνείες της ιστορίας ή τις δομικές-λειτουργικές.

Μια επανόρθωση: Το βιβλίο του Μάριου Ποντίκα «Το τρομπόνι» έχει εκδοθεί από τις εκδόσεις «ΚΑΛΒΟΣ» και όχι από τις εκδόσεις «Κέδρος», όπως από αβλεψία γράφτηκε στο τεύχος 187 της 25/9/81 του περιοδικού-μας.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Εκηβόλος, Κυδαθηναίων 23, Αθήνα 119.

Τριμηνιαίο περιοδικό λογοτεχνίας, θεωρίας της λογοτεχνίας και κριτικής. Στο τεύχος 7, διαβάσαμε με προσοχή τον πρόλογο στην κριτική έκδοση των Απάντων Παπαδιαμάντη του Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλου. Όλη η ύλη του τεύχους, όπως πάντα, προσεγμένη και ενδιαφέρουσα: R. Jakobson / Πέτρος Κολακλίδης, και το «Θυμήσου, Σώμα...» του Καβάφη. Γράμμα του 1671 της Madame de Sévigné. Η «φύση» ως αισθητικός κανόνας, του Arthur O. Lovejoy.

Η λέξη, Άλυσ 4, Αθήνα 612.

Μηνιαίο περιοδικό ελληνικής και ξένης λογοτεχνίας. Στο διπλό τεύχος Νο 6 διαβάσαμε ανάμεσα σε πολλή και ενδιαφέρουσα ύλη την Εξομολόγηση του Δημήτρη Χατζή. Ποίηση του Ν. Κάλα, Ο.Σ. Μέρβιν, Ν. Καρύδη, Ζ. Δαράκη, Ν. Ησαΐα, Ε.Ε. Κάμινγκς, Τ. Βέη, Στ. Λύτρα.

Ο σταυρός του νότου, The Southern Cross, P.O. Box 53, Johannesburg 2000, South Africa.

Μια συμπαθητική προσπάθεια των Ελλήνων διανοούμενων και λογοτεχνών που ζουν στο Γιοχάνεσμπουργκ της Ν. Αφρικής. Προσπάθεια που συγκεντρώνει με θερμή την πνευματική-τους συντροφιά και πραγματοποιεί ένα αξιόλογο έργο, την πνευματική και πολιτιστική παρουσία των

Ελλήνων μεταναστών της Ν. Αφρικής.

Σύγχρονη Εκπαίδευση, Ταχ. θυρ. 107, Ν. Σμύρνη.

Ενδιαφέρουσα περιοδική έκδοση για θέματα εκπαίδευσης. Εκδίδεται κάθε τρίμηνο από εκπαιδευτικούς της Τ.Ε.Ε. Με έκδηλη την έγνοια και την αγάπη-τους για την παιδεία και με στάση μαχητική στα υπάρχοντα προβλήματα. Το τχ. 4 είναι αφιερωμένο στον επαγγελματικό προσανατολισμό.

Συμβολή, Σπ. Ανδρέου 9, Παιανία

Δημηνιαία περιοδική έκδοση του Επιμορφωτικού Συλλόγου Παιανίας, που εκδίδεται ήδη δύο χρόνια τώρα, με επιτυχία. Στο τχ. 15 διαβάσαμε ενδιαφέρουσα συνέντευξη με τον ποιητή Μανόλη Αναγνωστάκη.

Πολιορκία, Φωκυλίδου 13, Αθήνα 136

Αφιερωμένο στον Cesare Pavese το τχ. 13 - 14 του περιοδικού «Πολιορκία» παρουσιάζει με ενδιαφέροντα τρόπο το έργο του σημαντικού αυτού Ιταλού συγγραφέα. Στην υπόλοιπη ύλη συνεργασίες, Γ. Ιωάννου, Γ. Στογιαννίδη, Γ. Κοντού, Α. Νεοφυτίδη, Ν. Κάσδαγλη, Ν. Ησαΐα, Μ. Πρατικάκη, Ντ. Σιώτη, Μ. Μητρα, Στ. Αντωνίου. Και μια ενδιαφέρουσα συνέντευξη με τον Fr. Mitterand για τη λογοτεχνία.

η συμπεριφορά μας - πως και γιατί

Μαϊκλ Αρτζουλ

Ψυχολογία της Συμπεριφοράς

Από τις απλές καθημερινές χειρονομίες και εκφράσεις μέχρι τις ακραίες παθολογικές καταστάσεις. Μιά αναλυτική τοιχογραφία της απέραντης ποικιλίας των κινήτρων στις Ανθρώπινες Σχέσεις. Ένας πρωτοποριακός οδηγός κοινωνικής και επαγγελματικής συμπεριφοράς.

εκδόσεις **Θυμари** ανθρώπινες σχέσεις - αγωγή - συμπεριφορά

Ζαλόγγου 14 — Αθήνα — τηλ. 36.36.574

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΕ ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΑΝΤΩΝΗ ΜΠΡΙΛΛΑΚΗ

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

● Ιστορική διαδρομή ● Κρίση ● Προοπτικές
ΖΗΤΕΙΣΤΕ-ΤΟ ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΚΕΡΑΜΙΚΑ

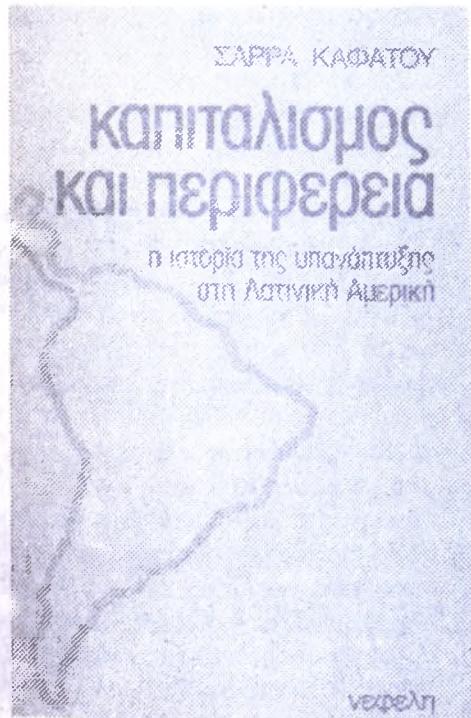
αντικείμενο

αντικείμενο

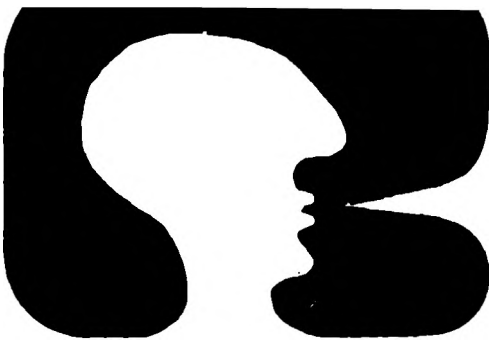
Δημητρίου Γούναρη 30 Θεσσαλονίκη

σταχυ

Ξάνθου 7 Κολωνάκι

Κεντρική διάθεση:
Εκδόσεις
«ΝΕΦΕΛΗ»
Μαυρομιχάλη 9,
τηλ. 36.07.744

● Πυκνώνουν οι κινητοποιήσεις και οι αντιδράσεις κάθε λογής, ανάλογα με την πυκνωση του νέφους. Πυκνώνουν και οι επιστολές των αναγνωστών που θέτουν προβλήματα προστασίας του περιβάλλοντος. Παράλληλα, αυξάνεται και η ενεργοποίηση των πολιτών αλλά και η συμμετοχή τους στον αγώνα για την καλύτερη ποιότητα ζωής.

● Η Ένωση Δικαστικών λειτουργιών του Συμβουλίου της Επικρατείας συμπαρατάχθηκε στην εκστρατεία του Δήμου της Αθήνας με αποφασιστικότητα. Ήδη ενεργά συμμετέχει σε όσες κινητοποιήσεις πραγματοποιούνται.

● Η οικολογική ομάδα Αχαρνών - Πατησίων ζητά από όσους ενδιαφέρονται να αγωνιστούν για ένα αυτόνομο μαζικό οικολογικό

στις ακάλυπτες επιφάνειες (του Υμηττού, της Πεντέλης, της Πάρνηθας, του Αιγάλεω και του Σαρωνικού κόλπου), σημαίνει ντουβάρια, πάνω στα οποία καθεται σαν στέγη το «νέφος».

Σ' αυτό το τεράστιο δωμάτιο που ζούμε, έχουμε αφήσει το «γκάζι» ανοικτό, το γκάζι των αυτοκινήτων βασικά, και κάθε μέρα δηλητηριάζομαστε.

● Από τον αναγνώστη-μας Σ.Ι. λάβαμε μια επιστολή σχετική με το Πανελλήνιο Κίνημα Οικολογικών Ερευνών. Ο Σ.Ι. θέτει ορισμένα ερωτήματα σχετικά με το

ΤΟ «ΝΕΦΟΣ» ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ...

κίνημα να επικοινωνήσουν με την εφημερίδα «Μάχη», Αχαρνών 106 και Αγ. Μελετίου.

● Η «Οικολογική Πρωτοβουλία», περιγράφει την οικολογική καταστροφή που συντελείται μέσα στη λογική της ανάπτυξης και εξηγεί τη λογική μέσα απ' την οποία γεννήθηκε η ομάδα-τους.

Οι στόχοι-τους είναι:

Μια πιο σε βάθος δουλειά στον κόσμο με κουβέντες στις γειτονιές, εκθέσεις, την έκδοση μιας εφημερίδας, την οργάνωση ενός οικολογικού διήμερου...

Συμπαραστάση στον αγώνα του Νιοχωρίου για να μην χτιστεί πετροχημικό εργοστάσιο της καταστροφής στην περιοχή, και παραπέρα να δείξουμε ότι το πρόβλημα δεν είναι «τοπικό» (δηλαδή αν χτιστεί τελικά αλλού το εργοστάσιο πάλι πειράζει) αλλά γενικό.

● Ο αναγνώστης-μας κ. Ανδρέας Σκουνάκης μεταξύ άλλων προτείνει... να μιμηθούμε την φύση:

Πρέπει να βάλουμε χώμα στις ταράτσες. Να το φυτεύουμε. Να το ποτίζουμε. Να σκάψουμε ό,τι απέμεινε από τη γη, που δεν κτίσθηκε ακόμη. Να σπάσουμε κάθε τσιμεντένιο ή άλλο κάλυμμα της γης που δεν μας είναι πολύ αναγκαίο. Να σταματήσουμε τα νερά της βροχής στην επιφάνεια — σε ταράτσες, σε στέρνες — κι όχι να τ' αφήσουμε να φεύγουν απ' τους υπονόμους. Να κάνουμε κάθε τι για να φτιάξουμε ρεύματα αέρος στο κέντρο της πόλης.

Η ανάπτυξη πράσινου, μόνο, στην περιφέρεια, που διαφημίζεται πως θα γίνει, δεν πρόκειται να διώξει το «νέφος». Κι ίσως μάλιστα να βλάψει. Κατακόρυφα ρεύματα που δημιουργούνται γύρω - γύρω από το λεκανοπέδιο,

ΠΑΚΟΕ και καταλήγει:

Τελειώς ενδεικτικά αναφέρω τη δική-μου ιστορία, όπου για να γίνει μελέτη - έρευνα μικροβιολογική στο νερό Δημοτικής ύδρευσης με πρόβλημα που αφορούσε χιλιάδες λαό, περιμέναμε τότε θα εγγραφούμε μέλη οι ενδιαφερόμενοι (5.000 το χρόνο προκαταβολικά πληρωμένα) και αφού τους έγινε γνωστό ότι αυτό θα γίνει, εξήτησαν 10.000 δρχ. για 4 δείγματα που ισχυρίστηκαν ότι κοστίζουν 70.000 κανονικά, «αλλά σε σας... κτλ...». Η έρευνα δεν έγινε. Πολλά τα άτοπα λοιπόν, πολλά τα ερωτήματα. Και το συμπέρασμα;

Φιλικά
Σ.Ι., Φοιτητής

● Τις απορίες-του για το «νέφος», αλλά και μερικά ερωτήματα προς τους «πολίτες κατά του νέφους», εκφράζει με επιστολή-του ο αναγνώστης-μας κ. Αντώνης Τσακιρίδης:

α. Οι αιτίες της ατμοσφαιρικής ρύπανσης (και όχι μόνο) δεν είναι γνωστές; Αυτοί που «φτιάχνουν» το νέφος είναι άγνωστοι;

β. Τα τεχνικά και νομοθετικά μέσα μπορούν να απαλείψουν την ατμοσφαιρική μόλυνση;

γ. Γιατί αναφέρονται οι «πολίτες κατά του νέφους» μόνο στην ατμοσφαιρική μόλυνση;

δ. Θεωρούν οι «πολίτες κατά του νέφους» το θέμα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης της Αθήνας ικανό να κινητοποιήσει μεγάλα λαϊκά στρώματα; Αν ναι, νομίζουν ότι η συσπείρωση μπορεί να γίνει έξω από πολιτικούς φορείς;

ε. στην υποθετική περίπτωση κατά την οποία λυθεί το πρόβλημα του νέφους, τι θα γίνει ο σύλλογος «πολίτες κατά του νέφους»;

στ. Συναφή με το «νέφος» είναι μεταξύ άλλων και τα εξής: Ρύπανση θαλασσών, καταστροφές δασών, αποχετευτικό, ρύπανση ποταμών και λιμνών, διατάραξη οικολογικής ισορροπίας λόγω εκβιομηχάνισης κ.ά. Στο μέλλον θα έχουμε και στην Ελλάδα πρόβλημα πυρηνικών αποβλήτων. Πώς βλέπουν οι «πολίτες κατά του νέφους» την επίλυση αυτών (και ίσως άλλων νεώτερων) των προβλημάτων; Με τη δημιουργία συλλόγων ή πώς αλλιώς;

Περιμένοντας απάντηση
Αντώνης Τσακιρίδης

ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

● Από το Γ.Γ. του Κ.Ε.Ε., ζωγράφος Φώτη Σαρρή πήραμε την ακόλουθη επιστολή-απάντηση σε όσα δημοσιεύσαμε στη στήλη του «Επισημαίνουμε» στο ΑΝΤΙ τχ. 186 για την διαδικασία και την ίδρυση του Καλλιτεχνικού Επιμελητηρίου με τον πρόσφατα ψηφισθέντα νόμο στη Βουλή. Την επιστολή συνόδευε κείμενο διαμαρτυρίας με την υπογραφή του Φώτη Σαρρή σχετικά με τις ενέργειες της Επ. Αγώνα για την ψήφιση του νόμου καθώς και δυο γράμματα των ζωγράφων Λεωτ. Κανακάκη και Δημ. Μυταρά που διευκρίνιζαν ότι δεν υπέγραψαν κείμενο της Ομάδας καλλιτεχνών αν και διαφωνούν με ορισμένα άρθρα του νόμου.

● Το γράμμα του Φώτη Σαρρή:

1. Δεν «έχουμε τώρα και νέο Επιμελητήριο» δηλ. νέο θεσμό. Ο νέος νόμος αντικαθιστά τον υπάρχοντα 1863/44 «περί Καλλιτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος».

2. Ο νέος νόμος δεν επιλύει «ένα πάγιο αίτημα του χώρου των καλλιτεχνών», όπως με συγκατάβαση αναγνωρίζει ο συντάκτης-σας, συσκοτίζοντας έντεχνα τα πραγματικά γεγονότα. Δεν υπάρχει χώρος αλλά ΚΛΑΔΟΣ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΣ στους μαζικούς τους φορείς Κ.Ε.Ε., Ε.Α., Ε.Π.Α.Σ.Τ., που εκπροσωπούν το σύνολο των Ελλήνων καλλιτεχνών. — Δεν υπάρχει κάποιο ακαθόριστο «πάγιο αίτημα» αλλά αίτημα καθορισμένο απόλυτα, μετά επίπονη μελέτη σε ανοιχτές συνελεύσεις με απόλυτα δημοκρατικές διαδικασίες όπου μετείχαν όλοι οι Έλληνες καλλιτέχνες με δικαίωμα ψήφου, και η επίλυση-του αποτελεί επιστέγασμα αγώνων και θυσιών των Ελλήνων καλλιτεχνών.

3. Η συσκότιση γύρω από το

πραγματικό γεγονός της ύπαρξης αγωνιζόμενου οργανωμένου κλάδου σε μαζικούς φορείς, βοηθάει τον συντάκτη-σας στην δημιουργία της πλαστής εντύπωσης ότι υπάρχει μια μερίδα καλλιτεχνών που αντιδρά. Έτσι που να μπορεί να εμφανίσει τους καλλιτέχνες διασπασμένους και εύκολα να περάσει στις αυθαίρετες υποθέσεις και συμπεράσματα που απαριθμεί, για να καταλήξει στο ότι «σε καιρούς πνέοντος ανέμου αλλαγής» όλες οι δυνάμεις που «ισχυρίζονται» ότι συμμετέχουν σ' αυτή την διαδικασία... στην περίπτωση του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών συνεργάστηκαν για την διαιώνιση μιας βελτιωμένης μορφής αλλά οπωσδήποτε όχι για την αλλαγή. Δηλαδή οι καλλιτέχνες, τα μαζικά-τους όργανα, οι εκλεγμένοι εκπρόσωποι-τους, το Υπουργείο και τα πολιτικά κόμματα ΠΑΣΟΚ και ΚΚΕ (Τα ΚΚΕεσωτ., ΕΔΑ, ΚΟΔΗΣΟ, ΕΔΗΚ που συμμετείχαν κι αυτά στην διαδικασία δεν αναφέρονται περιέργως απ' τον συντάκτη-σας).

4. Ο συντάκτης-σας δεν θα 'πρεπε ν' ανοίξει την κονσέρβα του σκίτσου που συνοδεύει το σχόλιο ανακινώντας θέμα «μεγάλης μερίδας» γιατί εκθέτει ανεπανόρθωτα εκείνους που τόσο αβασάνιστα υιοθέτησε τις απόψεις-τους. Το κείμενο που δόθηκε από 3-4 άτομα στη δημοσιότητα (επιδιώκοντας την ματαιώση της ψήφισης του Ν.Σ.) ήταν παλαιό, δεν αφορούσε το Ν.Σ. που βρισκόταν στη Βουλή αλλά κάποιο παλιότερο, και το κυριότερο, όπως καταγγέλθηκε, οι δήθεν υπογράφοντες αγνοούσαν το γεγονός και μόνο από τις εφημερίδες πληροφορήθηκαν ότι ανήκουν σε «μεγάλη μερίδα» εικαστικών καλλιτεχνών που «κάνει δριμύτητα κατηγορώ» για το «αντιδημοκρατικό» Νομοσχέδιο. Ως εδώ όμως, γιατί η κονσέρβα είναι πολύ παλιά και βρωμάει.

5. Η παραπέρα μεθοδολογία του συντάκτη-σας που προσπαθεί να αποδείξει την «συντεχνιακή, κλειστή και οπισθοδρομική αντίληψη» και τον αντιδραστικό (!) χαρακτήρα του Κ.Ε.Ε. με υποθέσεις (το Κ.Ε.Ε. μπορεί να μεταβληθεί..., θα δημιουργεί πιθανά... κτλ.) δεν μπορεί να ανήκει στον χώρο της δημοσιογραφίας, αλλά στον μεταφυσικό χώρο της προφητείας και της μαντικής.

6. Φτάνουμε όμως και στο σημείο που η μαντική παραχωρεί τη θέση-της στην βεβαιότητα. Ο ανώνυμος συντάκτης «γνωρίζει καλά»: «ότι η καθυστέρηση του Υπουργείου Πολιτισμού, όσον αφορά το νομοσχέδιο, στηριζόταν στην τακτική "να αφήσουμε το θέμα μέχρι την τελευταία ώρα»

τοι ώστε η πίεση να ασκείται και προς την αντιπολίτευση"».

Ασφαλώς ο συντάκτης-σας θα βρίσκεται πολύ κοντά στα επιτελικά κλιμάκια του Υπουργείου για να γνωρίζει τόσο καλά τα παρασκήνια-του, πώς όμως εξηγείται το ότι γνωρίζει και τα παρασκήνια του ΠΑΣΟΚ. και Κ.Ε.Ε. που «αρνήθηκαν το δικαίωμα σε όσους είχαν αντίθετη γνώμη να την εκφράσουν ισχυρίζομενοι ότι σ' αυτή την περίπτωση δεν θα ψηφίζοταν το νομοσχέδιο»;

Αυτό το γεγονός πραγματικά είναι «περίεργο» και «άξιο παρατήρησης» και μάλιστα «σε καιρούς πνεόντος ανέμου "αλλαγής"».

7. Ο συντάκτης του σχολίου εκφράζει τελικά άθελά-του το στίγμα-του και τους δικούς-του φόβους. «Απλά»: Μήπως το νομοσχέδιο καθορίζει: «για τα επόμενα δέκα τουλάχιστον χρόνια τις βασικές κατευθύνσεις στο χώρο των Εικαστικών Τεχνών, το ρόλο της Α.Σ.Κ.Τ., την ανάπτυξη της παιδείας στον τομέα αυτό», μήπως οργανώνει «τις πολιτικές μορφές παρέμβασης για την ανάπτυξη και διάδοση των Εικαστικών Τεχνών...», μήπως δηλαδή η κυρίαρχη συνέλευση του σώματος των καλλιτεχνών πάρει στα χέρια-της αρμοδιότητες που ως τώρα μονοπωλούσαν τα διάφορα καπέλα, κλίκες και κάστες αριστοκρατικές, φασίστες ή άσχετοι «ειδικοί επαγγελματίες», εμποράκοι, σε βάρος και στις ράχες των δυστυχών καλλιτεχνών. Αυτή είναι η πραγματική «συνολική διάσταση» του θέματος των Εικαστικών Τεχνών.

Οι αγώνες των καλλιτεχνών (δημοκρατών στο σύνολό-τους) θα αποστομώνουν όλους αυτούς που κόπτονται δήθεν για την «αλλαγή» καταπατώντας τις δημοκρατικές διαδικασίες, εμφανιζόμενοι με διάφορα προσώπια και απατηλά μασκαρέματα που κανέναν πια δεν ξεγελούν.

Ασφαλώς είναι δικαιολογημένοι οι φόβοι-τους μια και ο ΚΛΑΔΟΣ έχει πολλούς νικηφόρους αγώνες ακόμα να πραγματοποιή-

σει, και ο νόμος του Επιμελητηρίου είναι μόνο η αρχή.

Φιλικά
Φώτης Σαρρής — Ζωγράφος
Γεν. Γραμματέας του Κ.Ε.Ε.
και μέλος της Ε.Α. εκλεγμένος
από τους συναδέλφους-μου

● *Σχετικά πάντως με τη συζήτηση για το Καλλιτεχνικό Επιμελητήριο — και με διαφορετική οπτική — είναι το γράμμα που μας έστειλαν 117 καλλιτέχνες:*

Οι υπογραφόμενοι καλλιτέχνες δηλώνουμε ότι ο νόμος για το Καλλιτεχνικό Επιμελητήριο (μετονομάστηκε σε Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος) που ψηφίστηκε στις 4 Σεπτεμβρίου 1981, αποτελεί διάψευση των αγώνων και των προσδοκιών-μας για την δημοκρατική ανάπτυξη του θεσμού. Διαπνέεται, στα κύρια σημεία-του, από ένα πνεύμα αντιδραστικό και μισαλλόδοξο. Στρέφεται προς στόχους για τους οποίους είναι αναρμόδιο (όπως λ.χ. η αισθητική εκπαίδευση και ενημέρωση του κοινού), ενώ εγκαταλείπει όλα τα ουσιαστικά αιτήματα του κλάδου (ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, συνταξιοδότηση κτλ.). Διαιωνίζει την φιλοσοφία που κυριαρχούσε πριν από 37 χρόνια, τότε που ιδρύθηκε το Κ.Ε., καθιερώνοντας, ακόμα και σήμερα, διακρίσεις και μονοπώλια στον χώρο της τέχνης, που όχι μόνο επιβάλλουν απαγορευτικές συνθήκες ζωής και δημιουργίας για μια μεγάλη μερίδα καλλιτεχνών, αλλά προσδιορίζουν αρνητικά την καλλιτεχνική ζωή στη χώρα-μας, στο σύνολό-της.

Το Επιμελητήριο, με τις αρμοδιότητες που του αναγνωρίζει ο νόμος, μετατρέπεται σε λογοκριτή της καλλιτεχνικής δημιουργίας.

Αγωνιζόμαστε για την χωρίς περιορισμούς ελευθερία στην έκφραση, ελευθερία που προϋποθέτει την κατάργηση κάθε θεσμοποιημένου παρεμβατισμού καθώς και την εξασφάλιση για όλους τους καλλιτέχνες που κατοικούν και εργάζονται σ' αυτή τη χώρα, μέλη ή μη μέλη Επιμε-

λητηρίων, Οργανώσεων, ομάδων, των κατάλληλων υλικών συνθηκών για την επιβίωσή-τους και για την παρουσίαση της δουλειάς-τους. Είμαστε αντίθετοι σε κάθε προνομιακή μεταχείριση από μέρους του Κράτους κάθε μεγάλης ή μικρής, οργανωμένης κάτω από οποιοδήποτε σχήμα, ομάδας.

Το Επιμελητήριο πρέπει να έχει σαν αποκλειστικό-του μέλημα την προώθηση των αιτημάτων που αποβλέπουν στην βελτίωση των υλικών συνθηκών ζωής και εργασίας για το σύνολο των καλλιτεχνών, χωρίς εξαιρέσεις.

Κάθε δραστηριότητα που ασκείται από μέρους-του σε άλλες σφαίρες, είναι απαράδεκτη.

Βεβαιώνουμε ότι θα χρησιμοποιήσουμε όλα τα πρόσφορα μέσα για να επιτύχουμε τη δημοκρατική αναμόρφωση του θεσμού.

● *Και ακολουθούν οι υπογραφές:*

● Δ. Κοντός ● Βάσω Κυριάκη ● Χέρμαν Μπλάουτ ● Μαρία Βογιατζόγλου ● Γιάννης Μίχας ● Δημήτρης Αληθινός ● Αχιλλέας Απέργης ● Γιάννης Τζεργιάς ● Ρενάτα Μένις ● Γιώργος Ζιάκας ● Κλεοπάτρα Δίγκα ● Μαρία Κοκκίνου ● Χαρά Τζάννη Γκίνερου ● Ασπασία Στασινοπούλου ● Αλέκος Λεβίδης ● Βουβούλα Σκούρα ● Ξανθίππη Μπανιά ● Γιώργος Ζογγολόπουλος ● Νέστορας Παπανικολόπουλος ● Λαγουδάκης Φώτης ● Γιώργος Τούγιας ● Χρόνης Μπότσογλου ● Φρόσω Μιχαλέα ● Ανδρέας Λαζάνης ● Λεωνίδας Τσιριγκούλης ● Μαρία Ζησιμοπούλου ● Ηλίας Δεκουλάκος ● Μίμης Κοκκινίδης ● Πέπη Σβορώνου-Κοκκινίδη ● Τάνια Νικολαΐδη ● Δήμος Σκουλάκης ● Λευκή Χρηστίδου ● Τάκης Καβαλιεράτος ● Λάμπρος Άλας ● Σωτήρης Σόρογκας ● Γιώργος Μήλιος ● Παπακωνσταντής ● Δημ. Περδικίδης ● Γιούλια Γαζετοπούλου ● Όπη Ζούνη ● Κοσμάς Ξενάκης ● Γιώργος Νικολαΐδης ● Τέτη Καμούτση ● Χρήστος Κάρρας ● Ντόρα Λελούδα-Παπαηλιοπούλου ● Κλέαρχος Λουκόπουλος ● Νίκος Κεοσανλής ● Λίδα Παπακωνσταντινίου-Χιούζ ● Μαραγκοπούλου ● Γιάννης Μπουτέας ● Γ. Μανουσάκης ● Χρύσα Ρωμανού ● Έρση Χατζηαργυρού ● Γιώτα Καλιακμάνη ● Νίκη Καναγκίνη ● Παναγιώ-

της Τέτσης ● Γιάννης Γαΐτης ● Γιάννης Σπυρόπουλος ● Μίνως Αργυράκης ● Γεωργία ● Σαράντης Καραβούζης ● Γιούλκα Λακερίδου ● Γιάννης Φαφούτης ● Μιχάλης Βαφιάδης ● Αντώνης Κυριακούλης ● Τώνης Ιωάννου ● Αντώνης Κέπετζης ● Κώστας Τριανταφύλλου ● Αχιλλέας Δρούγκας ● Γέρρος Δημ. ● Β. Κορκόβελος ● Μιχ. Κατζουράκης ● Νίκη Καραγάτση ● Θόδωρος ● Ν. Στεφάνου ● Σκυλάκος ● Νίκη Ελευθεριάδη ● Γιάννης Σανταντώνιο ● Γιώργος Λολοσιδής ● Χρήστος Αντωνόπουλος ● Μαρία Κανδρεβιώτου ● Τάσος Ζωγράφος ● Γ. Τσαρούχης ● Έγγονόπουλος ● Βασίλης Κυπραίος ● Γιάννης Φαϊτάκης ● Αλέκος Φασιανός ● Πανελόπουλος Γιάννης ● Μ. Τζαννή ● Αλ. Ακριθάκης ● Διδώνης Χρ. ● Ζουμπούλης ● Γραϊκού ● Βλ. Κανιάρης ● Μηνάς Σεμερτζιάν ● Σταμάτης Σταματόπουλος ● Βάσω Κατράκη ● Βάνα Ξένου ● Δαμιανός Ζαφείρης ● Κωνσταντογιάννη Στέλλα ● Γιάννης Χαΐνης ● Μάκης Θεοφυλακτόπουλος ● Ρ. Κοψίδης ● Τάκης Τζίφας ● Αθανάσιος Μπαχαριάν ● Μάγια Βαλαβανίδου ● Κτενάς Αλέκος ● Μέμος Μακρής ● Νίκος Πολίτης ● Μαρία Βασιλάκη ● Κωνστ. Ράμμος ● Θανάσης Στεφόπουλος ● Πέτρος Ζουμπουλάκης ● Αντώνης Απέργης ● Ιωάννα Κουτσουδάκη ● Γιώργος Τσούρας ● Αντωνιάδου.

ΓΙΑ ΤΟΝ Μ. ΓΛΕΖΟ

● Από τον Σωτ. Σωτηρόπουλο, μέλος της Ε.Ε. της ΕΔΑ, πήραμε το γράμμα που ακολουθεί και αναφέρεται στην υποψηφιότητα του Μ. Γλέζου στο συνδυασμό του ΠΑΣΟΚ:

Αγαπητοί φίλοι,

Η απόφαση της τελευταίας Συνόδου της Δ.Ε. (13 και 14-9-1981) να υποστηρίξει η ΕΔΑ εκλογικά το ΠΑΣΟΚ και να συμμετάσχει ο Γλέζος στο συνδυασμό-του στην Α' ΑΘΗΝΩΝ ήταν αποτέλεσμα μακρού προβληματισμού απ' όλες τις οργανώσεις της ΕΔΑ που ομόφωνα σχεδόν καλούσαν τη Δ.Ε. να αποφασίσει και διακηρύξει εκλογική υποστήριξη του ΠΑΣΟΚ.

Η θέση αυτή της ΕΔΑ υπαγορεύτηκε από το συμφέρον του

ΤΑΒΕΡΝΑ "ΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΟΥ ΡΟΔΟΛΦΟΥ."

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΝΕΟΚΛΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΜΠΡΑΧΑΜΙ ΣΕ ΣΤΙΓΜΕΣ ΥΠΕΡΤΑΤΗΣ ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΗΣ ΗΔΩΝΗΣ ΜΑΣ ΕΙΠΕ:

ΣΤΟ ΜΠΟΣΤΑΝΙ ΤΟΥ ΡΟΔΟΛΦΟΥ ΤΡΕΣ ΚΑΛΑ-ΠΙΟ ΚΑΛΑ ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ. ΤΑ ΣΕΡΒΙΤΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΘΑΡΑ. ΤΟ ΚΡΕΑΣ ΑΛΛΟ ΠΡΑΓΜΑ!! ΤΑ ΨΑΡΙΑ ΣΠΑΡΤΑΡΑΝΕ!!

ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ 59 ΚΑΙ ΑΓ. ΖΩΝΗΣ Τηλ: 86.48.659

Atlantis

Τά πιά φάνα πουκάμισα,
στίς πιά χαμηλές τιμές θά τά βρεΐτε
στή βιοτεχνία μας

Ποιότητα καί καλό γούστο

ΠΑΡΑΣΙΟΥ 41-43 ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

τηλ. 88.39.323

M. ΚΟΥΝΤΕΡΑ

ΤΟ ΑΟΣΤΕΙΟ

Le nouveau
MILAN KUNDERA

«Σε κάθε σελίδα αυτού του καταπληκτικού βιβλίου ακούγεται η φωνή του ώριμου καλλιτέχνη και πραγματικού ανθρώπου — αυτό είναι μεγάλη τύχη σ' αυτούς τους άτυχους καιρούς».

Glaude Roy,
(Le nouvelle observateur)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΒΟΣ
Αναξαγόρα 1, Αθήνα 112
Τηλ: 52.46.241

Λαού και της Χώρας. Στηρίζεται στη σημερινή ελληνική πραγματικότητα όπως τη διαμορφώνει ο συσχετισμός των πολιτικών δυνάμεων, στην επιτακτική Εθνική ανάγκη να συντριβεί η Δεξιά στις εκλογές και να φύγει από την Κυβέρνηση, και στην ανάγκη να αντιμετωπιστεί το καλπονοθευτικό εκλογικό σύστημα και να στραφεί κατά της Δεξιάς.

Ο καθένας, που δεν είναι παγιδευμένος σε περιθωριακές αντιλήψεις, σε μικροκομματικές σκοπιμότητες, σε εξωτερικές διασυνδέσεις και σε ισόβιους καθοδηγητικούς θώκους, βλέπει καθαρά ότι από την έκβαση της εκλογικής αναμέτρησης ΠΑΣΟΚ — ΡΑΛΛΗ - ΘΕΟΤΟΚΗ, θα εξαρτηθεί το άμεσο μέλλον του Λαού και της Χώρας.

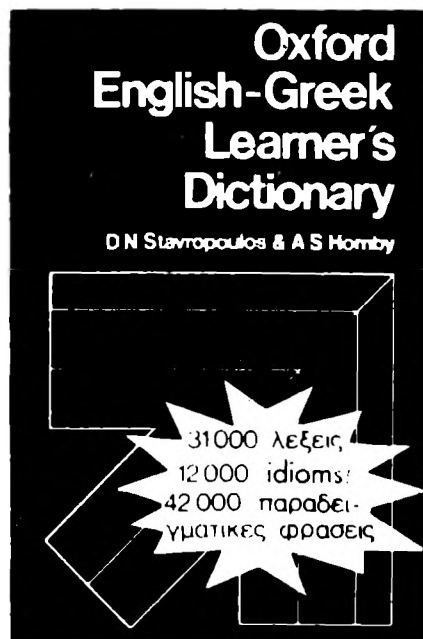
Η ΕΔΑ συμπαραστέκεται και αγωνίζεται με το πλατύ λαϊκό κίνημα της αλλαγής, που στη σημερινή συγκυρία εκφράζεται εκλογικά στο ΠΑΣΟΚ.

Η ΕΔΑ πρότεινε και στα δύο Κ.Κ. να προβάλουν συνδυασμούς εκεί που βγάζουν από την πρώτη κατανομή βουλευτές γιατί είναι απόλυτα σίγουρο πως στη Β' κατανομή θα μπουν μόνο το ΠΑΣΟΚ και η Ν.Δ.

Τα Κ.Κ. απέρριψαν τις προτάσεις αυτές της ΕΔΑ. Καθόρισαν σαν πρωταρχική-τους επιδίωξη την κομματική-τους διόγκωση, στράφηκαν κυρίως κατά του ΠΑΣΟΚ, και έγιναν έτσι εξ αντικειμένου ναυαγοσώστες της Ν.Δ. - Ε.Π.

Είναι πράγματι απογοητευτικό ότι και το ΚΚΕ εσωτ. ταυτίζει,

ΤΟ ΛΕΞΙΚΟ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ σε μαθαίνει αγγλικά!

ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΔΩΡΟ!

ΧΡΗΣΤΕΣ ΤΟ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ☎ 6722357

παρά τις ανανεωτικές-του διακηρύξεις, την πολιτική-του με την παλιά καταδικασμένη δογματική πολιτική, που τόσο ακριβά την πλήρωσε και την πληρώνει ο Λαός-μας. Πολιτική που σήμερα τη συνεχίζει το ΚΚΕ.

Και αντί το ΚΚΕ εσωτ. να αλλάξει πολιτική μπροστά και στον κίνδυνο να απομονωθεί από το Λαϊκό-μας Κίνημα αποδίδει «φοβερές» ασύστατες κατηγορίες κατά της ΕΔΑ. Επιμένει ακόμα να χαρακτηρίζει προσχώρηση στο ΠΑΣΟΚ τη συμμετοχή του Μανώλη Γλέζου στο συνδυασμό-του, παρά την κατηγορηματική δήλωση του Προέδρου της ΕΔΑ Ηλία Ηλιού, τη σαφή επιστολή του Προεδρείου της τελευταίας Συνόδου της Δ.Ε., την ανακοίνωση της Ε.Ε. και των σχετικών αποφάσεων της τελευταίας Συνόδου της Δ.Ε., ότι η συμμετοχή του Μανώλη Γλέζου στο συνδυασμό της Α' ΑΘΗΝΑΣ του ΠΑΣΟΚ δεν αποτελεί προσχώρηση, και είναι απόλυτα σύμφωνη με την πολιτική και τις αποφάσεις της ΕΔΑ.

Συμπερασματικά πιστεύω ότι η συμπαράταξη της ΕΔΑ στον πραγματικό αγώνα για την αλλαγή και η συμμετοχή του Γλέζου στο συνδυασμό του ΠΑΣΟΚ αποτελεί πολύτιμη συμβολή στον αγώνα του Λαού-μας να απαλλαχτεί από τους Ράλληδες και Θεοτόκηδες για να ανοίξει το δρόμο στη δημοκρατική, Εθνική και σοσιαλιστική αναγέννηση της Πατρίδας-μας. Πρόκειται κατά την πεποίθησή-μου για γνήσια επαναστατική, μαρξιστική πολιτι-

κή και όχι πολιτική ευκαιρίας. Αντίθετα, η πολιτική και των δύο Κ.Κ. είναι αντιδραστική στην ουσία-της, γιατί συντελεί στην παραμονή της Δεξιάς στην Κυβέρνηση.

Με εκτίμηση
Σωτ. Σωτηρόπουλος

ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ

● Από Έλληνες φοιτητές στη Ρουμανία πήραμε την παρακάτω επιστολή για ένα πρόβλημά-τους. Ελπίζουμε, στον προεκλογικό πυρετό, οι αρμόδιοι σύλλογοι και τα κόμματα να δείξουν ενδιαφέρον για το αίτημά-τους.

Αγαπητό ANTI

Γεμάτοι αγανάκτηση σου γράφουμε, μια και η αυθαιρεσία των Ρουμάνικων Πανεπιστημιακών αρχών έχει φθάσει στο κατακόρυφο.

Συγκεκριμένα, η Πρύτανης της Ιατρικής Σχολής στο Ιάσιο κ. L. GAVRILITSA αρνιέται σε εμάς και σε άλλους Έλληνες συναδέλφους να δώσει βεβαίωση της Πανεπιστημιακής-μας κατάστασης (Situatie Scolara) αρνιέται ετοιμολογικά ένα νόμιμο δικαίωμά-μας, επειδή αυτό το χαρτί που ζητάμε, θα το χρησιμοποιήσουμε για τις εξετάσεις μεταγραφής στα Ελληνικά Α.Ε.Ι.

Με άγριες φωνές και απειλές (του τύπου «αν δεν σας αρέσει να φύγετε τελειώς από εδώ» ή «έτσι είναι σε εμάς») μας έδωσε και μας έστειλε στο Υπουργείο στο Βουκουρέστι. Εκεί όμως μας είπαν ότι το θέμα αφορά τη γραμματεία της Σχολής-μας. Κι αυτή με τη σειρά-της αρνήθηκε να μας δώσει τη βεβαίωση, στέλνοντάς-μας πάλι στην κ. Πρύτανη.

Όντας σίγουροι πως υπάρχει όρεξη από τη μεριά των Ρουμάνων για ένα κακόγουστο παιχνίδι, ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΑΣΤΕ σ' όλες τις ελληνικές αρχές, τους Πανεπιστημιακούς φορείς (ΕΦΕΕ κ.ά.), τα πολιτικά κόμματα και τις νεολαίες.

Ζητάμε απ' το Σύλλογο γονέων «Ο Υψηλάντης» να διαμαρτυρηθεί για την άσκηση ψυχολογικού και οικονομικού εκβιασμού σε βάρος-μας και να παρέμβει στην Πρεσβεία και το Υπουργείο Παιδείας της Σοσιαλιστικής Ρουμανίας, ώστε να μην χάσουμε την προθεσμία υποβολής των δικαιολογητικών στην Ιατρική Σχολή Θεσσαλονίκης.

Σας ευχαριστούμε
Φοιτητές απ' το Ιάσι

Σ.Σ.: Τα ονόματα των φοιτητών που υπογράφουν τη διαμαρτυρία, βρίσκονται στη διάθεση του περιοδικού.

αντι

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601
Τηλ: 732.713-732.819

● Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
Αθήνα 601

● Καλλιτεχνική επιμέλεια:
ΝΕΝΗ ΡΑΪΣ

● Υπεύθυνος Διαφημίσεων:
ΤΑΚΗΣ ΜΩΡΑΙΤΗΣ

● Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 729.237

● Αναπαραγωγή φιλμ
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 729.237

● Εκτύπωση:
ΛΙΘΟΤΥΠ Α.Ε.
Ιασιού 5, Περιστέρι
Τηλ. 57.22.201

● Κάθε ενυπόγραφο άρθρο εκφράζει την προσωπική άποψη του συγγραφέα-του.
● Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού
Εξαμ. 500δρχ. - Ετήσια 1.000
Ετήσια Οργανισμών
Τραπεζών, κτλ: 3.000δρχ.
Φοιτητική έκπτωση 15%

Εξωτερικού
Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
εξάμηνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 20
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 40
Η.Π.Α. - Καναδάς - Αν. Ασία:
εξάμηνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 27
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 53
Αυστραλία - Ωκεανία:
εξάμηνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 35
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 70

● Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60, ΑΘΗΝΑ 601

● ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 40
● ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: δρχ. 60

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
● για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας
Στα γραφεία του «ANTI»
Δημοχάρους 60, τηλ. 732.713
● για τα βιβλιοπωλεία Β. Ελλάδας:
Βιβλιοπωλείο
Μ. Κοτζιά και Σία Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720
Θεσσαλονίκη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ - ΧΑΡΤΙΚΑ

"Δ Ω Δ Ω Ν Η"

ΒΛΑΧΛΕΙΔΗ 8

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ «ΔΩΔΩΝΗ»

τώρα καί στά ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Οί εκδόσεις **ΔΩΔΩΝΗ**, ύστερα από μακρόχρονη παραμονή στήν ' Αθήνα καί πολύχρονους αγῶνες στόν επαγγελματικό χῶρο, βρίσκονται πιά στήν εὐχάριστη θέση νά πληροφορήσουν τούς φίλους τους ' Ηπειρώτες, πώς **ξαναγυρνᾶνε στά Γιάννενα**, τόν τόπο πού ἔθρεψε, ὅλα αὐτά τά χρόνια, τά νοσταλγικά τους ὄνειρα.

Στά τέλη περίπου τοῦ ' Οκτώβρη, ἐγκαινιάζουμε τό νέο μας μαγαζί «' Εκδόσεις - Βιβλιο - χαρτοπωλεῖο Δωδώνη» Βλαχλείδη 8, Γιάννενα, μέ βασικό στόχο μας, νά τό κάνουμε, ὅσο πιά πλήρες, ὅσο πιά ἐνημερωμένο, ὅσο πιά ὑπεύθυνο μπορεῖ νά γίνει.

Μέλημα πρῶτο καί κύριο: ἡ ἐξυπηρέτηση τοῦ ἀγοραστικοῦ κοινοῦ.

Στόν καινούριο μας αὐτόν αγῶνα, βοηθοί καί συμπαραστάτες ᾗς σταθοῦν, **οἱ φίλοι Γιαννιώτες, ἀναγνώστες καί μή**, ἀπό τούς ὁποίους ζητᾶμε νά μᾶς ἀγκαλιάσουν στοργικά, **σάν ν' ἀγκαλιάζουν τά ξενιτεμένα παιδιά τους.**

Εὐχαριστοῦμε

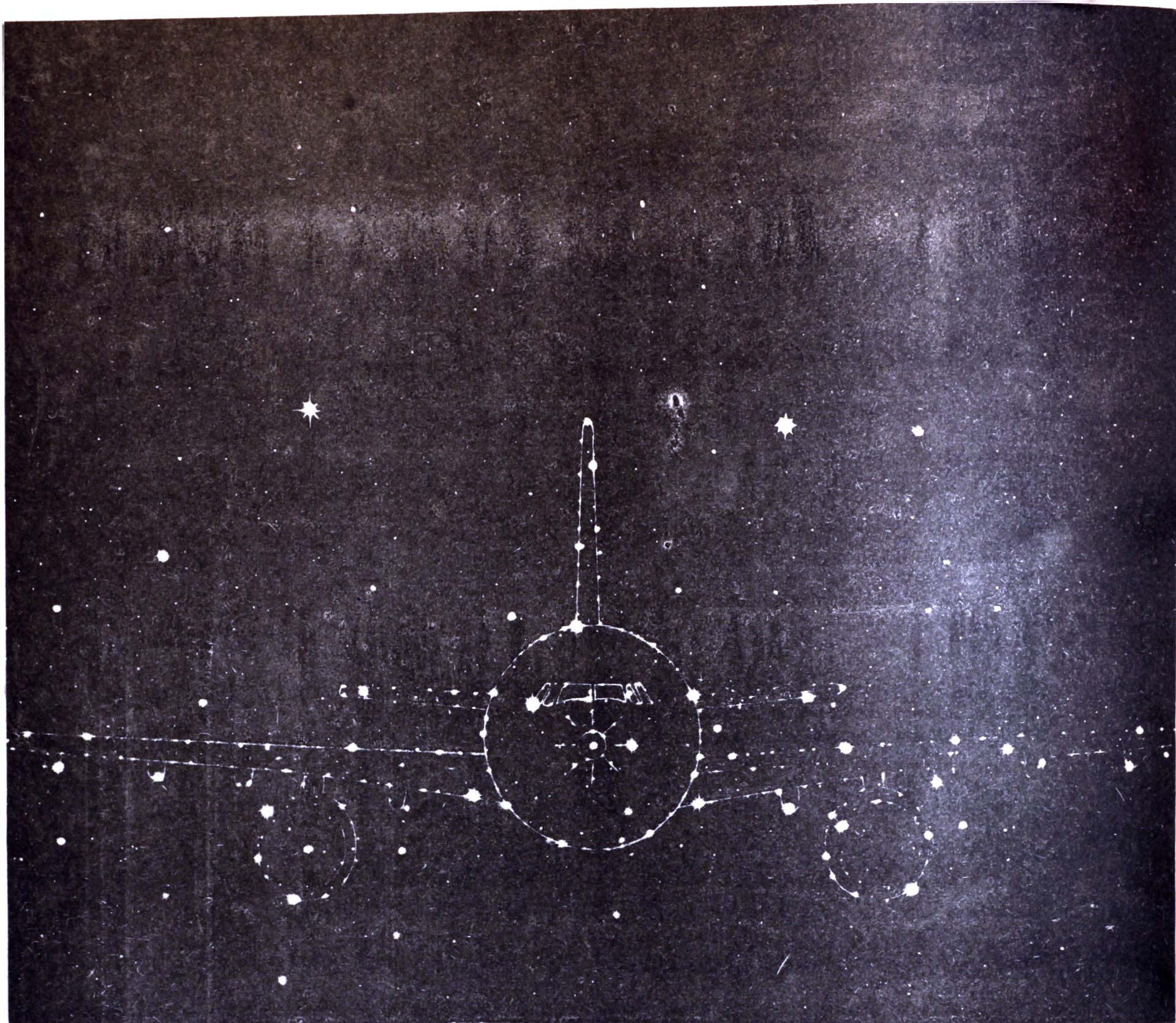

ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ - ΧΑΡΤΙΚΑ

"Δ Ω Δ Ω Ν Η"

ΒΛΑΧΛΕΙΔΗ 8

‘Η ‘Ολυμπιακή κατακτά τούς αϊθέρες με νέο στυλ

‘Απολαύστε ένα πραγματικά μοντέρνο ταξίδι με τα AIRBUS A300 της ‘Ολυμπιακής ‘Αεροπορίας.

“Απλετος χώρος για σās και τις άποσκευές σας. Λιγότερος θόρυβος.

Πολυτέλεια. “Αν προσθέσετε και την ‘Ολυμπιακή φιλοξενία, και την άνεση ενός αποκλειστικά δικού μας αεροσταθμού στην ‘Αθήνα,

για τις άμεσες ανταποκρίσεις σας έσωτερικού-έξωτερικού, έχετε ένα τελείως διαφορετικό ταξίδι.

Για δουλειά ή για άναψυχή, ό επιβάτης μας, πρώτης ή οικονομικής θέσεως, έχει μία άξέχαστη έμπειρία, είτε πετάει στο έσωτερικό, είτε πρὸς τὰ μεγάλα κέντρα της Εύρώπης.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ
Α Ε Ρ Ο Π Ο Ρ Ι Α

Airbus A300